

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԵՄԲԼԵՄԵՆԻԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص. ب. ٢١١١ بالقاهرة - ٢٤٤٠ - ت ٩١٥٠١٣

صاحبة الامتياز: السيدة عالية سريديان (بالايد)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտատպեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Մեխանիկական խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրատեղ 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 533—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՅՈՒՆԻՍ 1974

ՀԱՏԸ 26ՈՒԲԷ 3 ԵՂ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 26 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد رقم ٥٣٣ - الخميس ٢٠ يونيو ١٩٧٤

«ԻՒՆԵՍԳՕ»Ն ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Լման օտար մը ունենալ մեր առջեւ արժանաւայել կերպով ներկայացնելու համար ՄԻԺ Երկրագնդին վարչական մասերը: Ժամանակը հասած է լրիւ կերպով օգտագործելու բոլոր այն միջոցներն ու առիթները, որոնք կամայք ահա կանգնելով քաղաքական կամ քաղաքական անհատներին հետ խոսակցելու համար: Գործին լրջութիւնն ու մեր հարցը միջազգային համայնքին կարծիքին ներկայացնելու պահանջին հրահանգները՝ կը պարտաւորեն մեզ օրակարգի հարց դարձնելու ինքնագոյի մասնակցութիւնը: Արդարեւ, գերմանական լրագրողական գործունէութիւնը, ՄԱԿի հովանաւորութեան տակ գործող միջազգային այս կազմակերպութիւնը, կրնայ իր լուսման ներուժով մեր արդար իրաւունքին վերաբերեալ աշխատանքներուն մէջ:

Առաջին իսկ հերթին կը մտածենք՝ քաղաքական մեջ գտնուող մեր արտաքին կորուստներն ու եկեղեցիները կործանուած ու անհետացած փրկելու հրամայական պահանջին մասին: Պահանջ մը, որուն կրնայ գոհացում տալ ինքնագոյ, զանազան ձեւերով, Օրինակ կարելի է միջազգային մասնագէտներէ բաղկացած յանձնախումբեր դրկել, ստուգելու համար վերոյիշեալ կորուստներուն ներկայի վիճակը: Սոյն յանձնախումբերը կրնան, (եւ պէտք է ընեն) գործնական միջոցներով դիմել՝ բնութեան թէ՛ այլոց փայտներուն ձգուած այդ սրբակից կառույցները գէթ իրենց ներկայ վիճակին մէջ պահելու աշխատանքներ տանել, եւ այդ գծով համապատասխան քննադատներն ու նշանակները (չըսելու համար ուրիշ բան) կատարել: Ու առիթն օգտուելով, որպէս վերոյիշեալ ուսումնասիրութեանց տեղեկագիր, կարելի է ուսումնասիրական - վերլուծական բնոյթի հրահանգներով ինքնագոյի անուանով: Կարելի է նաեւ մասնագիտական մօտեցումով նկատելու այլոց մեր հրահանգները, վաւերացնելու կարեւորութեամբ ֆիլմեր պատրաստել, ուսումնասիրական համաժողովներ ու խորհրդակցութիւններ կազմակերպել:

Այս բոլորը կ'ըսենք, (եւ դեռ կարելի է շատ քիչ խօսել) պարզապէս անոր համար՝ որ ինքնագոյն նմանօրինակ գործեր շատ կատարած է: Եւ իսկ յոսակ ըլլալու համար շատ ենք՝ ինքնագոյն այսպիսի գործերու համար սեղծուած է:

Ինչպէս ըսինք, հոս յիշուածները պարզ օրինակներ են: Ինքնագոյն կրնայ մեծ գործ կատարել հայերու համար: Կը մնայ որ ազգու միջոցներով անկէ պահանջենք մեր արդար իրաւունքը: Աշխարհի մոտոցում անկիւններուն մէջ կարգ մը հետազոտութիւններ կատարելու համար ինչ ինչ գումարներ կը յաւանդուին: Ինչո՞ւ նմանօրինակ աշխատանքներ պիտի զլացուին՝ դարձաւ մեզից շատ մեր ժողովուրդին համար ու ապրելու կամքը մարմնաւորող կորուստներու եւ մեղադրի այլ արժեքներու պատկանման համար: Հազար ու մի եկեղեցիներու քաղաք մը, անհամար Անի մը, ինչո՞ւ յանձնենք անհայտ մը գրել:

..

Հոս կ'արժէ նշել՝ քի մենք, հայերս, յաւանդուած վերջին օրերուն, կարգ մը արժեքաւոր հրահանգներով կը փորձենք գոցել այդ պակասը: Օրինակի համար, վերջերս լոյս տեսած է «Հայկական խաչաքեր» պատկերասրահը, գրուած հարաւորապէս Ժիրայր Թիւրքիւնեանի կողմէ: Ինքնագոյն հրահանգներով ինքնագոյն պարզապէս լուսնուած կ'ըլլան նաեւ փրփրականները եւ ցրուածի հարցերը, որոնք խիստ կենսական են մեր այս դարուն համար:

«Արտատպ»

ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳԻՍՅԱՆ

ՔՍԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍԸ ԳԱՀԻՐԷՒ ՄԷՋ

Անցեալ Կիրակի, 16 Յունիս 1974, առաւօտեան, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի եկեղեցիին մէջ՝ Կաթողիկէ Ս. Էջմիածինի տօնին առթիւ, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցեց քաղաքացիական ծառայողական ծառայող Ս. Ներսէս Ս. Վրդ. Բաղդասարեան:

Երգեցողութիւնները կատարեցին «Շնորհալի» երգչախումբին եւ անոր մենակատարներուն կողմէ, ղեկավարութեամբ Ս. Ս. Յակոբեանի եւ երգչախումբի ղեկավար Տիգրան Շամիրամ Դարձեանի:

Պատարագիչ Հայր Ստեփան

Իր քաղաքին մէջ խօսելու եւ օրուան տօնին իմաստին մասին, թէ ինչ կը նշանակէ հայութեան համար Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի շինութիւնը ի վերապէս՝ եւ Կաթողիկէ Ս. Էջմիածինի տօնը, վերապէս Գահիրէի մայր տաճարի բարեբարձր ոգը: Գրիգոր Եղիայեանի եկեղեցական ծառայողական մասնակցութեամբ, ապա խօսեցաւ 1915 թուականին Պոլսոյ Պայազլիի հրապարակին վրայ կախաւորութեամբ զոհուած Գահիրէի անհայտներուն հայրենասիրական գործին մասին, ու իր խօսքերը վերջացուց ընկելով, որ եթէ այդ քաղաքը (Շար. տես. էջ 4)

ԱՄՆԻ Նախագահ Ռիչարտ Նիքսոնի Եզրադրում

այցելութեան աւարտին հրապարակուեցաւ՝

ԵԳԻՊՏՈՍ - ԱՄՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆԱԳԻՐԸ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒՄԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ԱՄՆ ՀՐԱԴԻՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՄՆի Նախագահը Գ. Ռիչարտ Նիքսոնը եւ իր համատեղ ժամանակը, ընկերակցութեամբ ամերիկեան պետական կարեւոր պատուիրակութեան մը, Եգիպտոս ժամանելուն 2 օրեկան ժամանակը, 12 Յունիս 1974, եւ ընդունուեցան ժողովուրդական մեծ խանդավառութեամբ:

Եգիպտոսի Նախագահ Մուսթաֆա Անուար էլ Սաուֆ եւ իր համատեղ ժամանակը, 12 Յունիս 1974, եւ ընդունուեցան ժողովուրդական մեծ խանդավառութեամբ:

Հանրի լրիւ կազմով դիմաւորեց երկրին մեծ հիւրերը:

Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ ինչպէս նաեւ այլ քաղաքներու բնակիչները, խանդավառ ցոյցեր ցուցանելով, իրենց Նախագահին եւ իրեն ընկերացող պատուիրակութեան անդամներուն՝ որոնց ի պատիւ հրկոյն երկրորդական դրօշակներով զարդարուած կամարներ կանգնեցուցանելով վայրերու մէջ:

Գ. - ԱՄՆի կողմէ պաշտօնապէս ճանաչուած պաշտօնակցի ժողովուրդին օրինական իրաւունքներուն:

Տնտեսական գետնի վրայ կնքուած համաձայնութիւնը կ'ենթադրէ շուրջ երկու միլիարտ տոնաւոր վարկ մը ԱՄՆի կողմէ, որ պիտի յատկացուի Եգիպտոսի տնտեսութեան վերելքին եւ աւելեալ քաղաքներու վերաշինութեան գործին:

Այս տարի պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը՝ ստորագրուած երկու Նախագահներուն կողմէ, հրապարակուեցաւ անցեալ Ուրաթ, 14 Յունիս 1974, միաժամանակ Գահիրէի եւ Ուաշինգթոնի մէջ, Նախագահ Գ. Նիքսոնի եւ իրեն ընկերացող պատուիրակութեան մեկնումը Եգիպտոսէն, որ տեղի ունեցաւ երկու օրը, Կ. Ե. ժամը 3.30ին:

Այդ հաղորդագրութիւնը կը նշէ նաեւ որ Նախագահներ էլ Սաուֆ եւ Նիքսոնը համաձայն են շարունակելու իրենց ճիգերը՝ խաղաղութեան վերահաստատման համար, հիմնուած ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդի թիւ 242 որոշումին եւ պաշտօնակցի ժողովուրդին օրինական իրաւունքներուն ճանաչումին վրայ:

Կը պատուիր որ մօտ առաւելեալ Եգիպտոս այցելէ ԱՄՆի զանազան Նախագահը, Սուէզի ջրանցքին վերաբացումին, այդ ջրանցի վերաշինական աշխատանքներու եւ հիւլէական ելակտրակայանի մը շինութեան օժանդակութեան հարցերու կապակցութեամբ:

ԱՄՆի Նախագահը իր այցելութեան ընթացքին պաշտօնապէս հրաւիրեց՝ որ Եգիպտոսի Նախագահը Մուսթաֆա Անուար էլ Սաուֆ եւ իր համատեղ ժամանակը, 12 Յունիս 1974, եւ ընդունուեցան ժողովուրդական մեծ խանդավառութեամբ:

Նախագահ Սաուֆ սիրով ընդունեց իրեն եղած այս հրաւերը՝ որուն թուականը պիտի ճշդուի մօտ առաւելեալ:

Նշենք, որ ԱՄՆի Նախագահին ընկերացող պատուիրակութեան մաս կազմեց նաեւ արաբներէ գործող Նախագահը՝ Գ. Հենրի Բիւրնսը, որ մեծ դեր մը խաղաց Եգիպտոսի Եգիպտոսի եւ Իսրայէլի, ինչպէս նաեւ Մուսթաֆա Իսրայէլի ճակատներուն վրայ շինութեան ուսման տարանշատութիւն համաձայնութեան մէջ:

Նախագահներ Անուար էլ Սաուֆ եւ Ռիչարտ Նիքսոնը կը ստորագրեն Եգիպտոս - ԱՄՆ համաձայնագիրը

Սաուֆ, անհաշիւ ժամանակը, 12 Յունիս 1974, եւ ընդունուեցան ժողովուրդական մեծ խանդավառութեամբ:

ԱՄՆի Նախագահը եւ իր ընթացքին անդամները մեծ պատիւներու արժանացան թէ իրենց ժամանումին եւ թէ իրենց մեկնումին պահանջները:

ԱՄՆի Նախագահին այս այցելութեան ընթացքին մը կը նկատուի Եգիպտոսի տնտեսական կեանքին եւ Մուսթ. Արեւելի քաղաքական կացութեան ներս:

Այս այցելութեան գլխաւոր արդիւնքներն են՝

ա. - ԵԳԻՊՏՈՍ - ԱՄՆ համաձայնութիւնը՝ տնտեսական եւ քաղաքական գետնի վրայ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՅԱԿԱՆ ՎԱՐՇԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՍԱՐ ԱՆՆԱԽԵՆՔԱՅ

Նուպարեան Ազգային Վարժարանին Երջանաւարտները, հարիւր առ հարիւր արդիւնք մեծ քանակութեամբ Եգիպտական Պետական Քննութեան մէջ

Մեծ ուրախութեամբ եւ հաւատքի աղբիւր կը տեսնուինք որ Հիւնդուրի Նուպարեան Ազգային Վարժարանին աւարտական կարգի աշակերտները, Եգիպտական Պետական քննութեան մէջ 100 % յաջողութեամբ ունեցած են, ինչ որ անհայտնաբաց չափանիշ մըն է:

Եգիպտոսի հայ բոլոր վարժարաններուն համար:

Նուպարեան Ազգ. վարժարանին այս տարուան օրացանաւորները, ունեն բոլորն ալ ունեն յաջողութեամբ եւ առանց վերափոխութեան իրենց վկայականները (Շար. տես էջ 4)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՔՍԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

ՓՐՈՖ. ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ

... Բայց միայն այդ մեթո-
դներ չէ, որ կիրառում էին երիտա-
սարդ բուրժուականները, նրանք Սամբու-
լում ապրող աւելի քան 1500 հայ
մատակարարներին անօրինակ բան-
տարկութիւններ տալով, անհա-
տարաբար իրենց միջոցներով, նաեւ
դիմում էին օսմանեան կայսրու-
քեան օրենսդրական ակտերին:
Սամբուլի մարտի 1915 թ. ր-
ւականի Ապրիլ 28-ին՝ արիւնոս
օտարաբնակ հայերի օրը, Գառնու
էին հայ ազատագրական օտարման
մի խումբի մասնակիցները:

Դատաւարներին մէջ գր-
խաւար դեմքը Մարտի 20-ին Սամբու-
լեան եր. Փարմազի Ժամկանուհի:
Նա ծնունդ էր Երեսնակի Գառնու
Մեղրի գիւղապետին, կրթուել
էր Եւրոպայի ձեռնարկում, կաթ-
ւել էր ցարգի մի դեմ մղուած յե-
ղափոխական պայքարի կողմնակի
մէջ, Արեւմտեան Հայաստան մեկ-
նելով սուլթանական բռնապետու-
թեան դէմ պայքարի կայծեր եր
ցանել:

Դատարանում Փարմազի
կողմէն կանգնած էին նա ընկեր-
ները՝ Գեղամ Վանկեան, Տոք.
Թորոս Պենկեն, Արամ Ազգապետ-
ան, Երեսնակ Թափուկեան, Ռու-
բեն Կարապետեան, Մուրա Ջա-
ֆարեան, Երեսնակ Մանուկեան եւ
նորեն:

Դատաւարներին ներկա-
յացուող ամբաստանագիրք այդ
խան հոգու յանցանքը համարում
էր նրանց դատանաձ գաղափարը՝
հայ ժողովուրդի անկախութիւնը:
Դատարանի նախագահի ձեռնիք
կային փաստաթուղթեր, «Կայծ»
օտարաբնակ հայերին, որոնք

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄԱՐԱԿԱՆ

... Սեւան Հայրապետը:
Գաղափարը կ'ապրէր զործար-
ները անհետապահ, կը մնայ զոր-
ծը, որ պիտի շարունակուի: Ա-
զատութեան հոգեւոր հոգեւոր
համար, արեւմտ օտարութիւն պէտք
ունենցեր է միշտ:

Տարաբաղ զմայելի կտրի-
ններ, Պոլիս, վարապետներու ե-
տին, լուրի միջոցով լացին ձեր վրայ,
վասնզի արցունքն իսկ մեղապա-
ցութիւն մըն է անթափուտ այդ
քաղաքին մէջ:

Գիշերանց թաղեցին անուշ, ան-
շուշուկ, մահուան մէջ իսկ ու
պահելով ձեզի դէմ: Բայց վաղը
Հայ դրօշակը պատանք պիտի
տանք ձեզի ու երկրի հողը պիտի
բերենք սիրունք ձեր հողակոյտե-
րուն վրայ:

Ո՞ր քահանան եկաւ ձեր
վերջին խօսքերը իմանալու,
Կարմիր Ժամանակի քահանան, Տ.
Յուսէփը զրկած ըլլալին: Ան ձեր
մահապարտի շապիկէն կամ ձեր
կախազանի չուանէն կտոր սը պի-
տի բերէր մեզի՝ իբր մասունք
պահելու:

Գաղափար անշուշտ անտեսու-
անոց, որ կանխեցին զմեզ մահ-
ւան մեծ ոտնուտի մէջ՝ թէ ազա-
տութեան արեւին առաջին շառա-
ւիղները մինչեւ վասպուրական
տարածուած են արդէն, ու ըսիք
անշուշտ, թէ երբ ձեր աչքերը
վերջին անգամ կախազանէն դէպի
երկիրը բարձրացուցիք՝ տեսաք
նաչը, որ կ'իջնէր յաւիտէ Հայաս-
տանի վրայ:

սպանել էին Մարտի, Երեսնակ, Բե-
րի, Լիբիկեան, Պիլիպետի եր-
կանները, յոյնաճեղքը Փուրիայի
բանտներէն եւ գիւղացիների
սոցիալական ծանր վիճակի մա-
սին, բուրժուական օտարաբնակների
եւ նրա ազատագրման ուղիների
մասին: Դատաւարի ձեռնիք էր Փա-
րմազի վերջին յոյնաճեղքը՝ «Հայի
Պանդուր»: Նրանում դառն հեղե-
կաններ կային, բուրժուական դի-
ւանագիտութեան խաղախութիւն-
ների անողով ֆենդաշատութիւն կար:
«Հայի Պանդուր» քերթիքը հայ ա-
զատագրական պայքարի լուսազոյն
փաստաթղթերից մէկն էր, հայ ժո-
ղովրդի անկախութեան գաղափարի
ունեց կար նա մէջ: Հենց դա
համար էլ Իրքիմասի գործակալնե-
րը ուսացել էին այդ գաղափարը
փայտաղտելու:

Դատարանը վճիռ արձակեց,
որում ուղղակի ասուած էր, քե,
զատաւարութեամբ հաստատուած է,
որ մեղադրեալները նպատակ են
դրել պայքարել «անկախ եւ ինք-
նավար Հայաստանի» համար, ուս-
տի դատաւարութեան են մամուլում
կախազանի միջոցով:

Շաբաթներ անցան, Դատա-
ւարները քառասուն էին մահուան
խցիկներում: Յունիսի 15-ին, Սուլթան Պայազիի հրա-
պարակը մուսլ շեւք ունէր: Ուս-
տիկանութիւնը օղբայ կարձած
հսկում էր: Հապարակի կեդրո-
նում 20 կախազաններ էին պա-
տաստուած: Բերում են փամփի:
«Բայկեցի, ընկերներ, հակառակորդ
միտ բարձր, - լսում է խոյս մի
ձայն: Նրանց կախեցին՝ իրենց ի-
նքները ստեղծում:

Սամբուլի ազատագր հայե-
րը ողբում էին կոռուսը, նրանք
յիշում էին անկեղծ մեղքեցու
խօսքերը՝ «այնեղ, որ կախա-
զաններ են ճանաչում՝ ազատութիւն
է ման գալիս»:

Ո՞վ իմ Հայրենիքիս եղբա-
րադ զաւակները, եղբուկ ձեր
մահապարտած ճիւղն կենդանութեան,
ձեր տեղը մեր սրտին խորն է: Նը-
կու մայր ունիք ձեր վրայ լացող,
ձերինք ու ազգը՝ որ ուրիշ մայր
մըն է: Ա՛հ, մահապարտի ձերմակ
շապիկը չէր ձեզի վայելած հա-
մազքեալը: Ինչք պէտք ունիք
ձեզի: Կը ծոխնք ձեր հողաթուղթե-
րուն վրայ ու կ'երկրապահենք ձեր
մեղադրութեան մահուան առջև: Թո՛ղ
ամէն հայու սրտէն ձեզի ուղղուած
համբույրները իբրեւ ծաղիկ թափին
ու ծածկեն ձեր զարթոյն հողակոյ-
տերը:

Ձե՛, հոգեհանգիստ պէտք չէ
որ կատարէին ձեր հոգեւոր համար,
որ յախազապահած է հայրենայնոյ
փոթորկումներէ: Կոմիտասը պիտի
յօրինէ «Իւրաքանչեւ Նոր» մը ձե-
զի ու ձեր բազմակից քաջերուն
ձօնուած:

Գիշերը մանուկի մէջ, Պոլիս,
անկուն մը կայ հիմա, որ ազգա-
յին ուստատեղի մըն է վաղը:
Ներշնչուինք այսօր այդ հողա-
թուղթէն: Չապենք արցունքը ու
քաջենք անկունը:

Ու թող որ բարձրանայ ա-
րիւնաթափախ բուրգը, անոր վի-
մաշարին ամէն մէկ աստիճանը
պատնէջ մըն է քու հայրենիքիդ
համար: անոր հիմնաքարերուն
ամէն մէկը խաբարիս մըն է քու
ազատագրութեան տաճարին հա-
մար: Թո՛ղ, թող որ բարձրանայ
արիւնաթափախ բուրգը:

ՓՐԱՄԱ

ՄԱԿԱՌԹԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սիրուած երգիչ ԺԻՐԱՅԻՐ
ՍԵՐԳՈՅԵԱՆ, պատմող Գարի-
գի Օփերային, Մոսկուա մեկնած
է, ուրկէ նրեւան, ուր վեց ե-
ւոյթ կ'ունենայ զանազան դերե-
րու մէջ՝ Սպենդարեան Օփերա-
յին մէջ: Առաջին եւոյթը պէտք
է ունենայ Վերտիի «Տոն Բար-
լոս» գունաներգութեան մէջ:
Շատ հաւանական է որ Ժիրայր
Սերգոյեանի հիւրախաղերը եր-
կարածուին՝ եթէ յարգելի եր-
գիչը կարենայ բացակայիլ, Փա-
րիզի իր եւոյթները յետագոյնով:
Ուրախ ենք, որ Հայաստանի ե-
րաժշտական հասարակութիւնը
առիթը կ'ունենայ անծանօթ լսե-
լու եւ ծանօթանալու մեր հա-
մակերիլ արուեստագէտին՝ այս-
պէսով ստատարելով Հայաստան-
Սփիւրք համագործակցութեան:

Մանօթ երաժշտագէտ ու
երգահան ԱՒՏԻՍ Գ. ՄԵՍՈՒ-
ՄԵՆՅ. հրատարակած է վերջերս
իր ամբողջական շարքը, որ կը
պարունակէ տասը մեծադիր եւ
տարբեր հատորներ, որոնք կը
պարունակեն մեներգներ, երգա-
խաղեր եւ համանուագներ: Շու-
տով լոյս կը տեսնեն նաեւ միւս
հատորները, որոնք կը պա-
րունակեն գունաներգութիւն-
ներ, նուագախմբային գործեր,
եւայլն:

Դաշնակահարուհի ԱՅՅԱ
ՊԱՍՏԱՆԻ, Փարիզի ազգային
երաժշտանոցին սենեկային ե-
րաժշտութեան մրցման առաջին
մրցանակով պարգևատրուած է:
Երիտասարդ ջութակահար
ԺԻՐԱՅԻՐ ԹՈՐԳՈՍԵԱՆ, երեսուն
մասնակցողներու մէջ՝ սեղմ մըր-
ցումէ մը վերջ, առաջնութեամբ
ընդունուած է Փարիզի Օփերա-
յին նուագախմբին մէջ:

ՀԱՓՈՆԱԿԱՆ ՖԻԼՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓԻԼՄ) —
Պարիզային եւ ճափոնական սի-
նեմաթոյրաֆիտները միացեալ
խումբը աւարտել է Պարիզային
Հայաստանի նուիրուած ֆիլմին
սկարահանումները:
Ճափոնիայում ցուցադրու-
ելից այդ ժապաւնը կը պատմէ
Հայաստանի արեւելեան արդիւնաբե-
րութեան զարգացման, Հայաս-
տանի մայրաքաղաք Սեւանի,
նրա տեսարժան վայրերի, Սեւա-
նի, Էջմիածնի, Գառնիի, Սար-
դարապատի մասին, գիտութեան
եւ մշակոյթի բարգաւաճման մա-
սին:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Նկատելով որ մեր թերթը
մամուլին կը յանձնուի ամէն
երեքշաբթի կէսօրէ ետք, հետե-
ւաբար բոլոր այն յայտարա-
րութիւնները՝ որոնք խմբագ-
րութեանն չեն հասնիր Երեք-
շաբթի օրէն առաջ, չեն կրնար
լոյս տեսնել այդ շաբթուան
թիւին մէջ:

Իսկ բոլոր այն յայտա-
րարութիւնները, որոնք հրատա-
րակութեան մէկ շաբթով ու-
շացումը աննպատակ կը դառ-
նայ, անհետանք կը մնան:

ՄՈՒՇԱԿԱՆ ՏԱՅՆԱՍՏԱՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՆԱԲԵՐՈՒՄ ՀԻՆ ԱԿԵՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՍԷՋ

ԵՐԵՒԱՆ. — Հին Ուրարտի
քաղաքներէն Արգիշիտիկի ա-
ւերակները. որոնք Արարատեան
Հովիտի մէջ փոքր բլրակի մը վը-
րայ կը գտնուին, հնաբաններուն
կողմէ ամբողջովին ճոր յայտնա-
բերուած մը եղան:

Հայաստանի Դիւրեպեց Ա-
կադեմիայի հնաբանական եւ Ազ-
գապական հիմնարկի արեւա-
խումբը հոն գտաւ մեծ՝ ջրամբար-
ներու մնացորդներ:

Մասնագէտներ կը հաւատան
որ այս յայտնաբերումը բնական
մէջ եղակի է: Հսկայ ջրամբարի մը
պատեր, յատկապէս փխրուն սալա-
քարէ շինուած, հիւսուած որմերու
օգնով մը, աստիճանաւոր եւ հա-
կուղիղ մակերեսով, Տարաւու-

ժական ուսումնասիրութիւնները
ցոյց կու տան, քէ շինութեան հա-
մար գործածուած կարծն աւելցը-
ւած է մասնաւոր բաղադրութիւն
մը, որպէսզի ապահովէ անոր
անցանցիկ յատկութիւնը: Ուրմեր-
կարներու մնացորդներ ալ գտնու-
ած են պատերուն վերնամասին վրայ,
որոնք սակայն դժբաղդաբար գե-
կերպով վնասուած են: Հոն գտն-
ուած բնականաբար արձանագրու-
թիւնները կը պատմեն՝ քէ ջրամ-
բարը եւ անոր կից շինութիւնը
կառուցուած են Քրիստոս առաջ
Տղա դարուն:

Վերեւի յայտնաբերումները նոր
էջ մը կը բացան՝ Ուրարտի ջր-
բարակալական ճարտարապետութեան
պատմութեան մէջ:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԳԾԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆԻԻԹԸ՝ «ԹՈՒԹ - ԱՆԻ - ԱՄՈՆ»

Մոսկուայէն Երկրորդի Արար
Հանրապետութիւն ղեկուցան,
Փուլիկի անուան գեղարուեստա-
կան բանգարանի կից՝ մանուկնե-
րու գծագրութեան սրբօրիոյ ա-
տակերտներուն գործերը:

Գծողներուն թարիքը կը տա-
րաբերէ 4-ից 12-ի միջեւ: Իսկ մա-
նուկներուն գծագրութեան դասերը
կը տրուին, ըստ սովորութեան,
բանգարանին արհմեծուն մէջ:
Մանուկ արուեստագէտները, մե-
ծապէս ազդուած են, Նեղոսի ա-
փերէն իրենց բանգարանին հիւ-
րեւած եւ հոն ցուցադրուող, եզրա-
փակման հին արուեստի գործերէն
եղող՝ Թուր-Անի-Ամոնի քաղմա-
նական առարկաներէն, որոնք նոյն-

պէս մեծ յաջողութիւն եւ ընդու-
նելութիւն գտան Մոսկուայի «մե-
ծաբուն մօտ եւս»:

Ասոր իբր արդիւնք, ծնունդ
առաւ գծագրութեան «արք» մը՝
զանազան նիւթերով եւ ազդեցու-
թիւններով, «եւանգելի» կը տղան-
ցեն Նեղոսի վրայ, «Թուր-Անի-
Ամոն խաղի սեղանին» կամ «Նե-
սը ձեռքին» որսորդութեան պա-
հուն, «Թաղմանական քաղաք» մը
դէպի բուրգեր կը յառաջանայ եւ
այլն:

Մանուկներուն վառ երեւա-
կայութեամբ գծուած բոլոր այս
ապրող «եստարաններէն» 52 կտոր
պիտի ցուցադրուին Գառնիի եւ
Ալեքսանդրիոյ մէջ: Ն.Մ.Գ.

Ս. ԷԶՄԻԱՍԻՆԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՍԵՎՆՈՒՍԸ

Մայիսի վերջին օրերուն Ս.
Էջմիածինէն Գառնիէ ժամանած՝
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին
զոյգ պատուիրակները՝ յանձինս
Գերբ. Տ. Արսէն Ս. Սպ. Գերբե-
րեանի (ղեկանապետ Մայր Աթոռի)
եւ Փրոֆ. Արթուր Հատիտեանի
(ղաւթաւոր եւ խմբագիր Էջմիա-
ծին պաշտօնաթիւթի), անցեալ
Հինգշաբթի, 13 Յունիս 1974, կ. ե.
ժամը 4.50-ին, օդային գծով եւ Լի-
բանանի ճամբով մեկնեցան Պաղ-
տատ, այնտեղ եւ կատարելու ի-
րենց առաքելութիւնը՝ որպէս
Կաթողիկոսական պատուիրակ:

Գառնիի եւ Աղեքսանդրիոյ
Ազգ. Իշխանութիւններէն պատ-
ւիրակներ, զիւստաւորութեամբ
Գերբ. Տ. Զաւէն Սպ. Զինչին-
եանի եւ Առաջնորդ Տեղապա-
րի Գերբ. Տ. Ներսէս Ս. Վրդ. Բա-
պտեանի, ինչպէս նաեւ հայ մա-
մուլի եւ զանազան հոգաբարձու-
թեանց ու միջնորդներու ներկայա-
ցուցիչներ ու ազգայինները՝ յաջոր-
մապէս եկած էին Գառնիէ մի-
ջազգային օդանավայանը, ուր
եղաւ պաշտօնական հիւրերու վե-
րապահուած ընդունելութիւն՝
նախքան պատուիրակներուն օ-
դանաւ բարձրանալը:

Նշենք այս առիթը, որ Վե-
հափառ Հայրապետին պատուի-
րակները, յոյն օրը կ. ա. ժամը
10-ին ընդունուած էին Գառնիի
Սովետ դեպարտմէն՝ Գր. Վրատի-
մի Գորիաքովի կողմէ, որ զիրենք
մեծ հետաքրքրութեամբ ունեղը-
դած է ու տեղեկացած՝ Ս. Էջ-
միածինի եւ անոր զանազակի ազ-
գայնէ աշխատանքներուն:

Այս ընդունելութեան ներ-
կայ գտնուած է նաեւ Սովետ

դեպարտմէն խորհրդական՝ Գր.
Ռաքմիկ Օւսնիշանեան:

ԳԱԶԻՐԷԻ ԱԶԳ. ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՎԵՐՈՅԹԸ

Հայրապետական պատուի-
րակներուն Գառնիէն մեկնելէն
օր մը առաջ, Զորքշաբթի, 12
Յունիս 1974, կ. ե. ժամը 9-ին,
Հինգշաբթի, 13 Յունիս 1974, կ. ե.
ժամը 4.50-ին, օդային գծով եւ Լի-
բանանի ճամբով մեկնեցան Պաղ-
տատ, այնտեղ եւ կատարելու ի-
րենց առաքելութիւնը՝ որպէս
Կաթողիկոսական պատուիրակ:

Մայիսի վերջին օրերուն Ս.
Էջմիածինէն Գառնիէ ժամանած՝
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին
զոյգ պատուիրակները՝ յանձինս
Գերբ. Տ. Արսէն Ս. Սպ. Գերբե-
րեանի (ղեկանապետ Մայր Աթոռի)
եւ Փրոֆ. Արթուր Հատիտեանի
(ղաւթաւոր եւ խմբագիր Էջմիա-
ծին պաշտօնաթիւթի), անցեալ
Հինգշաբթի, 13 Յունիս 1974, կ. ե.
ժամը 4.50-ին, օդային գծով եւ Լի-
բանանի ճամբով մեկնեցան Պաղ-
տատ, այնտեղ եւ կատարելու ի-
րենց առաքելութիւնը՝ որպէս
Կաթողիկոսական պատուիրակ:

Գառնիի եւ Աղեքսանդրիոյ
Ազգ. Իշխանութիւններէն պատ-
ւիրակներ, զիւստաւորութեամբ
Գերբ. Տ. Զաւէն Սպ. Զինչին-
եանի եւ Առաջնորդ Տեղապա-
րի Գերբ. Տ. Ներսէս Ս. Վրդ. Բա-
պտեանի, ինչպէս նաեւ հայ մա-
մուլի եւ զանազան հոգաբարձու-
թեանց ու միջնորդներու ներկայա-
ցուցիչներ ու ազգայինները՝ յաջոր-
մապէս եկած էին Գառնիէ մի-
ջազգային օդանավայանը, ուր
եղաւ պաշտօնական հիւրերու վե-
րապահուած ընդունելութիւն՝
նախքան պատուիրակներուն օ-
դանաւ բարձրանալը:

Նշենք այս առիթը, որ Վե-
հափառ Հայրապետին պատուի-
րակները, յոյն օրը կ. ա. ժամը
10-ին ընդունուած էին Գառնիի
Սովետ դեպարտմէն՝ Գր. Վրատի-
մի Գորիաքովի կողմէ, որ զիրենք
մեծ հետաքրքրութեամբ ունեղը-
դած է ու տեղեկացած՝ Ս. Էջ-
միածինի եւ անոր զանազակի ազ-
գայնէ աշխատանքներուն:

Այս ընդունելութեան ներ-
կայ գտնուած է նաեւ Սովետ

Հայ մամուլը եւ հրատարակու-
ած էր այն ճաշկերոյթին, որուն ըն-
թացքին խօսք առին Գերբ. Տ.
Զաւէն Սպ., Գր. Արթ. Գրեք-
տեանեան, Թաւր. Համբարձում, ու
(Շաբ. տեւ էջ 4)

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Պր. Խաչատուր Ռեյսեան, Տէր Եւ Տիկին Վարուժան Կապեան եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ բոլոր սգակիր պարագաներ իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերայ. Տէր Ներսէս Ծ. Վ. Ի. Եւ, Արժ. Բաճակալ հայրերուն, ազգային, մշակութային եւ բարեսիրական կազմակերպութեանց եւ բոլոր իրենց յարգելի բարեկամներուն, որոնք ծաղկեպսակ զրկելով, հեռագրով, նամակով, բարեսիրական հաստատութիւններու նուիրատուութիւններ կատարելով եւ կա՛մ անձամբ զգածուած ցաւակցութիւններ յայտնեցին՝ իրենց սիրեցեալ կողակիցին, մօր եւ մեծ մօր, ողբացեալ՝

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐՈՒՀԻ ՐԷՅԻՍԵԱՆԻ

մահաւան եւ քառասունհինգ տարեով:

Նուարեան Ազգային Վարժարանին Մ Ա Ր Զ Ա Հ Ա Ն Դ Ե Ս Ը

Նախանգեալ կիրակի, 9 Յունիս 1974, Հելիոպոլսոյ Նուարեան Ազգային Վարժարանի երգափայլին մէջ տեղի ունեցաւ տարեկան մարզահանդէսը, նովանուորութեամբ եւ ներկայութեամբ Եւրոպայից Առաջնորդական Տեղապահ Գերայ. Տէր Ներսէս Ծ. Վ. Ի. Եւ, Ռազմունցեանի եւ նախագահութեամբ Գահիրէի Պատկ. Թեմական ժողովի անդամ՝ Պր. Յովնանեան Բեհեմեան:

Հանդէսին ներկայ էին Պատկ. Թեմական եւ Բաղրապատկ Ժողովներու անդամները, Ազգային երեսփոխաններ, հոգաբարձուներ, մամլոյ եւ տկոմբներու ներկայացուցիչներ եւ մեծ թիւով ծնողներ:

Մարզահանդէսը սկսաւ կ. Ե. ժամը 7ին, եղիպական ֆայլերգով եւ ընդհանուր տղանցով մը, որուն առջեւին կը ֆայլին երկու դրօշակակիրներ: Ուսերկանութեան ֆանֆարի խումբը իր մասնակցութիւնը բերաւ այս հանդէսին, աւելցնելով անոր փայլը եւ եզրաւորելով ներկայութիւնը:

Տղանցին ետք, վարժարանին տնօրէն Պր. Արամ Մովսէսեան յայտարարեց հանդէսին բացումը: Ու սկսաւ գործարարել նոյն յայտագիրը, որուն ընթացքին, ընկերակցութեամբ նուագախումբին, տեղի ունեցան շուրջական մարզանք, ձիւ վրայ ուսումներ, զանազան մարզական խաղեր եւ ձեռնարկներ:

Կարճ զապառե մը ետք, տեղի ունեցան տղանցիկ եւ ներկայացուցիչներ, բարձրաւ կազմութիւն, հաւաքական տարածութիւն ծաղիկներով, խաղեր, Շառ յաջանաւան եւ Հոկտեմբեր 6ի յաղթանակին նուիրուած տարածութեան խորհրդապատկերներ:

Մարզական այս բոլոր ելոյթներն ալ յաջողութեամբ կատարուեցան՝ մեծ թիւ փոքր աշակերտներու կողմէ:

Վերջին տղանցիկն աւարտեց առաջ, երբ դասին վրայ բոլոր աշակերտները իրենց տեղերը գտած էին, տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխում, Բաժակները եւ մեծալիները (որոնք այս տարի կը կրէին Պողոս Փառա Նուարեանի դիմակաւ) գործ Պր. Յովնան Բեհեմեանի) սիրայօժար պատգամ:

Տրամ էին Պր. Վարդ Ալեքսանեանի կողմէ:

Տիպար մարզիկի բաժակներ տացան Հանր. Պողոսեան եւ Ալիք Գուրգուսեան: Բոլոր դասարաններէն չորս լաւագոյն մարզիկներ տացան մեծալիներ:

Պր. տնօրէնը յայտարարեց, թէ Նուարեան Ազգ. Վարժարանը Հելիոպոլսոյ երգափայլին նախաձեռնութեամբ մէջ առաջինը հանդիսացած է այս տարի եւ միակն է որ տացած է երկու բաժակ: Աշակերտներին ժողովին Շամանեան Հելիոպոլսոյ միջվարժարանային մրցումներուն առաջին հանդիսացած է եւ տացած է բաժակ: Պր. տնօրէնը շնորհակալական խօսք ուղղեց նաեւ Բարեհաճ եղբայրներուն, որոնք ինչպէս անկէ տարի, այս տարի ալ մարզիկներուն նուիրած էին Ֆլանդրներ, Պր. Պետրոս Ոսկերիչեանին, որ յանձն առած էր երկրորդական լամբերու եւ լուսարձակներու զեւեղումը եւ բոլոր անոնց՝ որոնք տնօրէնի նուիրատուութիւններ կատարեցին ի նպաստ վարժարանին:

Հանդէսը վերջ գտաւ Ֆանֆարին կողմէ նուագուած՝ «Մաղկիր ազատ իմ Հայրենիք»-ով եւ եղիպական ֆայլերգով:

Աւելի քան երկու ժամ տեւած այս յայտագիրին յաջողութեան համար, ոչ մէկ ջանք խնայած էր վարժարանին մարմնամարզի ուսուցիչը՝ Պր. Անթուան Գապարեան: Վարժարանը, առ ի գնահատանք այս աշխատանքին, զինքը վարձատրեց յիշատակի նուիրով մը, ձեռամբ Տիկին Զիզիկեանին:

Կը շնորհակալուինք վարժարանին տնօրէնութիւնը, մարմնամարզի ուսուցիչը եւ բոլոր անոնք՝ որոնք աշխատեցան եւ նիզ շնանքին այս մարզահանդէսին յաջողութեան համար:

Ձեռնակիր Պր. Աղեքսանդրոյ պատուակալ ներկայացուցիչն ու թղթակիցն է՝ Պր. ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ 33, Մասն Զաղուլ պող. Հեռ. թիւ 802199

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԵՐՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ԵՐԵՒԵԼԵԱՆ ԺՈՒ ՅԱՅՏԱԳԻՐ ՊԻՏԻ ՆՈՒԱԳԵ «ՕՊԵՐԺ»-ԻՆ ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱՍՈՒՄԲԸ ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՆԵՐՈՎ ՕԺՏՈՒԱԾ ՄՈՒՏՔ Ե. Դ. 165, ՀԱՇՎ՝ ԸՍՏ ՆԱԽԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսեր եւ սեղան ապահովելու համար դիմել Հայկական Ընթերցարանի ամէն օր կ. Ե. ժամը 8-11, բացի կիրակի օրերէն: Կարելի է նաեւ հեռաձայնել 934908, 915013, 59706 եւ 55173 թիւերուն:

ՏԱՐԷ Կ. ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ Ը Ն Դ

Պր. ՅՈՂՀԱՆՆԵՍ ԵԱՂԱՅԵԱՆ

ամուսնացեալ

Գահիրէ 16-6-1974

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները եւ բարեկամութիւնները՝ ամուսնացեալ զոյգին եւ անոնց ընտանեկան պարագաներուն:

ՀԱՆԱԿԻՐԻՒՆ

Ողբ. Գրիգոր Զէչէնեանի (Լոս Անճելըս) մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն:

Տէր Ե Տիկին Յակոբ Բաղդասարեան 100 Տէր Ե Տիկ. Սօթիկ Ապրիլեանի 100

ՆԱԽԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ (ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր Ե Տիկին Արմենակ Գետրոսեան իրենց շատ սիրելի դստեր՝ ողբ. Նորա Գետրոսեանի մահուան առթիւ, վասն ցաւակցութեան հոգեհանգիստի կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները:

- Եղիպեայ Գայմառութեան 1000
- Հ. Բ. Ը. Միւրեանի 1000
- Ալեքանդրի Զանգու. Տան 1000
- Հայ Կարմիր Նաչին 1000
- Աղջատաց Հոգաբարձութեան 1000
- Ամենայն Սրբոց 1000
- Գերեզմանատան 1000
- Նուարեան Ազգային Վարժարանին 1000
- Գալուստեանի Ազգային Վարժարանին 1000
- Հայ Գեղարուեստաւորաց Ժողովին 500
- Յուսարեանին 500
- Արեւիին 500
- Ջահակիրին 500

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

Այրի Տիկին Անիտա Զօրայեան եւ զաւակները, իրենց ողբ-ւոյն եւ եղբոր՝ ողբ. Հայկ Զօրայեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ փոխան հոգեհանգիստի կը նուիրեն:

- Եղիպեայ Գայմառութեան 1000
- Աղջատարանին 500
- Ալեքանդրի Զանգու. տան 500
- Հայ Կարմիր Նաչին 500
- Գալուստեանի Հայր սեղանին 500
- Հայկական Ընթերցարանին 500
- Ջահակիրին 500

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

Ողբ. Գրիգոր Զէչէնեանի (Լոս Անճելըս) մահուան կողմալի եւ տխուր առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագիր, Պր. Խաչատուր Րեյսեանի կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները:

- Հայկական Ընթերցարանին 100
- Ջահակիրին 100

ՔՍԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ (Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Նահատակները իրենց աչքերովը չտեսան, եւ սակայն տեսիլքը ունեցան մեր ներկայ շէշուղ եւ վերադարձնած մայր Հայրենիքին, որուն համար նահատակուեցան:

Ս. պատարագէն ետք հոգեհանգիստեան մասնաւոր պաշտօն կատարուեցաւ Եղիպեայի բարեբարին, ինչպէս նաեւ Գետրոսեանի հերոսներուն եւ վերջերս ներուն:

Ս. ԷԶՄԻԱԾԻՆԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ (Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Ողբերք մաղթեցին բարձրագոյն Կրօնական:

Սոք առին նաեւ Հայրապետական զոյգ պատուիրակները՝ Գերբ. Տ. Արսէն Եպ. Գերգեհեան ու Փրոֆ. Արթուր Հատրոսեան եւ Եղիպեայի հայ համայնքին իրենց կրած յուսադրիչ պատուիրակներուն մասին արտայայտուելէ

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՎՐԺ.Ի ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ (Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Կը ստանան, հետեւեալներն են. ԲԵՇԵԼԵԱՆԻ ԿԱՐԷՆ Վ. ՊՈԼՈՍԵԱՆԻ ՀԱՆԻ Տ. ԿԵՐԵՆԻՊԵՆԻՍԻՍԻԱՆ ԱՇԵՆԷ Հ. ԳՈՒԹՆՈՒՅԱՆ ԱԼԻՆ Ա. ՍՐԱԳՈՐԵԱՆ ՄԻՀՐԱՆ Ժ. ԲԵՀԵԱՆԻ ՌԱՅԻՍ Կ. ԲԵԼԵՃԵԱՆ ՆՈՐԱ Ժ. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ ԱՆԻ Տ. Կը շնորհակալուինք այս պատգամները հայ աշակերտները եւ կը

ՆԱԽԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ (ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ողբ. Միւրա Գալուստեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Տէր Ե Տիկին Ժիւլի Եպիֆանի կը նուիրեն:

- Արեւիին 100
- Ջահակիրին 100
- Նոյն տխուր առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի Տէր Ե Տիկին Գերբ. Յովակիմեան կը նուիրեն:
- Արեւիին 100
- Ջահակիրին 100

Ողբ. Վահագն Գալուստեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Պր. Հրաչ Հապէշեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները:

- Գալուստեանի Հայր սեղանին 200
- Հայկական Ընթերցարանին 100
- Յուսարեանին 100
- Ջահակիրին 100

(Ստանալ Ջահակիրին)

մահացած այլ ազգայիններու հոգեւոյն ի հանգիստ: Արարողութիւններէն ետք ներկայ ազգային երեսփոխաններ, զանազան կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ եւ ազգային ներկայ ազգային երեսփոխաններ տալաթիւնները ընկալելու Հընչակեան Վարչ. Մարմինի պնդմամբ ներուն:

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՎՐԺ.Ի ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ (Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Ողբերք մաղթեցին բարձրագոյն Կրօնական:

Սոք առին նաեւ Հայրապետական զոյգ պատուիրակները՝ Գերբ. Տ. Արսէն Եպ. Գերգեհեան ու Փրոֆ. Արթուր Հատրոսեան եւ Եղիպեայի հայ համայնքին իրենց կրած յուսադրիչ պատուիրակներուն մասին արտայայտուելէ

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՎՐԺ.Ի ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ (Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Կը ստանան, հետեւեալներն են. ԲԵՇԵԼԵԱՆԻ ԿԱՐԷՆ Վ. ՊՈԼՈՍԵԱՆԻ ՀԱՆԻ Տ. ԿԵՐԵՆԻՊԵՆԻՍԻՍԻԱՆ ԱՇԵՆԷ Հ. ԳՈՒԹՆՈՒՅԱՆ ԱԼԻՆ Ա. ՍՐԱԳՈՐԵԱՆ ՄԻՀՐԱՆ Ժ. ԲԵՀԵԱՆԻ ՌԱՅԻՍ Կ. ԲԵԼԵՃԵԱՆ ՆՈՐԱ Ժ. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ ԱՆԻ Տ. Կը շնորհակալուինք այս պատգամները հայ աշակերտները եւ կը

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՎՐԺ.Ի ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ (Շարունակութիւն Բ. էջէն)

մաղթեցին, որ անոնցմէ իւրաքանչիւր, միտ յաջողութեամբ բարձրանայ՝ ուսման զանազան աշխատանքներէ:

Կը շնորհակալուինք նմանապէս այս յաջող աշակերտներուն բաղ-դաւոր ծնողները:

Ու, ի վերջոյ, կը շնորհակալուինք վարժարանին տնօրէնը՝ Պր. Արամ Մովսէսեանը եւ իր նուիրեալ գործակիցները՝ ուսուցիչներն ու ուսուցչուհիները:

Ողբ. Գրիգոր Զէչէնեանի (Լոս Անճելըս) մահուան քառասունօրեան առթիւ, Այրի Տիկին Գուրա Սարեան վասն ցաւակցական հեռագիր կը նուիրեն:

- Ալեքանդրի 500
- Ջահակիրին 500

(Ստանալ Պր. Հայկ Օհանեանէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻՆ (Լոս Անճելըս) մահուան կողմալի առթիւ, վասն ցաւակցական հեռագիր Տէր Ե Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 Ե. Գ.

ԱՆԵՔՍ. Մ. Մ. Մ. ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ (Ողբ. Տիրուհի Րեյսեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ, Տէր Ե Տիկին Հայկազ Տէտեան կը նուիրեն 100 Ե. Գ.):

Ողբ. Միւրա Գալուստեանի մահուան կողմալի առթիւ վասն ցաւակցական կը նուիրեն. Այրի Տիկին Միլիթրեանի Գալուստեանի Եղիպեայի 100 Այրի Տիկին Անահիտ Մուշեղեան եւ եղբայրը՝ Արթիւր Նազարեթեան 500 Ե. Գ.

ԱՆԵՔՍ. Մ. Մ. Մ. ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ (Ողբ. Տիրուհի Րեյսեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ, Տէր Ե Տիկին Հայկազ Տէտեան կը նուիրեն 100 Ե. Գ.):

Ողբ. Միւրա Գալուստեանի մահուան կողմալի առթիւ վասն ցաւակցական կը նուիրեն. Այրի Տիկին Միլիթրեանի Գալուստեանի Եղիպեայի 100 Այրի Տիկին Անահիտ Մուշեղեան եւ եղբայրը՝ Արթիւր Նազարեթեան 500 Ե. Գ.

ԱՆԵՔՍ. Մ. Մ. Մ. ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ (Ողբ. Տիրուհի Րեյսեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ, Տէր Ե Տիկին Հայկազ Տէտեան կը նուիրեն 100 Ե. Գ.):

Ողբ. Միւրա Գալուստեանի մահուան կողմալի առթիւ վասն ցաւակցական կը նուիրեն. Այրի Տիկին Միլիթրեանի Գալուստեանի Եղիպեայի 100 Այրի Տիկին Անահիտ Մուշեղեան եւ եղբայրը՝ Արթիւր Նազարեթեան 500 Ե. Գ.

ՏՈՔԹ. ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՒՃԻԳԱՆԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Գեորգի Սարգսյան Օրա-
թերթին խոր կապիժով կը տեղե-
կանանք, Լիբանանահայ ծանօթ
ազգային՝ ուսուցիչ, քննադատ -
գեղագործ, գրականագետ և հասա-
րակական գործիչ Տոքթ. Գարե-
գին Պուճիգանեանի մահուան։

Ողբացնալին յուզարկաւո-
րութեան արարողութիւնները կա-
տարուած են Հինգշաբթի, 30 Մա-
յիս 1974, Հայ Աւետարանական
եկեղեցիին մէջ, սգակիներու և
բարեկամներու խառնեքով բազ-
մութեան մը ներկայութեան։

Գերեզմանատան մէջ դամ-
բանականներ խօսած են՝ ԳԳ.
Յովհ. Թապալեան, Տոքթ. Յ.

Մաղքեան և Հրանդ Գանգրուհի-
Անոնք բոլորն ալ իրենց խօսքե-
րուն մէջ վեր առած են ողբաց-
եալին օգտաշատ ծառայութիւն-
ները՝ հայրութեան, որպէս հայրե-
նասէր, կրթանուէր, մշակոյթի և
արուեստի ծառայող անձնաւորու-
թիւն մը, որուն մահով մեծ կո-
րուստ մը կ'ունենայ Լիբանանա-
հայութիւնը մասնաւորապէս։

Այս կսկծալի առթիւ, խմբագ-
րութիւն իր զգածուած ցաւակ-
ցութիւնները կը յայտնէ ողբացեա-
լին ընծանկան բոլոր պարագա-
ներուն, ինչպէս նաեւ Տէր և Տի-
կին Ընկեր Բենիամին ժամկոչեա-
նի։

ԲՍԱՆ ԿԱՌԱՆԱՆԵՐՈՒ 59ԴՊ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝
ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՄԵԾ՝ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԵՄԱ ՌԻՎԵՐԱՅԻ ՄԵՋ (ՊԵՅՐՈՒԹ)

Հովանաւորութեամբ Ս. Դ.
Հնչ. Կուս. Լիբանանի Շրջանի
Վարչի Մարմինին, Յիշատակի Մեծ
Հանդիսութիւն մը կ'ազմակեր-
պուած է Պէյրութի Սինեմա Ռի-
վիերայի մէջ, անցեալ 15 Յունիս
1974, Շաբաթ կ. ե. ժամը 9ին։

Այս հանդիսութեան առեւտ-
րայեան և բնական Պէյրութի միջ-
պատկերները կ'ընկեր Պէյրութի Սինեմա Ռիվիերայի մէջ։

Գեղարուեստական նոյն յայ-
տագիրին իրենց քանկարձէ՛ մաս-
նակցութիւնը բերած են Ս. Հա-
յաստանի մամուլը և ծանօթ ար-
ուեստագետներ բազմաթիւ խումբ
անդամներն ու մի քանիսն։ Սոսի առա-
ն են ընկերներ՝ Ժորժ Լալիէր, Լուի
Հրանդ Գանգրուհի և Մանուէլ
Աղամբան։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒ-
ԹԻՒՆԸ ԼԻԲԱՆԱՆ ԺԱՄԱՆԵՑ

Լիբանանահայ «ԱՐԲՈՒՅ»,
«ԱՅԴ», «ԱՐԱՐԱՏ» և «ԱՆՆՆ» քե-
րերու խմբագրութեանց հրատեղի,
Շաբաթ, 8 Յունիս 1974, Պէյրութ
ժամանց Հայաստանի Լրագրողնե-
րու Միութեան պատգամաւորութիւ-
նը, որուն մաս կը կազմեն Հա-
յաստանի Լրագրողներու Միութեան
Նախագահ և ԱՐՄԵՆՓՐԵՍԻ Տնո-
ւէն՝ Արաւազ Խաչիկեանը, Հա-
յաստանի Լրագրողներու Միութեան
Վարչութեան անդամ՝ Կարէն

Դաւիթեանը, Հայաստանի «ԳԱ-
ՐՈՒՆ» քերականութեան ամսա-
քերթի խմբագիր՝ գրող Վարդգէս
Պետրոսեանը։

Պատգամաւորութիւնը բաւա-
րաւ օր մնալով Լիբանան, մօտէն
պիտի ծանօթանայ լիբանանահայ
մամուլին, մեր կրթական-մշակու-
թային կեանքին, ինչպէս նաեւ
պիտի այցելէ երկրին տեսարժան
վայրերը։

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԽՈՒՍԲ ՍԸ
ԼԻԲԱՆԱՆ ԿՍՅՅԵԼԷ

Երեքշաբթի, 11 Յունիս
1974, օգոստոսի 11-ին Յունիսին
Գեորգի Սարգսյանի հայրենի ար-
ուեստագետներէ և մշակոյթի ծա-
ռայողներէ բաղկացած խումբ մը,
որ զօրաւորական պատգամով կ'ա-
յցելէ Լիբանան և Սուրիա։

Սուրիա կը գլխաւորէ Սփիւ-
քի Հեռ Մշակիչ. Կապի Կոմիտէի
Նախագահի Տեղակալ Պետրոս
Պետրոսեանը, իրեն օգնական ու-

նենալով Հայաստանի Մշակի-
չ Նախարարութեան պատգամա-
ւորու աշխատող Արմէն Աղա-
նեանը։

Սուրիան մաս կը կազմեն
Ժան Տէր Մերկիւն, Գոհար Դա-
ւեան, Էլենորա Վարդանեան,
մետաքսի Սիմոնեան, Արշաւիր
Կարապետեան և ուրիշ յայտնի
արուեստագետներ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆՍԱՊԼԸ ԱՄՆ ԿՍՅՅԵԼԷ
(Շաբաթական Ա. էջ)

Կետ։ Առաջին անգամ է, որ նման
ստորագրութիւն հայկական պարա-
խումբ մը, ամբողջով ամիս մը, Մ.
Նաւանդեանի տարածքին ելոյթ-
ներ կ'ունենայ։

70 երիտասարդներէ բաղ-
կացեալ սոյն յայտնի խումբին
մաս կը կազմեն պարողներ, ժո-
ղովրդական երգիչներ և նշա-
գետներ։

Այս հայրենի պետական խում-
բը շրջած է Եւրոպայի, Ամերիկի,
Հարաւային Ամերիկայի, Ասիոյ
տարածքին և գնահատութեան ար-
ժանացած է։ Հոս այցելութեան
տարապատարաւորութեան աշխա-
տանքները սկսած են 1973ի
Փետրուարին և ներկայ տարուան
Ապրիլին։ Անոնցմէլ հասկէ մեկ-
նելէն յետոյ, Փարիզ կը ժամանէ,
եւրոյթներ ունենալու համար և յե-
տոյ կ'անցնի Գեորգի Լիբանան։

Այս պետական խումբը, իր
արտասովոր կենսունակութեամբ

թէ՛ հանդիսատեսներուն և թէ՛
գեղարուեստական քննադատնե-
րուն բարձր գնահատութեան ար-
ժանացած է։ Առաջին ներկայա-
ցումը տեղի կ'ունենայ, Յունիս
13ին Հարթֆըլտ, Գանթըֆըլտի
մէջ։ Յետոյ՝ Փարիսէն (14),
Գոթթըն (15) և (16), Ուաշինգթըն
(18), Փիլադելֆիա (19), Նիւ Երք
(21, 22 23), Շիքագո (27), Տիւ-
րոյթ (25, 26), Լոս Անճելըս (28,
29, 30), Սան Ֆրանսիսկո (Յունիս
5), և Ֆրէզնո (Յունիս 6)։ Սուր-
բին պարողները մեծամասնու-
թեամբ քսանընդհար տարիկանէն
վար են։ Հայ արուեստագետներու
բազմաթիւ տաղանդը տար բնիկ-
ներուն ծանօթացնելու համար,
մտադրուած է բացառիկ ելոյթ մը
ևս կազմակերպել։ Որքան տպա-
ւորիչ պիտի ըլլար, եթէ մեր Պե-
տական Անսապլը պատկերա-
փրութեան ելոյթ ունենար։

ՆՅԵԼ ԱՅՈՒ ԲԱՅՑ...

(Շաբ. Ա. էջ)

հոգւոյն ի հանգիստ - եւ զորն ի
յարգանս Գանդիի Ազգային Ի-
խանութեան կողմէ եւս մեծ ծաղ-
կեպսակ մը ուղարկուած էր - , ու
զարմանով նկատեցինք բացակա-
յութիւնը այն ստուարաբիւ ուսա-
նող-ուսանողներուն, որոնք
աւելի քան կէս դարէ ի վեր իրենց
բարձրագոյն ուսումը կարեւոր շա-
րունակելու համար, ներկայիս օ-
ժանդակութիւն ստացած են ու այժմ
ալ կը սանձան «եղիայեան կը-
տակ»էն։

Մասի վրայ չէին համրուել
այդպիսիներու շարքին պատկա-
նողները՝ անցեալ կիրակի օր եկե-
ղեցի եկած հաւատացեալներուն
մէջ։

Մեր զարմանքը վերադուր
սակայն աւելի սասկացաւ, երբ
եկեղեցական արարողութիւններէն
եւ, ժողովուրդը ցուած պահուն,
եկեղեցւոյ բակին մէջ նմանեցինք,
որ Ազգային Իխանութեան անու-
նով ուղարկուած ծաղկեպսակը
անուի կերպով եւ եկեղեցւոյն
դռնապանին ձեռամբ դուրս բե-
ւեցաւ օմանքէն եւ այդ պատճա-
նային կողմէ գեղեցիկեցաւ այն
փառաւոր կիսանդրի - յուսարձա-
նին վրայ, որ կը կանգնի պարե-
զին կանանչազարդ մէկ գեղեցիկ
մասին վրայ, մայր մութին կող-
քին։

Միթէ՞ կարելի չէր արժանա-
վայել կերպով եւ եկեղեցական
բաժնով մը երբալ ու բարեա-
րին կիսանդրին առջեւ քանի մը
յիշատակի եւ յարգանքի խօսք
կատարէ եւ՛ այդ ծաղկեպսակը
գեղեցիկ օալ «եղիայեան» սանե-
րու կողմէ, քան թէ սեւամոր մեր
համեստ դռնապանին ձեռամբ։

Բայց ո՞վ կամ ո՞վքեր կրնան
պատասխանել նկատելի՜ սոյն
քերականութեան Ազգ. Իխանութեան՝
կրօնական իշխանութիւնը, «ե-
ղիայեան Սանուց» յանձնախումբը
թէ եղիայեան սանեւէն իւրաքան-
չիւրը՝ առանձին կամ խմբով։

Զեմ կրնար խորհիլ որ հայ
ուսանողը կամ ուսանողին
կրնայ այդքան ապեքալիս ըլլալ,
որ նուազագոյն յարգանք մ'իյն
հանդէպ իր բարեբաւին զլանայ։

Թերեւս ձեռնբեկութեան
ոգիի պակաս մըն է այս անոնց
կողմէ, եւ սակայն վստահ ենք, որ
«եղիայեան Սանուց» յանձնա-
խումբը երբ մոռացութեան չտա-
ր, ու հրաւիր կարգաւ նախկին թէ
այժմու սանեւէն (որոնք լի-
ցանկը անպայման գոյութիւն պիտի
է որ ունենայ իրենց թղթածրարե-
րուն մէջ), անոնցմէ բաւականա-
չափ քիւով երախտաւորներ պիտի
սերկայ գտնուէն ու յարգանքի եւ
երախտագիտութեան նուազագոյն
ցոյցը պիտի կատարէին հանդէպ
իրենց բարեբաւին։

Կը յուսանք որ այլ առթիւ
մամ Երեւոյթները անոնք չեն առ-
նուիր, եւ արժանի յարգանք կը
մատուցուի բոլոր անոնց՝ որոնք
իրենց զանազան բարեբաւութեան
ներով կամ ազգասիրական նուիր-
եալ աշխատանքներով ծանօթ են եւ
սակայն չկան այժմ, այլ կայ միայն
անոնց յիշատակը, որ պիտի և ան-
մոռաց ըլլայ համայնքիս իշխա-
նաւորներուն եւ իրաւունքները ան-
հաթին մօտ, որպէս նուիրական
պատգամաւորութիւն։

Ս. Պ.

Ս Տ Ա Ց Ո Ւ Ա Մ
ԲԱՏԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Լոս Անճելըսէն Ընկեր ՍԵՂ-
ԲԱԿ ԳՈՅԱՆԵԱՆ Կը ԴՊՐՈՒՄ ԻՐ
բաժանորդագրութիւնը՝ նուիրե-
լով 25 տղայի։

ԱՆԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԵՒ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Արտասանմանի մեր հոսանքներէն ոմանք երբեմն իրենց դժ-
գոհութիւնը կը յայտնեն «չէզոք»ներու նկատմամբ, որոնք իր թէ
թշնամական վերաբերում ունին կուսակցութիւններուն դէմ և չեն
ուզեր միանալ անոնց՝ հայ քաղաքական ծառայողներ իրականա-
ցընելու համար։

Ըստ այս հատուածականներուն՝ բոլոր այն մարդիկ, որոնք
կուսակցութեան մը չեն պատկանիր, անոնք են, անպատակ և
ուղեկորոյս։

Այս տեսակէտը թէն անհիմն ամբաստանութիւն մըն է, բայց
մասամբ ճիշտ պիտի ըլլար, եթէ բուն իսկ իրենք՝ կուսակցական-
ներ կեդրոնախոյս դիրքի վրայ չգտնուէին։

Հետաքրքրական է, որ ԼԵՄ, ԿԱՆՆԱՅԻՆ ԻՆՏԵՆՍԻՆԱԿԱՆ
ԼԱՅՆԵՐԻ ԻՆՉ քաղաքական հարցեր կը հետապնդէն. որոնց հակա-
ռակ է «չէզոք» կոչուած և ամէն ելոյթէ յուսախար ժողովուրդը։

Կուսակցականները կը խօսին «սկզբունքներու» և «զաղափար-
ներու» անհետմով, որոնցմով ո՛չ միայն ինքնուրոյն պետութիւն
հաստատել անհնար է օտար հողի վրայ, այլ և ազգային բուն
նպատակներու յաջողութիւնը՝ անել կացութեան մը կը մատնուի
անըտողական տրամադրութեամբ։

Աշխարհափիւռ ծաւալուն ու փոփոխալոյս օվկիանոս մէջ,
ուր ամէն տեսակէտով ակներեւ է արդէն հայ տարագիրներու ցա-
ւերուն համար բաւարար դարձանի բացակայութիւնը, մեր քա-
ղաքական կուսակցութիւններն արդէ՛օր արդեգրած են պատշաճ
գործելակերպ, որով կարողանային մեր ազգային փորձուած նաւի
խեղանքներ իրենց ցանկալի ու ապահով հանդուրանին հասցնել։
Բոլոր հատուածներն ալ, անհասկած, կը դաւանին ազգային շա-
հերու տեսակէտը, և Հայ Դատի արդարաւորութիւնը կ'ընդունին
արդէն իրենց ծրագրի էական ու չլիւարար մաս։ Սակայն գործնա-
կանին մէջ ատենց հանդէպ ժխտական արդիւնքով է որ հրապա-
տակ կու գան։

Հայոց դէմ թրքական ցեղասպանութիւնը գործադրուելէն
առջին, 60 տարիէ ի վեր է, որ տակաւին մեր կուսակցական դե-
կալարներու միջեւ ո՛չ միայն համաձայնութիւն և համերաշխ գոր-
ծակցութիւն չեն նշարուած, այլ և պատակաւոր վատթար կա-
ցութիւններ են զարգացած։ Անոնց հրատարակած մամուլին մէջ
պարբերաբար կը կարգաւոր իրարու դէմ յարձակումներու մասին,
զիրար դատաւիտելու, խռովութիւններ արձարծելու, այլեւայլ
տեսակի հակամարտութիւններ ստեղծելու մասին, որոնք բաղձա-
լի են մեր դարաւոր անարգ թշնամիին միայն։

Որոշ է, որ ինքնազգովութեամբ կամ ատելութեամբ, պատ-
մութիւն շատագոյնով կամ նստմանքով ո՛չ մէկ արդիւնքի հա-
րելի է հասնել։ Շեշտենք, որ անցեալին այլեւս անփոփոխ է, անվե-
ղարձ և անհասանելի։ Այս մասին վերջին անօգուտ են, անյոյս եւ
ժամանակավրէպ։ Զանց առնուած ՆԵՐՅԱՆ է միայն գործունէու-
թեան տրամադրելի դաշտը, ուր կարող պիտի ըլլան անել ու վեր-
ընծիւղել ապագայի յաղթանակին սաղմերը։

Վերեւ նշուած այս արատներն ունեցող մեր կուսակցական-
ներն ի՞նչ ակնկալութեամբ այլեւս պիտի պնդեն, որ «չէզոք» ժո-
ղովուրդը պէտք է իրենց հետեւի և մասնակցի հակազգային այ-
պանելի իրերամարտին, ու պէտք իրենց քանակաւորել ծառայող
չլաւ մարդք երեւի, «խելացի» և նոյնիսկ «հերոս»։

Հարկ է ըսել, որ ո՛չ ոք կը ցանկայ կուսակցութիւններու
լուծարքը, այլ ընդհակառակը, Բաղձալի է միայն, որ անոնք օգ-
տակար, ազդու և շօշափելի ազգային դառնան ազգային իրական
քաղաքական երթին՝ իրենց նշանակալի ուղեւորներ։

Նկատելով որ ցարդ գործադրուած միջոցները ճիշդած են,
կիսկապար են անբարեխոյս, իւրաքանչիւր հատուած անհրաժեշտ
է որ վերանայի իր ընթացքին, եւ ինքնաքննադատութեամբ
վերամշակէ զայն եւ շտկէ իր ուղին ներկայ պայմաններուն ու
պարագաներուն համապատասխան՝ միջ-կուսակցական սեփա յա-
րաբերութիւն մշակելով։

Արդարեւ, հայկական քաղաքականութեան ընարանը հասկնալը
խրթին գործ մըն է, այլ միայն անոր տարողութիւնն ու ծաւալն
է որ ընդարձակ են և կը պահանջեն մեծ ուժ, յարատեւ և միա-
նական աշխատանք։ Ազգային քաղաքականութիւն, սփիւռքի պայ-
մաններուն մէջ, կը նշանակէ նախ և առաջ հայ ժողովուրդին
գոյութիւնը պաշտպանել՝ համատարած ծուլման վտանգին դէմ,
հայկական դպրոցներ հաստատել՝ զարկ տալով հայ լեզուին եւ
գրականութեան ուսուցման. պահպանել տոհմային աւանդու-
թիւններն ու ժառանգութիւնը. կազմակերպել նոր սերունդ՝ հայ-
րենասիրական ոգիով և, ամենակարեւորը, հայ դատին համար խի-
զակ պայքար մղել։

Բարեբախտաբար հայ կուսակցութիւններուն առջեւ կայ լա-
ւազոյն նախապարհ մը, որուն դեռ չեն անդադարած և որ հա-
սարակաց զօրաւոր հիմքեր ունին, այսինքն՝ բոլոր հոսանքներն ալ
կը պատկանին հայ ազգին, նոյն պատմութիւնը, նոյն լեզուն, նոյն
հայրենիքն ու նոյն կրօնը ունին, նոյն արիւնքու ճակատագրին
ենթարկուած, նոյն ողբերգութեան զոհ դարձած, նոյն կորուստ-
ներն ու հարուածներն են կրած, նոյն պահանջն ու արդար դատն
ունին և օտարութեան դառն բաժակը կ'ըմպեն միասին։ Հեռուա-
բար, իրենց գործունէութիւն ալ պէտք է ըլլայ ՄԻԱՍԻՆ՝ հոգւով,
արտով ու մտքով իրարու զօրուած։

Այժմ, Մեծ եղեռնի 60ամեակը պատշաճ առիթ մըն է, որ-
պէսզի համախմբուին կուսակցութիւնները մէկ սեղանի շուրջ,
ընեարկեն ազգային հարցերը, ընդհանուր ծրագրի կազմելով ու-
րոշեն գործունէութեան համերաշխ եղանակը ի նպատակ տարագիր
հայրութեան շահերուն և հայ դատի պաշտպանութեան։

Միասնութիւնն անհրաժեշտ է ո՛չ միայն կուսակցութիւննե-
րուն, այլեւ ընդհանուր ժողովուրդին, անոր մէջ գոյութիւն
(Շաբաթական Ա. էջ)

ՄԱՍՆԱԿՈՐ «ՀԱՆՏԱԿԻՐ»-ԻՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒՂԻ ՆՈՒԱՐԴ ՕԹԱՃԵԱՆ

(1894 - 1974)

Այս տարուայ Փետրուարի 4ին, Նիւ Եորքի իր ընտանեկանում, սրտի կաթուածի հետեանքով մահացաւ՝ բանաստեղծուհի Նուարդ Օթաճեանը։ Թաղումը կատարուեց Փետրուարի 7ին, պատգամ չուրով։

Բանաստեղծուհին ծնունդ է Արեւմտեան Հայաստանի Արաբկիր քաղաքում, 1894 թ.։ Դեռ հագիւ երկու տարեկան հասակում, Թուրքիայի ներքին գաւառներում պայթել է 1896 թ. հայկական կոտորածները, որոնց ժամանակ իր գերդաստանը կորցրել է տուն-տեղ և ունեցուածք, որի հետեւանքով ծնողները և հարազատները հեռու տեղափոխուել է Կ. Պոլիս։

Նուարդի հայրն եղել է Մկրտիչ Տէր Միգայէլեանը, ընտանեւէր և կրթութեւ մի անձնաւորութիւն, որ իր եղբայրների հետ, 1907 զարւում, Արաբկիրում գրադուել է մանուսայագործութեամբ և դրա առեւտրով, իսկ նրա հորեւական

ՈՐԲ. ՆՈՒԱՐԴ ՕԹԱՃԵԱՆ

պապն եղել է Արաբկիրի երկարամեայ առաջնորդական փոխանորդը՝ բարեհամբաւ Տէր Միգայէլ աւագ բահանայ Տէր Պողոսեանը։ Մայրն եղել է Դշխունի Սաղաթէլեանը, կրթուած եւ ուսումնասէր մի կին, որ պատկանել է Արաբկիրի բարեհամբաւ Սաղաթէլեան գերդաստանին։ Նուարդի մորենական հորեղբայրը՝ Կարապետ աղա Մաղաթէլեանն եղել է բարերար, 1869 թ. Արաբկիրում հիմնելով Սաղաթէլեան Մայր վարժարանը, որտեղ 1882 թ. ձրի սովորում էին 300 աշակերտ։

Նուարդն իր նախակրթութիւնն ստացել է Գում-Գափուի Գեանեան-Լուսաւորեան Մայր վարժարանում, իսկ երկրորդական ուսումը՝ Կ. Պոլսոյ Դպրոցաւէր Տիկնանց միութեան վարժարանում։ Աշակերտական գրասեղանի վրայէն նա փորձեր է արել ուսանաւորները գրելու։ Հետագայում, իր կատարած յամառ ընթերցասիրութեամբ և գրականութեան ուսումնասիրութեամբ՝ առաջ է տարել իր իմացութիւնն ու գրական ճաշակը։

Համաշխարհային առաջին պատերազմը վերջանալուց յետոյ, Նուարդն իր մօր և բանաստեղծուհի քրոջ՝ Նազենիի հետ, 1920 թ. Կ. Պոլսից մեկնել է Եգիպտոս, այնտեղ զանազան իր եղբայրների և միւս քոյրերի մօտ։ Ապա 1925ին, մինակը նա գնացել է Ամերիկա, որտեղ յիսունից աւելի երկար տարիներ ապրել և աշխատել է Նիւ Եորքում։ Այնտեղ նա գրադուել է նուրբ ծնողների արուեստով։

1935 թ. Նուարդի ամուսնացել է ազնիւ և համեստ անձնաւորութիւն՝ սերաստացի Երուանդ Օթաճեանի հետ, որ հետագայում քաջախիւղ է հանդիսացել կեանքի իր ընկերոջ գրական գործունէութեան։

Շնորհալի Նուարդը շատ վաղուց գրադուել է նաեւ գեղանկարչութեամբ, ունի գեղեցիկ գործեր, սակայն սակաւաթիւ։ Դժբախտաբար հետագայում նա դադարել է նկարելուց։ Նրա տաղանդը փայլել է բանաստեղծութեան բնագաւառում։ Կէս դարուց աւելի է, որ նա ստեղծագործել է գողորիկ ոտանաւորներ, որոնք լոյս են տեսել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների եւ այլ երկրների գանազան թերթերում եւ ամսագրերում (Հայաստանի Կոչնակ, Գայթաթ, Հայրենիք, Նոր Աշխարհ, Երիտասարդ Հայաստան, Նոր Արաբկիր Տեղեկատու, Բազմալէպ, Բազին եւ այլն)։

Բանաստեղծուհին հրատարակել է բնարաւունջ քերթուածների երեք հատորներ, այսպէս՝

ՇՈՒՇԱՆՆԵՐ (Նիւ Եորք, 1927), ԱԳՐՈՂ ՇՈՒՇԱՆՆԵՐ (Երուանդ Սիթի, Ն. Ճ., 1947) ու ՍՈՒԳԻ ԵՒ ՍԻՐՈՅ ԵՐԻՐԵՐ (Նիւ Եորք, 1962), որոնց առաջին երկուսը Փարիզաբնակ իր բանաստեղծուհի քրոջ՝ Նազենի Տէր Միգայէլեանի հետ միասին։

Ն. Օթաճեանն իր գողորիկ ոտանաւորները, հոգեկան սրտաբուխ գզացումներով նուիրել է իր մօրը, քրոջը, եղբորը, հայրենիքին, Արաբաւորին, հայոց լեզուին, ծաղիկին, սիրահարին և բանաստեղծին։ Ունի նաեւ բազմաթիւ այլ ստեղծագործութիւններ տարբեր թեմաներով։ Հայաստանին նուիրած իր բանաստեղծութեան վերջում գրել է.

Բայց, երբ որ մը հայրենական
Միւր սուրբ հողին ոտն իրենի,
Ու աւելոս ու հարազատ
Շունչըդ զգամ ազատեմ,
Աղբիւրներուդ զուլալ ջուրը,
Սրբ որ խրմբմ ու յագեցամ...
Հայաստան իմ, հաւատաւոր,
Աստուծային երգ մը ունիմ.
Հոգւոյս խորը մեզի համար։

Իսկ հայոց լեզուին իր նուիրած ոտանաւորին մէջ՝ ծուլման վտանգն է նախագուշակում ափսոսանքով.

Այնպէս ալ համով լեզուն Մեսրոպեան,
Արեւի նման ջրմ մեղքաճորան...
Ու քաղցրահնչիւն ջրկծներու պէս,
Բարձրեմն հոսի, սուրբերու արեւն...

Բայց, երբ ապեւախս հողիցներով մեծ,
Լոյս օտարութեան աղբիւրէն ըմպեմ...
Սւ հունչը արծաթ, մեք լեզուին մարի,
Հայոց արեւն ալ պիտի խաւարի...

Բացի այդ, մի քանի տասնամեակ շարունակ, Նիւ Եորքի հայկական հաւաքոյթներում (Արաբկիրի Հայրենակցական Միութեան, ազգային-եկեղեցական հանդէսների, գրական-գեղարուեստական ծնունդների եւ այլն), Նուարդ Օթաճեանը հանգէս է եկել իր սեփական՝ և նաեւ տաղանդաւոր բանաստեղծ Յովհաննէս Երուանդի եւ այլ բանաստեղծների հայրենաշունչ քերթուածների արտասանութեամբ։ Գրեթէ մընչեւ իր կեանքի վերջը, նա երիտասարդական աւելնող շարունակել է ստեղծագործել եւ հրապարակօրէն հանգէս գալ ոգեղուն ամուսնուով։

Բազմաթիւ գրողներ եւ մտաւորականներ (Զարուհի Գալէմբեարեան, Վահան Մալէզեան, Փրոֆ. Մանասէ Սեւակ, Սամուէլ Թումայեան, Սիրվարդ, Հմայեակ Սարեան, Արսէն Երկաթ, Յակոբ Անտոնեան եւ այլն) իրենց գնահատանքի խօսքն են արել Նուարդ Օթաճեանի գրական - բանաստեղծական արժանիքների և ամուսնուղի վարպետութեան մասին։

Նրա հրատարակած գրքերի եւ մամուլում լոյս տեսած բազմաթիւ ոտանաւորների մասին, թերթերում գրուած են մի շարք արժեքաւոր գրախօսականներ։ Դրանցից մենք կու տանք ըստօրի միայն հայրենական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶԱՅՆ (շաբաթաթերթ)ում (Երևան, թիւ 17/39, 24 Ապրիլ 1966 թ., էջ 1) լոյս տեսած կարճ հաղորդումը բանաստեղծուհու հայրենասիրական գզացումների մասին։

«Նիւ Եորքում՝ ապրող Նուարդ Օթաճեանը, որ սրտամորմոք երգեր է գրում՝ հայրենիքի մասին, նոյնպէս տանջուած է, որ ինքն ապրելով օտար, հեռաւոր ափերում, չի կարողանում՝ մասնակցել հայրենի երկրի՝ հոյակապ կառուցումներին, մինչդեռ կը՝ ցանկանար այնքան շատ բան անել նրա համար, այնքան շատ բան տալ նրան։»

Ի՞նչ օամ այսօր եւ քեզի, որ մեկը դեռ չէ տուած...
Անդորոնքեամբ եւ այսօր ծունկի կու գամ
Երկիւղած,
Յօժարութեամբ կու օամ քեզ՝ ի՞նչ որ ունիմ
Արթա մեզ,
Մանուկներու ծիծաղը ու կոյսերու սեղանեզ...

Ութսունամեայ բանաստեղծուհին, շուրջ 65 տարի ստեղծագործելուց յետոյ, փակեց իր աչքերը։ Որոնք այնքան սիրում էին ծաղիկները, Սրտանց, և հոգեով նա պաշտում էր հայու իր հայրենիքն ու իր մայրը, բնութիւնն ու ասէրը, որոնց նուիրել էր բազմաթիւ բնարաւունջ ոտանաւորներ։

Նուարդ Օթաճեանի մահով պակասում է սփիւռքահայ բանաստեղծուհիների և կին գրողների արդէն իսկ նօսրացող շարքերը։

Յարգանք իր գրական վաստակին և անմոռաց յիշատակին։

Ն. Տ. Մ.

Յ Ա Ր Պ Ա Ն Ք
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԴԵՒԻՆ

Դեռ սկզբնական գրական փորձերը եւ առաջին անգամ կարդացել էի Թեհրանի «Վերածնունդ» շաբաթաթերթի մէջ, ու նրան դասել մեր ապագայ խոստացող շնորհալի բնարեգականի շարքում։ Յետագային փաստուեց թէ սխալած չեմ եղել՝ դատողութեանս մէջ։ Դժբախտաբար բախտ չէի ունեցել անձամբ հանդիպելու իրեն, մօտիկէն ծանօթանալու, հակառակ որ

իսկ դիմացինս կարծես զարմանալով իմ անգիտութեան վրայ, էլի կրկնեց, ու այս անգամ իրար վրայ։

— ... Թեհրանի Թեւ...
Թեհրանի Թեւ... բայց խօսքը դեռ բերանում, հեռուն կանգնած անծանօթը, իսկոյն կռահելով իմ շփոթութիւնը, արագ յառաջացաւ, ու նոյն անուշ ժրպիտը շրթերին, ձեռքը պարզեց, ու շատ սիրալիկ ասաց.

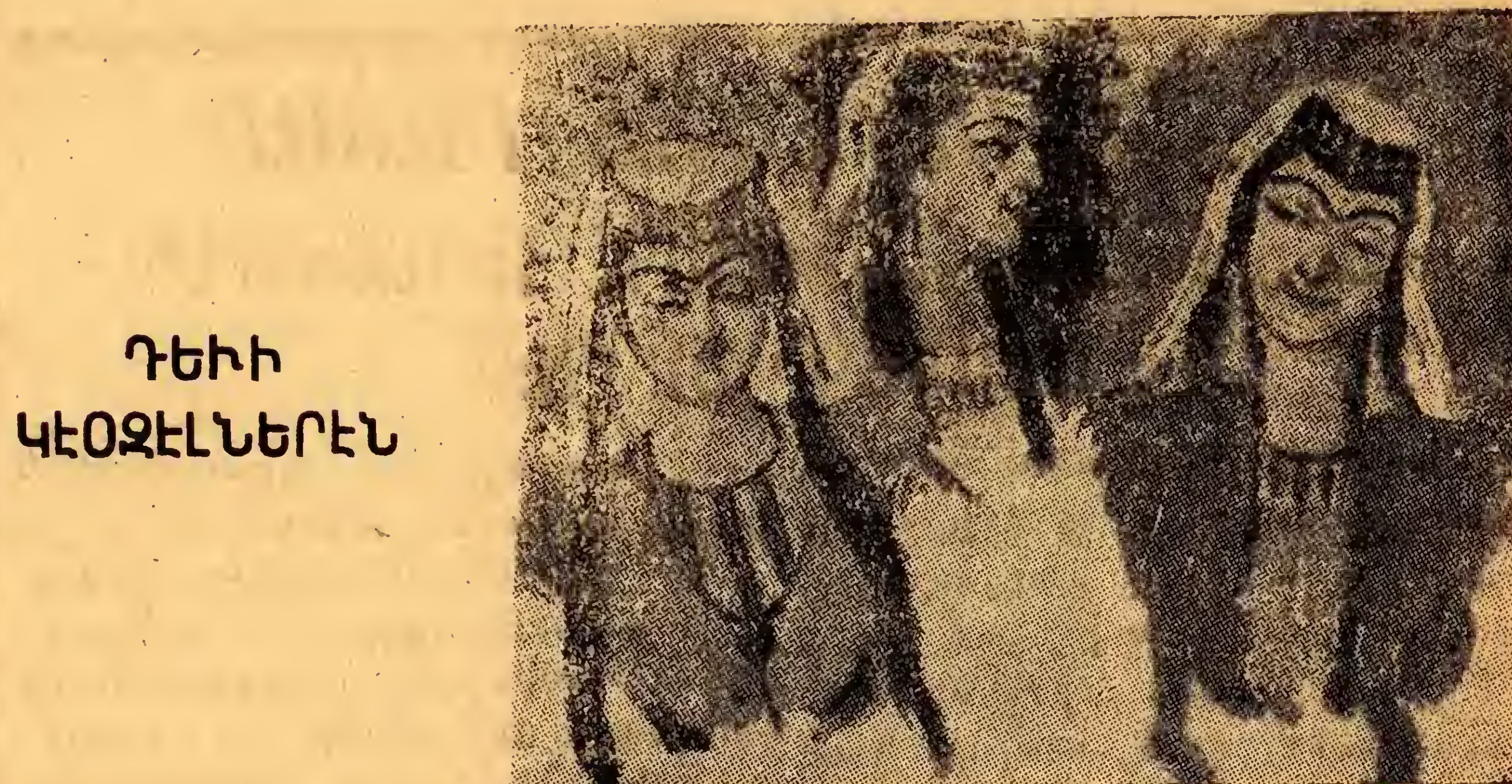
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԴԵՒ. ՍԵՂԱ ՉԱՐԵՆՑԻ ՇԵՏ

շատ անգամներ Թեհրան երթելու առիթներ էի ունեցել. եւ ահա, յիսունական թրւականներին - առանց կանխաւ տրուած ժամադրութեան - մի օր գրասենեակս եկան երկու այցելուներ, որոնցից մէկի դէմքը ծանօթ էր ինձ, իսկ միւսին առաջին անգամ էի տեսնում։

Դէմքով ծանօթը, վեհերոտ քայլերով մօտեցաւ գրասենեակիս, ասեւ խորան բարձրանար, ու

— ... եւ Թեհրանի Դեւ եմ, և ոչ թէ Թեւ, ինչպէս սովոր են հնչել արեւմտահայերը։ Ու երբեք միասին կուշտ ու կուտ խնդացինք։

Դեւ, իրանահայ գեղարուեստական գրականութեան ու նաեւ նկարչութեան զոյգ ասպարէզում իր ուրոյն տեղը ունի, ու բազմամեայ վաստակ, արժանի բոլորանուէր յարգանքի, գնահատանքի ու քաջալերու-

ԴԵՒԻՆ
ԿԵՕԶԷԼԵՆԵՐԵՆ

մատնանիշ անելով ետեւի կանգնած անծանօթին - որ մինչ այդ մեզմ ժպտում էր -, ինչ որ մի անուշ ու գրաւիչ ժպտով, ասաց.

— Խնդրեմ ծանօթացէք...
Թեհրանի Թեւ...

Ա՜հ քեզ բան, դե՛հ առի, առանց մարգարէ լինելու գուշակիր թէ ինչ բան կարող է լինել... Թեհրանի Թեւ։ Գիշ էր մնար հարցնեմ՝ «Դե՛հ Թեւ թէ ծախ թեւը» բայց զպզցի։ Եփոթած, մի վայրկեան մնացի անորոշ դրութեան մէջ, այբերս յառած ուղիղ իր դէմքին, ասել ուզելով՝ որ չեմ ըմբռնում ասածը,

Թեւան։ Եւ ահա, մի խօսք գրողներ ու արուեստագէտներ ի մի հաւաքուելով, ծնունդիկ են վայելչօրէն տօնելու նրա յիսնամեայ յոբելեանը։

Ես, որ իր տաղանդի հիացողներէն մէկն եմ, ու կը մնամ, հեռաւոր Տիգրիսի ափերից ողջոյնի ջերմ խօսքս ուղղելով ծերունազարդ յոբելեարին, ի խորոց սրտի ցանկանում եմ «ԻՄ ԵՐԻՐԵՐ» և «ԱՅՍ ԵՐԿԱՐ ԶԱՄԲԱՆ» երկերի հեղինակին, արեւատու թիւն, կորով, ու կեանքի օրերը միշտ պայծառ ու լուսաւոյն...
Պաղտաւ ԼԵՒՈՆ ՇԱՀՈՅԵԱՆ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՇՔԱՆՇԱՆՆԵՐ

(Մարտիկաւորիւմ Ա. Էլէմ)

Թէքնիսիէներուն մարդումը՝ ներկայիս, ներսոնի նաւաշինարանին մէջ կայնոր խումբ մը եգիպտացի մարզուողներէն։ Սովոր նաւաշինարաններուն եգիպտական ջրանշաններու տուելութեան աւանդութիւնը՝ Ս. Միութեան և եգիպտոսի միջեւ համագործակցութեան յարդուութեան մէջ ուրիշ խոստովանութիւն մըն է։

Ն. Մ. Գ. Բարգ. Թարեհ Մասաբանի

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
ԱՄԱՎԵՐՁԻ ՀԱՆԴԵՍԸ

Հելիոպոլսյ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի եւ Միեմանեան Մանկապարտեզի ամսական հանգիստը...

Հոծ բազմություն մը՝ բաղկացած Ազգ. Իշխանության անդամների, հոգաբարձուների, մանուկ, մեծերից եւ այլ կազմակերպությունների ներկայացուցիչների եւ մանկապարտեզի ծնողների, եկած էր վայելիլու հայ աշակերտներուն էությունը եւ ծափահարելու անոնց յաջողությունները:

Թերթիս այժմու նեղ ծաւալը չի բոլորեցրէ մեզի՝ որ մանրամասն անդրադառնանք սոյն հանդեսին ընթացքին գործադրած զանազան էություններուն վրայ, ու թաւ մըցանակներու եւ վկայականներու արժանացած՝ բէ մանկապարտեզի եւ բէ նախակրթարանի աշակերտներուն անուանացանկը:

Նեմից սակայն, որ վարժարանին սեփական թերթի մէջ ուրախանալի տեղեկություններ տալու կային եւ տրամադրեալ կարգով յետադիմ կերպով նախադասու-

րեան կողմէ տրուած եւ վարժարանին սեփական անձնակազմի նախաձեռնութեամբ եւ ջանքերով իրականացած այն արժանագին է՝ որ կը բոլորէ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանին ուսման մակարդակը միջնակարգի (Պրիմ) բարձրացնելը:

Վստահ ենք որ Գահիրէի Պատկերասրահի միջոցով իր յառաջիկայ նիստին պիտի որոշուի առեւժնէ՝ Հելիոպոլսյ Նուպարեան Ազգային նախակրթարանը Միջնակարգ վարժարանի վերածելու, որպէսզի այդ օրջանին մէջ բնակող եւ նախակրթարանը աւարտող հայ երիտասարդները կարենան իրենց միջնակարգի ուսումը շարունակել հայկական ազգային յարկէ մը ներս, ու պէտքեւ կրթական ծրարագրին կողմէն ստանան նաեւ հայագիտական ուսմանց նիւթեր եւ ազգային դաստիարակութիւն:

Կը ընդհանուրենք Նուպարեան Ազգ. Վարժարանին սեփականութիւնը, ուսուցչական կազմը, հոգաբարձութիւնը եւ խորհրդատւ մարմինը՝ անդամները, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնք, ունենց ստանալով մեր զուակնեան կրթական եւ դաստիարակական գործին եւ յաջողութիւն ու առողջութիւն կը մաղթենք իրենց:

Կը ընդհանուրենք նաեւ վարժարանին բոլոր օրջանաւորներն ու իրենց ծնողները, ու մեր լաւագոյն մաղթանքները կ'ընենք իրենց:

18-6-74

Ս. Գ.

ԲԱՐԻ ԳԱՆՈՒՍ

Հանդիպելու անդակացը... 15 Յունիս 1974, Մոնթրէալէն Գահիրէ ժամանած է Թերթիս պատուակալ եւ երկարամեայ աշխատակից՝ Գր. Սորէն Տէտէնան, իր համեստափայլ տիկնոջ հետ միասին:

Հեռախոսային մեր առաջին խօսակցութեան ընթացքին, տեղեկացանք, որ Գր. Տէտէնան շուրջ տասը տարիներ առաջ երկրէն մեկնելէն առիթն այս իր առաջին այցելութիւնն է, ու եկած է կարճատեւ իր բազմաթիւ սիրելի բարեկամներէն: Խ. Տէտէնան ամուլը հիւրաբար իջեալած է ծառայող արտադրատեղի ընկերութիւն Արաբիա Օնանեանին բնակարանը:

Գահիրէ մը շարքերէն մնալէ ետք Եգիպտոս, մեր սիրելի բարեկամը եւ իր աշխուժալի կողակիցը կը մեկնին Եւրոպա, ուրկէ ալ դարձեալ Մոնթրէալ:

Բարի ժամանում եւ հաճելի կեցութիւն կը մաղթենք իրենց: ԽՍԲԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍ

ՀԱՆՎԱԿԻՐԻՆ

Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Գալեան իրենց դստեր՝ Անի Գալեանի հիւանդութենէ ապաքինումն ուրախ առիթով, 20 իւն. ուրկէ կը նշուին ՋԱՀԱԿԻՐ Եւրոպայի Բերթին:

Ողբ. Տիկին Մարի Լուսարարեանի մահուան կոկորի առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի, Տէր եւ Տիկին Նուպար Իկիտպաշեան եւ զուակնեք (Սարթում) կը նշուին 200 Ե. Գ.:

Ողբ. Գրիգոր Չէչէնեանի մահուան տխուր առթիւ վառ ցաւակցութեան, Տէր եւ Տիկին Թադէոս Բէժմարեան կը նշուին 100 Ե. Գ.:

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՇԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրելի ամուսնոյն եւ քեռայրին՝ ողբ. Վարդան Մուշեղեանի մահուան քառասունօրին առթիւ եւ անոր քաղցը ու խնկի լիշտակին, Սորի Տիկին Անահիտ Մուշեղեան եւ եղբայրը՝ Յարութիւն Տ. Նազարեթեան կը նշուին:

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղէքս.) 2000 Ս. Գողոս-Գեորգի

Եկելիցույ Գայմառութեան 1000 Աղէքս. Հայ Աղքատախնամին 1000 Գողոսեանի Եւզի Սեդալին 1000 Այծեմիլիյի Հանգստ. Ցան 1000 Տիգրան Երկաթի Ուս. Յոնտին 1000 Աղէքս. Տ.Բ.Ը. Միութեան 1000 Յուսարեան 500 Արեւի 500 Ջահակիրին 500 (Ստանալ Աղէքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

Ողբ. Գրիգոր Չէչէնեանի մահուան տխուր առթիւ վառ ցաւակցութեան, Գ. Զեյնեալ եւ Հայկազուն Բիւրճեան կը նշուին:

Հայկական Ընթերցարանին 100 Ջահակիրին 100

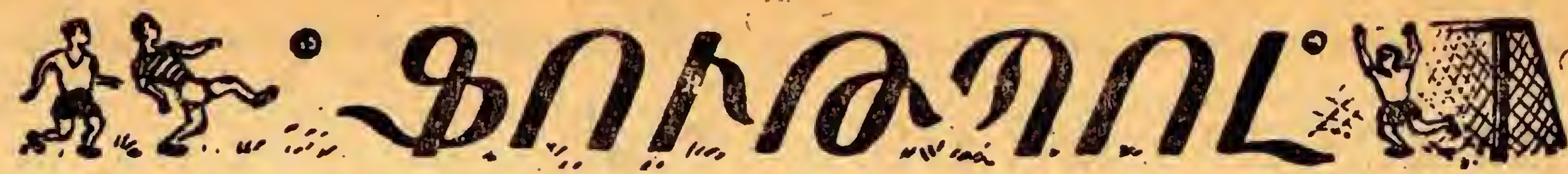
ՅՈՒՆԻՍ

ՍՍՍՏԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք ԿԵԱՆՔԻՍ ԳԻՐԲԸ, Կեդր. նախ Խորէն Դաւթեան: Հրատարակուած է 1967ին, մաքուր թուգթի վրայ, 625 էջ:

Գինն է 6 տոլար Ստանալու համար գինը հեղիակին՝

Khoren K. Davidson 6147 NO College Ave. FRESNO, Calif. 93704 (Ս. Տ. Ա.)

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱԿԻ (ԳԱԽԱԹ) ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ
«ԱՐԱՐԱՏ» (Երեւան) եւ «ՆԵՖԹՁԻ» (Պաֆու) հաւասար մնացին՝ 1ով 1

ԱՅՄԻՍՈՎ «ԱՐԱՐԱՏ» ԻՐԱՌՈՒՆՔ ՍՏԱՅԱՒ

1/4 ԵԶՐԱՓԱԿԻՉԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ

Երկուշաբթի, 27 Մայիս 1974, Գալուսի (Աղբայեճան) մարզաւանի դաշտին վրայ՝ Ս. Միութեան Ֆութպոլի բաժանի (գաւաթ) 1974 տարուան մրցաշարքին զօով, 1/8ի հանդիպման դարձի մրցումը տեղի ունեցաւ իրաւարարութեամբ լինելու պատիւ Ա. Իվանովի:

Այս մրցումը վերջացաւ հաւասար արդիւնքով 1ով 1 (կիսախաղ 1-0, ի նպաստ «Նեֆթչի»): Կողմը յաղթեցին՝ Ապպաուզը («Նեֆթչի»), 37րդ վայրը:

Կեանքն եւ Անդրէասեանը («Արարատ») 82րդ վայրկեանին:

Նկատի ունենալով որ երթի մրցումին - որ տեղի ունեցած էր Երեւանի մէջ - յաղթական դուրս եկած էր «Արարատ» 2-0 արդիւնքով, հայ Ֆութպոլիստները իրաւունք ստացան մասնակցելու մրցաշարքին 1/4ի հանդիպումներուն:

«Արարատ» յաջորդ մրցակիցն է Տոնեցքի («Շախթեօր») խումբը:

Ս.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

Ս. Միութեան 1974 տարուայ Ֆութպոլի ախոյեանութեան մրցաշարքի զօով, 10 Յունիս 1974, «Արարատ» մրցեցաւ Թաշքենթի «Բախտակոր»-ին զէմ, այս վերջնոյն դաշտին վրայ (Ուղղութեամբ):

Մրցումին արդիւնքը եղաւ 0-0: Յունիս 11ի դրութեամբ, «Արարատ» ընդհ. դասաւորման մէջ 7րդ տեղը կը գրաւէ՝ 9 կէտով, 9 մրցումներ խաղալէ ետք: Իրմէ առաջ կու գան Նոյնքան կէտերով՝ «ԲԿՍԱՆ» եւ «Տիւնամ» Մ., կողմնաւորութեամբ:

ՍՊՈՐՏԻ ՆՈՐ ՎԱՐՊԵՏՆԵՐ

Համաժողովեան անդամները կոմիտէի ֆութպոլի վարչութիւնը, Սովետական Միութեան սպորտի վարչարարի կողմէն շնորհեց «Արարատ»:

Ֆութպոլիստներ՝ Արմեն Սարգսեանին, Սուրէն Մարտիրոսեանին, Նազար Գեորգեանին եւ Սանասար Գեորգեանին:

ՄԱԿԻ մօտ Միացեալ Նահանգներու
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ ԿԸ ԼՈՒՍԱԲԱՆԷ...

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Տեղեկագիրը նախնական եւ անկէ Հայ Յեղափոխութեան յիշատակումը շնորհելու մասին Յանձնարարութեամբ որոշուի՝ բուհարկած: Վիճարանութեան յետոյ, նախագահը սոսկ Յանձնարարութեան վստահեցուց, բէ Յանձնարարութեան անդամներուն արտայայտած տեսակետները տեղեկագրին ուսուցչութեան պիտի յանձնուին՝ ճոր տեղեկագրին:

պատասխանութեան ընթացքին: Խորապէս համակիր եմ ձեր արտայայտած տեսակետներուն, եւ կը յուսամ որ այս բացատրութիւնները պիտի փառաշին ձեր մտադրութիւնները:

Ֆիլիփ ՀՈՅՏԱՆ

Հայացուց՝

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱՋԱՆ

ԿԸ ԲՈՎԱՆԴԱԿԷ ԱՄԷՆ ԻՆՁԻ ՄԱՍԻՆ, ԶՈՐ ԿՈՒՋԷՔ ՏԵՂԵԿԱՆԱԼ

- Սովետական Միութեան մասին.
- Արար եւ Սովետ յարաբերութեանց մասին.
- Լոյս կը տեսնէ ամէն ամսու 5ին եւ 20ին.
- Կը վաճառուի միմիայն 2 Ե.Գ.Ի.
- Տարեկան բաժանորդագրութիւնը՝ 40 Ե. Գ.
- Խմբագրութեան հասցեն է. Տաւ, Շարա Ալ - Մաանաս Էլ Սուխրի, Զամալէ, հեռախօս թիւ 810566.
- Կը հրատարակուի Սովետական Մամուլի գրասենեակին կողմէ.
- Նիւթերը հայրապրում են «ՆՈՎՈՍԹԻ», Լուրերու Գործակալութեան կողմէ.

ԱԶՆԱԿԻՐ ԴԱՏ ԲԱՑԱԻ
ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱԽԱՏՈՂ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԻ
ԽՕՍՆԱԿԻ ՍԸ ԴԵՍ

Ամերիկայի Գեանալ 5-ի հեռաձայնի կայանը, գիշերը ժամը 9-10ի միջեւ ունի հարցազրոյցի ժամ մը՝ որուն հրաւիրուած կ'ըլլան գիտնականներ, բժիշկներ, արտադրողներ, որոնց հետ կը կատարուին անհրաժեշտ ասուլիսներ:

Այս հարցազրոյցներէն մեկուն անցեալները հրաւիրուած էր՝ հայազգի համբաւաւոր երգիչ Շառլ Ազնաւուր, որուն, միջոց մը, օրւան խօսակը հարց տուաւ բէ ինչ ազգութեան կը պատկանէր: Ազնաւուրը հպարտեցաւ պատասխանեց. «Հայ մըն եմ, Ֆրանսահայապահ»:

Խօսակը այս պատասխանին վրայ հեղեկական տեսով մը աւելցուց. «Զբոսէ՛ք որ դուք ալ սովորաբար հայերէն մեկնէ՛ք» (Արար-վիք Ամերիկայէն): Բացատրութիւնը անցեալի մէջ յանախ կը գործածէր Ամերիկայի մէջ մասնագետները համար բեռնաւորութեան մէջ ապրող հայերը):

Խօսակին բերեցին էլլող այս նախապէս արտայայտութեան դիմաց, Ազնաւուր իսկոյն լիեց հարցազրոյցին սրահը եւ, աւելին ըլլալով, պատուով դաս բացաւ անոր դէմ հայ ժողովուրդը անարգած ըլլալուն համար:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ
ԵՒ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

ունեցող յարանուանութեանց եւ հասարակական կազմակերպութիւններուն հետ՝ հարթելով ըստ խորը խորհրդատներն ու զօրաւորութիւններն անվերապահ տրամադրութեամբ:

Միանություն կապը կարեւոր է զօրացնելու եւ: Հայաստանի մեր եղբայրներուն հետ, այն փոքր հայրենիքին, որ հպարտութիւն առթող զարգացման պատուանդակն է վրայ կանգնած: օրէ օր կը յառաջդիմէ: Թէեւ իրողութիւնն է, որ Մայր Հայրենիքն անկարող պիտի ըլլայ, տեղական յարանուն պահանջներուն գոհացում տալէ վերջ՝ ամբողջ սփիւքաբնակչութիւնն իր անբաւարար հողին վրայ օժանդակելու, բայց, այսուհետեւ, միշտ ալ կալույց է որոշ չափով ծանոթակել արտասահմանի հայապահպանման՝ բարոյական ոյժ ներշնչով, դատաւար հայութեան հիմնական խարխուլը, եւ Արեւմտեան Հայաստանի ազատագրման ու հայ տարագիրներու տեղաւորման մեծ ազգակներէն մէկը:

Մենք կը հաւատանք, որ հայութեան մասնակի ուժերը համազգային հզօրութեան վերածելով միայն կարելի է յաջողութեան հասնիլ եւ շահիլ Հայկական Դատը, որ նոյն ատեն համամարդկային յաղթանակներէն մէկը պիտի ըլլայ՝ ընդդէմ ցեղասպանութեան եւ տարագրութեան:

Նիւ Եօք, Ն. Ե.

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻԱՆ

ՏԱՆԱԿԻՐ

ԱՋԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԵՄԲԱՐԱԹԵՐԹ

چاهاکیر
جريدة أسبوعية

ص. ب. ٢١١١ بالقاهرة - ٢٤٤٠ - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عالية سيريديان (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

R.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire
Rédaction en chef: SARKIS BALAYAN

Յրաօճաթ — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ԳԱԼԱՅԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 535 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 4 ՅՈՒԼԻՍ 1974

ՀԱՏԸ ԶԵՆՈՒԹԵ 3 ԵԳ. ԴՏԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՏԿ.

عدد رقم ٥٣٥ — الخميس ٤ يوليو ١٩٧٤

ՍՈՒԵՏԱԿԱՆ ՏԱՅԱՍՏԱՆ

ԾՆՆԴԵԱՆ 90 ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Լրացաւ հայ քնարերգութեան ակաճառը գեղեցիկ մէկի՝ Դանիէլ Վարուժանի ծննդեան 90-ամեակը: Այդ առթիւ օրերս Հայաստանի գիտնականները տանը տեղի ունեցաւ մեծ բանաստեղծին նուիրուած երեկոյ:

Երեկոյն ներածական համաժողովուրդ քանգ բանաստեղծուհի Միլվա Կապուտիկեանը: «Դանիէլ Վարուժանի կեանքն ու ստեղծագործութիւնը» թեմայով զեկուեց «Սովետական Գրականութիւն» հանդէսի գլխաւոր խմբագիր Ստ. Կուրաիկեանը:

Դ. Վարուժանի մասին իր յուշերը պատմեց բանասէր Առաքէլ Գառնիկը: Ապա ելոյթ ունեցաւ Սոնթալի «Հայաստան» մշակութային ընկերութեան վարչութեան անդամ Է. Աբրիպրիթեանը: Բանաստեղծներ Սարմէնը, Ա.

Մարգարեանը և Վ. Կարենցը կարգադրին Դ. Վարուժանին նուիրուած իրենց բանաստեղծութիւնները:

Երեկոյի մասնակիցների համար տրուեց համերգ, որին մասնակցեցին Հայաստանի ժողովրդական արթիսթներ Լ. Զաքարեանը, Վ. Վարդերեանը, Լիբանանի ժամանած երգիչ Լեոն Գալեանը, իսրայէլի Գալեանը և ուրիշներ:

Երեանի Դ. Վարուժանի անուն դպրոցում տեղի ունեցաւ բանաստեղծի յուշարձանին բացումը: Այդ առթիւ գումարուած միթինկում հանդէս հկաւ Հայաստանի գրողների միութեան վարչութեան ք. քաղաք Գ. Միքայելեանը:

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻՆ

Կանգնել է նա իր անուր կրող դպրոցի առջև: Մի քանի քայլի վրայ Սեբաստիա փողոցն է, եռուղեով լին Կանգնել է բարձր պատուանդանին՝ կորովի հայեացքը յառած հեռուն: Այլ թեւ հանդարտիկ արմուկ է տուել՝ եղեգնայ գրիչը ձեռքին պահած, կարծես արդէն պատրաստ՝ գրելու համար:

Եղեգնայ գրիչը երգեցի փառքեր, — Քեզի ընծայ, իմ հայրենիք...

Դանիէլ Վարուժանի քանդակի հեղինակն է՝ նոյնպէս Սեբաստիայում ծնուած, Հայկական ՍՍՀ վաստակաւոր նկարիչ — քանդակագործ Թորգոմ Զօրեքանեանը: Տարիների որոնումներով

քանդակագործը հաւել է բանաստեղծի կերպարի ուրոյն մեկնաբանութեան:

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԱՋԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՆ ԴԻՏԻ ԱՅՏԵԼԵ

Ամերիկեան Եկեղեցւոյ ղեկավարներուն և աստուածաբաններուն կողմէ՝ զանազան յարանաւանութիւններէ և համալսարանականներէ ընտրուած յսան հոգինց պատգամաւորութիւն մը, կը պատրաստուի: Խորհրդային Միութիւն այցելել: Այս առաքելութեան մաս կը կազմէ նաեւ Նիւ Եորքի էջմիածնական Առաջնորդ, Գեորգ Թորգոմ Արք. Մանուկեանը՝ որ Եկեղեցիներու Ազգային Խորհուրդին փոխ-նախագահն է:

Գաղափարաւորութիւնը Մոսկուայի Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցւոյ պատրիարքութեան հիւրը պիտի ըլլայ:

որ ըլլայ և պիտի այցելէ՝ Մոսկուա, Լեւիէկատ, Քիւ, Թաշքենթ, Հայաստան, Վրաստան, Հիւսիսային Ռուսաստան, Ուքրաինա, Էսթոնիա և Լատվիա: Պատգամաւորութեան անդամները բանաստեղծութիւններ պիտի տան, պաշտամունքներու և արարողութիւններու պիտի մասնակցին և Խորհրդային Միութեան մէջ զըտնելու եկեղեցիները պիտի այցելեն: Հիւրերը պիտի իրթան նաեւ էջմիածին, Վեհափառին հետ տեսակցութիւններ պիտի ունենան և պիտի այցելեն նաեւ էջմիածնայ դպրեմանը:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՍԱՏԱԹԻ ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋ ԳՏԱՆ

Եգիպտոսի նախագահը՝ Մոհմէտ Անուար էլ Սաաթ Եւ իր համեստափայլ Տիկինը, ընկերակցութեամբ պատուիրակութեան մը՝ որուն մաս կը կազմէր արտաքին գործոց նախարար Գր. Իսմայիլ Ֆահմի, չորս օրուայ պաշտօնական այցելութիւն մը կատարեցին Ռումանիա, Հինգշաբթի, 27 Յունիսէն սկսեալ և պաշտօնական ու ժողովրդային խանդավառ ընդունելութեան արժանացան:

Այս այցելութեան ընթացքին երկու նախագահներուն՝ Սաաթի և Զաուհիսթույի ինչպէս նաեւ երկու պատուիրակութիւններուն՝ Եգիպտական Եւ Ռումանական նախագահներու միացեալ հաղորդագրութիւն մը, որով անհամաձայնութիւնները հաղորդագրութիւնները համազօրակցութիւնը՝ երկու երկրներուն միջեւ, քաղաքական, ընկերային և տնտեսական մարզերէն ներս:

Ռումանիա անգամ մը Եւ կը յայտարարէր, թէ Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութիւն հաստատելու երկու գլխաւորագոյն պայմաններն են՝ արաբ բոլոր գրաւեալ հողերէն հեռացումը իւրաքանչեւն աւերուելու և պաշտօնների

ժողովուրդին իրաւունքներուն ճանաչումը:

Զորս օրերու այս պաշտօնական այցելութեան օրերուն, նախագահ Սաաթ Եւ իր համեստափայլ Տիկինը այցելեցին Ռումանիոյ ճարտարարուեստի կերպարներ, Եւ ընկերային հիմնարկներ, ինչպէս նաեւ աշխարհածառթ ամառանոց Սինայա քաղաքը:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կիրակի, 30 Յունիս 1974, Կ. Ե. Ժամը 1:30ին Գոլթէշէն Սոֆիա ժամանեցին Եգիպտոսի նախագահ Եւ իրեն ընկերացող պատուիրակութիւնը Եւ ընդունւեցան Գոլթէշէն նախագահ Գր. Թիտոր Ժիվլովի, Տիկին Ժիվլովի Եւ Գոլթէշէն պետական աւագանիին կողմէ, ու ժողովրդական խանդավառ ցոյցերու արժանացան, օդանավակայանէն մինչեւ իրենց ընկալարը՝ Վիթոլա պալատը երթի ընթացքին:

Սոֆիայի մէջ Եգիպտոսի նախագահը բանակցութիւններ ունեցաւ Գոլթէշէն նախագահին հետ: Եգիպտական Եւ Գոլթէշէն պատուիրակութիւնները բանակցութիւններ ունեցան, որոնց աւարտին հրապարակուեցաւ միացեալ հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ կը շեշտուէր, թէ Գոլթէշէն թիկունք կը կանգնի արդար և տեսական խաղաղութեան մը համար Եգիպտոսի կողմէ առնուած միջոցառումներուն և Լիբանանի դէմ կատարուած իւրայեղեան յաճախումները կը դատապարտէ:

Այս այցելութեամբ Եւ կատարուած բանակցութեանց հետեւանով Եգիպտոս-Գոլթէշէն տնտեսական, մշակութային և քաղաքական յարաբերութիւնները առաւել Եւ պիտի ամրապնդուին: Նախագահ Եւ Տիկին Սաաթ, ինչպէս նաեւ Եգիպտական պատուիրակութիւնը Գահրէ Վերադառնալ Երեկոյն երեկոյն:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԻՔՍԸՆ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Երբորդ անգամ ըլլալով ԱՄՆի նախագահ Ռիչարտ Նիքսոն Ս. Միութիւն այցելեց այս վերջին տարիներուն: ԱՄՆի նախագահին ընկերացաւ կարեւոր պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ արտաքին գործոց նախարար Գր. Հենրի Գիսինգըրի, Տիկին Նիքսոն իր ամուսնոյն կ'ընկերացար այս այցելութեան ընթացքին:

Ս. Միութեան Կոնկուիս Կեցւոր Ա. Բարսուար Գր. Լեոնիս Պրեմիերի Եւ սովե ղեկավարեն:

Բաժնե երկար բանակցութիւններ ունեցաւ Ս. Միութեան Եւ Օրենսդիր (Սալա Բալախի մօտեր) Սեւ Մովի Կիլիմի մէջ, Սեբաթի վերջին հանդիպում մը Եւ ունեցան երկու ղեկավարներ Եւ Բնակչոցի միջակայն գլխաւոր սահմանափակման հարցը:

Նախագահ Նիքսոնի այս այցելութեան ընթացքին ԱՄՆի Եւ Ս. Միութեան միջեւ ստորագրուեցան սեփական, առեւտրական և մշակութային համաձայնագրութիւններ:

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԽՈՒԱՆ ՓԵՐՈՆ ՄԱՀԱՑԱԻ

Երկուշաբթի օր, սրտի տագնապի մը հետեւանով մահացաւ Արժանթինի նախագահը՝ իւր 79 տարեկանին:

Նախագահին մահուան լուրը յայտարարեց իր այրին՝ Տի-

կին Մարիա Էսթելա Մարթինէզ, որ փոխ նախագահ նշանակուած էր և այժմ, իր ամուսնոյն մահէն ետք, յաջորդ երեք տարիներուն համար կը դառնայ երկրին նախագահուհին, ըստ Արժանթինի սահմանադրութեան:

ԽՍՀՄ-Ի ԵՒ ԱՄՆ-Ի ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Երբեմն (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ)՝ Օրերս Խորհրդային և Ամերիկեան սրտաբանական կեդրոնները միջև թիֆլիսում համաձայնագիր լսարագրուեց՝ որտի իշխանին հիւանդութեան դէմ պայքարի բնագաւառում համազօրակցելու մասին:

Հայկական Հանրապետութեան Առողջապահական նախարարութիւնում Արմենիքէի թղթակցին հաղորդեցին, որ Խորհրդային կողմից հետազոտութիւններին մասնակցել են ԽՍՀՄ բժշկական գիտութիւնների Ակադեմիայի սրտաբանութեան գլխաւոր ինստիտուտը, Վրաստանի առողջապահութեան նախարարութեան

էքսփերիմենթալ ու քլինիքական Եւրափայլի ինստիտուտը և Հայաստանի առողջապահութեան նախարարութեան ակադեմիկոս՝ Լեւոն Յովհաննիսեանի անուն սրտաբանութեան ինստիտուտը, իսկ Ամերիկեան կողմից՝ մի շարք սրտաբանական կեդրոններ, Ուաշինգթոնում գտնուող սրտի ինստիտուտի գլխաւորութեամբ:

Նոր համաձայնագրով, որը սրտաբանութեան սթեթոսկոպի փորձերի հետազոտման վերաբերեալ խորհրդա-ամերիկեան գիտական նախագծի մի մասն է, կ'օգնի սրտի շեմային հիւանդութեան արդիւնաւէտ բուժման և կանխարգելման հարցի լուծմանը:

ՇԻՇՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԴԱՏԱՐԱՆԸ
ԿԸ ՄԵՐԺԵ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼ
ԵԱՆԻԿԵԱՆԻ ԴԱՏԸ

25 էջերէ բաղկացեալ վեճադրով մը, վերաքննիչ դատարանը մերժեց վերաքննիչ Եանիկեանի դատը:

Եանիկեանի պաշտպան փաստարան Գ. Լիւնգի յայտարարեց, թէ վերաքննութեան հարցը պիտի ներկայացնէ Գալիֆօրնիայի Գերագոյն Ատենին:

ՀԱՄՈ ՍԱՀԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 60-ԱՄԵԱԿԸ

ՀԱՄԱԿ ՀԱՄՈ ՍԱՀԵԱՆԻՆ

Մեր ժողովը Համո, դու Պետրոս-
թում ես, իսկ մենք այստեղ
ահա նշում ենք քո 60 ամեայ
յոթնեանը։ Յիշում եմ, յիսնամե-
ակից օրերին էլ Երևանում
էիր։ Հենց որ յոթնեաներդ
են մտնում, գլուխդ առում ես
ու կորչում։ Լաւ է, վատ է՝
Ե՛ւ հանգիստ է, Ե՛ւ յարմար է։
Կատակը՝ կատակ, բայց
նշան ասած, շատ կ'ուզէի, որ
այս օրերին այստեղ լինէիր,
շատ կ'ուզէի գալ ու համբուրել
քո պայծառ ճակատը, համբու-
րել արուեստի այն վայելքի հա-
մար, որ ահա շուրջ 30 տարի է,
ինչ դու պարգևում ես ինձ ու
շատ-շատերին...

Համբուրել՝ քո անկրկնելի
անհատականության համար,
այն նորութեան ու թարմու-
թեան համար, որ դու էո հենց
առաջին փորձիկ գրողդով՝ քե-
րի մեր պոեզիայի մէջ, իսկ այդ
նորութեան ու թարմութիւնը,
իմ կարծիքով, ժողովրդական
բառ ու բանի, ժողովրդական
մտածողութեան և տերեւանակա-
ն արուեստի այն եզակի ու ներ-
դաշնակ համադրութիւնն է, որ
մինչ այդ բացակայ էր մեր պոե-
զիայում...

Հիւզէի գալ ու ճակատդ
համբուրել քո ջինք ու խոր եր-
գերի համար, քո այն հրաշալի
քննադատական համար, որոնք
արտաքուստ են միայն քնա-
պատկեր, իսկ խորքում՝ խոհ
ու փիլիսոփայութիւն, այն բա-
րափնքի համար, որոնց ըն-
դերքում թարնուած խորհուրդն
ու քննադատութիւնը բացցիւր դու,
այն կաթնաների ու անտառային
արահետների համար, ուր քո
մանկութեան ոտնահետքերից
լանձնաշուր է խմում եղջե-
րուն, քո այն պահերի համար,
երբ օրը մթնում է, ժամ է ի-
րիկնահացի, և տխրութիւնդ
կամաց-կամաց փոխում է լա-
ցի...

Կ'ուզէի գալ ու ճակատդ
համբուրել քո երգերում ապրող
մարդկային բարութեան ու ազ-
նուրթեան համար, քո գոյների,
երանքների, քո երգեցիկ տողե-
րում թարնուած շունչների ու
մրմունքների, քո զրնգուն հան-
գերի, քո վարպետութեան հա-
մար։ Եւ, վերջապէս, այն իմաս-
տութիւնների, հումորի, սրամը-
տութիւնների համար, որ այն-
պէս անփութօրէն այստեղ ու
այնտեղ թափփուկով, անցնում
ես քո ճանապարհը։

Ինչպէս գիտես, վերջերս
Ամերիկայում եղայ ու կրկին
հանդիպելով Ուիլիամ Սարոյ-
եանին, ինչ-որ ընդհանուր բան
գտայ նրա և քո միջև։ Նա էլ է
այդպէս, նա էլ է իր իմաստու-
թիւնները, հումորը, սրամտու-
թիւնները առ ու ծախ թափփը-
փելով անցնում իր ճանապարհը
ու ետ չի նայում, չի փոփոխում,
որովհետեւ շատ ունի։

Դու էլ լին անփոփոխ։ Ու
թէ խորհուրդներ տալ ու ըս-
տանալ չես սիրում, բայց կ'ու-
զէի, որ մի քիչ անփոփոխ լին
դրանց մի մասը թափփէիր
թղթերի վրայ։

Մեր ժողովը Համո, ինչ բարե-
մաղթեմ քեզ քո 60 ամեայ յո-
րեաներին, բարեմաղթութիւն-
ների բոլոր խօսքերը շատ գոր-
ծածուելուց մաշուել ու կորցրել
են իրենց արժէքը։ Բայց, այնու-
ամենայնիւ, կ'ուզէի, որ միայն
այնպիսին, ինչպիսին եղել ես
ու կաս, լոյս դարձած Պարոյր
Սեակի խօսքերով ասած, կրկ-
նեմ, ինչպէս դրօշի ծփանքն
է կրկնում՝ ամէն անգամ կար-
ծես թէ նոյնը, բայց ամէն ան-
գամ տարբեր և ուրոյն...

Այստեղ էլ կ'ուզէի աւար-
տել իմ այս կարճատեւ նամա-
կը և հեռուից հեռու համբուրել
ճակատդ։

ՎԱՀԱԳՆ ԴԱԻԹԱՆ

ԲԱՐՈՅԱԽՈՍԱԿԱՆ

Ծ Ա Ռ Ա Յ Ե Լ

Մեր նմաններուն օգտին, բա-
րօրութեան համար ծառայելու
մարդկային ամենագեղեցիկ զգա-
ցունքներն, նուիրական պարտա-
կանութիւններն մէկն է։

Ուրեմն ծառայելու զգացումը
հոգիներուն մէջ զարթոյնալի մըն է,
որ մարդկը կը մղէ սխալագործու-
թիւններու։ Անոնք՝ գեղեցիկ գոր-
ծերով և հերոսութիւններով, կը
նշանակեն օգտակար ըլլալ իրենց
նմաններուն, շատ անգամ նիւ-
թապէս, նոյնպէս ֆիզիքապէս զո-
հելով ինքզինքնին։

Կամաւոր արձանագրուած
զինուորը, իր արիւնը չի խնայել
որպէսզի հայրենիքը կամ գաղա-
փար մը պաշտպանէ։ Սեփական
նմանները զրկելու հանգուածե-
լով, կը ջանան իրենց գիտութե-
նէն բաժնի հանել բոլորին, ու ի-
րենց տաղանդին բերքը կը նշու-
րեն մարդկութեան, զայն աւելի
լուսաւորելու համար։

Բազմաթիւ են օրինակները
մարդոց, որոնց հերոսական ան-
շուրաց ծառայութիւնը մարդկու-
թեան, պատուաւոր էջեր կը գրա-
ւեն համաշխարհային պատմու-
թեան մէջ։

Ըստ դիպրաբանութեան, Պրո-
մէթէոս ինքզինքը զօնեց՝ դատա-
պարտուելով կովկասի լեռներուն
վրայ շղթայուելու, որովհետեւ Ա-
րամազդէն խլեց ու մարդկութեան
տուաւ իմացականութեան հուրը։

Գիտատար Գոլոմպուս Ամե-
րիկայի գիւտը ընկել յետոյ,
շղթայակալ մեռաւ բանտին մէջ։
Պեռնար Բալիսի կիտուածը
գտնելու համար տարիներով աշ-
խատեցաւ։ Ապրեցաւ նիւթական
անձուկ պայմաններու մէջ, նոյն-
իսկ իր տան կանկարասիները այ-
րեց նպատակին յաղորդութեան հա-
մար։

Եթէ կարելի ըլլայ թուել բո-
լոր՝ օրինակները շատ շատ են։

Հայ ժողովուրդին մէջ ևս քիչ
չէ թիւը անոնց՝ որոնք ազգին
և հայրենիքին ծառայելու տենչով
զրկուեցան, տառապեցան, նոյն-
իսկ զոհուեցան։

Վարպետ Մամիկոնեաններէն
սկսեալ մեր վերջին զոհերը, Ժի-
ւայր, Սեփոր Աղբիւր, Գեորգ Զա-
վուշ, Մուրադ, Փարսադազ ու ըն-
կերները, Շահումեան, Մանուշեան
և ուրիշ անհամար մտաւորական-
ներ, համեստ մարդիկ, գիտակցո-
րէն իրենց կեանքերը նուիրեցին
ազգին և գաղափարի համար։

Մեր մատենագիրները գիշեր
ու ցերեկ, անօթի ծառաւ, նոյնիսկ
հրազի մը լոյսէն զրկուած, հեղի-
նակեցին մեծարժէք երկասիրու-
թիւններ, որոնք՝ այսօր, նոյնիսկ
օտարներուն հիացումիւ առարկան
կը դառնան։

Գրիգոր Արծրունի, ՎՄԶակը
որ Բաֆֆին, Շիրվանշահեան, Ա-
ղայեանը, Մուրադեանը առաջ քա-
շեց, ապրեցնելու համար Հաւա-
քարի մէջ ծախու հանց իր հօրե-
նական կալուածները։

Մեր մտաւորականներէն շա-
տեւ, ինչպէս Յակոբ Պարոնեան,
քաղցած ապրեցան ու մեռան, ժո-
ղովուրդին իրենց ունեցածն բան
մը տալու ցանկութեամբ։

Դժբախտաբար, մարդկու-
թեան օգտին համար նուիրեա-
ններուն քով կան նաեւ իրենց անձ-
նական, կուսակցական հաշիւնե-
րուն միայն ծառայողներ, իրենց
հսին համար ապրողներ, տարբեր
աշխարհ չճանչողներ, նոյնիսկ՝
մարդկութեան յառաջդիմութեան
մասնակցողները հեղեղներ։ Ա-
նոնք իրենց զրպանը պարտաւոր-
նելու, իրենց թիւը գաղափարին
յաղագրութիւնը ձեռք բերելու ճշգ-
րուածով ոչ մէկ միջոցի առջև կանգ
կ'առնեն։ Խիղճներին ծախու կը
հանեն՝ ծառայելու համար տրե-
րու, որոնք իրենց պատկանած ազ-
գին, հայրենիքին թշնամիներ են։

Անհրաժեշտ է, որ բոլոր ազ-
գերու մէջ գտնուող այս տեսակ
մակարոյթները դատաւիտուին,
անդադար աւարդուն ու դիմա-
կազեր ըլլան, ինչ պատմութեան
տակ որ ներկայիս անոնք, այս-
պէսով միայն չարիքը նուազած
պիտի ըլլայ։

Եզրակացնելու համար, հարց
տանք, թէ ինչ պիտի ըլլար
մարդկութեան, քաղաքակրթու-
թեան վերակը այսօր, եթէ չըլլա-
յին այն հերոսները, որոնք զոհո-
ղութեան գերագոյն օրինակներով
ծառացան բնութիւններու դէմ
և հարթեցին ազատութիւններու
ճամբաները։ Եթէ չըլլային այն
նուիրեալները, որոնք գիշեր ցե-
րեկ աշխատեցան, տեղագործեցին,
որպէսզի գիտութիւնը նոր
նուաճումներ արձանագրէ, կեան-
քը աւելի գեղեցկանայ, գիւրաւայ
ապրելակերպը, երջանկութիւնը
համատարած դառնայ։ Ի պատիւ
անոնց, բանք՝ թէ ոչ մահաճկու-
նեք, ոչ բանտերն ու հալածանքը
չեն կրցած զանոնք իրենց նպա-
տակէն շեղեցնելու։ Նոյնիսկ, ա-
նոնցմէ շատեր իրենց ապրած ժա-
մանակակիցներուն կողմէ անար-
գըւած, նախատուած են թէ և, սա-
կայն ժամանակը՝ այդ արդար դա-
տաւոր, պատուած է խաւարը, ու
ժայթքող ճշմարտութեան լոյսին
շող՝ բնականօրէն զանոնք բարձ-
րացուցած է իրենց արժանի պատ-
ւանդանին ու դարձւած քաղաքի
պաշտամունքին առարկան։

ՀՈՐԻ-ԱՆԴ

Ա. Վ.

Ս. Նիսանյան

ՀԱՄՈ ՍԱՀԵԱՆ

ԻՆՉ ԱՐԱԾ, ՄԱՐԴ ԵՄ

Ինձ ճանաչելը մի քիչ դժուար է,
Հասկացէ՛ք էլի՛, ես մի քիչ բարդ եմ,
Բարի պէս պինդ եմ, հողի պէս փխրուն,
Ինչքան չլինի զեռ մի քիչ մարդ եմ։

Ես իմ իշխանն եմ, իմ գլխի տէրը,
Եւ ինձ թուում է մեծ ու անպարտ եմ,
Բայց ինչ-որ չափով և ինչ-որ մի տեղ
Դեռ թիպապարտ եմ։

Մերթ ոտից-գլուխ զարդեր եմ հագնում,
Մերթ այնպէս անշուք պարզ ու անզարդ եմ,
Մերթ քար ու բարախ, մերթ վայրի խոպան,
Մերթ կանաչ անտառ ու ցանած արտ եմ։

Յաւիտենութեան լծորդն եմ անդու,
Բայց և կարճատեւ մի ակնթարթ եմ,
Փաթորիկներ են ետում յատակիս,
Թէ և երեսից այսպէս հանդարտ եմ։

Կեանքս աւարտելու վրայ եմ արդէն,
Բայց ինքս, աւագ, զեռ անաւարտ եմ...
Ինձ ճանաչելը մի քիչ դժուար է,
Հասկացիր էլի՛, ինչ արած, մարդ եմ։

ԱՍԿԷՆԱՆԿԷՆ

ՊԵՐՈՆԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԱԳՈՒՄ ՈՒՆԻ

Պերոնը շատ հին ծագում
ունի և Բրիտանիա անկի քան
1.500 տարի առաջ լայնօրէն կի-
րարկուած է բերդաշինութեան
մէջ։ Ուրբառական ժամանակա-
շրջանին, հայ շինարար վար-
պետները կրցած են պիթոն պատ-
րաստել։ Ծարտարապետ Ս.
Ճէվահիրեան փաստական աղւ-
ետներու հիման վրայ կ'ապացու-
ցանէ, որ մեր նախնիքը պիթոնը
կը պատրաստէին կրաշաղախէն,
անոր մէջ խառնելով բացի աւա-
զէն, խիլեր ու քարերու կտոր-
ւանքներ։

Ավանաւոր ճարտարապետ Թ.
Թորմանեան, ուսումնասիրելով
մինչև այսօր պահպանուած հայ
բերդապարիսպները, նոյնպէս կը
հաստատէ պիթոնին հայկական
ծագումը։

Բրիտանիա առ նուազն տասն

դար առաջ, կերի գործածութիւնը
ծանօթ կըլտէ հայ շինարարնե-
րուն։ Անոր կարծիքով, հայ շի-
նարար վարպետները կրաշաղա-
խին խառնած են յատկապէս տուֆ
քարի մանրուքը, կիրի խառնու-
րով հաստատուն և ամուր դան-
գըւած ստանալու համար։ Եթէ
կարծիքով, կը գրէ Թորմանեան,
եթէ հին ատեն կրաշաղախի հետ
միասին չգործածուէր բացառա-
պէս տուֆ քարը, գուցէ մենք
Հայաստանի մէջ չգտնէինք աշ-
քան դարաւոր կանգուն կամ կի-
սականգուն շինութիւններ։

Անիի աւերակներուն ուսում-
նասիրութիւնը ցոյց կու տայ, որ
հայկական պիթոնով կառուցուած
ամրութիւնները, որոնք նմանը
նոյնիսկ ունեցած էր բիւզանդա-
կան աւազաշինութիւնը, անու-
սան ծնացած են օտար զաֆթի-
ններու բազմաթիւ գրոհներու դէմ։

Լուողջապահական

ԲԵՐԱՆԻ ԶՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բերանի չորութիւնը կրնայ
ըլլալ իրական կամ՝ երեւակա-
յան։ Դժուարութիւնը կը կայա-
նայ, ուրեմն, զգայութիւնը զա-
տարելի իրականութիւնէն։ Եթէ
բերանի չորութիւնը իրական է,
աւոր պատճառները կրնան ըլլալ
բազմապատկի։ Երեք նշաններ
կարող են արտայայտել այս հի-
ւանդութիւնը։

ա) Բերանի խնոտութիւնը
յստակ չէ, փայլուն կամ ոչ, լե-
զան առանց բշտիկներու, յաճախ
ենդրեքով եւ լինտերու վրայ մնա-
ցուկներով։

բ) Երկրորդ չափանիշ մը կը
հանդիսանայ լիկալութիւնը շա-
քարի կտորներով, դրուած լեզուի
վրայ։ Բնականաբար կերպով շա-
քարը կը հալի երեք վայրկեանէն,
հիփոսիալի պարագային ան ա-
նադարտ կը մնայ, նոյնիսկ 12-20
վայրկեանէ վերջ ալ։

գ) Վերջում պէս անտաճանաչ-
ման երբորդ կերպն է սիթուրա-
ֆիան - լորձուքի գեղձերուն
առտիկաբաֆիան։

Ամենէն յաճախակի հիւան-
դութիւնները, որոնք կ'ընկերա-
նան բերանի չորութեան, են. վա-
րակիչ ունկնաբորբերը (ականջի-
քովի լորձանհարութիւնը), ալեր-
գիական ունկնաբորբերը և այլն։
Ռիմաթիքմային ենթադրեալ
ծագումով հիւանդութիւններէն
մին՝ որ կը բնութագրուի բերանի
չորութեամբ և որ ցաւով արգելք

կ'ըլլայ ծամելու գործողութեան,
սեփական սինտրոմին է, որ սովոր-
աբար առաջ կու գայ կիւրու ձող
զաշտանադարձարի առթիւ։ Այս
տարբերակի հիւանդութեան պա-
րագային քորթիզոնային նիւթե-
րով և վերջերս ալ շիմուստիֆ-
րիսիձ նիւթերով դարձանումը
յաճախ յաջող բուժումներ կ'ար-
ձանագրէ։

Կարելի չէ փակել բերանի
չորութիւնը առաջ բերող պատ-
ճառներուն այս կարճ ստուգա-
տեքը, առանց ուշադրութիւն հը-
րաւերելու հիփոսիալի մասին,
իւր արդիւնք կարգ մը գեղեցիկ
չափազանց պատուով, ինչպէս
կարգ մը անթիպիթիքսներ։ Ս-
սոնց կ'աւելնան, իբրեւ լորձնա-
հիւթի նուազումը նպատաւորող
չորադաշտութիւններ, ծխախոտը, որ
փոփոխութիւններ առաջ կը բերէ
խնայաթաղանթի, չորութեան բնու-
թեան մակարդակին, գէշ պատ-
րաստուած կեղծ ակումները։ Խու-
րափելու համար բերանի չորու-
թեան անհաճոյ զգայութիւնէն,
բացի ջնջելէ՝ զայն առաջ բերող
ազդակները, կ'օգտագործուին
լորձանհիւթ խթանող կարգ մը
նիւթեր, ինչպէս՝ Բէնէթի տէ
Ժապարան օր. օրագրին յիսն նիւ-
թիլ՝ հինգ-սասը օր սեռութեան մը
և կարգ մը փորթոլիթիքսէնդիմ-
ներ, ինչպէս՝ Վայրթոնիւնայ (Փա-
թութին, Գալիվերէին)։

Ա. Վ.

Ս. Նիսանյան

Վարժարաններին Գերա
Պալուստեան Ազգային Վարժարանի
ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԵՍԸ

Կիրակի, 23 Յունիս 1974,
Կ. Ե. Ժամը 7ին, Պալուստեան
Ազգային Վարժարանին խաղա-
վարին վրայ տեղի ունեցաւ Տա-
րեկան Մարզահանդէսը, հովա-
նաւորութեամբ և ներկայու-
թեամբ Թեմիս Առաջնորդական
Տեղապահ Գերա Մ. Ներսէս Մ.
Վ. Բապունեանի:

Պալուստեան Վարժարանը վը-
րայ տեղ գրաւած էին Տեղապահ
Հայր Սուրբը, Պատկ. Պաղարա-
կան Ժողովի ատենապետ Գր.
Յովհաննէս Քէնեանէն և իր հա-
մատակարար Տիգրանը, կրթական
ընթացքի ընդհանր, ուսուցիչներ
և հրաւիրեալներ, Ժոթախոսա-
բար Ազգային Իշխանութեան
կարգ մը անդամներ և մամուլի
ներկայացուցիչները, որոնք ներ-
կայ էին: Եւս պատիւին լին
արժանացած, ինչ ինչ յետին
մասնակցներով:

Սպայից Դպրոցի նուագա-
խումբը իր մասնակցութեամբ
խանդավառութիւն ստեղծեց և
մարզական խաղերուն ընթացքին
իր նուագակցութեամբ քայլե-
րու և շարժումներու կանոնա-
ւորութեանը իր բարեբար բա-
ժինը բերաւ:

Աշակերտական ընդհանուր
տողանցքի ընթացքին՝ բարեւ
առաջ Ժամանակ բարձրացուցաւ
եզրկատարի դրօշը՝ ձեռամբ Պատկ.
Պաղարական Ժողովի ատենա-
պետ Գր. Յովհաննէս Քէնեանէն:
Ներկաները բոլոր, բոլոր
ժողովարարութիւններով ողջու-
նեցին դրօշին բարձրացումը:

Յայտագիրը գործադրուե-
ցաւ անթերիօրէն և արագ յա-
ջորդականութեամբ, միշտ լար-
ւած պահով հանդիսատեսնե-
րուն հետաքրքրութիւնն ու ու-
շադրութիւնը:

Ուսման Բաժնի (արաբերէն)
և տնօրէն Գր. Ն. Վարդեանի
բացման խօսքերէն ետք՝ որոնք
յայտարարեցին նախակրթարա-
նի արարտական դասարանի ա-
շակերտներուն պետական ընդու-
թեանց մէջ ձեռք բերած յաջոր-
դականութիւնը, յաջորդաբար գոր-
ծադրուեցան դրօշակներով շար-
ժումներ, դրօշաբար, օղակնե-

րով և զաւազաններով շարժում-
ներ, պարէթարաւ, շուտապէս
մարզանք և պարանաձգութիւն:
աշակերտական խառն խումբե-
րու կամ աղջկանց խումբերու
մասնակցութեամբ:

Դադարէն ետք՝ տեղի ու-
նեցան լախտերով շարժումներ,
շարժումներով շարժումներ, ծիւ-
կայ փորձեր, զաւազաններով
փորձեր, փորձերու մրցանք: Շատ
յատկանշական էր 6 Հոկտեմբե-
րի խորհուրդը ներկայացնող
շարժումներու խորհրդապատ-
կերը:

Վերջինը եղաւ շքերթ-տո-
ղանցքը, որուն յաջորդեց մըր-
ցանկաբար խումբերը:

Բարձրագոյն նախակրթա-
րանէն՝ Անուշահ Զատրեան և
Յակոբ Կորկիսեան, իսկ նա-
խակրթարանէն՝ Վիվիան Ոսկեան
և Ռոպէր Արթիւրեան՝ որպէս տի-
պար մարզիկներ և մարզիկ-
արժանացան գեղեցիկ բաժակ-
ներու, իսկ ծիւկ վրայ փորձե-
րուն համար մարզիկներ Յովսէփ
Շուշանեան, Իվան Թորոսեան և
Կարօ Ասատուրեան ստացան գե-
ղեցիկ բաժակներ: Այս բոլոր
բաժակները նուիրուած էին Տէր
և Տիկին Կարօ Վարժապետեանի
կողմէ, իսկ բազմաթիւ մետալ-
ները՝ որոնք բաժնուցան զա-
նազան մրցումներու մէջ առաջին
երեք հանդիսացող աշակերտնե-
րուն, նուիրուած էին Տէր և Տի-
կին Վարդ Աւետիսեանի կողմէ:

Յիշատակի բաժակներ ըս-
տացան նաև վարժարանին մար-
զանքի ուսուցիչը՝ Գր. Կարպիս
Գալիպեանը և տնօրէն Գր.
Նշան Վարդեանը, որոնց յոգ-
նաշատ աշխատանքներուն ար-
դիւնքը եղաւ այս յաջող մար-
զահանդէսը:

Հանդէսը վերջ գտաւ նը-
ւագախումբին կողմէ կատար-
ւած՝ Մարդկիւր ազատ իմ Հայ-
րենիքով և եզրկատական քայ-
լերով:

Ներկաները գոհունակ հը-
րածեցաւ առին դպրոցէն, հըն-
աւելիք ձանդղութեան մը ներ-
կայ գտնուած ըլլալու հոգեկան
ուրախութեամբ: Զ. Գ.

ԴՊԱՆԱԿԻՐԻՆ
Իրենց սիրեցեալ հօրեղոր
որ. Հայկ Զօրայեանի մահուան
քառասունչին տօթիւ, Տէր և Տի-
կին Ժիրայր Զօրայեան (Թորոս-
Բօ) կը նուիրեն 1000 Ե. Դ.:

Առ ի քաջալերութիւն թեր-
թիս հայրենասիրական աշխա-
տանքներուն, Տիրամայր Լիւսի
Զինչիսեան (Աղեքս.) կը նուիրէ
100 Ե. Դ.:

Ողբ-Տիկին Մարի Լուսա-
րեանի մահուան կոկիւղի առ-
թիւ, Տէր և Տիկին Հրանդ Ոսկե-
րիչեան և զաւակներ (Փարիզ)
փխսան ցաւակցական հեռագիրի
կը նուիրեն 100 Ե. Դ.:

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՅԵԿԱՆՈՎ)
ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տէր և Տիկին Հայկ Իրա-
եան 300 Ե. Դ. կը նուիրեն առ ի
գնահատութիւն սրահիս կատա-
րած ազգասիրական և հայրենա-
սիրական գործունէութեան:

Սրահիս տարեկան ձեռնար-
կին առթիւ, շնորհակալութեամբ
ստացած ենք հետեւեալ նուիրա-
ւորութիւնները:
Ոմն (Ընկ. Թիւ 197) 1000
Մօ. և Տիկ. Եղաւարդ Յակոբեան 500
Պօ. Արթօ Սարաֆեան 500
Գր. Համօ Կարսեան 200

ԶԱՆԱԿԻՐ ԿԸ ՆՈՒՐԵՆ
Աղեքսանդրիայէն՝ Օր. Ալիս
Ճիւղեղեան, Քահալիքի բաժա-
նորդագրութիւն մը կը նուիրէ Գր.
Պօղոս Դոնյումեանի (Միաց. Նա-
հանգներ):

Գահիլէն՝ Գր. Կարօ Վար-
ժապետեան, Քահալիքի բաժա-
նորդագրութիւն մը (օղակի թղ-
թառարով) կը նուիրէ իր սիրելի
քրոջ՝ Տէր և Տիկին Արմենակ Սո-
ղիկեանի (Մոնթրէալ):

ՅԱՆՈՒ ԱՅՆԱԴՈՒՐ
50 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՂԱԻ

Հանրաձանօթ երգիչ, եր-
գահան ու գերասան Շառլ Ազ-
նաւուր, Մայիս 22ին լրացուց
50 տարին: Ներկայիս Իտալիա
գտնուելով, երկար շրջապտոյտէ
մը յետոյ (սկսած ափրիկեան
բանի մը երկիրներէ, շարունա-
կելով Ամերիկայի Միացեալ Նա-
հանգներուն մէջ) Միլանոյի մէջ
Ազնաւուր Գորիքեան Տեղա Սե-
րա՝ օրաթերթին հետեւեալ յայ-
տարարութիւնը բրած է. «Մա-
յիս 22ին կը տօնուի 50րդ տա-
րիս 40 տարի աշխատանք, 30
տարի երգ և 20 տարի յաջողու-
թիւններ, աւելցնելով, որ այս
առթիւ, թոյլ պիտի տայ իրեն
աւելի երկարատե հանգիստի մը:

Մօտեցնելով թատրոնի համար
իր հրաշքին մասին, երգահանը
ըսած է. «Ինքը իմ տանջարէն է»:
Իր վերջին իրազօրծումներէն ու
ծրագիրներէն իտալացի լրագ-
րողին յայտնած է՝ «Շուշան»
օփերէթին լիպրէթը, «Տասը
Փոքր Սկամորթներ» շարժանը-
կարին գլխաւոր դերը և յայ-
տագիր մը՝ Փրանսական հեռա-
տեսիլին համար:

ՉՈՒՐԱՆԱԿՆԵՐ
Թամի չէր սիրեր դպրոց եր-
թալ և միշտ առթի կը փնտէր
դպրոցին խոյս տալու:
- Հընթ. Թամին այսօր հիւանդ
է, չի կրնար դպրոց գալ:
- Ո՞վ է խօսողը, կը հարցնէ
ուսուցչուհին:
- Հայրս է, կը պատասխանէ
Թամին:

Թամի չէր սիրեր դպրոց եր-
թալ և միշտ առթի կը փնտէր
դպրոցին խոյս տալու:
- Հընթ. Թամին այսօր հիւանդ
է, չի կրնար դպրոց գալ:
- Ո՞վ է խօսողը, կը հարցնէ
ուսուցչուհին:
- Հայրս է, կը պատասխանէ
Թամին:

Պ. Վարժապետեան, Պ. Վրէժ Իսկէնեան, Տէր և Տի-
կին Վազգէն Իսկէնեան (Գանատա), Պ. Խորէն Իսկէնեան, Պ.
Սարգիս Իսկէնեան (Հալէպ), Տէր և Տիկին Ժիրայր Իսկէնեան և
զաւակներ (Հալէպ), Տէր և Տիկին Սահակ Իսկէնեան և զաւակներ
(Հալէպ), Տէր և Տիկին Բենիամին Իսկէնեան և զաւակներ (Հալէպ),
Տէր և Տիկին Ներսէս Իսկէնեան և զաւակներ (Հայաստան), Տէր
և Տիկին Յակոբ Անսրիսեան և զաւակներ (Պէյրութ), Խրտըրարեան
ընտանիք (Հայաստան), Տէր և Տիկին Հրանդ Գալիքի և զա-
ւակներ (Պէյրութ), Տէր և Տիկին Միլան Պահատեան և զաւա-
կներ, Տէր և Տիկին Նուպար Քէօզլէրեան և զաւակներ (Գա-
նատա), Տէր և Տիկին Մուրաթ Քէօզլէրեան և զաւակներ (Աղեք-
սանդիք), Տէր և Տիկին Զօրայր Քէօզլէրեան և զաւակներ (Գա-
նատա), Տիկին Հրանդ Քիւլիլեան և զաւակներ (ԱՄՆ), Տէր և
Տիկին Վարդէս Ալեքսանեան և զաւակներ, Տէր և Տիկին Պօղոս
Հարոյեան և զաւակներ (Գանատա), Տէր և Տիկին Գրիգոր Փա-
լաքեան և զաւակներ (Գանատա) և համայն սգակիր պարագա-
ները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն մահը՝ իրենց սիրեցեալ հօր,
մեծ հօր, եղբոր, հօրեղոր, մօրեղոր և ազգականին:

ՈՂԲ. ՆՇԱՆ ԻՍԿԷՆԵԱՆԻ
որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի, 1 Յունիս 1974, կէս գիշերին, Հե-
լիոպոլիսի մէջ Կարապետ Աղա Արիկեան՝ հանգստեան տան մէջ,
յետ կարճատե հիւանդութեան:

Յուդարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երեքշաբթի, 2 Յունիս
1974, կէսօրին, Հելիոպոլիսի Ազգ. Գերեզմանատան Ամենայն Սըր-
բոց Մատուռին մէջ և սղբացեալին մարմինը թաղուեցաւ ընտա-
նեկան շիրիմին մէջ:

ՄԱՆՈՒ. - Մասնաւոր մահադ ռեզարկուած չըլլալուն, կը
խնդրուի զայս առ այդ նկատել:
Խմբագրութիւն, այս կոկիւղի առթիւ, իր խոր ցաւակցութիւնները
կը յայտնէ ողբացեալին զաւակներուն և եղբոր՝ ընկեր Խորհ. Իսկէ-
նեանի, ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

Հ Ո Փ Ե Հ Ա Ն Ք Ի Ս Տ
Պ. Սիւրբ Գրիգորեան և Պօլաթ Օր. Ահմէտ, Տէր և Տիկին
Նուպար Քիւլիլեան (Իլի Սուր), Տէր և Տիկին Պօլաթ Քիւլիլեան և
զաւակներ (Գանատա) և համայն սգակիր պարագաները կը ծանուցա-
նեն, թէ յաւաքիկայ Կիւրակի, 7 Յունիս 1974, առաւօտեան ժամը 10ին,
Գահիլէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի եկեղեցիին մէջ յետ աւաստման Ս. Պա-
տարազի, հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի իրենց
սիրեցեալ կողակիցին, մօր, մեծ մօր, կետորց և ազգականին:

ՈՂԲ. ԱՐԱՔՍԻ ՔԻՒՓԷԼԵԱՆԻ
մահուան բ. օտերիցին առթի:
Ողբացեալին յիշատակը յազգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵՌՆԱՐԿԸ

Նախանցեալ Շաբաթ, 22
Յունիս 1974, Կիզիլի քաղաքին
մէջ գտնուող «Օպերտ Տէ Փիւրա-
միսի» մէջ տեղ ունեցաւ Գահիլէի
Հայկական Ընթերցարանի օտե-
կան ձեռնարկը:

Համայնքի ընթերցարանին մեծ
մասը եկած և լեցուցած էր «Օպեր-
տի» ամսագրին հանդիսավայրը,
բազմաթիւ և օժանդակելու
նպատակով Հայկական Ընթերցա-
րանին, որ հայրենասիրական և
հայապահպանութեամբ մեծ աշխատե-
կը ցանկ համայնքին հետ:

Ներկաները կեանք, խմբին
և ընթերցանքին «Օպերտի» ճիւ-
նիս և յալազան յայտագիրը, որ բաղ-
կացած էր երեսպակի և արեւել-
եան պարերու և երգերու՝ կատա-
րումներէ, միջազգային ծնօր ան-
պարտի մը և այլ ցուցադրու-
թիւններէ, որոնք տեսչին աւելի
քան երկու ժամ:

Այս առթիւ հրահանգուած
էր բազմաթիւ ծանուցումներու
նոյն և գեղասիր պրակ մը, որ
օտակալին հասոյթ մը ապահովեց
ձեռնարկին:

Ճոխ և արժեքաւոր պարգե-
ներով օժտուած վիճակահանութեան
տոմար արագօրէն սպառեցան
և ներկաներէն օտեւ ստացան գե-
ղեցիկ նուրբներ:

Ս. Գ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ
Կը խնդրենք արձատսանանք մեր այն բաժանորդներէն, ո-
րոնք ցարդ չեն դրկած իրենց բաժնեգիրը, բարի ըլլան մեզի
փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը: Զեկ-կամ
մանա-փոս գրել «Sarkis Balayan»-ի անունին և ուղարկել
փոստակով թիւ 2111, Գահիլէ, Եգիպտոս:

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՆՈՐ ՇԱԲԱԹԵՐԹ ՄԸ
« Ո Ւ Ր Ա Ր Տ Ո Ւ »
ՍԿԱՍԸ Ե ԼՈՅՍ ՏԵՍՆԵԼ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Օչային Քլիթտարով և հա-
նոյցով ստացանք ա. և բ. հա-
մարները «ՈՒՐԱՐՏՈՒ» հայերէն
նոր շաբաթաթերթին, որ լոյս
տեսնելի սկսած է Նիւ Եորքի մէջ՝
1 Մայիս 1974ին:

«Ուրարտու»-ն որ առաջին
երեք ամիսներուն իր կիսամեայ
լոյս պիտի տեսնէ և ապա պիտի
վերածուի շաբաթաթերթի, կը հը-
րատարակուի Պր. Յակոբ Նազա-
րեանի (Թանգարան) կողմէ և կը
բաժանուի վերջին դարարեան
«Նոր Աշխարհ» շաբաթաթերթի
խմբագիր Պր. Սամուէլ Յ. Թա-
մայեանի կողմէ:

Վստահ ենք, որ «Թանգարան»
հրատարակչատան կողմէ հրատա-
րակուած միւս թերթերուն՝ ան-
գլերէն «Armenian Digest»-ի և
«Arab Digest»-ի նման՝ «Ուրարտու»
ունէ ևս կանոնաւորապէս լոյս
պիտի տեսնէ և ծաւալում պի-
տի գտնէ հայութեան և մաս
նաւորաբար ամերիկահայութեան
մօտ:

Առ այդ կ'ողջունենք «ՈՒ-
ՐԱՐՏՈՒ»-ն և սրտանց յաջողու-
թիւն կը մաղթենք իր ստարակի-
չին և խմբագիրին:
ՀԱՆԱԿԻՐԻ
խմբագրութիւն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՋԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԿՆՈԼՈԳԻԱ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص. ب. ٢١١١ بالقاهرة ٢٤٤٠ - ت ٩١٥٠١٣

صاحبة الاستاذ: السيدة عايدة سركيس بدران (بالاين)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտահատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՂԱԼԱԲԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանիշ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 536—ՀԻՆԳԵԱԹԻ 11 ՅՈՒԼԻՍ 1974

ՀԱՅՐ ԶԵՆՈՒԹԷ 3 ԵԳ. ԴԵԿ. ԿԱՄ 35 ԼԻՐ. ԴԵԿ.

عدد رقم ٥٣٦ - الخميس ١١ يوليو ١٩٧٤

ԻճՆԱԿԵՆ ՀԱՄԱԺԱՅՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԵՏՈՒԹԻՆՆԵՐԸ ՀԱՅԵՐԻՆ ԽԱՐԵԳԻՆ Ա. ՀԱՄԱԵԽԱՐԽԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԳՄԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՏՈՔԹ. Գ. ԱՄԱՏԵԱՆ (Մասնաւոր «Զանափր»-ին)

Համաձայնական մեծ պե-
տութիւնները, յատկապէս Յրան-
սիւս եւ Անգլիա, Ա. Համաշխար-
հային պատերազմի ժամանակ,
փոքր եւ ճնշուած ազգերին շարու-
նակ խոստումներ էին շնչում
եւ յոյսեր տալիս, որ պատերազմի
յաջոգ աւարտին, անպայման ա-
զատագրուելու էին: Նրանք ի-
րենց մամուլում, բեմերում եւ ան-
գամ պարլամենտում շատ յաճախ
կրկնում էին Նոյն խոստումները,
որ իւր Թէ իրենց կուռն են
ճնշուած ազգերի ազատագրու-
թեանը համար, փոքր ժողովուրդ-
ների իրաւունքը պաշտպանելու
համար, քաղաքականութեան
բարձրագոյն շահերը պաշտպանե-
լու համար, եւայլն:

Նրանց զեկավարները քանիցս
հայոց զեկավարներին ասել էին,
որ դուք մեր փոքր դաշնակիցներն
էք, երբ պատերազմը շահնէք,
ազատագրուելու էք թրքական
լիճից, անկախութիւն էք ստանա-
լու կամ հայկական անկախ օճախ
ստեղծուելու, եւայլն:

1914ին, պատերազմի սկզբին
երբ թուրքիս սկսեց վայրագ հա-
լածանքներ ի գործ դնել հայերի
վրայ, Անգլիոյ, Յրանսայի եւ Ռու-
սիոյ արտաքին գործոց նախա-
րարները մի հաւաքական նորա-
տար թուրք կառավարութեան,
որ պատերազմից, յետոյ Նրանք
անձամբ պատասխանատու էին
լինելու գործուած ոճիւրդների հա-
մար, բայց յետոյ, ոչինչ չարեւին
եւ թուրք շարժարարները անպա-
տիճ մնացին:

Անգլիոյ այն ատենի վարչա-
պետ Լոյտ ձորճ, հայերին մի դի-
մումի առթիւ ասել էր, որ պա-
տերազմի հաշտութեամբ ժամա-
նակ, իրանք բաւարարուելու էին
եւ մեղաւորներն էլ հաշտութեան
լու էին որպէս հայերի քանակ:

Հայերը յուսադրուած եւ քա-
ղաքական նման խոստումներէ,
պատերազմի ընթացքում մի քանի
հազար հայ կամաւորներ տուցին
Ռուսիոյ, որոնք կուռնէին թուր-
քին դէմ: Անգլի ուշ անգլիական
Պաշտպանի բանակին հայերը կա-
մաւորներ տուցին: Իսկ պատե-
րազմի վերջին տարին էլ մի քանի
հազար հայ կամաւորներ տուին
Յրանսական բանակի Միջին Ա-
րեւելքի ճակատին: Կազմուեցաւ
Արեւելեան կամ Հայկական Լե-
զեանը: Յրանսացիք հայերի միաց-
եալ ուժերով գրաւեցին Կիլիկիան:
Կորեց խոստումներ եւ յոյսեր, որ

Կիլիկիան հայերին է լինելու,
հայկական օճախ է դառնալու
եւայլն: Բայց յետոյ, Զորքեցին
իրենց խոստումը եւ Կիլիկիան
1921 թուին յանձնեցին թուրքե-
րին:

Յարական Ռուսաստանի կողմ-
էն հասնող զեկավար ներկայացու-
ցիւններն էլ իրենց հերթին հայ
զեկավարներին խոստումներ էին
տուել, որ հայերը պատերազմի
յաջոգ աւարտին, ինքնավարու-
թիւն էին ստանալու (ապտոնո-
միա): Յայտնի է որ այս ալ չի-
րականացուց:

Իսկ Փարիզի եւ Լոնտոնի
Թերթերը, դրեթէ ամէն օր գրում
էին որ Համաձայնական Պետու-
թիւնները կուռն են փոքր եւ
ճնշուած ազգերի ազատագրու-
թեան համար:

1918 թուին պատերազմը
վերջ գտաւ Համաձայնական Պե-
տութիւնների յաղթանակով: Թուր-
քիան ջախջախիչ պարտութիւն
էր կրել եւ դիակի նսան փռուել
էր յաղթական մեծ պետութիւն-
ների առաջ: Դժբաղդաբար մե-
ծերը մոռցան հայոց տուած խոս-
տումներն ու լքեցին սկզբի: Հայոց
շարժարարները ոչ մի պատիժ
չստացան եւ Հայկական ննդիրը
մնաց չլուծուած: Յաղթական մե-
ծերի բոլոր խոստումները մնացին
թուղթի վրայ: Այժմ էլ խուլ են
ձեւանում հայոց դիմումներին:

ՍՈՎԵՏ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՅԱՆՁՆՈՒԵՑԱԻ ԹՈՒՐԳԻՈՅ ԴԵՍՊՈՒՆԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) — Յունիսի 20ին, ԽՍՀՄ-ի Արտաքին
Գործոց Նախարարի Տեղակալ Ս. Կոլիբեկը, Խ. Միութեան մօտ Թուր-
քիոյ Հանրապետութեան Դեսպան Ի. Թուրքմենին յայտարարութիւն
կատարեց այն առթիւ, որ Թուրքիոյ հողամասին վրայ Խորհրդային
Միութեան նկատմամբ թշնամական գործունէութիւն ծաւալած է այս-
պէս կոչուած Ատրպեճանական Կո. յուրային Ընկերութիւնը: Եւ որ
այդ գործունէութեան մասնակից են Թուրքիոյ որոշ պաշտօնական
անձեր:

Յայտարարութեան մէջ կ'ընդգծուի, որ Խորհրդային կողմը, ա-
ռաջնորդուելով ԽՍՀՄ-ի եւ Թուրքիոյ բարեկամական յարաբերութիւն-
ները ի բարօրութիւն երկու երկրներու ժողովուրդներու զարգացնե-
լու եւ ամրապնդելու ձգտումով, կ'սպասէ, որ Թուրքիան Իշխանու-
թիւնները պատշաճ միջոցներ կ'ընտրեն զաղբիւններու հակախոր-
հրդային կազմակերպութիւններու Խ. Միութեան նկատմամբ թշն-
ամական գործունէութիւնը Թուրքիոյ մէջ:

Դեսպանն ցաւ, որ ինքն այդ յայտարարութիւնը կ'ընտրէ իր
կատարութեան:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՎԵՐԵԼՔԻ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

Ե Գ Ի Պ Տ Ա Կ Ա Ն Դ Ա Հ Լ Ի Ճ Ը ԵՐԷԿ ՄԱՍՆԱԽՈՐ ՆԻՍՏ ՄԸ ԳՈՒՄԱՐԵՑ

Առաջին փոխ-վարչապետ
Տորթ. Ապտէլ Ազիզ Հեկազիի
նախագահութեան ներքեւ երէկ,
20րեքշաբթի, 10 Յունիս 1974,
Նախարարաց Խորհուրդը մաս-
նաւոր նիստ մը գումարեց, ու-
րում ընթացքին ուսումնասիր-
ւեցան արարեւ օտար երկր-
ներու հետ եզրկապող գոյացու-
ցած վերջին համաձայնութիւն-
ները, ինչ կը վերաբերի երկրիս
տրուելիք փոխառութեանց լրիւ
շահագործումին:

Նախագահ Անուար էլ Սա-
տաթ, անցեալ Հինգշաբթի փոխ
վարչապետներուն ինչպէս նաեւ
Մրազբումի, Պարենաւորման,
Ջինուորական Արդիւնաբերու-
թեան, Ելեւմտական եւ այլ նա-
խարարներու հետ ունեցած ժո-
ղովին ընթացքին հրահանգած
էր, որ նման բացառիկ նիստ մը
տեղի ունենայ, արագացնելու
համար նոր եւ կարեւոր ծրա-
գիւրներու գործադրութեան գոր-
ւիլը, ինչպէս նաեւ ընթացիկ

ծրագիրներու վերջնական գոր-
ծադրութիւնը:

Ժողովը ընկարկեց նաեւ
վերջերս գոյացած համաձայնու-
թիւնները՝ Իրանի, Ռումանիոյ,
Պուլկարիոյ, Արեւմտեան Գեր-
մանիոյ հետ, ինչպէս նաեւ Ի-
րանի եւ Գուլթի կողմէ եղած
առաջարկութիւնները՝ ինչ կը
վերաբերի ցարդ չօգտագոր-
ծուած կարելիութեանց շահա-
գործման համար ծրագիրներու
իրագործումին:

ՄԱՆԿԱՐՈՅԺԻ ՄԻՐՈՂ ՄԻՐՏԸ

Կան մարդիկ, որոնք գիտեն,
քի որք է իրենց սեղը կեանքում,
քի ինչի են ընդունակ... Եւ նրանց
այնպէս է բուռն, քի մեծ գիտեմ
այդ ամենն ու գրուելիս լուռ են
մնում:

Այդպէս եւ, երբ գրուում
էինք Սեւանի բժշկական ինստի-
տուի մանկական հիւանդութիւն-
ների ամպիոնի վարիչ, բժշկական
գիտութիւնների Տոբեոր-Փոնեուոր
Թամարա Գաբրիէլեանի հետ: Փո-
նեուոր Գաբրիէլ, բացի բազմապա-
սակ գիտական երկրի տարիների
աշխատանքային կենսագրութեան
թիւր: Պատմում եւ հաս-հաս խօս-
ւելով՝ կեռաւարի պէս փոքրիկ,
բայց նաեւ ծանր՝ կեռաւարի պէս:
Պատմում եւ հաս-հաս, ու եւ զր-
նում էր, որ նման Գաբրիէլ ու
վարեն էլ մասնագիտութիւնից
կալիս, գործ է ունեցել միտ մա-

նուկների հետ, որոնք 'ոչինչ' չեն
կարողանում պատկեր մանկաբոյժ-
բժշկութեան իրենց ցաւերի մասին:
Չեն պատկեր: Ցաւի դիպում միայն
լաց են եղել: Մանկաբոյժի մնում
էր լացող, հիւանդ երեխայի լացի
ձայնից անգամ, ձեռքի ու մարմնի
մասերի տարածմանից անգամ
«գուռակի», քի ինչով է օտա-
պում փոքրիկը:

Ու քերթեցի մի պայծառ կեն-
սագրութեան մի քանի էջ: Մնում
է Պաւլոն, բժշկի ընտանիքում:
Անում են՝ ծաղիկի քի աւաթի
վրայ է բուսնում... Եւ չեն սխալ-
ւում: Թամարա Գաբրիէլեանի հայ-
րը՝ Յովնան Գաբրիէլեանը, ա-
շխարհին հանաջ մանկաբոյժ էր
բոլորովին էլ պատանական չէ, որ
Երեւանի մանկական փիլիպիան
կրում է այս պայծառ երախտաւորի
անունը:

Քերթեցի եւ մի քանի էջ՝
1933ին աւարտում է Լենինգրադի
բժշկական ինստիտուտը: 1942ին՝
աւագ լապտրան՝ մանկական հի-
ւանդութիւնների ամպիոնում: Ծա-
րիների փորձով համոզուում է, որ
մանկան օրկանիկով օտո զգայուն,
է սննդի պակասութեան, ինքնեկ-
ցիաների եւ յաւկապէս չեմք
հանդիպ: Նման պարագաներում
է, որ մանուկների մօտ օտո աւագ

կերպով զարգանում է ծանր՝ ձեւի
տիպի փոքրիկ: Նման հիւանդու-
թեանը օտաւապող երեխաներին
նա բուժել է հիմնականում ա-
շխարհ փոխեւարկման, արեան փը-
լագմայի եւ բարձր զալտիկա-
նութիւն ունեցող սննդի միջո-
ցով... Հետագայում այս ամենը
ամփոփում է գիտական մի հա-
մալս դիսերտացիոն աշխատութեան
մէջ, որը պատկանեց 1951ին:

1967 թ. գրեց «Սակաւարի-
նութիւնը երեխաների մօտ Հայաս-
տանի օտ կլիմայական պայմա-
ններում» գիրքը, որը եւ դարձաւ
Նրա Տոբեորական աշխատանքը:
Նրա գրչին են պատկանում նաեւ
մօտ 50 գիտական լուրջ ուսումնա-
սիրութիւններ՝ կրկին երեխաների
մասին: Ու քերթեցի եւ մի քանի
էջ նա զարգացնելով եւ ուրա-
խութիւններով ի կեանքից, իմա-
ցայ, որ մեր երկրում ճանաչուած
ու սիրուած մանկաբոյժ Թամարա
Գաբրիէլեանը, 1959ին մասնակցել
է աշխարհի լաւագոյն մանկա-
բոյժների ինքնորդ համաժողովին:

Մանկաբոյժը երեւ ամիս
մնում է Փարիզում... դասախո-
սութիւններ է կարդում երեխաների
մօտ երեւացող աղետամոխային
(Շար. Եւ էջ 3)

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՆԻԳՈՂԱՅ ՓՈՏԿՈՐՆԻ

ՊԱՏԳԱՍ ՄԸ ՅՂԵՑ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

Մոսկուային դէպի Սոմալի
իւ ուղեւորութեան ընթացքին,
Ս. Միութեան Նախագահը՝ Նի-
գոլայ Փոտկորնի Լուքսոր (Վերին
Եգիպտոս) էլք կատարեց:

Եգիպտոսի օդային սահման-
ներէն ներս գտնուած միջոցին
նախագահ Փոտկորնի հետագիւր մը
լիք եգիպտոսի Նախագահ Անուար

էլ Սատաթի, շնորհելով, որ Ս.
Միութեան եւ Եգիպտոսի միջեւ
բարեկամական եւ համագործակ-
ցական յարաբերութիւնները ա-
ռաւել են պիտի զօրանան, երկու
ժողովուրդներուն բարօրութեան
համար եւ Միջին Արեւելքի մէջ
մնայուն ու արդար խաղաղու-
թեան մը հաստատման համար:

ՄԱՆԿԱՐՈՅԺԻ ՄԻՐՈՂ ՄԻՐՏԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

հիւանդութիւններէ, սանիթարա-
կան լուսաւորութեան մասին, ապա
պատմում եմ առողջապահու-
թեան գործի դրուածքը ՍՍՀՄ-ում
եւ Հայաստանում: Նոյն նպատակով
նամանակ մանկաբոյժը լինում է
Հոնգարիայում, Հնդկաստանում,
Իսպանիայում, Արկտիկայում, Պո-
լանդիայում, Հարաւարիայում,
Լեհաստանում, Ռումինիայում, Չե-
խոսլովաքիայում, Ռուսիայում:
Սեղանին ուրուկուայցի բը-
ժեկուհի Միքաէլանո Պլանկոյի
նամակն է. «Թանկագին բարեկա-
մաւոր, խնդրում եմ Եսայ
ուղարկեմ մանկաբուժական Ֆա-
կուլտետի բնակարանի մէջ փորձ
ամփոփող աշխատութիւնների մո-
ղովածուհի, Եսայի դասախօսութիւն-
ների ծրագրերը... պիտի պատա-
ստանայ»:

Եսայի ծանօթ մի վիրաբոյժի
Արսաշէն Թոխեանին:
— Եսայ, Եսայ վիրահա-
սիր, — ասել կարգադրում է վի-
րաբոյժ ամուսնուն Թամարա Գա-
րիբեանը, — Եսայ, ի՞նչ դա է,
ի՞նչ բնութիւն է՝ փակուած է սա-
մոսից աղիքներ սանող նամա-
կաւոր... աւելի ճիշտ, ոչ քի բը-
լում է, Արսաշէն, այլ՝ այդպէս է,
Եսայ վիրահասիր...
... Եւ վիրահասման սեղանին
ինքն օրական երկուսն է: Կեանքն
ու մահը կանգնում են վիրաբոյժի
աչիքի առաջ՝ նախա-նախա-
կային: Այստեղ ամեն ինչ կախուած է դա-
նակի ճիշտ Եսայից: Այստեղ
հարկաւոր է նաեւ հոգու ամուս-
նութիւն: Այստեղ փրկուող մանկան
կեանքը բժեկի սխառնի Եսային:

ԵՐԳԻ ՀՐԱՊՈՅՐԸ

(Ե Ր Ա Ձ)

Մեզին հաղորդում տարի-
ներ առաջ, մեզին շատ ու շատ
հետո՛ւ, եօթը ծովերի միւս ափում
կար մի աշխարհ:
Այնտեղ ծաղիկներ կային,
չքնաղ ու բերքաւոր ծաղիկներ,
Թիթեաների պէս փռուած ու բը-
թընուն ծաղիկներ ու գաւառի
վրայ, և նրանց անուշ հոտով
լցուել էին այդ աշխարհի սարերն
ու ձորերը:
Այնտեղ աղբիւրներ կային,
պայծառ ու կարկաշտ աղբիւր-
ներ մանուկների պէս, որ թաղա-
տում էին քարից քար ծաղիկները
համբուրելով:
Բայց այնտեղ մարդիկ չար
էին ու անզուգ: Մի որդի ու աղքատ մանուկ
էր ապրում այդ մարդկանց մէջ,
գիշերը տեղ չուներ գլուխը դնե-
լու և հաց չուներ ուտելու: Նա
մինակ էր, ինչպէս մի թռչուն
ամայի ծաղիկների մէջ:
Բայց բոլոր մարդկանցից

ծածուկ՝ իր մատներով շօշափում
էր ու զննում մարդկանց սրտերը,
և տեսնում էր՝ որ քարից էին
այդ սրտերը, քար ու ապարանք:
Ու երբ պատանի դարձաւ,
Թողն այդ քարաւոր աշխարհը
և ճամբայ ընկաւ մի ուրիշ, մի
լու աշխարհ գտնելու համար:
Հասաւ մի ծովափ, և երբ
ափի առաջները վրայ շրջում էր՝
տեսաւ ցամաքին, մի շատ գե-
ղեցիկ, մի շողողուն ձուկ հոգե-
վարքի մէջ թափի թափի գալիս:
Պատանին գրկեց ձուկը և
քնքշեց թեւերը տաք ու բաց թո-
ղեց ծովի մէջ:
Ձուկը երբ ուշքի եկաւ, դար-
ձաւ սառց մարդու լեզուով:
— Բարի՛ տղայ, ինչ որ
սիրող կ'ուզէ, ասա՛, ես կը կա-
տարեմ քո արած լաւութեան փո-
խարէն:
Պատանին մի փոքր մտածե-
լուց յետոյ՝ ասաց:
— Ինչ աշխարհ կ'աւրտուր,

որ մարդու կրծքի տակ քարը իս-
կական սիրտ դարձնեմ:
— Դու սէր ես ուղում, հը-
րաշախ՝ տղայ, շատ լաւ: Կարի՛ր
ծովափի եղեգներից մէկը, սրինդ
չինիւր և գնա մարդկանց մէջ եր-
գիր: Եւ երբ տեսնես, որ նրանց
աչիքները արցունքով լցուեցին,
իմացի՛ր, որ քարը սիրտ դարձաւ:
Այսպէս խրատեց ձուկը և
փաթաթուելով ալիքներին հետ
սուզուեց ծովի խորքում:
Պատանին իսկոյն կտրեց եւ
ղեցը, սրինդ չինեց ու սուչեց:
Այնպէս քաղցր, այնպէս հոգե-
գրաւ դուրս հոսեցին հնչիւնները
սրինդի արգիւղից, որ բոլոր թռչուն-
ները լուս կեցան լսելու համար:
Ապա շապիկ մարդկանց
մօտ, մտաւ մարդաշատ քաղաքը,
կանգնեց հրապարակում և սրին-
դը նուազեց:
Բնքուշ ու գեղեցիկ — ուղ-
ղակի սրտի խորքերից դուրս ցա-
յեցին դիթաւան անուշ հնչիւն-
ները:
Նա երգում էր արցունքով
թրջած հացը աղքատների ու չար-
քանների, ցուրտ անտուն գիշեր-
ները՝ մերկ ու անանկների: Նա
երգում էր փակ դռներն ու քար-
սրտերը մարդկանց: Եւ տեղի ան-
տէրունջ մենակութիւնը՝ լքուած
որբերի:

ՉԵՐԻ ԿԱՄԱՐ ՏԻՆԻՍԻՆԵՐ

ՄԴՋԱԽԱՆԶ ՄԸ՝ ՈՐ ՍԿՍԱԾ Է Ա. Ն. Հ. Տ. Ա. Ն. Ա. Լ.

Ժամանակին, հաստ սրունք-
ներու տեղ մատենեալութիւնը
ուսանաւորներն կը պատճառէր
կրիտիկ: Յայտնի է թէ հիւս-
ւածքներու խորհրդարանում
սեղանի վրայ կ'ընկնէր մոր-
թայի ախտ մըն է, շատ անգամ
հետեւանք նստուկ կեանքի ան-
կէ անբաժանելի յարակից գիրու-
թեան ձգտումով: Ան այս՝ փոր-
ձարկեցեալ զանազան դարձա-
նաւոր և անդամաւորներն կե-
րակաւանդներ, բոլորն ալ ըլ-
լալով իզուր: Այս անգամ, սա-
կայն խորհրդային բնաբոյժները
և առողջապահութեամբ բուժումը
դրոշմները օգտագործող բժիշկ-
ներ կ'առաջարկէին ոչ թէ առա-
կական դարձանում մը, այլ բարձ-
րագիտի և բարձր բանաւոր բու-
ժում մը, յաջողութեամբ կիրառ-
կըած Մոսկուայի և Լենինգրատի
դարձաւորութեան մէջ:

Նիդաւորութիւնը կը խթանէ նաեւ
արեւմտեան մարդաստանի շրջանա-
ռութիւնը: Որ այսպէս կ'ապահովէ
հիւսուածքներու լաւ ուսուցումը:
Հակասելիութիւնը դարձա-
նաւորները օգնեցը կը ներ-
կայացնէ զուգահեռան դարձանու-
մը առաջին երկու օգնեցըներն
հետ, որովհետեւ միայն այսպէս
կարելի է չէզոքացնել կազմու-
թիւնը և կուտակումը ճարպերու,
որոնք թաղանթում են շուրջը և
թուլացնել ներքինը՝ բուժումը
միակնեալութեան միջոցով:

Սեղանի վրայ գէտ պայքարելու
միջոցները թիւով երեք են եւ
երեքն ալ միասին կը կիրառուին:
Առաջինը՝ հորմոնալ դարձանում
է, ներքին գեղձերու մասնագէտ
բժիշկի մը կողմէ, կը կիրառուի
բուժելու համար ջլային եւ գեղ-
ձային անհասարակութիւնը,
որ կրնայ պատճառ եղած ըլլալ
սեղանի վրայ կը կարծուի թէ այս
ախտաւորութիւնը արգիւնքն է
ձայնամասային ընդունելիութեան
անբաժանելի գործունէութեան
կենդանի հորմոններու անբա-
կան գործունէութեան համեմա-
տութեամբ:

Հակասելիութիւնը կերակրա-
կանները երեք շրջաններն են. ա)
առաջին տասնընկէք օրերու ըն-
թացքին շատ ջուր պիտի խմէ
(անուսանելի երկու լիթր օրական)
և պիտի սպառէ միայն փրօթե-
նով հարուստ անդեղներ — միս,
ձուկ, հաւկիթ, ոչ-խաղող պանիր:
Միւսը ուտել խաշած կամ խորո-
ված, նոյնպէս ձուկը, Համեմատ
թացքին (սա) արգիւնքն է: Այս
ժամանակամիջոցին ուտելիքները
համեմել ուտելով աղով, իսկ թէյը
կամ սուրճը, անուշեցնել սաղա-
րեմով: Առաջին տասնընկէք օրե-
րու ընթացքին պէտք չէ սպառել
որեւէ պտուղ կամ բանջարեղէն:
Ե) Տասնընկէք-երեսուն օրերու
ընթացքին թոյլատրելի են կարգ-
մը բանջարեղէններ կամ հում
անուշեցներ — լոլիկ, վարունգ,
(Շար. տեւ էջ 4)

ՍԵՐԻՈՒՄ ԽՍՆԱԿԱՆ

ԱՍԿԵՆԱՆԿԵՆ
1000 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ
ՀԱՏԱԿ ԿԸ ԽԱՂԱՅԻՆ

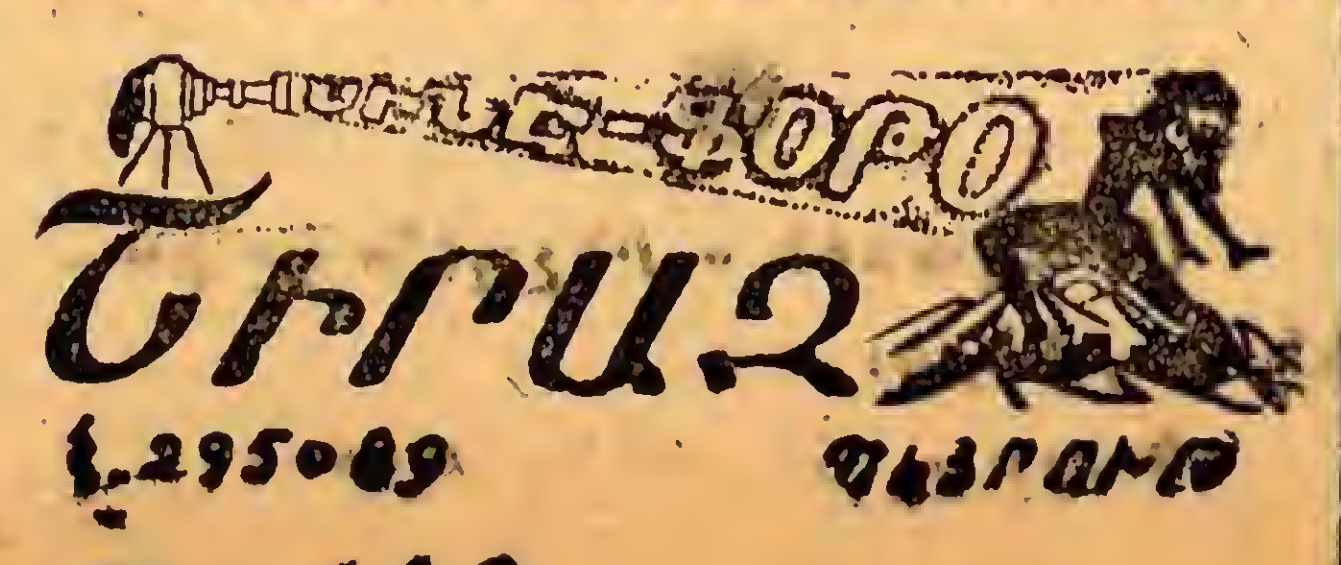
Հայաստանի միջնադարեան
մայրաքաղաք Եփեսոսի պեղումների
ժամանակ գտնուել է աւելի քան
հազար տարի առաջ պատրաստե-
ւած շախմատ:
Գաղանդների ձեւ ունեցող
քարէ ֆիգուրները զարդ-
ւած են երկնագոյն յաճապակիով,
իսկ դրանց շախմատ սովորական
ֆիգուրներից մի փոքր մեծ են:
Ֆիգուրները գտնուել են քաղա-
քի կեդրոնական թաղամասի
զաղաւարաններում և միջնադարեան
դարում:
Այսպիսով, հնագէտների գե-
տած շախմատով ստացին անգամ
հաստատութիւն այն բանի մասին
զրաւոր աղբիւրները, որոնցում
պնդում է, թէ Հայաստանում
շախմատ են խաղացել տակաւին
միջին դարերում:

ՀԱՅՐԵՆԻ
ԱՆՈՒԱՆԻ
ՄԱՆԿԱՐՈՅԺ
ՓՐՈՑ՝ ՏՈՔԹ.
ԹԱՄԱՐԱ
ԳԱՐԻԲԵԱՆ

կան մնանք մեզ՝ ամեն լաւի հա-
մար:
Սեղանին է նաեւ Արկտիկա-
նայի դպրոցական բժեկուհի Ես-
այի Օրկա Թարթալուի գիտական
աշխատանքը, ուղարկել է, որպէսզի
նամանակ հայ մանկաբոյժը ծա-
նօթանայ եւ գրի իր կարծիքը:
Թամարա Գարիբեանը այս-
տեղ՝ Սեւանում կ'մի Եսայի
սեղանի օգնում նրանց իր խելացի
դիտողութիւններով, հետեւում ճը-
րանց կատարածի, որոնք, այդը-
սումների ճշտութեամբ: Նրան Եսայ
են՝ ուսանողները իր երթուղի
բոլորակներ՝ Գայեանէ Շաղկա-
մանը, Ամալիայ Գարիբեանը,
ձուլիքա Շահինեանը:
ձուլիքա Շահինեանը այժմ
աշխատում է իր Տոքթորական ա-
շխատանքի վրայ: Նրանք յաճախ
են լուրջ գրոյցներ ունենում իրար
հետ, յաճախ են կրտում, յաճախ
են բախում, վիճում նաեւ, եւ ա-
մեն ինչ խաղաղ վարձան է ու-
նենում, երբ արեւմտեան սրտա-
կերպերում է կ եւ նման գի-
տական խօսքն ու սկզբունքային,
հիմնադրուած վերջ, երբ ճիշտ
են վիճում, նամակում է ճիշտ եւ
ապրում նաեւ:
... Եսայի գիտել է, որ ծն-
ծում են բոլորովին անծանօթ մա-
դիկ... դրան մօտ անծանօթ մայրն
է՝ իր հիւանդ փոքրիկին գրկած,
Մայրերը լաւ են հասկանում ի-
րար, առանց խօսքի են խնդում
մայրերն իրար:
Հիւանդ մօր ու երեխայի հետ
բժեկուհին գնում է բնակիկ: Սե-
լան է կարգում: Բնդամենը 9 օ-
րական փոքրիկ ստապում է 12
մասնակալ աղիքային հիւանդու-
թեամբ: Փակ է աղիքից-ստամոս
սանող նամակ:
Բժեկուհին անմիջապէս, կե-
կիւններին հետապնդող օգնութեան
է գնացում իր ամուսնուն՝ կրկին ա-

կուրսին է:
Փրկում է մանուկը, ապրում
է... բժեկուհու համար մի ծաղիկ
են աւելանում է, իր մանկան նը-
ման կարող է բուրի... Եւ այ-
րում է երեխան: Ապրում է ու
զարմանալիորէն բժեկական ին-
ստիտուտում կ'ուսանող է... լսում է իր
փրկարար մանկաբոյժի դասախո-
սութիւնները եւ բոլորից Եսայ լը-
սաւանում այդ երեխանի հիւանդ
մանուկն է երեխ հաւատում իր
դասախօսին:
Տարբեր հիւանդանոցներում
ու բնակարաններում ուսանողները
յաճախ են իրենց աչիկ սեղանում,
թէ իրենց դասախօսը ինչ ձեւով է
եղանդեմ: Սալիս բոլորի աչի
աղբիւր: Եւ ամենից նմանից դար-
սա է երեխ: Ոչ բարոյական խը-
րաւ, ոչ խառնում ու պարգեւ, ոչ
սուս խախտում, ոչ էլ հերքա-
պան անականգնեղ լի նախադա-
սութիւններ: Ուսանողը նայում է
իւր Փրոֆեսորին եւ աշխատում է
կեանքում նմանել նրան: Սա
կենդանի դաս է, դասախօսը
անսխալ խորհրդատու: Նրանք
սեղանում են, թէ իրենց դասախօսը
ինչպէս է փրկում արգեն մանուկն
դուրը հասած երեխաներին, երբ
օխտ երեխաների դեմքին գնալով
մեծանում է ծալիք... իսկ բժե-
կուհին հազարաւոր մանուկների
կեանք է փրկել:
... Ջրուցում ենք, չկայ ա-
ռաջուայ՝ ճկարի մէջ ապրող
աղիքական ծաղիկ, մազերը նե-
մակ կրակ են դարձել, ժամանակը
լալել, արեւ է ամեն ինչ, նրան
բողբոջով միայն մի մեծ հաւատ-
քիւն՝ մանկաբոյժի սիրող սրտը:
ԱՆԿ՝ ԽԱՂԱՅԻՆ

ՊԲ. ՇԲԵԿ ԳԱԼԵՆԵԱՆ

Ը Ն Դ

ՕԲ. ԱՍՏՂԻԿ ՊԱՍՏԱՅԵԱՆ

խոսքեր

12 Մայիս 1974

Աղերս. - Մոնթրեալ

Մեր սրտագին շնորհակտությունները շնորհ խոսքերի զոյգին, ծնողաց և ընտանեկան պարագաներուն:

ՍՈՎԵՏ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԷՆ ԿՐ ՍՈՐՎԻՆՔ

ՍԱՄԻՇԱ ԷԼ ԽՈՒՆԻ

(Գանդիի երգչախումբի Տնօրենի
և քաղաքականաբանի մրցանակի
ժիւրիի անդամներին)

Այս տարուայ Չայնոսիայի
Երգ մրցանակը մեզի համար ա-
ռաջինն է:

Թաղութային մրցանակի ժիւ-
րիին իբրեւ անդամ, պիտի փա-
փաքէին նախ քանի մը խօսք ըսել
մեր մասնակցողներուն մասին,
որոնք իրենց տաղանդը ցու-
ցադրեցին մրցանակի այս բաժ-
նին մէջ: Անոնցմէ մին է Ման-
մուտ Ապտէլ Ազիզը, որ մեր
երաժշտանոցը աւարտած է
1970ին՝ մեծ պատիւներով, և որ
այժմ իր ուսումը կը շարունակէ
Մոսկուայի երաժշտանոցին մէջ:
Ան իր տաղանդը կը կատարե-
լագործէ փրոֆ. Մէրկէյ Շի-
րինսքիի հսկողութեան տակ:

Մեր երկրորդ Թաղութա-
կան մրցանակը Մուսթաֆա Նալին է,
որ նոյնպէս պատուաւոր կոչու-
մով աւարտած է մեր երաժշ-
տանոցը, և որ ներկայիս աշա-
կերտն է Թաթեանա Բրիւմէն-
քոյի, Մոսկուայի երաժշտանո-
ցին մէջ: Այս երկու երիտա-
սարդները Թաղութակը սորվե-
ցան Գանդիի երաժշտանոցին
մէջ, Սովետ մեր հին բարեկամ
փրոֆ. Ալեքսանդր Շիմալովին:

Մեր երաժշտանոցի պատ-
գամաւորութեան մէջ, որոնք ե-
կած են մասնակցելու համար
Չայնոսիայի մրցանակին, կան
երկու ջութակահարներ՝ Աթիֆ
Ապտէլ Հաքիմ Անմէտ և Հա-
սան Շարաբա: Այս երկուքն
ամենէն աւելի փորձառուն երկ-
րորդն է, որ արդէն ասկէ առաջ
երկու միջազգային մրցումներու
մասնակցած է:

Մենք մեզի հետ ունինք
նաեւ դաշնակահարներ և երգիչ-
ներ, որոնք մրցանակին կը մաս-

նակցին: Մեր դաշնակահար Ռամ-
զի Եսսսան արդէն մրցանակ-
ներ շահած է շատ մը միջազ-
գային մրցանակներու մէջ: Ան ալ,
ներկայիս իր տաղանդը կը կա-
տարելագործէ Մոսկուայի երա-
ժշտանոցին մէջ, օգնական
փրոֆ. Մէրկէյ Տնօրենի ղե-
կավարած դասարանին մէջ:
Երգչիններուն մէջ է մեր
Թենա Մալիկ Միլատը, Գանդիի
Օփերայի մենակատարներէն, որ
աշակերտն է նոյնպէս Սովետ
ուսուցիչ Տալիտ Գատրիճի:

Երգչուհի այս շատ ներ-
կայացուցչական մուտքը Չայ-
նոսիայի մրցանակին կը բացա-
տըրուի անով, որ:

ա. - Այն օրէն որ մեր եր-
կերը իր անկախութիւնը ստա-
ցաւ՝ դաժան պայքարէ մը վերջ,
երիտասարդ երաժիշտներու
մարզուելու մեր երկրին մէջ
հետզհետէ աւելի լաւացաւ:

Գանդիի երաժշտանոցը
լման ուժով սկսաւ աշխատիլ
ասկէ 15 տարի առաջ: Այսօր
ան երգչուհի բոլոր շրջաննե-
րէն եկած աւելի քան 300 երի-
տասարդ տղաք և աղջիկներ կը
մարզէ:

Մեր ուսանողները բոլորն
ալ լրիւ պիտական ապահովու-
թիւն կը վայելն և մեր երկրին
ղեկավարները իրենց ստակա-
նոցածութեան առարկան կ'ընեն
զիրենք: Ապա, երկրորդ պատ-
ճառը այն է, որ մեր սովետ աշ-
խատակիցները և բարեկամները,
երաժշտանոցի կենսին առաջին
խնդիրն են, օգնած են՝ որպէսզի
լաւ սկզբնաւորութիւն մը ունե-
նային:

Ն. Մ. Գ.

ՔԱՆԱԿԻՐԻՆ

Տիկին Արմենակի Գալստեան
և զաւակները (Աղերս), իրենց
զաւակին և եղբոր՝ Գր. Յարիկ Գա-
լստեանի ընդ Օր. Աստղիկ Գա-
լստեանի խօսքերով ուրախ առ-
թիւ կը նուիրեն 500 Է. Դ.:

ՄԱՐԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԱՆՈՎ)

Ողբ. Միլոն Ալթունեանի
մահուան առաջին տարեկիցին առ-
թիւ, այրի Տիկին Յարմանակի
Ալթունեան և զաւակները կը նը-
ւիրեն:

Գալուստեան Աղապարի	500
Վարժարանին	
Նուպարեան Աղապարի	500
Վարժարանին	
Տիկնանց (Ալթունեան)	500
Միլոնեան	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
Հայ. Աւետ. Ժող. Եկեղեցիին	500
Գանդիի Աղապարեանին	500
Հ. Բ. Ը. Մ. Ին	500
Երեսօրէնին	200
Արեւին	200
Ջահակերտին	200

(Ստանալ Երեսօրէնին)

ԱՂԵՔՍ. Ն.Մ.Ս.Ս.ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Շնորհակալութեամբ ստաց-
ւած է իբր նուէր, պատշէթ պղծ
ամբիկեան գնդակ Ժ. Ա. Խոսմի
մարզիկ Գր. Համո Դաւիթեանէ:

Միլոնեան մարզական պա-
տասխանաւոր Գր. Վահրամ Թո-
ռանեան, պատշէթ պղծ երկու շի-
նական գնդակ կը նուիրէ Հ. Մ.
Ը. Մ. Նուպարին (Աղերս):

ՍՏԱՑՈՒԱԾ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընկեր Գարեգին Մալուխան
(Ուսման Թաղ - Մաս) շնոր-
հակալութեամբ ստացած ենք իբր
բաժանորդագիր՝ 15 տուր:

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստա-
ցած ենք հետեւեալ հրատարակու-
թիւնները:

ԵՍ ԲԵԶ ԳՈՎԵՄ, ԴՈՒՆ
ԶԻՍ... զաւելցաւ 2 արար,
հեղինակ Ալ. Սարուխան:

Լոյս տեսած է «Ոսկեաւոր»
ապարանին Գանդի 1974, Գին
է 50 Է. Դ.:

Ունենալու համար դիմել հե-
ղինակին:

Al. Saroukhan

4, Rue Sérapis, Héliopolis
Le Caire - Egypte

ԱՌԱՋԻՆ ԱՌԱՅԻՑՏԻՑ ԹԵՏՈՑ

հեղինակ Վահան Տաքեան, Երե-
ւան 1974: Լոյս տեսած է «Հա-
յաստան» հրատարակչութեան
կողմէ, 10000 ապագանակով:

Այս հատորը մեզի նուէր ու-
ղարկած է նոյնիքն հեղինակը,
գեղեցիկ մակագրութեամբ մը:

ՍՄԱՅԱՆՁ ՍԸ՝ ՈՐ

ՍՎՍԱԾ Է ԱՆՔԵՏԱՆԱԼ

(Շաբ. Գ. Էջէն)

Խօսք, կոնալ լուրիայ, սալաւ,
շոմին, երեք պահածութեան ձեւն
տակ, որովհետեւ պահածութեան
աղ կը պարունակեն: Գ) Վերջին
տասնեկից օրերու սննդի ձեւին
կարելի է աւելցնել կրեֆֆրոթ,
ձմերուկ, դեղձ, անշուշտ ըստ ե-
ղանակի պտուղներուն: Պայմանա-
ւոր քառասունըկից օրէն յետոյ
ալ պէտք է շարունակել նոյն կե-
րակականները, նախքան սովոր-
կան սննդաւորութեան սկիզբը:

Ա. Վ.

Հ Ո Փ Ե Հ Ա Ն Ք Ի Ս Տ

Այրի Տիկին Անահիտ Զեյնեան (Լուս Աճեյոյ), Տեղ և Տիկին Վա-
հան Զեյնեան և զաւակները, Տեղ և Տիկին Կարպիս Պատմեան
և զաւակները (Լուս Աճեյոյ), Տեղ և Տիկին Գարեգին Զեյնեան և
զաւակները (Լուս Աճեյոյ) և համայն սգակիր պաշտօնակիր կը ծա-
նուցանեն, քէ յառաջիկայ Կիրակի, 14 Յուլիս 1974, Գանդիի Ս.
Գրգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ, յաւառ Ս. Պատմապի, Հոգե-
հանգստեան մասնաւոր պատճառ պիտի կատարուի իրենց օրս սիրելի ա-
մուսնոյն, հօր, մեծ հօր և ազգականին:

ՈՂԲ. ԳՐԻԳՈՐ ԶԵՅՆԵԱՆԻ

մահուան քառասունեակ տարի:

Հ.Ս.Ը.Ս. ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՊԱՍՔԻԹ ՊՈՒԼԻ

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

Յուրիւս

Հ.Ս.Ը.Ս. ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԵԶ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ

(1924 - 1974)

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

Պատկ. Քալաֆ. Ժողովի Անճապե

ՊՐ. ՎԱՀԱՆ Տ. ԱՂԵՔՍԱՆԵԱՆԻ

(Պատմիչ ՆԱԽԱԳԱՀ Հ.Ս.Ը.Ս. ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍ.Ի)

Ուրբաթ 26, Շաբաթ 27 և Կիրակի 28 Յուլիս 1974

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԱԶԻՐԵՆ՝

Հ.Ս.Ը.Ս. ՆՈՒՊԱՐԻ, Հ.Ս.Ը.Ս. ԱՐԱՐԱՏԻ, ՆԵՐԻ ԻՍԲ ՀԱՅԿ.

ԱՎՈՒՄԻ ԵՒ ՍՐԲ. ԹԵՐԵԶԱ ԱՎՈՒՄԻ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ

«ԿԱՄԲԻ ԵՒ Հ.Ս.Ը.Ս. ՆՈՒՊԱՐԻ

Մրցումներուն յայտագիրը յաջորդով

ՉՈՒԱՐՔԱԼԻՔՆԵՐ

Լեւիթինսկի Գարեգնային
յաղթելէ յետոյ. օր մը բանա-
տեղ ձափըլին խնդրի կանչեց:
- Ըսէ ինձի, վարպետ Հա-
ֆըզ, քու կարծիքովդ ես քանի՞
ոսկի կ'արծեմ:

- Երեսուն ոսկի:
- Երեսուն: Ինչ միտում ես,
իմ մատին մատներն միայն այդ-
քան կ'արծեմ:
- Ես ալ այդ մատներն հաշ-
ւի առի:

Արեւոյում աղան հաշիւներով
զբաղած էր, երբ յանկարծ ծառան
ներս վազեց և «Հրդեհ կայ», պո-
ռաց:

- Գնա անմիջապէս կենտրոն
տուր, ըսաւ Արեւոյում աղան պա-
ղարկութեամբ, ես տեսայ ներ-
քին գործերուն չեմ խառնուիր:

Գերաբար Դոյն հարցուցին,
թէ կեող ո՞ր մէկ մասը աւելի կը
սիրէր:

- Բերանը:
- Ինչ գոյնի և ձեւի:
- Տարբերութիւն չըներ, մի-
այն թէ գոյ ըլլայ:

Յաճախորդը. - Գր. խոհարար,
այսպէս կարծիք սրիք ես կենտրոն
մէջ կերած չեմ:

խոհարարը. - Հոս նայե, երի-
տասարդ, ես սթէյք տապակեմ եմ
երբ դուն օրօրոցիդ մէջ էիր:
Յաճախորդը. - Ես հիմա ին-
ժի՞ կ'ուզեմ կերել:

Միակամին. - Ինչպէ՞ս կը քա-
լին գործերը:
Կազը. - Տեսա՞նքդ պէս...

- Զեմ գիտեր ինչո՞ւ, երբ
համարողեւ կը սկսիմ, գիշերը
ըսաւ չեմ կրնար քնանալ և շատ
յուզուած կը զգամ:

- Այն առիւթ օր մը տալ
համարայ ելիր:

Մի տիկին գնում է հաշակա-
ւոր մի նկարչի մօտ և հարցնում,
թէ որքան կը վերցնի իր գիմա-
նը կարի համար:

- Երեք հազար ֆրանք, տի-
կին:

- Իսկ եթէ նկարեք իմ եօթ
տարեկան տղային:

- Ելի նոյն գինը:
- Բայց նա ինչնից անհամե-
մատ փոքր է:

- Տիկին, դա ոչ մի նշանա-
կութիւն չունի:

- Այդ դէպքում դուք նկա-
րեցէք միայն մի կտուռ. ես տղա-
յիս կը նստեցնեմ ծնկներս:

Կայարանում մի մարդ հարց-
նում է.

- Քանի՞ ժամում կարելի է
Գեոլինից Լայպցիգ գնալ:
- Երեք ժամում, - պատաս-
խանում են նրան:

- Իսկ Լայպցիգից մինչեւ
Գեոլին:

- Թիմար հարցեր մի տուր.
չէ՞ որ դա միեւնոյնն է:

- Ոչ միայն: Սեպտեմբերից
մինչեւ Դեկտեմբերից երեք ամիս է,
բայց Դեկտեմբերից մինչեւ Սեպ-
տեմբեր՝ 9 ամիս:

ՅՈՒՆԻՍ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՒՄԲԸ
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՅԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԻ

Միւնխիխ մէջ անցեալ Կի-
րակի, 7 Յուլիս 1974, Ֆոթոպոլի
աշխարհի ախոյեանութեան գծով
վերջին մրցումը տեղի ունեցաւ
Արեւմտեան Գերմանիոյ և Հոլան-
տայի խումբերուն միջև:

Նաղին առաջին վայրկեան-
ներուն, թէեւ Հոլանտայի հաւա-
քականը փնջալիքի մը շնորհիւ
առաջին կէտը նշանակեց և սա-
կայն մինչեւ խաղակէսին, գեր-
մանացիները հակադիրքով ար-
դիւնքը վերածեցին 2-1, ի նը-
պաստ իրենց:

Երկրորդ, խաղակէսին ար-
դիւնքը մնաց անփոփոխ և այս-
պէսով Արեւմտեան Գերմանիոյ
խումբը աշխարհի ախոյեան հա-
ղիսացաւ, ք. անգամի ըլլալով
(առաջինը՝ քառս տարի առաջ):

Նշենք որ Ֆոթոպոլի աշխար-
հի այս տարուան մրցաշարքին Ս.
Միլոնեան հաւաքականը չի մաս-
նակցեցաւ, Զիրի մէջ պատահած
քաղաքական վերջին անցուղարձ-
ներուն հետեւանքով ստեղծուած
անհամաձայնութեան պատճա-
ռով:

ՏԱՆԱԿԻՐ

ԱՋԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԴԻՍ ԳԱԼԱԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 537 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 18 ՅՈՒԼԻՍ 1974

ՀԱՏԸ 26 ՈՒՐԷ 3 ԵՎ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد رقم 537 — الخيس 18 يوليو 1974

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص. ب. 2111 القاهرة ج. ٢٤٤ - ت. ٩١٥٠١٣

صاحبة الامتياز: السيدة عالية سيرديان (بالايد)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

6.P.2111 Le Caire (R.A.U.) - Tel.915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 8000

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի և Փարիզեան քաղաքի Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Վարչական Մարմիններու յոս արտուն պատգամական քաղաքն աւարած ըլլալով, Կրօնական Ընկերակցութեան Մրցադր — Կանոնագրի տրամադրութիւններուն համաձայն, ընտրութիւնները տեղի ունեցան 28 Ապրիլ 1974ին:

Ընտրական բոլոր գործողութիւններուն իր մասնակցութիւնն ու աջակցութիւնը բերաւ պատգամական Հիւսիսի մը եւ իր տեղեկագրերը պատգամեց:

Նորընտիր Եկեղեցւոյցական ժողովի առաջին նիստը գումարուեցաւ Մրցադրան Առաջնորդ Հօր, Հայրապետական Պատուիրակ Բարձրագոյն Սերովքի Արքեպիսկոպոս Մանուկեանի նախաձեռնութեամբ: Այդ նիստին մէջ, ան կազմեց իր դիւանը. ընտրեց Եկեղեցւոյցական ժողովի երեք էկեղեցական անդամները եւ վարչական ժողովի ինը անդամները: Նորընտիր Վարչական Ժողովն ալ իր առաջին նիստը գումարեց Առաջնորդ Մրցադրան Հօր հրաւերով եւ նախագահութեամբ եւ կազմեց Վարչութեան դիւանը: Բոլոր արդիւնները հաղորդուեցան պատգամական Իշխանութեան:

Այս առթիւ, ցաւով եւ վրդովուած կ'ուզեմք յիշեցնել Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ բոլոր գաւառներուն, քի կարգ մը անձեր տարիներէ ի վեր անցնելի միջոցներ ի գործ կը դնեն Ռիւ ժը Թրեվիզի ազգային կալուածը իւրացնելու համար: Իրենց այս դատարարական արարքին՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Վարչութիւնը, այդ կալուածին բաժնետիրութիւն մեծամասնութեան որպէս սեփականատէր, միշտ արգելք հանդիսացած է անոնց այս անարդար եղանակի իրագործման, մնալով միշտ օրինաւորութեան սահմաններուն մէջ:

Վերջերս, երբ աւանտներ ունէր Թուրքիան եւ այլ ոմն Ֆեհմեհեթի ժողովրդի մեծամասնութեան իրենց յարձակման քրեական ուղղելու մեր Պատկառելի ու Դատաւոր էկեղեցւոյ դէմ, արհամարհելով անոր նուիրականութիւնն ու սրբազան աւանդութիւնները, պատուակ բռնելով 1954ի Կանոնագրի բարեփոխութեան ենթադրեալ անկանոնութիւնը: Համբարձման արձակուրդի օրերուն, իրենց յստակ խաղաղականակող Ստիպողական Ատենան (Ռեֆերէ) դիմեցին պաշտօնակալ իրաւական մասակարար մը (Ատմինիստրատիւր Ժիւրիստիկ)՝ ձեռնադրելու եւ վարելու Հայ Եկեղեցւոյ բոլոր ստացուածները եւ եկամուտները. բարեպաշտներու պնակներու լուծման եւ միջին Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ նուիրատուութիւններն ու Եկեղեցիները:

Զաւալի է որ Ստիպողական Ատենան մեզի համար բոլորովին անբարեկամ է, քերես քրեականութեամբ, առանց սպասելու խնդրոյն հուրեւան քննարկման, հապենք կերպով տուած է իր վճիռը: Նշանակուած Ատմինիստրատիւր, իր 13 Յուլի 1974 բուսկի համակող՝ ուղղուած Կրօնական Ընկերակցութեան անդամներուն, յարմար դատած է ազդարարել եւ նոյնիսկ սպառնալ որ սեյս պող. իրեն յանձնուող Եկեղեցւոյ բոլոր գործառնութիւնները-արձանագրութեանց տեսակները, հաշուական տուարները, էկեղեցւոյ բոլոր հաշիւները, դրամատան մէջ գտնուող գումարները, չեփ տեսակները, արժեքուրդները, եւ այլն:

Տարակոյս չկայ, որ Եկեղեցւոյ Վարչութիւնը օրինական բոլոր միջոցները ձեռք առած է արդեն եւ պիտի տարուակէ՛ բեկանել տալու այս անտեղի եւ անարդար վճիռը:

Վերոյիշեալ վճիռը բացայայտ միջամտութիւն մըն է Հայ Եկեղեցւոյ ներքին գործերուն եւ անցաւորութեան՝ ոչ միայն Ֆրանսոյի Հայ Համայնքի պատկարած, այլ եւ մեր Եկեղեցւոյ տարեգրութեան մէջ:

Հանրութեան կը բողոքեմ դառն ճման արտք մը եւ անոր հեղինակները:

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵԼԵՑԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԵԱՅՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Տ Ր Ո Ւ Ն Ի

Գահիրէի Ազգային Իշխանութիւնը խոր վիշտով կը տեղեկացնէ շատ ցաւալի մահը՝ երկարամեայ երեսփոխան եւ Պատկ. Թեմական Ժողովի Փոխ-Ատենապետ

ՊՐ. ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԵՍԵԱՆԻ

Հանգուցեալին ազգային յուզարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր Երեւանի մէջ, 16 Յուլի 1974, կ. Ե. Ժամը 5ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ:

ԱՋԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԱՀԻՐԷԻ

Գահիրէ, 16 Յուլի 1974

Յորդանանի Հիւսէյն Թագաւորը Եգիպտոս կ'այցելէ ՍԱՏԱԹ — ՀԻՒՍԷՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երեւան, 16 Յուլի 1974, կ. Ե. Ժամը 1ին, Եգիպտոս ժամանեց Յորդանանի Հիւսէյն Թագաւորը, ընկերակցութեամբ կարեւոր պատուիրակութեան մը, բանակցութիւններ ունենալու համար Ս. Գրիգորի Նախագահ Մանուկեանի հետ: Այս խօսակցութեանց նիւթն էր:

Յորդանանի Թագաւորը արեւմտաւայել հանդիսաւորութեամբ ընդունուեցաւ Երեւանի նախագահին եւ աւագանիին կողմէ ու առաջնորդուեցաւ Աղեքսանդրիոյ Ռաս Էլ Թիքի պալատը:

Երեւան, 20 Եգիպտոս, կ. Ե. Ժամը 11ին սկսած պատգամական խօսակցութիւնները՝ Անուար Էլ Սաւարի եւ Հիւսէյն Թագաւորին միջեւ եւ տարուակուեցան օրուան ընթացքին:

Այս խօսակցութեանց նիւթն էր:

Արաբ դիւանաւորութիւնը համադրուած արաբ եւ իսրայիլեան պայմանագրի վերջնական լուծարին մասին՝ յառաջիկայ հանգրուանին անհրաժեշտ դիմակալուին համար,

ինչպէս նաեւ փոխադարձ դիրքաւորումներու համակարգումը՝ Ժընեւի Համաժողովին ներկայութեանց մասին:

Բանակցութեանց մաս պիտի կազմեն նաեւ Հիւսէյն Թագաւորին վերջերս Էլ Պահիյն եւ Քուէյթ կասարած այցելութեանց արդիւնները եւ բոլոր մարզերէ ներս՝ Յորդանանի եւ Եգիպտոսի միջեւ երկկողմանի յարաբերութեանց յառաջդիմութեանց համար զանազան գործելակերպեր:

ԱՄՆ-Ի ԳԱՆՁԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՊՐ. ՈՒԼԷԸՍ ՍԻՍՈՒՆԻ ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ՄԵԿՆԵԼԷՆ ԱՌԱՋ Եգիպտոս - Ամերիկեան Տնտեսական Համագործակցութեան համար կարեւոր Համաձայնագիրներ ստորագրուեցան

Երեւան, 16 Յուլի 1974, կ. Ե. Ժամը 2ին, Եգիպտոս եւ ԱՄՆ ստորագրեցին՝ Եգիպտոսի մէջ ամերիկեան ներթափանցման միջոցառումներու քաջալերման եւ երաշխաւորութեան վրայ համաձայնագիր մը:

Այս համաձայնագիրը ստորագրեցին Տոքթ. Ապալէ Ալիզ Հեկաթի (Եգիպտոս) եւ Պր. Ուլիւս Սիսոն (ԱՄՆ):

Ամերիկայի Միաց. Նահանգներու գանձալին նախարարը այս առթիւ եղած մամուլի ասուլիսին ընթացքին յայտարարեց, որ իր այցելութեան ընթացքին շինի աշխատանք կատարուած է՝ յօգուտ երկու երկրներուն յարաբերութեանց անբացայայտ:

Օգոստոսի ընթացքին Ուլիւս Սիսոնի մէջ տեղի պիտի ունենան միացեալ յանձնախումբի (Ե-

գիպտոս - ԱՄՆ) հաւաքումները, որոնք ընթացքին բարձր աստիճանի յանձնախումբեր պիտի ըստեղծուին՝ առեւտրական համագործակցութեան եւ ներթափանցման միջոցառումներ համար, ցաւ դըստեղծուած՝ գիտութեան, Թեքնոլոգիայի, առողջապահութեան, մշակութեան մասնագիտութեանց յանձնախումբերէն զատ:

ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԵՍԵԱՆԻ ԱՆԱԿՆԿԱՆ ՄԱՆԸ ԵՒ ԹԱՂՈՒՄԸ

Երեւան, 16 Յուլի 1974, վաղ առաւօտեան, կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ անակնկալ մահուան լուրը՝ Եգիպտոսի արեւմտեան աշխատանքի իշխանութեան եւ հաղապարտութեան շրջանակներէ ներս, որովհետեւ ողբացեալ ընկերը շատ սրտուած է յարգուած աշխատանքին մէջ եւ արդարեւ արդարաւէ՛ր, հայրենասէր եւ համարաշխատէր:

Ողբացեալին եղաւ Ազգային Յուզարկաւորութիւն, Նոյն օրը կ. Ե. Ժամը 5ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ, ուր հոծ թիւով՝ սգակիր պարագաներ, ընկերներ, ազգային իշխանութեան եւ հոգաբարձութեան անդամներ, ազգ. վարժարաններու տնօրէններն ու ուսուցիչներ, հայ մամուլի ներկայացուցիչները, արհեստակիրներ եւ բարեկամներ եկած էին յարգալից մատուցանելու այն հայուն՝ որ երկար տարիներ ծառայեց Եգիպտոսի համայնքին, ըլլալ ընկերային եւ ըլլալ ազգային — հասարակական մարզերէն ներս:

Ողբացեալին եղաւ Ազգային Յուզարկաւորութիւն, Նոյն օրը կ. Ե. Ժամը 5ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ, ուր հոծ թիւով՝ սգակիր պարագաներ, ընկերներ, ազգային իշխանութեան եւ հոգաբարձութեան անդամներ, ազգ. վարժարաններու տնօրէններն ու ուսուցիչներ, հայ մամուլի ներկայացուցիչները, արհեստակիրներ եւ բարեկամներ եկած էին յարգալից մատուցանելու այն հայուն՝ որ երկար տարիներ ծառայեց Եգիպտոսի համայնքին, ըլլալ ընկերային եւ ըլլալ ազգային — հասարակական մարզերէն ներս:

Ի ՅԱՐԳԱՆՍ ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՋ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԸ ՓԱԿ ՊԵՏԻ ՄԱՍՅ ՄԵԿ ՇԱԲԱԹ:

(Շար. տես. էջ 2)

« ԴԱՇԻՆՔ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ »

Այսպէս է անուանել Նուպար Գալինեանը իր կերտած այս արձանը: Ահա որսորդը իր հրացանի փողը խրել է հողի մէջ և իր բաւրի ժպիտով դիմաւորում է մեր անկեղծ բարեկամներին: Արջն իր քթով թնկնում է ապաւինել և նրա պաշտպանութեանը, նապաստակն անվախ նայում է անգործածիկի դարձած հրացանին և զարմանք է արտայայտում նրա տեսքը: Այս ի՞նչ բան է...: Այսինքն իր համար որպէս թաղապետ ընտրել է որսորդի գրպանը, բազէն անվախ թառել է նրա ուսին, ազուկն ու գայլը փորուել են իրենց երբեմնի թշնամուն՝ զինուած մարդուն: Քարայքը անհաւանական է նրա փէշերի մօտ, կապալը թուխ է նստել գլխարկի մէջ, իսկ չորս կրիաները իրենց ուսերին դանդաղորէն առաջ են տանում պատանակալը՝ պղնձաձող արձանի հետ միասին՝ խորհրդանշելն այն բանին, որ մարդու դաշինքը բնութեան հետ առաջ կ'ընթանայ, թէկուզ և կրիայի գայլերով, բայց հաստատուն և անշեղ:

Իր մի պատմութեանը՝ Գալան Է, բայց մայր Է...: Ինչն է ստիպել Նուպար Գալինեանին իր ստեղծագործութեան համար ընտրել յատկապէս այդ թեման՝ «Դաշինք բնութեան հետ»: Սէ'րը հայրենի բնութեան

Նուպար Գալինեանի ֆանդակաւ պրագեկատումը, նուիրում անուանի որսորդ և գող՝ Վախրանգ Անանեանի:

Հեղինակի պատկերացմամբ, մեր բնութեան վայրէջքները այսպէս բոլոր կողմերից շրջապատել են՝ անուանի որսորդ-գող վախթանգ Անանեանին և ապաւինել նրա պաշտպանութեանը (կենդանիների մի մասն այստեղ չեն երևում): Արձանի պատանակալը իրենից ներկայացնում է վ. Անանեանի որսորդական զբոսներից մէկը՝ բացուած վիճակում, որտեղ փորագրուած է մեծ բնատերի հետեւալ խօսքը, վերցրած

նկատմամբ: Նուպար Գալինեանը ներգաղթել է Եգիպտոսից, և, տարուած ուհմայում ևայրենիքի բնաշխարհով, կ'ողջ ու որդու հետ շարունակ շրջում է երկրում: Մէկ նրանց նաւակը կը տեսնէք Սեանի ջրերի վրայ, իսկ վրանը՝ խփած ափին, մէկ կը տեսնէք նրան Արա լեռան կամ Գուլիստանի գագաթները բարձրանալիս: Գարնա-

տի դժուար ափին, ուռնիների տակ: Հայաստանի բնութիւնը ըստացած իր պաշտպանութեանը աշխոյժ ակնադէպերի ձեւով նա հրատարակում է Սփիւռքի մասուլում, և, ամենից շատ՝ Եգիպտոսի Ջահիլիայում: ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆ, Գրակ 1 (27)

Չորսը չափերուն հետը

ՉԱԿԱՆԵՐԸ ՄԻՐԵԼ ԹԷ ԴԱՏԻԱՐԱԿԵԼ

Ներկայիս ամենուրեք խօսակցութեան և մտածութեան գրկաւոր առարկան երեխաներու անսանձիկ փնտնանքն է, ու ասոր դիմաց՝ երեխաստեղ մայրերու գերեզմանագիտական վիճակը: Ժամանակները շատ քիմերիկապէս են երեխաներու համար, կը ծնի «արեւայագուն» մը, որ կը դառնայ ամբողջ գերդաստանի մը գրադարանը: Զրկւալ՝ որ լայն չըլլալ, որ առանձին մնալ չըլլալ, որ անբաւարարութեան նուազագոյն զգացումը ունենալ:

Մեկ-մեկուկէս օտեկան է, ոտքի է և ձեռքեր երկարած է, կը խառնէ, կը կոտէ, իսկ կամակոտութիւնն ու փնտնանքը դաւանում են իրենց գաղափարակալին: Եւ կը սկսի դժգոհութեան մը փոփոխումը: Երբ իրենց ընտանիքին հետ, եւ որուն իբր հետեւանք կը սկսի դաստիարակելու ուսացած և անյաշող փոքրէն: Հայր կ'ուզէ գարնել, մայր կը պաշտպանէ, մեծ մայր կը թելադրէ մեծ հայր կ'այսպէս... Եւ ամբողջ ընտանիքը, երեքներու կ'իյնան խորհրդալի լուծելու ուղղութեամբ, չի կ'ուսէ երեխային հետ գլուխ ելլել, իրաւաբանութիւնը կ'ուզէ իր մանկութիւնը օրինակ բերել, և անտեղիք կը զարմանայ այսօրուան երեխաներ:

ԵՍ ԱՅՍԻՐԱՆ ԳԻՏԵՄ

Հիմա ձեզի պիտի պատմեմ պարզապէս մը՝ որ իմ սեփական գրական վրայիս անցած: Ու միայն պարզապէս չանցած, հարաւի խորհրդակի պէտ խանձն, խարանդ, խարկեց, խորովեց անցած: Անցած օր էր, չեմ յիշեր թէ քանի տարեկան էր, ելայ կըթաւան տնօրէնութիւն զարի, աղաս մանկապարտէզ արձանագրելու արտօնութիւն անհետեւ համար: Ըսին թէ իմ և վեց տարեկան տարաւոր անձնաթուղթերը պէտք է յանձնեմ, որպէսզի ստուգեն թէ ես ու աղաս հայ ենք թէ չենք, տէր Աստուած, տէր ողորմեա:

Հոն կարճ խօսակցութիւն մը ունեցայ պատասխանատուներուն հետ: Ի մէջ այլոց մէկը ինձի՝ Մեր քաղաք լուրերուն համաձայն ձեր գիւղին մէջ հայ չկայ եղբ, դուն ալ հայ չես: Ըսաւ Միւնչիկ Եւ չէի կրնար զգուշանալ թէ ինչ եմ ես, դէպ չեմ իմանալ թէ ինչքա՞ն է, ուստի պատասխանեցի, քաղաքավարական ծանօթ ժպիտով, թէ իմ անձնաթուղթիս մէջ ի՞նչ որ գրուած է ես այն եմ:

Սրտմտութիւն մը եթէ հարկ է ընել հոս, պէտք է բնեմ թէ մեր գիւղին մէջ հաւերը նաեւ հայ են: Այս տեսակ փորձութեան մը առջեւ չենք չէրի կարելի չէ: Գիրք, որով կը գրեմ՝ հարկ վեց հարկեր տաւ իրենք ի վեր, իմա է, ու լեզուն զոր կը խօսիմ՝ հինգ հարկ տաւ իրենք ի վեր, իմա է: Ես այսօր գիտեմ:

ԹԷ՝ ԼՈՅՍ, ԹԷ՝ ՉԱՅՆ

(ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ ՍԿՍԻՈՒՄ Է ԲԱՑ ԵՐԿՆՔԻ ՏԱԿ ՄԻ ԱՆՍՈՎՈՐ ԹԱՏՐՈՆԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ)

Հանդիսատեսները չեն նկատի ա՛յլ դերասաններին, ո՛չ բնականաբար: Զի լինի նաեւ կինոէքրան: Գործողութիւնը կը զարգանայ աւելի քան 8 հազար քառակուսի մետր ընդհանուր բնական տարածութեամբ բնական բլուրների վրայ: Լոյսի եւ ձայնի միջոցով դերասանները կը վերականգնեն զխառն պատմական դէպքերը, որոնք կապուած են էրեքուկի՝ հին Երեւանի հիմնադրման եւ զարգացման հետ:

Նման անսովոր թատրոնի ստեղծման գաղափարը որպէս հիմք ունի ռատիոէլեկթրոնիքային, ակուստիկային, լուսաթիւնիքային եւ էլեկտրաաղբյուրիքային նշանակաւոր օգտագործումը: Ամբողջ համակարգն ավտոմատիզացուած է եւ ղեկավարում է էնթալպիա-զովարման կէտից: Նախօրոք ըստ ծրագրի արձանագրուած լուսային եւ ձայնական դաշտի միակցութիւնը կ'ստեղծի գործող անձերի ներկայութեան, տեղափոխման եւ կատարուող դէպքերի յաջորդականութեան պատրանքը:

Չայնական դաշտը, պատմում է նախագիծ կեդրոնակը՝ պոլիտեխնիկական ինստիտուտի փերֆեկտոր, տեխնիկական գիտութիւնների Տեքթէօր Ա. Ա. Արքահամեանը, կոչուած է ժամանակի եւ տարածութեան մէջ նմանակելու մարտերի ընթացքը, հեծելագործի տեղաշարժն ու գործող աւանդի մայրերը: Լուսային դաշտը ունի զարգացում է ձայնի ներգործութիւնը: Սպիտակ կամ գունաւոր շողերը լուսաւորելու են այն վայրերը, ուր առեւալ ռադիոն կատարուում են գործողութիւնները: Լուսային աղբյուրների միջոցով կարելի է նաեւ նմանակել հրդեհները, խրոյկները, կայծակները եւ վերականգնել հիմնաւորը քաղաքի պատկերը: Այժմ, շարունակում է Փրոֆ. Եօրը, աւարտուած է տեխնիկական նախագիծը, եւ մշակում է սցենարը: Ներկայացուած իրագործելու է ՍՍՀՄ ժողովրդական արթիսթ Զ. Ղափլանեանի ղեկավարութեամբ:

Կարծես ղեկավարի հրամանով երաժշտական հնչիւնների կախարդական ուժը ջրային հեղուկային լուսային տակից բարձրանում է բազմաթիւ զոյգ զոյգ ցայտագրերին, որոնք խմբուում են առանձին զարգարական շարունակների մէջ: Երաժշտական յայտագիրը ձայնագրուած է մագնիսֆոնի վրայ:

Լոյսի եւ ձայնի միակցութեամբ վերջերս երգահանների հետ միասին սկսեցին գրադրել գիտնականները: Թատրոնի, կինոյի գործիչներն ու ճարտարապետները: Այս համագործակցութեան շնորհիւ էլ ի յայտ եկան գունաւորաբանութեան գիտական հիմքերը: Երեւանում անցկացուող փորձերը ցայց են աշխարհ, որ զուենաւորաբանութեան շարունակները մեծ հետաքրքրութեան են արժանացնում: Նրանց աշխատութիւն են մտնում քաղաքի երեկոյեան պատկերի մէջ և հնարաւորութիւն են աշխարհ տեղանքը: Լուսային դաշտը կ'աւելի զարգացնի ղեկավարութեամբ:

Լոյսի եւ ձայնի միակցութեամբ վերջերս երգահանների հետ միասին սկսեցին գրադրել գիտնականները: Թատրոնի, կինոյի գործիչներն ու ճարտարապետները: Այս համագործակցութեան շնորհիւ էլ ի յայտ եկան գունաւորաբանութեան գիտական հիմքերը: Երեւանում անցկացուող փորձերը ցայց են աշխարհ, որ զուենաւորաբանութեան շարունակները մեծ հետաքրքրութեան են արժանացնում: Նրանց աշխատութիւն են մտնում քաղաքի երեկոյեան պատկերի մէջ և հնարաւորութիւն են աշխարհ տեղանքը: Լուսային դաշտը կ'աւելի զարգացնի ղեկավարութեամբ:

Այս աշխատանքը շարունակուում է Շոտով Երեւանում կը բացուի լոյսի եւ ձայնի ներկորդ անսովոր թատրոնը: Ն. Մ. Գ.

Առողջապահական

ՔՈԼԵՍՏԵՐՈԼԵՆ ՊԷՏԻ ԿԱՆՆԱԼ

Քոլեսթերոլ, քիմիական անուանումը, որ քանի մը տարի է ի վեր ամենուրեք բերան է: Շատերը սարսափած են, տարին քանի մը անգամ ջնջել կու տան և եթէ չափը շատ է, ստատիկ պահեցողութեան կը սկսին:

Երեւանի մէջ, քոլեսթերոլի հարցը լուծուած չէ: Շատ կէտեր, որոնք դեռ երկի ծանօթ կը կարծուեն, վերջինիս են նորին:

Զափառանք քոլեսթերոլը պնդեցողութիւն չէ անպայման: Գիտենք թէ այս նիւթը խաւ կը կապէ երակներու ներքին երակները, որոնք կը կարծրանան, եւ կը կարծրանան: Զափառանք քոլեսթերոլը պնդեցողութիւն չէ անպայման: Գիտենք թէ այս նիւթը խաւ կը կապէ երակներու ներքին երակները, որոնք կը կարծրանան, եւ կը կարծրանան:

Ուստի քոլեսթերոլ մէջ պէտք է շնչել ուղիւ, կործին վերնաշնչալի, ոտքի է այն բոլոր ուսանողները՝ որոնք քոլեսթերոլ կը պարունակեն: տապալում կը բարկանան, քաղաքներ, ընկերներ, գիտն: Սահմանափակել շաքարային նիւթեր, հաց, կարկանդակ, անուշիկներ երկինք, իւրաքանչիւր, պանիրներ, գարեջուր, օդ:

Երբ մեր սերունդը զարգացած, պատահում է որ գոտեպնդը կ'աւելի հասկացող ծնողներ ըլլալու օտանկներով, ներքին չէ մեզի որ մեր դաստիարակութիւնը այս աստիճանի փոքրութեան մէջ մարմնի մեծողները մեզ դառնացնում են իրենց գուռ պերսիկներու, մեծ մեր գաւազները անտեղի զգացումներով կը փնտրեն: Զուակի սէր քի դաստիարակութիւն՝ միաժամանակ:

Երբ մեր սերունդը զարգացած, պատահում է որ գոտեպնդը կ'աւելի հասկացող ծնողներ ըլլալու օտանկներով, ներքին չէ մեզի որ մեր դաստիարակութիւնը այս աստիճանի փոքրութեան մէջ մարմնի մեծողները մեզ դառնացնում են իրենց գուռ պերսիկներու, մեծ մեր գաւազները անտեղի զգացումներով կը փնտրեն: Զուակի սէր քի դաստիարակութիւն՝ միաժամանակ:

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Այսի Տիկին Շաքե Օհաննեսյան, Տորթ. Արեգ Օհաննեսյան, Տէր և Տիկին Վահան Չէլճեան և զաւակներ, Տէր և Տիկին Սարգիս Օհաննեսյան և զաւակը (Պաղտատ), Տէր և Տիկին Յակոբ Գալանթեան և զաւակներ, Տէր և Տիկին Ռուբէն Տիգրան և զաւակներ, Տէր և Տիկին Արթին Վենետիկեան և զաւակներ (Մ. Նահանգներ), Տէր և Տիկին Թադեոս Բէժմիւրեան, ինչպէս նաև Չէլճեան և Պաղտատեան ընտանիքները և համայն սգակիր պարագաները, խոր ցաւով կը գուժեն դառնագէտ մահը իրենց շատ սիրելի ամուսնոյն, հօր, մեծհօր, եղբոր և ազգականին:

ՀԱՅԿ ՕԶԱՆԵՍԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր Երեւաթի, 16 Յունիս 1974, առաւօտեան առաջին ժամերուն, յետ կարճատեւ անողոր հիւանդութեան:

Յուզարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ հայ օրը, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Մարմինայի Սգոյի Գերեզմանատունը և ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ:

ԾԱՆՈԹ. - Մասնաւոր մահազոյր կողմէն չեղլուով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընդունիլ:

Միջազգային Կոնգրէս Կոնգրէս

«Ջահակի» Երաբարերի խմբագիր Սարգիս Պալանան Գահիրէ

Սիրելի Պալանան

Ինչպէս տեսնուի, եկը ուղարկած Հայկական Ս.Ս.Հ. Գիտութիւնների Ակադեմիայի Հրատարակչութեան կողմից «Հայաստանի Բնութիւն» ժուռնալի մի էջից, որտեղ տպագրուեց «ԴԱՇԻՆԻ ԲՆՈՒԹԵԱՆ» ՀՆՏ, քանակի մասին: Ներկայումս քանակագործութեամբ էլ եմ ըզբաղում: Իսկ փոքրիկ իմ նախաքննած արուեստ էր, որին հետամուտ եղայ, առաջադրուած բովանդակը բնական անցնելուց յետոյ:

Ունեմ բաւական գործեր, որոնք լաւ ընդունելութիւն են գտած «Ժողովրդական Սօցիալիզմի» թանգարանի կողմից, ու ցուցադրուած են այնտեղ («Դաշին», «Պատմութիւն» և այլն), «Պատմութիւն», «Խաղաղութիւն» Ասիային» և այլն): Արդեհ ինձ տուի են վկայական ու յարմար անդամ:

Ինչպէս տեսնուի, մեր հայրենիքում տեսնուի ունեցողների համար կայ լայն ասպարէզ, որից կարող են օգտուել ամեն խաւի բաղաձայններ: Իսկ որ ինքն ցանկանաւ, կարող էս կատարել իմ գործերից, մեր քանգարանին կամ հիմնարկներին:

Յոյս ունեմ, որ «Պատմութիւն» Հայոց» գոմփոխիսն պղինձից ձուլուած քանդակ, մի օր կ'առուցուելու է Երևանում, նոյնպէս նաեւ «Դաշին» Բնութեան Հնէ» արձանը:

Հաւանաբար գուցէկցիք բէ ինչո՞ւ որո՞ւ ժամանակ է վեր ձեզի նիւրբը չեմ ուղարկել: Ուղարկած «Ջահակի» բերքերը շնորհակալութեամբ ստանում եմ: Ներկայումս օտա յոգնած լինելով, քանակելիք առ այժմս կադրեցեմ եմ:

Երևան, 12 Յունիս 1974

ՊԱՍՏԵՐ ՊՈՒՆ

ՀԱՍՏԱՆԵՐ ՍՐՅԵՑԱԻ Հ. Ս. Ս.Ի ԴԵՄ

Երկրպագի պարզեթպոյի Աստուծան «Համալիք», որ կրթական կը գտնուէր Գրիգոր Սփորթիֆի հրատարակչի, իր առաջին մրցումը խաղաց. Հ. Ս. Ս. Ի կազմին դէմ, 28 Յունիս 1974, Սարգիս Երեւոյեան ժամը 8ին, Գրիգոր Սփորթիֆի դաշտին վրայ, ուր հոծ խումբ մարզախաղերի փութացած էին հաւկառակ գիւղաքանդութեան եղանակին:

Նախքան մրցումը, որ դէրաւ էր Գր. Նազարիթ Աւագեանի նախագահութեան տակ, Հ. Ս. Ս. Ի հաւատարմութեամբ ու վեթիւրան անդամ ու մարզիկ Ընկեր Յովսէփեան Մեղիքիւթեան գեղեցիկ քաժակով մը պարզեթպոյեան իր երկարամեայ ծառայութեան համար, յատկապէս պարզեթի կազմին ներս և որպէս պարզեթպոյիս խումբին վերջնականապէս հրաժեշտ տալուն առիթ: Գորգեանը կատարեց Հ. Ս. Ս. Ի Գէորգի Վարչութեան Ատենապետ Ընկեր Տիգրան Սարգիսեանի հրաժեշտ պարզեթպոյիս խումբին շապիկը յանձնեց Ընկեր Մեղիքիւթեան:

Այնուհետեւ օրուան նախա-

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
Ողբ. Գրիգոր Չէլճեանի
(Լուսնակ) մահուան քառասունօրեան տօնի, Տիկին Սիրար-փի Թադաթեան կը նուիրէ 100 Է. Դ.:

Ողբ. Հայկ Օհաննեսյանի մահուան կսկածալի տօնի, Տէր և Տիկին Ռուբէն Թադաթեան կը նուիրեն 100 Է. Դ.:

ՄԱՌԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆՔԻԱՆՈՎ)

Իր շատ սիրելի բարեկամին՝
Ողբ. Հայկ Օհաննեսյանի մահուան կսկածալի տօնի, Գր. Սալաւոր-Բէիսեան կ'ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Հայկական Ընթերցասրահին 250
«Ջահակի»-ին 250

Ողբ. Հայկ Օհաննեսյանի մահուան կսկածալի տօնի, Տիկին Սիրարփի Թադաթեան կը նուիրէ. Գալուստեանի ճաշի սեղանին 100
«Ջահակի»-ին 100

ԿՈՓԱՍՏՈՐՏ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱՌՅԵԱՆ
ԺԱԳ ՔԵԾԻԾԵԱՆ
ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Օրերս Գէորգի կը գտնուի Ֆրանսահայ կուսամարտիկ և Եւրոպայի Ախոյեանի ժառանգիչը, որ Գէորգի եկած է Գր. Թորոս Սիրանոսեանի հրաւերով:

Գր. Սիրանոսեան, մտածած էր Եւրոպայի Ախոյեանութեան համար ժառանգիչը ժառանգիչը շնորհաւորելու, որ Գէորգի եկած է Գր. Թորոս Սիրանոսեանի հրաւերով:

Սիրանոսեան, մտածած էր Եւրոպայի Ախոյեանութեան համար ժառանգիչը ժառանգիչը շնորհաւորելու, որ Գէորգի եկած է Գր. Թորոս Սիրանոսեանի հրաւերով:

Այս առթիւ, Էրի Գլապի մէջ տեղի ունեցած մամուլի առաւելի մը ընթացքին, ժառանգիչը շնորհաւորու պատասխանեց լրագրողներու հարցումներուն ու հետաքրքրական տեղեկութիւններ տուաւ իր ասպարէզի մասին:

Սոյն հարցազրոյցն ի յայտ եկաւ, որ հայազգի կուսամարտիկը, որ ծնած է 1938ին Մարտիկի մէջ, որպէս ամաթոր խաղացած է 126 մրցումներ: Ան ունի բարձրացած է 1964ին:

Ամաթիւներու Բաժակը շահելէ ետք, դարձած է Փրոֆեսիոնէլ և այսպէս առիւնի բարձրացած է 35 անգամ: Կրած է միայն հինգ պարտութիւն և ունեցած է երկու հաւասարութիւն:

1972ին տիրացած է Եւրոպայի Ախոյեանութեան:

Բէլճիկեան Յունիսի եօթին այս տիտղոսը զիջեցաւ սպանացի Ժորժ Տիւրանին, մէկ կէտի տարբերութեամբ: Այս մրցումին կապակցութեամբ կը բաւէ միայն յիշատակել, որ մրցումին իրաւարարը Տիւրանի մարզիչն էր...: Սակայն, Բէլճիկեան կը յուսայ շուտով վերադառնալ տիտղոսին, քանի որ մրցումը մօտեցաւ պիտի կրկնուի Ֆրանսայի մէջ:

Մեծ հաւանականութիւն կայ նաեւ, որ հայազգի կուսամարտիկը մրցի իր ծանրութեան (սիւրիւրութիւնը) աշխարհի ախոյեանին դէմ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՅ
ԳՈՏԻՐԷ
Հինգաթրի, 25 Յունիս 1974, կ. Ե. ժամը 8ին
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ
Ի ՊԱՏԻԻ
ՀԱՅ ԵՐԶԱՆԱԻՍԻՆԵՐՈՒՆ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ
ՍՕ. ԵՂՈՒԱՐԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՆՕԹ - Բոլոր շրջանաւարտները հրաւիրուած են այս ընդունելութեան, նոյնիսկ եթէ հրաւեր ստանալու առիթը չեն ունեցած:

Հ.Ս.Ը.Ս.ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔԱՆԴՐԻԱ

ՅՈՐԵԼԻԱԿԱՆ ՇՔԵԼ ՊԱՐԱՅԱՆԴԵՍ

Երաբ, 27 Յունիս 1974, կ. Ե. ժամը 9 30ին
«YACHT CLUB»
ՇՔԵԼ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ
SILVER TIES ԱՌԱՋԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳՍԻՈՒՄԻՆ
Կը խնդրուի նախապէս ապահովել մուտքի տոմսեր և վերադառնել սեղաններ, դիմելով՝ «Manchester House» հին. 806996, «Cord. Cecil» հին. 807425, «Maison Elpar» հին. 24073 և ամեն երեկոյ մարզադաշտ, հին. 74307:

ՊԱՀԱՆՁԵՑԷՔ
ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԷՆ ԵՒ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐԷՆ
ԵՒ
ՁԵՐ ՍԵՂԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ՈՒՆԵՑԷՔ
FERRO CHINA
RED HEART
ԿԱԶԴՈՒԹԻՉ
ՀԱՄԵՂ
ՎԱԿԵՐԱՑՈՒԱԾ ԹԻԻ 298
ՊԱՅՏԱՍՏՈՒԹՅԱՆ
ՍԱՀԱԿ
ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ
ԸՄՊԵԼԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՎԵՐԻՆ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
Մեծաքանակի և ստիպողական պարագայի դիմել
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՍ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵԼԻՆ
3, Ապալէ Հար էլ Սոնպաթի փողոց, Օփերա
ՀԵՌՄԻՍՍ 910810 R. C. C. 16561

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ
«ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՑ «ՉԵՐՆՈՍՈՐԵՑ»-Ի 2-0
Երկուաթրի, 1 Յունիս 1974, Երեւոյեան, Երեւանի «Հրազդան» մարզադաշտին վրայ, Խ. Միտրեանի Ֆուտբոլի Սոյեմնութեան գծով, հայրենի «Արարատ» փայլուն յաղթանակ մը տարաւ Օսեսայի Չերնոմորեց խումբին վրայ 2-0 արդիւնքով:

Խաղին 13րդ վայրկեանին Նիկոլա Ղազարեան հեռանակեց

«Արարատ»-ին առաջին կայր: Միջին Ա. կիսախաղի աւարտ, արդիւնքը մնաց նոյնը 1-0 ի նպաստ: հայրենի խումբին:

Բ. կիսախաղին, «Արարատ» անցաւ յարձակողականի, եւ 72րդ վայրկեանին Սերկէյ Պոնոմարենկո գնդակը ուղղելով մրցակիցի բերդին հետ, արդիւնքը բարձրացուց 2-0ի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՅ

ՀԱՅ ՀՈԳԻՆԵՐՈՒ ՅԵՂԱԾՐՋՈՒՄ ՍՏԵՂԾՈՂ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐԱՆՈՒՄԸ
ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Զահակիր»ի)

Առաջին աշգառն է, որ Խ.
Հայաստանի Պետական Պարա-
խումբը կը ժամանէ Միացեալ
Նահանգներ, ուր կը կարծուէր,
թէ Ամերիկահայութեան ոգին
խամրած է, հաւաքական կամքը
ընկճած է ազգային կեանքը՝ յուս-
արեկիչ:

Մեր ժողովուրդին մասնա-
տուժին պատճառով այս գրու-
թիւնը թէ՛ անհիմն չէ, բայց Պե-
տական Պարախուսքին փառահեղ
ջլաւտին Ամերիկա հասնիլը, գէթ
քանի մը օրերու ընթացիւն, փո-
րից այս երեւոյթը և տեղական
յիշատակութիւն մը զարձաւ:

Ահա, մայր հայրենիքէն եկած էին շնորհալի ե քրքրյա հայուհիներ, եկած էին Քրթիռասոյր առոյգ երիտասարդներ, նուագախումբ՝ բազմազան զործիքներով, տառւղ զուռնայով։ Եկան անոնք վերածնած Հայաստանի վառ պրերիած, մայր հողին բոյրը, գարնան զեփիւռը, Թարմ ծաղկէներու երանգներով հիւսուած տաքազներ, աղամանդեայ պրահնք, դափնիներ ու զարդարանք։ Եկան զիւցազնի արծաթաձայլ ուսողիւհներով, ստրբերով եկան, Թագ ու գաւազանով, փառքով ու խրոխտայլերով։

Կարգ մը վայրեր չընկալաւ թէնէ վերջ՝ Նիւ Եորքի մէջ պարսխուսմբին առաջին հանդեսը կայացաւ Յունիս Ձին, քաղաքիս յետագոյն թատրոններէն Գրառուկի Հոլմի մէջ, որ լեցուած էր հաշարաւոր ժողովուրդով։ Յաջորդօրէն դարձեալ խնդողած էր նոյն վայրը։ Իսկ երրորդ օրը, Յունիս 23ի Կիրակին, անձրձի պայմաններու տակ հոգիս կը ճարուէին։

Ուրիշ համախմբուեցան այս-
քան հայեր և դեռ պիտի գան՝ ի-
րենց գոյութիւնը ցոյց տալու
պանծալի արուեստագէտներուն և
անպիտոյ ծափահարելու դանօնք:

Հանդիսականներուն մէջ էին անկասկած, Արեւմտահայաստանի տարբեր գաւառներու պատկանող հայեր, - Կեսարացի, Մարաշի, Նարեքցի, Այսթապի, Մշի, Գիթլիցի, Զէթունցի, Արաբիլցի, Սեբաստացի, Էրզրումցի, Մալաթիացի, Նըզնիացի, Տիգրանականիցի, Բալուցի, Չնգուրեանի և այլքադաշներու և գիւղերու վերապրող նախնիքն բնակիչներ, ինչպէս նաեւ անոնց սերունդները։ Անոնք հետ կային նաեւ օտարներ՝ թերեւ հայ բնաւորներու մաս կազմող Թէկած էին Ամերիկեան հաստատութիւններու ներկայացուցիչներ և պալատեաններ։ Հանդիպեցանք ռուսներ, որոնք փոքր հասակէն հ-

կած Ամբրիկա, կորսնցուցած լէին
իրենց մայրենի լեզուն, բայց մեծ
յուզղումով ու անձկանօք կը սպա-
սէին հայ ծագման վերաբերող
արուեստի մէկ արտացոլումը տես-
նել:

Ամբողջ Թառթոնը, բարձրեն
մինչև յառաակի ծաւալը, կը նայէր
բեմի վարագոյրին, որ չուշացաւ
իր բարեբար փէշերը բանալ:

Անհաւել խաղաղաւոթեամբ
ու ծախողլ-յններով գիմաւոր-
ւեցաւ այն հերոսատիպ արական
պարախումբը, որ դրդեացոց մըթ-
նոլորտը անօրինակ տանաքայլերով
ու խիզախ թռիչքով՝ ներկայացը-
նելով (գերբապարը), որ համակ
ոյժ, բեղեցկամբին ու խրոխ
արտամենք կը ցուցադրէր:

Մեզմ գլխիւռեօրօրուն՝ քնքոյշ
նազա՛նքով հանդես եկաւ իգական
խումբը՝ Վեպակչներուն պարով:
Լայնեզք կարմիր շրջազգեստներ,
սեւ պլուզներ՝ հագած՝ կարծես
կանգ էին առնր բեմին վրայ, ե
զետիւնէ եր օր կը շարժէր ու կը
դառնար ե կը փոխադրէր շիրինք:
Անոնք վառ գոյներով բուրաս-
տաններ ստեղծեցին, ապա այլա-
զան փայլիլուն տարազներով
գորգաքանդակներ ե զմայլելի
տեսարաններ պարզեցին:

Գարիբու շարքը բազմազան էր, որ կը ցուցադրէր վեհացնող դրուազներ, գունազեղ պտտկերներ, պատմութիւն, կատակ, երազ, ժողովրդական հոգեբանութիւն եւ վեհակներ: Իրարու յաջորդեցին հնդկիւններու պարեր՝ գաւազաններով եւ Սուսերապարը, որոնք մեծ փոթորիկ յառաջացուցին: Կատարուեցան ծնկապարեր, Թեաթաթ սաւառնումներ, ցատկում եւ այլ տեսակի անհնար նկատուած երեսոյթներ սեզի ունեցան, որոնք ոյժի բարձր գաւաթնակէտի կը հասնէին: Յատկանշական էր նաեւ հին թիֆլիսի պարը, որ տրպական հոգեբանութեամբ էր յարաւորուած:

Գարեռու է իւրայատուկ
տարաշէնքու փոփոխման ըն-
թացէս այնքան արագ ու կար-
գապահ էր, որ Կանդիսականին
սպասելու տուի՞ չէր արուէր:

Վերջին ժողովրդական պարն
 իւրապատուկ էր Արեւելեան եւ
 Արեւմտեան Հայաստանի, երբ
 տառուլն ու զուռնան շրջապատ
 ւեցան խաղաղութեան պարախումբ
 բերով՝ յոյժ ցնծութիւն ու բերկ-
 րանք յառաջացնելով ժողովուր
 դին մէջ, որ անբնդական կը ծա-
 փահարէր, նոյն իսկ 3-4 տարե-
 կան թանուկներ կը ծափէին եւ

(Ծար. օրն կօ 3)

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 22ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԱՐԵԻՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ԽՕՍԵՑԱԻ

Նրեբաբբի, 23 Յուլիս 1974,

Յեղափոխութեան 22րդ տարեդարձին առիթով, Նախագահ Աճուարէ Սասար կարեւոր ճառ մը խօ-

սեցաւ, որուն մէջ արաւայաբե-
ցաւ երկրին արաւիքն փաղափա-
նութեան դիմազօծին եւ այն հի-
մուսնեանուն՝ որոց վալ կը հիմ-
նուին Նդիպոսի յարաբերութե-
անքը՝ Սովեհ Միւրիւնեան, ԱՄՆի եւ
աշխարհի այլ երկիրներու հետ։

Նախագահը արտայայտեց ա
նանի Նիպոստի կողմէ նախա
նկնում Բանակցութեանց եւ յա
րաբերութեան մասին՝ ժընեի
խորհրդածողովի պատաստութեան
համար, միշտ ար միասնականու
թեան պահպանման եւ պաղես
թինցի ժողովուրդին օրինական
ներկայացուցիչ՝ Պաղեսթինի Ա
զատագրութեան Կազմակերպութեան
ու արաբ շահաբերեալ պետու
թեանց միջեւ դիրքերու համակար
գումի մասին:

Նախագահ Անուար էլ Սա-
աթ իր ճառով պատմականք քա-
23 Յուլիսի Յեղափոխութեան, Եւ
այդ Յեղափոխութեան շնորհիւ
իրականացած յառաջդիմութեանց,
Քուեյէ եւ ճոր իրաւակարգի բե-
ւոյն առաւելութիւններ, քնկերա-
յին, ճեմեսական եւ բաղաձայն
մարզերէ ներս, առ ոգեկոյց յի-
սասակը ողբ. Կամալ Ապտէլ Նա-
սերի, եւ պարզեց, ք ինչ պայ-
մաններու մէջ ընդունած էր երկ-
րին ղեկավարութիւնը ձեռք առ-
նել. Նախագահը յիսասակեց մաս-
նաւորաբար օտար ուժերու հեռա-
ցումը Սեպպոսեան, Սուէրի շահմե-
րին ազգայնականացումը, Արաբի
ամբարտաւել շինութիւնը, ճարտա-

բարուեստի եւ ընկերային մարզե-
րէն ներս աննախըմբաց յառաջդի-
մութիւնը: Խօսելի եւք համալսար-
նային խաղաղութեան եւ ժողո-
վուրդներու պաշտպանական շար-
վումենութի ի նպաստ եղիպետի բե-
րած նպաստն օտուր, Անուար էլ
Սասար յայտարարեց, որ 6 Հոկտեմ-
բերի պատերազմի ուղեուր եղիպ-
ետի նախաձեռնութեամբ տեղի ու-
նեցաւ եւ համաձայնութեան ու
գործակցութեամբ Սուրիոյ:

Նախագահը անդրադարձաւ
նաեւ Եգիպտոսի նոր ծագիրներուն
մասին՝ ճնշեալական, հարձարա-
ւեստական, շինարարական եւ այլ
մարզերէ ներս:

[illegible]

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 22ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
 ԴՋԱՀԱԿԻՐ, ԿԸ ՇՆՈՐՀԱԽՈՐԷ ԵԳԻՊՏԱՑԻ
 ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ԵՐԿԱՐ ԿԵԱՆՔ ԿԸ ՄԱՂԹԷ
 ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍՍՏԱԹԻ

Տեղիցս Նախագահին դուստր՝ Նոհա եւ իր ամուսինը՝ Հասան
Սայե Մարեի, լուսանկարում հարգանքի օրը
(Լուսանկար՝ արուեստագետ Կարո Վարժապետեանի)

ԿԻՊՐՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝
ՄԱԿԱՐԻՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ,

որ նախանցեալ՝ Երկուստքի, 15
Յուլիս 1974, հարկադրուեցաւ մեկ-
նիլ՝ իր երեխէն եւ արտասահման
ապաստանիլ՝ յոյն սպանեռու կողմէ
կասառուած զինուորական հար-
ւածէ մը ետէ։ Յունաստանի կողմէ
եղած այն անխոհմտ արարք պահ-
անոն հանգըխացաւ որ Խորհրդա-
զինուորապէս միջամտէ՝ Կիպրոսի
վրայ ուժեակոծելով, զօրէ ցամա-
համանելով եւ գրաւելով Քիթի-
նիայէն Նիկոսիա ժողովրդեան
պահրն քուրբ բնակչութեան սպա-
հովուրիւրն եւս ժխտուածիւն պա-
տրուական։

ՄԱԿԻ Ապահովութեան հոր-
հուրդի որոշմամբ յայն եւ բուրժ-
կողմերը համաձայնեցան կրակա-
դուլի մը շուրջ որ սկսաւ կի-
րարկուիլ Սեկուսաքքի, 22 Յուլիս

ՊՕՐԻՍ ՔՈՐՈԼԵԻ

U. S.

(Շարունակուրիւմ Ա. ԷԶԵՄ)

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻԱՆ

Ubi vult. U. C.

տանայական Անթի կրգի կատար-
մամբ հանդես եկած Մուսլիմ Մա-
զմահեք ստացաւ թոփո Հոսո
ռատորհեաւստանեալին Հնկե-
րութեան Սրցանակը:

ԽԵՆԹ ՎԱԶԲ ՄԸ

ՀԱՌԼ ԱԶՆԱԻՈՒՐ

Հայ մեացեալը):

ԵՐԴԻՆԵԿԱՆ

ԻՆՔՆԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

Հայաստանի «Գրքերի Աշխարհ» թերթին մեջ հանդիպել նրա հասցեյի՜մ Ժողովրդային կարգ մը երգերու բառերուն «Հին ու նոր» ծանօթ «հեղինակներ» գտնելու փորձը:

Ահա առաջին այդ ֆանի մը երգերը:

Ես իմ ետքը սիրեցի խնձորի
ծառի տակին...

ԱԳԱՄ

Մի տաս շահի փոյ տուր

ՅՈՒՆԻՍ

Ես գնում եմ գինեւուն

ՕՍԱՐ ԽԱՅԵՍՍ

Ես պուճուր, ետքս պուճուր

ԲՈՄԵՆՈ ԵՒ ԺԻՒԼԻԹ

Ալ ալլուխ, ալ ալլուխ
կորցրել եմ, ետքս ջան...

ՅԵԶՏԵՄՈՂԱ

Միայնակ եմ ես հիմա...

ԲՈՂՈՒՍՈՆ ԳՐՈՒԶՈ

Թամամ աշխարհ պտուտ
եկա...

ԳՈՂՈՄԳՈՍ

Որսկան Ախպեր, սարէն կու
գա...

ՎԱԽԹԱՆԳ ԲԱՆԱՆԵԱՆ

Հովիւր սարում տիւրեց...

ՀՐԱՆԴ ՄԱՐԵԻՍՅԱՆ

Մի տան ծառից երկու ծի-
րան մի պոկի...

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԿՈՄԻՏԵ

Երևան իմ միակ օթեան...

ՄԻ ԽՈՒՄՐ ՍՓԻՐՈՒՄԱՆՆԵՐ

Չէ որ ես քեզ բերում էի

Թարմ մեխակներ...

ՉԵՐՄՈՑԱՆԵՐ

Դու նորից եկել ես ինչ

անեմ...

ԽՄԲԱԳԻՐ

Բարե տուր, բարեւ չա-

ռա...

Մի բաժակը լաւ է, երկուսը

բաւ է...

ՍՐՑԱՐԱՆ

ՀԱՄԵՐԳԸ ՎԱՐՆԵՐՆԵՐ

Ֆ. ՌՈՒԹԵԱՆԵԱՆԸ

ԵՒ Ս. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԸ

«Ջանախիր» Աղե-

սանդրիոյ պատուակալ

ներկայացուցիչն ու բըղ-

բակիցն է՝

Պր. ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՑԵԱՆ

33, Սասնա Ջաղիլու պող.

Հեռ. թիւ 802199

ՇԱՌԼ ԱԶՆԱԻՈՒՐԻ

ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Յաւանքաւ աշխատող, երբեմն
կը պատահէր, որ օրական 19-20
ծամ անցնէ դաշնակիւն դիմաց:

Եթէ իրեն հարցնէք, թէ ինչ
է իր գլխաւոր յատկութիւնը, առ
կը պատասխանէ.

— Շատ աշխատել:

Եւ իր մեծագոյն թերու-

թիւնը:

— Շատ աշխատելը:

— Ինչո՞ւ համար այդպէս
կ'աշխատիք: Դրամի՞ համար:

— Ոչ... Ամենամեծ պայմա-

նագրութիւնն անգամ զիս չի կըր-

նար զրկել իմ արժանաւորէս:

— Եւ սերը:

— Սերը, իմ մօտ տեղ կը
գրաւէ: Ամէն ինչ ըրած եմ սիրե-

լով...

Իր կնոջ Ուլլայի հանդէպ

ունեցած սիրոյն համար, ամուս-

նացաւ Լաս Վեկասի մէջ, 1967ին:

Շառլ Աղնաւոր ներկայիս փո-

խադրուած է Ջուրիքերի: Հոն,

Ուլլա, Վորան — սիր — Սիրերի

մէջ, չափով մը կը վերադառնէ իր

ձեռնդաշար Շուէտի կլիման: Հոն,

կ'ըսէ ան, Ուլլա շատ երջանիկ է:

Ջաւակներս՝ նոյնպէս... Ուրեմն,

եւ ալ...

Այս չէ՞ իրական յաջողու-

թիւն կոչուածը:

«ԺՈՒՐ ՏԸ ՖՐԱՆՍ»

- * ԿԸ ԲՈՎԱՆԴԱԿԵ ՍՈՎԵՏ ԵՐԻՏՐԱՍՏՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՄԷՆ ԻՆՉԻ ՄԱՍԻՆ.
- * ՆԻԹԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅՍՏԱՅՈՒՆԻՆ «ՆՈՎՈՍՏԻ» ԼՈՒՐԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ.
- * ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍԷՆԷ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ.
- * ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ՄԷԿ ԴԱՆԵԿԱՆԻ.
- * ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ 40 Ե. Դ.

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷՆ Է

Ճա. Ետաւ Ալ - Մասնաւ Էլ Սուխրի, Ջամալէֆ,
հեռախօսներ թիւ 810266 եւ 808929:

«ՋԱՆՎԱԿԻՐ»-ԻՆ

Ողբ. Հայկ Օհանէսեանի
մահուան կսկծալի առթիւ՝ փոխան
ծաղկեպսակի, Տէր և Տիկին Թագ.
Ար. Քէօմիւրճեան կը նուիրեն 300
Ե. Դ.:

Ողբ. Ընկեր Հայկ Օհանէսե-
անի մահուան կսկծալի առթիւ՝
ընկեր Վրէժ Սէֆերեան (Աղեքս.)
իր զգածուած ցաւակցութիւնները
կը յայտնէ՝ ողբացեալ ընկերոջ
ընտանիքին և առ այդ կը նուիրէ
200 Ե. Դ.:

Ողբ. Հայկ Օհանէսեանի
մահուան կսկծալի առթիւ՝ իրենց
զգածուած ցաւակցութիւնները կը
յայտնեն և առ այդ կը նուիրեն
Տէր և Տիկին Գարեգին Առնակեան 100
Տէր և Տիկին
Յակոբ Թաշգարուհեան 100
Տէր և Տիկին
Աստիկ Մէլէմէթեան 100
Տիկին Նուարդ Մէլէմէթեան
եւ զուտորը Արամ 100

ՆՈՒՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԿԱՆՈՎ)

Իր վաղեմի ընկերոջ եւ սըր-
տակից բարեկամին Հայկ Օհան-
էսեանի դառնակսկիծ մահուան
առթիւ փոխան ծաղկեպսակ-
ակի՝ Պր. Միքայէլ Շամբեան կը
նուիրէ.

Եկեղեցւոյ Պաշտօնութեան 200
«Յուսարբ»-ին 100
«Արեւի»-ին 100
«Ջահակիր»-ին 100

(Ստանալ «Արեւի»-ին)

Ողբ. Հայկ Օհանէսեանի
կսկծալի մահուան առթիւ վասն
վասն ցաւակցութեան Տէր և Տի-
կին Փօլ Բիլիտեան կը նուիրեն.

Աղքատախնամին 100
«Այծեմիկ»-ին 100
«Յուսարբ»-ին 100
«Արեւի»-ին 100
«Ջահակիր»-ին 100

Ողբացեալ ընկեր Հայկ Օ-
հանէսեանի մահուան կսկծալի
առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Մօ.
և Տիկին Նոնաւոր Թակոբեան կը
նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին 100
«Ջահակիր»-ին 100

Տիկին Արմենուհի Ժամկոչ-
եանի նկարչական ցուցահանդէսին
գտած յաջողութեան առթիւ վասն
ընդհանրութեան՝ Տէր և Տիկին
Փօլ Բիլիտեան կը նուիրեն.

Աղքատախնամին 100
«Այծեմիկ»-ին 100
«Յուսարբ»-ին 100
«Արեւի»-ին 100
«Ջահակիր»-ին 100

Ողբ. Զօհրապ Մառաշեանի
կսկծալի մահուան առթիւ վասն
վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տի-
կին Փօլ Բիլիտեան կը նուիրեն.

Աղքատախնամին 100
«Այծեմիկ»-ին 100
«Յուսարբ»-ին 100
«Արեւի»-ին 100
«Ջահակիր»-ին 100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՅԻՆ

Ողբ. Հայկ Օհանէսեանի
մահուան կսկծալի առթիւ վասն
ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Պր. Երուսաղ Թաշեան 100
Պր. Սարգիս Պալեան 100

Ողբ. Ընկեր Հայկ Օհանէսե-
անի մահուան կսկծալի առթիւ,
իրենց զգածուած ցաւակցութիւն-
ները կը յայտնեն և առ այդ կը
նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Հրազդան Պալեան 200
Տէր և Տիկին Մարտիրոս
Սուլթանեան եւ զաւակուհի 200
Տէր և Տիկ. Արամ Մովսէսեան 100
» » Նուարդ Զօրայեան 100
» » Նուարդ Կերիկեան 100
Տիկին Սիրվարդ Սաստիքեան 100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՅԻՆ
ԳՁԱՏԻՐԷ

Հիմնադրւած, 25 Յուլիս 1974, կ. Ե. ժամը 8ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

ՀԱՅ ԵՐԶԱՆԱԻՍԻՏԵՐՈՒՆ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՄՕ. ԵՐՈՒԱՐԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Հանդիսութեան վերջ պիտի ներկայացուի

STAGE SOACH ՖԻԼՄԸ

ԾԱՆՈԹ. - Բոլոր շրջանաւարտները հրաւիրուած են այս ըն-
դունելութեան, նոյնիսկ եթէ հրաւեր ստանալու առիթը չեն ու-
նեցած:

Հ.Մ.Ը Մ. ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔԱՆԴՐԻԱ

ՊԱՍԳԵԹ ՊՈՂԻ

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

Տուրուած

Հ.Մ.Ը.Մ. ԵԳԻՊՏՈՍ ՄԷՋ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ

(1924 - 1974)

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

Պատկ. Քալաֆ. Ժողովի Ասեմապե

ՊՐ. ՎԱՀԱՆ Տ. ԱՂԵՔԱՆԵԱՆԻ

(ՊԱՏՈՒՅՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔԱՅԻ)

ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

ՈՒՐԱԹ, 26 ՅՈՒՆԻՍ

Կ.Ե. ԺԱՄԸ 8ԻՆ

Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատ (Գահիրէ) ընդդէմ ԿԱՄԳԻ (Աղեքս.)

ԺԱՄԸ, 27 ՅՈՒՆԻՍ

Կ.Ե. ԺԱՄԸ 6ԻՆ

Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպար (Գահիրէ) ընդդէմ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպար (Աղեքս.)

Կ.Ե. ԺԱՄԸ 7ԻՆ

Հայ Կարողիկէ Սրբ. Թերեզա Ակումբ (Գահիրէ)

ընդդէմ Ուրբաթ օրուան յաղթական խումբին

ԿԻՐԱԿԻ, 28 ՅՈՒՆԻՍ

Կ.Ե. ԺԱՄԸ 6ԻՆ

Տ Ո Ղ Ա Ն Ց Ք

Մասնակցութեամբ բոլոր խումբերուն մարզիկներուն

Կ.Ե. ԺԱՄԸ 6:30ԻՆ

Կը մրցին Շաբաթ օրուան երկու պատուող

խումբեր՝ դասաւորումին Գ. եւ Գ. տեղերուն համար

Կ.Ե. ԺԱՄԸ 7:30ԻՆ

Կը մրցին Շաբաթ օրուան երկու յաղթական

խումբ՝ Ա. եւ Բ. տեղերուն համար

ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԷՆ ԵՏՔ

ԵՐԻՏՐԱՍՏՐՈՒԹԵԱՆ ԽՐԱԽՃԱՆԻ

ՊԱՐԱՀԱՆԳԷՍ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ ԽԱՆԴԱՎԱՌ ՆՈՒԱԳԱՒՈՒՄԻՆ

ՅՈՐԵԼԻՆԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՃԱՆԴԷՍ

Շաբաթ, 27 Յուլիս 1974, կ. Ե. ժամը 9 30ին

«YACHT CLUB»-ի

ՇՔԵՂ ՄՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ

SILVER TIES ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱՒՈՒՄԻՆ

Կը խնդրուի ճախապէս ապահովել մուսի սոսները եւ վերապա-
հել սեղանները, դիմելով՝ «Manchester House» հեռ. 806996, «Cord-
Cecil» հեռ. 807425, Maison Elpar հեռ. 24073 եւ ամէն երեկոյ
մարզադաշտ, հեռ. 74307:

ՎԱՐՑՈՒԹԻՒՆ

ՏՆՆԱԿԻՐ

ԱՐՁԱԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԵՄԲԱԹԱԹԵՐԻԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص. ب. ٢١١١ بالقاهرة - ٢٤٤٠ ت. ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرة بيات (بالانجليزية)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

8.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Caire
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտատպեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ԳԱԼԱՅԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 539 — ՀԻՆԳԵԱԲԹԻ 1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1974

ՀԱՏԸ 26ՈՒՐԷ 3 ԵԳ. ԴՏԿ. ԿՄԸ 25 ԼԻՐ. ԴՏԿ.

عدد رقم ٥٣٩ — الخميس ١ أغسطس ١٩٧٤

ՄԻՋԱՎԳԱՅԻՆ

ՄԱՍՈՒԼ

Հայաստան որեւէ Անկախ Պետութեան նման կը շարունակէ իր Մշակութային Վերելքը

«Նիւ Եւրոփ Թայմ»-ի թղթակիցը՝ Գր. Բրիտֆորդը Ռէն, վերի խորագրով, Երևանէն թղթակցութիւն մը գրկած է Յունիսի տասի թիւին, որուն կարեւորագոյն մասերը, թարգմանաբար, ըստորեւ կը ներկայացնենք:

Արտասովոր բաներ կը պատահին Հայաստանի մէջ, կողկասեան հանրապետութիւն մը, որ օտարապետացումից համաձայն, իս. Միութեան ամենէն անկախն է, ազատօրէն նուիրուած մշակոյթի բարձրացման:

Ազգայնական ոգիին ներկայութիւնը զգալի է: Հայերը, որ մեծ մասամբ անցնալի մէջ կուրծք դրած են դարաւոր հալածանքներու, ներկայիս Մոսկուայի կը հակին, մինչ օրոք անկախութեան ուրոյն կեանք՝ հիմնուած հարուստ ժառանգականութիւններու վրայ: Հայաստանի հանգիստ կեանքը եւ անհատական սեռակ մը քաղաքականութիւնը, կարգ մը ուսերու զարմանքին առաջիկայ դարձած են, որոնք հանրապետութեան հարիւրի երեք կը կազմեն: Հնու ապրիլը աւելի հանգիստ է՝ քառ ուս թիկին մը, որ Երևան փոխադրուած էր: Հնու սովորական օրհնները այնքան նկատի չ'են առնուի. մէկ խօսով՝ աւելի ազատ է՝ աւելցուց ուսուցիչն: 1975ին կ'ակնկալուի, որ Երևանի բնակչութիւնը մէկ միլիոնի պէտք հասնի:

Երևանի փողոցներու ծառերուն շուրջին օակ անցողներ երբ ու դարձ կ'ընեն, արեւմեան նորանորոգմամբ պերճօրէն զգեստաւորուած: Հաւանաբար այս զգեստները բերուած նուրբներ են՝ արտասանման ապրող իրենց հայրենակից — ազգականներու կողմէ, կամ՝ Պէրսիական ներածուած: Ամէն շնորհաբար արհարաններ սեռակնելի են: Փողոցի մը վրայ կայ մանուկներու արհարան մը, որ անշարժաւ մը սեռականապէս դաւանակ կը նուագէ, մինչ անոր օտար ժողովուրդները զուարթօրէն անուշեղեններ կը կլանեն:

Երևան հիմնուած է Քրիստոսի բուականէն առաջ, 782 թր. աւանդին, հիմնուած՝ Հռոմէական առաջ: Հայաստան գտնուելով Արեւելի եւ Արեւմուտի անցքին վրայ, անցնալի մէջ բաւանուած է յոյններու, պարսիկներու, արաբներու, մոնղոլներու եւ վերջ ի վերջոյ՝

բուրբուրու կողմէ, որոնք, Առաջին Առաքելականութիւնը ընթացքին մէկ ու կէս միլիոն հայեր զարգեցին: Այսօր, հայերը դառնօրէն կ'արտայայտուին բուրբ օրապետութեան օակ գտնուող ազգային հողերու մասին:

Հայաստանաբնակ ժողովուրդին ազգային զգացումը, ցարդ անհայտնաբաց, անգուսպօրէն իր գաղափարներէն հասաւ 24 Ապրիլ 1965ին, երբ օտար հարիւր հազար հայեր հաւաքուեցան Երևանի Լեւոնի հրապարակը, վերակոչուի համար յիսուս օրաք առաջ քրական զարգացումը զոն գացածներու յիշատակը:

Հայերու վայելած այս ազատ կեանքը գլխաւորաբար հետեւեցն է՝ արտասանման հետ ունեցած իրենց սեռական կապերուն: Խ. Մ. ուրեան մէջ երեք ու կէս միլիոն եւ արտասանման մէջ ալ երկուսուկէս միլիոն հայեր կ'ապրին, եւրոպայի միլիոններու ռաւած սեղեկութեանց համաձայն 250.000 հայեր Հայաստան ներգաղթած են, երկուսն զուրա գտնուող հայեր, մասնաւորաբար աւանդ եղանակին, երբ կ'իման լաւագոյնն է, խումբ-խումբ Հայաստան այցելութեան կու գան:

Երևանի մէջ ուսանելու եկած ամերիկահայ երիտասարդներուն քաւածներուն համաձայն, հայերը եւրոպայի ու ինքն ներքին իրապատ լաւագոյն յաջողութիւններ ունեցած են, սեռականապէս գոյատեւելու առաջ հայրենիքի մը մէջ, ազատ ու ապահով իրենց աւանդական բեմադրութեան, մասնաւորաբար՝ բուրբութեան:

Ամերիկահայ ուսանողներէն մին ինքն ըսաւ, «ԱՆԻԱՐՀԻՍ ՄԵՋՎԵՐ» միլիոն հայեր կ'ապրին, անհայտնաբացօրէն միացնալ: Վերջապէս մեր հողէն մաս մը ունինք որ կրնանք հայրենիք կոչել եւ հիմա ո'չ ոք կրնայ զայն մեր ձեռքէն խլել:

Հայացուց՝ ՎԱՆԴԱՍ ՓԱՓԱԶԱՆՔ
Փրահայէն, Ռ. Ա.

ՍԷՆՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԵԳԻՊՏՈՍ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ ՍԱՏԱԹ - ՔԷՅՍԱԼ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

պիտի սկսին այս Շաբաթ՝ Աղեմսանդրիոյ մէջ

Սէնտական Արարիոյ Թագաւորը՝ Ֆէյսալ, անցնալ Երբեք շաբթի Գահիրէ ժամանեց. Օղանակայանին մէջ հանդիսաւորապէս ընդունուելէ ետք՝ Եգիպտոսի նախագահ Անուար էլ Սատաթի եւ Երկրին ղեկավարներուն կողմէ, պաշտօնական թափօրով մը առաջնորդուեցաւ Փուպայի հանրապետական պալատը:

Հիւր թագաւորը իր իննօրեայ այս այցելութեան օրերուն, այցելելէ ետք Սուէզի ջրանցքին

շրջանը, այսօր պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, ուր պիտի բնակի Ռաս էլ Թինի պալատը:

Անուար էլ Սատաթ-Ֆէյսալ պաշտօնական խօսակցութիւնները պիտի սկսին Շաբաթ, 3 Օգոստոսին, եւ պիտի ընդգրկեն զլիաւարաբար հետեւեալ հարցերը:

— Արաբ կեցուածքի համադրման համար՝ նախագահ Սատաթի կողմէ հաստատուած կապերու լոյսին տակ՝ վերջին զարգացումները:

— Ժընէի խորհրդածողութիւն պատրաստութեան աշխատանքները:

— Իսրայէլեան նախարար-ձեռնման հետքերու հաշուարդարին համար արաբ կարելիութեանց մասնակցութիւնը եւ անկէ քաղելի շահերը՝ վերաշինութեան ծրագիրներու մէջ:

— Երբայրական յարաբերութեանց զօրեղացումը:

Նշենք, որ Ֆէյսալ թագաւորին ընկերակցեցաւ համար նշանակուած պատուոյ յանձնախումբը ԿԶ զլիաւարէ՝ ա. փոխվարչապետ Յարթ. Ապուէլ Ազիզ էլ Հեկազի:

ՎԱՋԳԵՆ ԱՌԱՋԻՆԸ ՄԵԿՆԵՑԱԻ ՄՈՍԿՈՒԱ

Երեւան, (ԱՐՄԵՆՓԻԵՍ). — Համայն Ռուսիոյ եւ Մոսկուայի Գաղութարէ Գիտնի հրաւերով, Յուլի 16ին պաշտօնական այցով Մոսկուա մեկնեցաւ՝ Մայրաքոյն Գաղութարէ, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Առաջինը:

Ուղեւորութեան ընթացքին Կաթողիկոսին կ'ուղեկցեն Երևանէն զեմի Հայոց Գաղութարէ՝ Եգիպտոսի Արք. Տէրտէրեանը, Արարատեան Թեմի Առաջնորդ՝ Կամիտաս Արք. Տէր Ստեփանեանը, Երբայրական Թեմի Առաջնորդ՝ Սերոբէ Արք. Մանուկեանը (Փարիզ), Հարաւ-Ամերիկեան Թեմի Առաջնորդ՝ Բարկէն Արք. Ապատեանը (Գուստաւ Գաղութարէն):

Նոս Այրէս), Եւրոպ. Առաջինը (Երևանէն), Մոսկուայի Թեմի Առաջնորդ՝ Գարգե Սպ. Գեորգեանը, Գալիֆորնիոյ Թեմի Առաջնորդ՝ Վաչէ Սպ. Յովսէփեանը (Լոս Անճելէս) եւ Եգիպտոսի մէջ Վազգէն Առաջինին ճանապարհորդին՝ Եգիպտոսի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի եւ Միաբանութեան անդամները, Այստեղ կը գտնուէր Հայկական Հանրապետութեան նախարարաց Խորհուրդին առջնորդ՝ Հայ Եկեղեցւոյ Գերագոյն Խորհուրդի նախագահ Սարգիս Գաղութարէն:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԱԿԱՐԻՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 19 Յուլի (ՔԱՍՍԱՐՄԵՆՓԻԵՍ). — Մայրաքոյն Գաղութարէ, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Առաջինը լրագրողներուն յայտարարութիւն յանձնեց Կիպրոսի իրադարձութիւններուն առթիւ:

Փաստաբանութիւն մէջ ըսուած է. «Այս օրերուն Կիպրոսի մէջ տեղի ունեցող վտանգի իրադարձութիւնները, որոնք յունական զինուորականներու խումբի բռնութեան հետեւեցն են, մեզ խորապէս յուզեցին, մանաւանդ որ սպառնալիքի օակ էր նոյն իսկ մեր եղբայր ի Քրիստոս, երանելի Արքեպիսկոպոս Մակարիոսի կեանքը, որ Կիպրոսիներու միահամուռ կամով կը հանդիսանայ Կիպրոսի Հանրապետութեան նախագահը եւ անոր եղանակը, հեռաձայն ղեկավարը:

«Այս ողբերգական դէպքի առթիւ մենք մեր սիրալիր ողջոյնը կը հաղորդենք Մերազնապոյն Ար-

քեպիսկոպոս Մակարիոսին եւ կը մաղթենք, որ Աստուծոյ օգնութեամբ վերականգնուի արդարութիւնն ու խաղաղութիւնը՝ անոր օրինական իշխանութեան ներքին:

«Մենք կը դիմենք մեր եղբայրներին եւ պիտի խնդրենք, որ իրենց ղեկավարութեան, կոչ ընելով բարձրացնելու իրենց վնասական ծայրը՝ ի պատասխանութիւն Արքեպիսկոպոս Մակարիոսի օրինական իշխանութեան, ի պատասխանութիւն Կիպրոսի մէջ գոյութիւն ունեցող ղեկավարական սկզբունքներու եւ ի պատասխանութիւն Կիպրոսի Հանրապետութեան խաղաղութեան:

ԽՍՀՄ-Ի ՏՈՒԱԾ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

ԹՈՒՐԻՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ
ՆԱԽԱՐԱՐԵՆ ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՇԱՆՁՈՒԵՑԱԻ

ԱՆԳԱՐԱՆ. — ԱՓ-ական Երեսփոխան Անճէտ Գուլումեզը վերջին հարցազրու մը տուաւ Ազգ. Ժող. Վր նախագահութեան, հրաւիրելով Արտաքին նախարարը որ հրապարակային լուսաբանութիւն տայ Խորհրդային Միութեան տըւած ծանուցալի մասին: Ան Արտաքին նախարար Թուրան Կիւնէշէ կ'ուղե գլխաւոր թէ՛ «Երբեք Երբեք» եւ այս վերադարձին մը կը տրեթ Թուրքիոյ կարգ մը Միութեաններու մէջ եւ այս շարժումին ուս կը դրուի կարգ մը Թուրք պետական ղեկավարու կողմէ, ինչպէս կը պնդէ Թուրքիոյ արուած խորհրդային ծանուցալի մասին:

Երեսփոխանը կը հարցնէ, թէ՛ «Երբեք» եւ այս վերադարձին մը կը տրեթ Թուրքիոյ կարգ մը Միութեաններու մէջ եւ այս շարժումին ուս կը դրուի կարգ մը Թուրք պետական ղեկավարու կողմէ, ինչպէս կը պնդէ Թուրքիոյ արուած խորհրդային ծանուցալի մասին:

ԱՓ-ական Երեսփոխանը նաեւ կը հարցնէ, թէ՛ «Երբեք» եւ այս պետական ղեկավարը, որոնք ուս կու տան հակախորհրդային շարժումին, եւ Արտաքին գործերու նախարարութիւնը կը հաւատարմայն խօսքին:

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ
«ԶԱՅԱԿԻՐ»Ի ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ ԼՈՅՍ
ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԷ 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Կենսագրական Գիծեր)

վախճանեալ) և Սերովզէ Մա-
նուկեանի (Արքեպիսկոպոս, այժմ
Կաթող. Պատուիրակ Արեւմտ.
Եւրոպայի և Փարիզի Սուրբաթոյ)
հետ կը փոխադրուին Երուսա-
ղէմ, ուր իր ընկերները կ'ուխ-
տեն դառնալ միաբան, իսկ ինք,
առանձին Երուսաղէմի վանքին
մէջ կ'ուսանի: Այդ շրջանին

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՇԱՆՆԵՍԵԱՆ

դիպուածով կը տեղեկանայ որ իր հարազատ բոլոր եգիպտոսապատանած է, ու այս վերջնոյն ջանքերով ողբացեալ Հայկ Օհաննէսեան վերջնականապէս կը հաստատուի Գահիրէ:

Այստեղ այլևս պատեհութիւն չըլլար որ ան հետեի բարձր ուսմանց, հետեաբար կը մտնէ ոսկերչական ասպարէզ ու ինքն էլ խալիլի ոսկերչանոցին մէջ կ'աշակերտի մեծ վարպետներու, որոնց մեծամասնութիւնը հնչակեաններ էին և որոնց հետ հասապագորեայ շփումներով, իր մէջ կ'արմատանայ սէրը՝ դէպի հնչակեան գաղափարաբանութիւնը:

1931-ի Հայկ Օհաննէսեան արդէն վարչական անդամ է Շուպրայի մէջ Հայկական Ընթերցասրահի՝ Ս. Դ. Հնչ. Երիտ. Միութեան: Քանի որ տարիանց, 1931-ին, ան իր հաւատանովիսն ուխտը կը կատարէ և կը մտնէ հնչակեան շարքերէն ներս:

(Ետք. սես էջ 3)

ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵԻ

դան մարգիինն ապէւ .
Քիչըր են որ իրենց կեանքի
ընթացին սիրում են բռնեմ,
քիչըր են որ իրենց հասարակական
է ազգային կեանքի մէջ յարգում
են բռնեմ, Եւ այդ քիչըրն մեկը
եղաւ ողբ . ընկ . Հայկ . Օհանեան .
Եւանք , որուն կեանքին առաջին օ-
րերը եթէ եղան ծառայալից ու
զմեղակ Եւ սակայն ան ազգեցա-
լի կեանք մը , ի բարութեամբ Եւ
գործով , ի սիրով Եւ գործով , ի
ստիքաւորութեամբ Եւ զմոռու-
թեամբ :

Աղադարձութեան ջերմ պատգամս
մը եղաւ ողբացեալ ընկերը եւ իր
արդարամտութիւնը գլխէն սիրելի
դարձուց բոլորին:

Սոց. Դեմ. Հնչակեան գաղա
փարաբանութեան համոզումն եւ
գործեն անդամներէն մին եղաւ
ընկեր Օհաննէսեան իր կեանքի
ամբողջ ընթացքին, Ան հաստատ
եց իր անխախտ համոզումով մնաց իր
գաղափարաբանութեան վրայ, ո
իւր յիստապիւր միտք արձանագրու
պիտի ըլլայ հնչակեանութեան Ս.
Կիպրիանոսի շրջանի պատմութեան
մէջ:

(Comp. - 1944 3)

Թորոնթո 27 Յուլի 1974

*****

Հայկական Ընթերցասրահի գործուն երիտասարդներեն եւ քեր-
քիս քարեկամ՝ Տեր եւ Տիկին Սա-
հակ Գալայեաններու որդի՝ Տիգ-
րան Գալայեանի, որ սօրենքն է
Ռեհ Հարթ, Զերո-Քիթայի աւ-
խասանոցին, աւառչս 10ին TWAի
օդանավով կը մեկնի Ա.Մ.Ն., Գա-
լիֆորնիա բնակող իր եղբայրնե-
րուն եւ ազգականներուն մօտ
անցնելու ամառնային իր արձա-
կուդը:

Պր. Տիգրան Գալայեանն օգ-
տուելով այս նամբորդութեան պա-
ստիւտներէն, տեղւոյն վրայ պիտի
ուսումնասիրէ իրենց հաստատու-
թեան արտադրութիւնները ԱՄՆի
մէջ սպառելու կարելիութիւնները:
Բարի նամակաւոր, հաճելի
արձակուրդ, յաջողութիւն եւ բարի
վերադարձ կը մաղթեմք մեր երի-
տասարդ ընկերոջ:

Անցելով 6 և 7 Յուլի 1974, Շաբաթ և Կիրակի երեկոներուն, Գահիրեի Սովետական Մշակութային Կեդրոնին «Զուլթուգի» հանդիսարանին մէջ, նոյն յայտագիրով երկու ելոյթներ ունեցաւ՝ Հայ Գեղ. Միութեան և Կոկանդեան Սրահի «Զանգեզուր» պարախումբը, ստուար թիւով հասարակութեան մը առջև:

Գլխավորաբար հայկական պարերի բազմաթիվ այս յայտագիրը
ընթացքին, կատարուեցան նաև ափրիկեան, թաթարական, ռուսա-
կան, արաբական, զորեական, չեխական, յուշական, ինտոնացական
պարեր, առանել կամ նույնպիսի յայտեր:

Մասնաւորաբար յիշատակելի եղան՝ ՇՆՈՐՀԱՅԱՐԵ (ՍՒԿԱՆ) ԿՈՒՆԵՆ, ՇՐԷԱՆԵԱՆ ԵՐԵԿՈՐԻՆ, ՇԷՂՐԱՆԻԵ, ՄԻԺԵՆԱԿԻԵ և ԻՆԿՈՆՆԵՂԱԿԱՆ ՊԱՅՏԱՄՈՒՆԵՐ ԿԱՐԻՐԵ, ԸՂԱՆ ԽՈՐԱԿԱՆ ՔԷ ՄԵՆԱԿԱՐ:

Տիկին Լեոնորա Գրիգորովայի ղեկավարութեամբ եւ ուսուցմամբ պատրաստուած այս խումբը, իր պարաշարժումները գծով մեխանիստ է և սակայն կատարողական գծով տակաւին կը կարողանան իրականացնել փորձերը՝ եւ առաւել ճիշդ, քրդկայի, ի միտման շարժումները մտաւանդող, քլայիկն առկի կատարողութեւ և համաշխարհային:

Մենակատարներէն զրեթէ բոլորը յաջող էին իրենց ելոյթներուն մէջ եւ խանդավառ ծափահարութիւնաց արժանացան: Անոնցմէ շատերը արդէն պետական պարարուեստի հիմնարկի յատկաշնորհմ աշակերտուհիներ են եւ պատիւ կը բերէն մեր հասայնքին: Նշեցք անոնցմէ մասնաւորաբար, փոքրիկներէն՝ Սիւզան Յակոբեանը, Լիսիւ Աւետիսեանը, Ժանին Զփուրկանը, Յենր Սաքայեանը, իսկ մեծերէն՝ Ասնուշա Զատրեանը. Նայիրի Փարթաւեանը, Նորա Էնթերեանը:

Տիկին Մայրա Աւետիսեան, որ պարուսոյց արուեստագիտուհիին օգնականն է, իր կարգին ոչ մէկ ջանք չէր խնայած այս գործին յաջողութեանը համար: Ան միաժամանակ յաջող պարուհի մէն է այլազան պարահաներու սէջ: Տիկին Լէոնորայի մեկնումէն ետք, վստահ ենք որ խոյնքան կըրօվով, յարանուսթեամբ եւ համբերութեամբ Մայրա Աւետիսեան պիտի շարունակէ իր նպատը բերելու այս գործելախաճեանութեան, որպէսզի պարախումբին գոյութեանը վտանգ չընպատեայ եւ մենք ալ, հայերո, պատահութիւնը ունենանք, հոգ չէ թաւրին մէկ կամ երկու անգամ, հոգեկան եւ հպարտանքի պահեր ապրելու, ի տես մեր ուր սերունդին՝ հայ պարուսուսան հանդէպ սոյցութեան սիրոյն եւ խանդավառութեան, ինչ որ հայապահպանութեամբ ազդակներէն մին է՝ ներկայի սփիւռքահայ պահպանութեան ներք:

Հանդիսականները սակայն մէկ բան եւս կը ժափաթին, այն է թէ նման ելոյթներու յայտագրերին մէծ մասը բաղկացած ըլլայ չփախաւորուող կողմէ գործադրուած պարերէ, որպէսզի մասնկալուն պարեր թեկոյթի աւել երեւոյթէն զերէ ըլլայ հանդիսականներէն եւ արուեստի գէ-
նոյնոյ մէջ իւրիւր արժէքաւոր:

Մենք ծափահարեցինք եւ պիտի շարունակենք ծափահարել բո-
լոր անոնք, որոնք իրենց կարելին կ'ընեն, որպէսզի հայր ապրի ըս-
տիւնքի մէջ, ապրի ո՛չ միայն ֆիզիքապէս, այլ ապրի նաեւ հոգեպէս
իր լեզուով, իր երգով, իր պարով եւ մանաւանդ իր հայրենասիրութե-
ամբով:

Ս. Գ.

Կը խնդրեմք արտասահմանի մեր այն բաժանողներէն, ու
ունք ցարդ չեն դրկած իրենց բաժնեգիրը, բարի ըլլան մեզ
փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը: Ձեք կա
մանա-փոս գրել «Sarkis Balayan»-ի անունին եւ ուղարկել
փոստակը քիւ 2111, Գանձիւ, Եգիպտոս:

Փարիզի եւ Շրջակայից Կրօնական Ընկերակցությունը ցանձ կը յայտենէր Փարիզի Վերաբնեցի Աեանք, իր 10 Յուլիս 1974ի վճիռով, հաստատեց 11 Հոկտեմբեր 1973ի եւ 29 Մայիս 1974ի Սփառողական Դաւաարանին տուած վճիռները, որոնց համաձայն Պր. Կոնսթին պարտականութիւն կը տուէր գումարելու Ընկերակցութեան Անդամական Ընդհանուր ժողովը եւ ձեռնարկելու Վարչական Մարմիններու կազմութեան:

Պր. Կոճուր կը նշանակուի նաեւ իբրեւ ամբիփաքաքէօր ժիւթ-սիւր, որպէսզի ժամանակաւորապէս մատակարարէ Հնկերակցութեան ինչեքը, մինչեւ որ դասարանին վնիռով կարգադրուին Թաւունեանի եւ Չեմերեանի կողմէ Հնկերակցութեան 1954ի Կանոնագրին դէմ յա-րուգած սոսարկութիւնները:

Վարչութիւնը կը տարունակէ դիմել օրինական բոլոր միջոցներուն՝ պատշաճանելու համար Ընկերակցութեան բոլոր իրաւունքները:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Երկրպետանայ Նկարիչներու շարքին վրայ կ'աւելնայ արուեստագիտուհի մը՝ յանձինս Տիկին Արմենուհի Ժամկոչեանի, որուն առաջին անհատական ցուցանանդէսին բացումը տեղի ունի ցաւ 8 Յուլիս 1974, Գահիրէի «Ախմաթ»-ն, ցուցասրահին մէջ, հովանաւորութեամբ՝ Երկրպետի Մշակույթի նախարար Պր. Սուսլֆէ Էլ Սէպալիի:

Կան կազմակերպչներուն որոշումով երկարագույնեցաւ Նաեւ 7 օրեր եւս:

Այս բուրբ ոչ այն բանի համար, որ արուեստագիտունիին ընտանիքը ծանօթ է և յարգուած է՝ ըլլալ համայնքէս և ըլլալ ե-գիպտացի շրջնակներէ ներս, այն այն զնահատանքին համար, որուն արժանապաւ Արմենուհի ժամկոչեան, շնորհիւ՝ իր գործե-րէն ժառանգող մի քանիին շատ յաղող արդիւնքին:

Արմենուհի Ժամկոչեանով ար-
ւեստագիրտուհի մը եւս կ'աւելնայ
եգիպտահայ Կարգուհիներու թի-
ւին Վրա, թիւ մը՝ որ բարդատ-
մամբ այլ եւ աւելի հայազոծ հա-
մայնքներու, պատիւ կը բերէ ե-
գիպտահայութեան:

Եւ, իր պարաշարժումներու գծով
կական գծով տակաւին կը կարօտէր
ձեռքի, օրովսգի, խմորական շար-
քի համադրումն եւ համաշաղկ:

անց արժանացան: Անոնցմէ շատ
տի կ'իմարէի յառաջադէմ աշա-
տիկ համայնքին: Նշենք անոնցմէ
ազան Յակոբեանը, Լիւսի Աւետիս-
Սաքայեանը, իսկ մեծերէն՝ Ա-
թա մանար, Նորա իւրեքեաններ:

ր պարուստոյց արուեստագիտուններին
 անք չէր խնայած այս գոծին յա-
 նակ յաջող պարուհի մէն է այլա-
 նորայի մեկնութեն ետք, վստահ
 ետութեամբ եւ համբերութեամբ՝
 ակէ իր նպատար բերելու այս գողիւի
 սիւտմբին գոյութեանը վտանգ չըս-
 տեհեաթիւնը ունենանք, հազ չէ թէ
 զհեկան եւ հպարտանալի պահանք ապ-
 րաւ պարարտութիւն հանդէպ քոս

Ատենն է որ Արմենուհի Թամ
կոչեան ձերբադատուի զանազան
ազդեցութիւններէ, առեղծէ իւր
իւրոյն և ինքնատիպ ոճը, և մա-
նուանց յարատեւ, որպէսզի մա-
տենիւն մենք մեր սխանկներուն
մէջ զինքը ողջունենք իւր ՄԵՆ
և ՏՅԱԼԱՆԴԱՆՈՐ:

Կ'ընեն, որպէսզի հայր ապրի ըս-
 րիքապէս, այլ ապրի նաեւ հոգեպէս՝
 եւ մանաւանդ իր հայրենասիրու-
 Թ. Գ.

ԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

ԲԱՆՔԱՆԵՐԻ ՄԵՐ ԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒՄԵՆԷՆ, ՈՒ
 ԲԱԺՆԵԳԻՐՆԵՐ, ԲԱՐԻ ԸԼԼԱՆ ՄՆԵՐԻ
 ՈՒ ԴԱՄԱՐ ՄՆԵՐ ԳՈՐԾՆԵՐ: ԶԷ՛ ԿԱՎ
 ԱՐԱՅԱՆՔԻ ԱՆՈՒՆԻՆ ԵՆ ՈՒՂԱՐԿԷԼ

ՄԵՆԵՐ ԼԵՐԺՈՐԷՆ ԿԸ ԶՆՈՐԴԱ
 ԱՐԻՆԵՐ ԳԻՆԵՐԷ՛ ԻՐ ԱՅՆ ԱՄԱՂԻ
 ԵՄԵՂՈՒՄԸ ԶԱՅԼԷՆ ԵՐԹԻՆ ԵՆ ԵՐԸ
 ԱՄԱՆԵՐ ԿԸ ԱՄԱՂԵՐԸ ԶՆՈՐԱՆՈՐ ԵՄ
 ՈՒՂԱԵԹԻՆԻՆԵՐ:

124^{u. 9.}

ԼԵՒԻՆԷ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՓԱՌԱՀԵՂ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆ

(ԱԽԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 100 ԱՄԵԱԿԸ)

Երեանի մի խաղաղ անկիւնում, չորս երեք տասնամեակ առաջ, քարի հայ վարպետները Շիրակից բերում...

Այս տանը նա ապրեց իր կեանքի վերջին տասնամեակը՝ 1947-1957 թուականները: Դեռ կենդանութեան ժամանակ, վարպետի տունը դարձաւ մի իւրովի ուխտատեղի:

Վարպետն այս տանը հիւրերի համար յաճախ կարգում էր իր հին ու նոր բանաստեղծութիւններից, հիացմունք պատճառում բոլորին: Գեղեցիկ առանձնատունը դարձել էր մի նոր սփիւռն:

Այդ հարկի տակ մեծանուն բանաստեղծը յաճախ լսում էր հրիւսարդ Հայնի, խրախուսում ու խրատում էր սկսնակներին:

Այս տանից նրան յաճախ էին ուղեկցում դէպի Հայաստանի տարբեր կողմերը, և նրա հետ իւրաքանչիւր հանդիպում դառնում էր անմոռաց:

1963 թուականից առանձնատուն պատին, սպիտակ մարմարի վրայ գրուեցին Աւետիք Իսահակեանի Տուն-Թանգարան բառերը: Մայրաքաղաքում բացուեց մշակութի մի նոր օջախ, ուր միայն անցած տարւոյն եղել են 300 հազար այցելուներ:

Այս օրերին առաւել բազմաժանր է դարձել տուն-Թանգարանը: Լրանում է տան նահապետի ծննդեան 100 տարին:

1975 թուականի Հոկտեմբերին մեծ շուքով ու հանդիսատեսով կը տօնուի Աւետիք Իսահակեանի ծննդեան 100 ամեակը: Հայաստանի զեկավար այնտեղներից, հանրապետութեան և երկրի գրականութեան, արուեստի ու մշակութի ճանաչում գործիչներից, պետական մարմինների ներկայացուցիչներից կազմուած յորելեանական յանձնաժողովը մշակել է միջոցառումների մեծ ծրագիր, որն արդէն իրականացւում է:

Հայ գրողի 100 ամեակը կը տօնուի ոչ միայն Հայաստանում: Յորելեանը կը նշուի Սովետական Միութեան բոլոր հանրապետութիւններում, և ԵՄԽԵՍՍԳՕԻ նախաձեռնութեամբ՝ նաեւ քաղաքակրթ. աշխարհում, Մեծ վարպետի 100 ամեակը կը տօնուի նաեւ սփիւռքահայ գաղթօջախներում:

Աւետիք Իսահակեանի այս արձանը կանգնած է Երեւանի մէջ՝ Վարպետի անունը կրող պողոտային վրայ:

Բազմաթիւ հանդիսութիւններ, գիտական նստաշրջաններ, գրական երեկոներ, ցուցահանդէսներ կը բացուեն 1975 թուականի աշնան ամիսներին՝ հանրապետութիւնում ու նրա սահմաններից դուրս: Դրանց կը մասնակցեն Սովետական Միութեան և արտասահմանեան երկրների հիւրերը: 100 ամեայ յորելեանին ներկայ կը լինեն նաեւ սփիւռքահայութեան մասնորակները: Ներկայացուցիչներ, Շուտով կ'ստեղծուի Աւետիք

Իսահակեանին նուիրուած փաստա-վաւերագրական նոր կիներկար: Ընդհանու հեռուստատեսային կինոմատորումը կը պատրաստի վարպետի (Համբարձումեան Զիրակը): Կ'ստեղծուի յուշամատու, կը քանդակուի, կը պատրաստուեն յուշանուէրներ, կը տպագրուի փոստային նամակները՝ վարպետի գիմնականով: Յորելեանի առթիւ Հայաստանի տարբեր հրատարակչութիւններ լոյս կ'ընծայեն 37 անուն գիրք: Դրանց կը լինեն թէ Ա. Իսահակեանի ստեղծագործութիւնները և թէ նրան նուիրուած մենագրութիւններ:

Գիտութիւնների ակադեմիայի գրականութեան ինստիտուտն արդէն սկսել է Իսահակեանի ստեղծագործութիւնների ակադեմիական հրատարակութիւնը: Անգլերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, սպաներէն և արաբերէն լեզուներով տողացի թարգմանութիւններ կ'ուղարկուեն միջազգային գրական մամուլին: Սովետական Միութեան և արտասահմանեան երկրների քաղաքներն առաջիկա համար պատրաստուած է Իսահակեանի կեանքին ու ստեղծագործութեանը նուիրուած լուսանկարային մեծ ցուցահանդէս:

Յորելեանին նախապատրաստում են նաեւ տուն-Թանգարանի աշխատողները: Որոշում է հիմնովին վերափոխել Թանգարանի հետպոսիցիան, սակայն առաջ տեղադրուած այն ամէնը, ինչ և ինչպէս եղել է տան նահապետի կենդանութեան օրոք:

Էֆսպոզիցիայի ստեղծմանը կը մասնակցեն անուանի իսահակեանագետներ, նկարիչներ, հարստարպետներ: Նրանք կ'օգտագործեն նաեւ բանաստեղծի կեանքի ու ստեղծագործութեան վերաբերեալ յայտնաբերուած նոր նիւթերը: Վերջերս տուն-Թանգարանը Բիւից, Գաղութ, Թբիլիսիից ստացել է Իսահակեանական նոր նիւթեր, որոնք աւելի կը հարստացնեն Թանգարանի ցուցանմուշները:

Տուն-Թանգարանի հասցեով նորայայտ նիւթեր են ուղարկուած նաեւ սփիւռքահայ գաղթօջախներից: Վերջերս Լոս-Անճելոսից ըստացուել է Ալբու Լալա-Մահարի պոէմի Իսահակեանի ձեռագրի մի տարբերակ, ինչպէս նաեւ ամսագիր, ուր տպագրուել են նրա բանաստեղծութիւնները: Տուն-Թանգարանին է ուղարկուել նաեւ վարպետի ծննդեան 80 ամեակի առթիւ՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների տարբեր քաղաքներում տեղի ունեցած հանդիսութիւնների վերաբերեալ նիւթեր, Ֆրանսիայից ձեռք են բերել Երեւան ուղարկել Ֆրանսիայում, Անգլիայում ապրած իր ծանօթներին՝ Իսահակեանի գրած մի քանի նամակներ, բացիկներ, ինքնագրերով լուսանկարներ:

Տուն-Թանգարանի գիտական աշխատողները յորելեանի առթիւ կը գնան Իսահակեանի հետեւեւորդ, կը լինեն հանրապետութեան և երկրի այն քաղաքներում ու բնակավայրերում, ուր եղել է մեծ վարպետը:

Յորելեանը մեծ շուքով կը նշուի նաեւ երկրի տարբեր քաղաքներում և յատկապէս Միութեան մայրաքաղաքում: Մոսկուայի փողոցներից մէկը կ'ընչի Աւետիք Իսահակեանի անունով: Տարբեր լեզուներով լոյս կը (Շար. սեւ. հղ 4)

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Հեռատես և իրապաշտ, ողբացեալ ընկերը եղած է անսակարկ եւ նուիրեալ հայրենասէր մը, համոզուած գաղափարապաշտ մը: Պատրաստարան, ան բնաւ չէր ընկրկեր ու տառամսեր, երբ անկնկալօրէն կամ պատահականօրէն իրեն կ'առաջարկուէր խօսք առնել հանրութեան առջեւ, հանդիսութեանց կամ խորհմանքներու ընթացքին, ու կ'ոգնէր իր ունեւորները, մեծապէս տպաւորելով բոլորը:

Ճշմարտախօս էր ան, ու բնաւ չէր վախնար իր կարծիքը արտայայտելու եւ ճշմարտութիւնը ըսելու:

Համերաշխասէր էր ան, ու հայ ժողովուրդի միասնականութեան կարեւորութեանը շերմ պաշտպան:

Հայրենասէր իր ան, ու անհազօրաւոր կերպով կը քննադատէր բոլոր այն պատեհապաշտները, որոնք հայրենիքի դէմ անկապտու արտայայտութիւններ կ'ունենային:

Հայ եկեղեցւոյ միասնականութեան շերմ պաշտպան մը, ան կը տառապէր ի տես եկեղեցական այժմու երկպառակի տալիս, ու Ս. Էջմիածինի վերին հեղինակաւորութեան կը ցանկար:

Ողբ. ընկեր Հայկ Օհանէսեան զանազան շրջաններու ե-

ղած է Հայկական Ընթերցարանի վարչական, նաեւ Գահիրէի Հայ Աղքատաց Հոգաբարձութեան անդամ, Հ.Բ.Ը.Մ.Ի Գահիրէի Մասնաժողովի անդամ:

Երկար տարիներ և մինչև իր մահը, ողբ. ընկեր Հայկ Օհանէսեան եղած է Ս. Գ. Հնչ. Կուս. Եզդիպոսի Երբանի Վարդի Մարմնի անդամ, Հայկական Ընթերցարանի Հիմնադիրներու Խորհուրդի անդամ եւ 1972 Յուլիսէն սկսեալ ընտրուած էր Կուսակցութեան Կեդր. վարչութեան փոխ անդամ:

1967 Յունուարին ընտրուած էր Գահիրէի Պատկ. Թեմական ժողովի անդամ եւ Բ. ատենապետ:

Իր անկնկալ եւ վաղաճաւ մահով ողբացեալը մեծ բաց մը կը թողու համայնքիս մէջ, անփոխարինելի կորուստ մը՝ իր գաղափարական շրջանակներու ու անընդէլ յիշատակներով կը բաժնուի իր ընտանեկան սիրելիներէն, անմոռանալի՝ իր ընկերներէն եւ իր բարեկամներէն:

Թող յաւէտ մնայ իր յիշատակը բոլոր անոնց սրտերուն մէջ, որ մանչցան ու սիրեցին այս ազնիւ մարդը, իսկական հայը՝ որ չկայ այսօր մեր մէջ, բայց կ'ապրի մեզի հետ:

ՍԳԱԿԻՐ ԸՆԿԵՐ ՄԸ

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ԳՐԵՆ

Յարգելի Գր. խմբագիր Ջահակիր Շարաթթիբի Գահիրէ

Յարգելի Գր. խմբագիր Վերջերս բաժնետիրագրութեան մը կանոնաւորութեամբ կը ըստանամ բազմաթուած թղթիկներ, հրատարակուած կամ Գաղութեան վարժարանի անունով կամ նոյն վարժարանի Միողդ-Ուսուցիչ մարմնի անունով: Վարժարանային կեանքի լուրեր հաղորդելու սահմանուած այս թերթիկները կը պարունակեն նաեւ զարմանալի և չմտած արտայայտութիւններ Ազգային Իշխանութեան դէմ:

Կը զարմանամ մանաւաղ, թէ ինչպէս և ինչու Ազգային Իշխանութիւնը լուր կը մնայ և անհրաժեշտ միջոցառումները չ'առնէր Ազգային Առաջնորդարանին սեփականութիւնը եղող այդ վարժարանին տնօրէնին դէմ, որ Ազգային Իշխանութեան մէկ պաշտօնեան է և այդ պաշտօնին համար ազգէն կը գանձէ իր ամսաթուակը՝ ապրընտու համար:

Իմ կարծիքով, պատշենայ մը որ չի հեղանդիր իր գործատիրոջ հրահանգներուն, արժանի չէ այդ պաշտօնին, որքան ալ որ կարող մէկը եղած ըլլայ ան, ինչ որ այս պարագային նոյնիսկ չի համապատասխաներ իրականութեան:

Չարմանալի նկատեցինք այդ թերթիկներէն մէկուն մէջ ՀԱՅՈՑ Բառին տրուած նոր մեկնաբանութիւն մը: Ճիշդ է ուրեմն որ Գաղութեան Ազգ. վարժարանը, որուն պատի մարմարեայ տախտակին վրայ Գաղութեան վարժարան ՀԱՅՈՑ արձանագրուած է, չի պատկանիր միմիայն Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանին, այլ միաժամանակ սեփականութիւնն է Կաթողիկէ Հայոց Պատրիարքարանին և Հայ Առաքելական համայնքին:

Կը խնդրեմ որ բարի ըլլաք այս հարցը լուսարանելու: Կանխադրուած շնորհակալութիւններով՝

Գահիրէ, 22 Յուլիս 1974

Յ. ԳԵՏՐՈՍԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Մեր յարգելի ընթերցողին չպիտի ուղեկցէ այս սիւնակներով պատասխանել, այլ պիտի բաւականանայինք հեռախօսով գոհացում տալ իր հարցումներուն, և սակայն նկատելով որ նոյնանման հարցումներ ըրին և կը շարունակեն ընել բազմաթիւ ընթերցողներ և բարեկամներ, ուստի հարկադրուած թերթիս միջոցաւ կու գանք պատասխանել, որպէսզի հանրութիւնը ևս տեղեակ ըլլայ հարցին բուն նպատակին:

Ինչ կը վերաբերի Նամակագիրին հարցումին, թէ «Ինչու Ազգ. Իշխանութիւնը տակաւին թոյլատու կը գտնուի որ Գաղութեան Ազգ. վարժարանի տնօրէնը սան-

ձարձակ գործէ՝ նոյնիսկ Ազգ. Իշխանութեան դէմ, այն իշխանութեան՝ որուն ենթական է, որուն պաշտօնեան է, որուն համարատու է, այդ միայն ու միայն կը հետաքրքրէ Ազգ. Իշխանութիւնը և մենք իրաւունք չունինք ոչ այդ մասին կարծիք տալու և ոչ ալ ուղղութիւն: Ազգային Պաշտօնեան իր գործը լաւ չի կատարեր, իր պարտականութիւնը չը գիտեր, իր իրաւասութեանց սահմաններին առկին՝ կ'անցնէր, անպատկառ ելոյթ և զիրքաւորում կ'ունենայ իր իշխանաւորներուն հանդէպ, այս մասին (Շար. սեւ. հղ 4)

ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ ՂԱԳԱՂԻՆ ԱՈՂՁԻ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Միեւն եւ սիրուեցաւ, ու այսօր ան մեզմէ կը բաժնուի իրեն հետ օսնելով բոլորին սեր իրեն հանգիպ:

Թեեւ կարճ ապրեցաւ ան եւ սակայն լեցուն կեանք մը ապրած կը բաժնուի այս աշխարհէն, իր բնաճիւղէն, իր բնիկներէն, ազգին եւ հայրենիքին հանգիպ իր բոլոր պարտականութիւններ կատարած հայու մը խղճի հանգաւորութեամբ:

Նիւրական հարսուտիւն, փառք ու պատիւ չէին հետաքրքրել զինքը: Սերբի ան ցանկութիւնը չունեցաւ ասոնց եւ սակայն հրապարակաւ, քանի որ ան հարուստ զգաց իր գաղափարներով, ան փառաւորուած զգաց իր հայրենասիրութեամբը եւ յարգում եղաւ իր բարեսիրտները:

Յիշատակը գոր ան կը բողոք մեզի բոլորիս, յիշատակ մըն է անմոռանալի, յիշատակ մըն է ինչ

պար ու նուիրեալ հայու, կը բաժնուի իրեն այսօր եւ սակայն անոր յիշատակը անբաժան պիտի մնայ մեզմէ ու միշտ յարգելի պիտի ըլլայ բոլորին:

Միեւնի բնկեր, Երբա՛ս բարեաւ այս վաղաճունակ աշխարհէն. գնա՛ հոն՝ ուր քու սիրելիներէդ ցածր արդէն կան այնքան, գնա՛ միացիր անոնց՝ որոնք յաւիտեականութեան գիւղեր կը գտնուին, հոն, ուր վաղ քե ու ամենքս պիտի գանք կրկին միանալու:

Ազգիդ համար գործեցիր, դուն ցաս ապրեցար՝ իրաւամբ պիտի քեք այսօր բանաստեղծութիւն գաղաղիդ առջեւ: Մենք ես կը կրկնենք այս խօսքեր՝ որ աւելորդութեամբ կը պատճանին քեզի համար ալ, սիրելի եւ անմոռանալի բնկեր:

Թող օրիմիդ ծանր հոգը քերքի մեծ վրադ եւ ոսկորներդ հանգչին յաւիտեական հանգստով:

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Սպորտի մասին հարցերի և պատասխանների շարքը... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

ՓԱՌՍ ՀԵՂ ՅՈՒՆԵՍԿՈ

Սպորտի մասին հարցերի և պատասխանների շարքը... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Սպորտի մասին հարցերի և պատասխանների շարքը... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

Table with 2 columns: Name, Points. Includes names like Ողբ, Ներսիս, Մարգարիտ.

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Table with 2 columns: Name, Points. Includes names like Ներսիս, Մարգարիտ, Սպարտակ.

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Table with 2 columns: Name, Points. Includes names like Ներսիս, Մարգարիտ, Սպարտակ.

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Table with 2 columns: Name, Points. Includes names like Ներսիս, Մարգարիտ, Սպարտակ.

Ներսիս Կուրյանի համար... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

Ներսիս Կուրյանի համար... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Laurel and Hardy advertisement with details about the film and cast.

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Սպորտի մասին հարցերի և պատասխանների շարքը... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Սպորտի մասին հարցերի և պատասխանների շարքը... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

ՍՊՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Սպորտի մասին հարցերի և պատասխանների շարքը... (Հարցումներ Գ. Էջեն)

128

ԼԵՌՆԵՐԻ ԵՐԳԸ...

Ես լեռնի եմ:
Կենտրոնում ամենից ասեմ
լեռների հեծեմ գրուցել: Պատմել
եմ նրանց հորս բարկությունը ու
մորս խեղճությունը, նրանց եմ
պահ տալիս հազար ու մի մանկա-
կան գաղտնիք, հազար ու մի ման-
կական ցուլ, ուրախություն ու ա-
ստուխ:

Հիմա ամեն անգամ, երբ
նրանց գրիկն եմ գնում, նստում
մտնոթ փայլերի, մեր լեռները ինձ
իմ մանկությունն են պատմում:
Պատմում են հորս բարկությունն ու
մորս խեղճությունը, պատմում են
մանկական հազար ու մի գաղտնիք,
հազար ցուլ, ուրախություն ու ա-
ստուխ: Ես մանկանում եմ, մա-
ղանում, մի տեսակ մաքրում հոգ-
սերից, զուլալանում:

Բարի էին մեր լեռները ու
սիրում էին ինձ: Անձրեւը քի լա-
կարձ խփեք, մտնում էր նրանց
բնական ճեղքերը, չէր քրչում:
Միջոց քի հասունացած, լեռների
ուսերն էր բարձրանում, փայլում
փայլունքի կրճիկն մեծացած սան-
ձնու սանձը: Մեր լեռների պը-
նեղներից կախուցելով, ծնկներս
պլոկելով բարձրանում էր վեր,
նայում մարդուն անհասանելի
կարմիր մասուրը: Մեր լեռները
այսպես իրենց գաղտնիքներն էին
ինձ վստահում, ինձ հանդուժում,
պահում էին: Թույլ եմ, քի մեծ
հասկացել եմ իրար, բուռն եմ,
քի իրար ստելու - տալու բան չու-
նեմ էլ, ես եմ մի օր մերկ ման-
կությունն նրանց գրկում բողբոջելով
եկալ փայլա՜ հազար ու մի բան
սովորելու:

Թույլ եմ, քի մեծ հասկացել
եմ իրար...
Բայց բոլորովին վերջերս յու-
զի մի դեպքի տակնուվրայ առեց
իմ հոգին...
Անհամար մի երկրի անձանք

մի փառաբան առջեւիցս փայլող
մի ծեղկի տեսք: Մոռումս
անհամարաբար յուրում եմ, որ ծե-
ղկին ծուղումս կենտրոնում է փա-
ռել: Անկախ ինձանից մտնող,
գրուցելի, եւ զարմանալի բան:
Մտնումն, երբ իմացաւ Հայաս-
տանից եմ, կանգ առաւ, կոր մեջք
յնեց նստվեցրի ուղիղ ծառին,
կապոյ: Զրիկ աչքեր խաղացնե-
լով, ասաց... հա, ձեր լեռները
երգում են: Գիտես չե՞, երգում են:

Ես շուտով ծեղկունն էի
նայում ու լուռ էի: Հազար ու մի
բան էի լսել մեր լեռների մասին:
Գիտեի, որ նրանք բարի են ու չա-
րութիւնից հեռու, գիտեի, որ մեր
լեռները բարձր են ու հպարտ, որ
նրանք իրենց լուրջամբ են ամեն
ինչ ասում... Բայց որ երգում են՝
չգիտեի, չէի լսել:

Ես, որ մանկությունս լեռնե-
րում եմ անցկացրել ու լաւ հաս-
կանում եմ նրանց լեզուն, ես, որ
լեռնային առուակի ձայնից կարող
եմ որոշել ջրի պարզությունը, ես,
որ ջրի եւ ընկալվելու հեռավորու-
թիւնը չափելով ասում եմ ծառի
ընկոյզների մասուր քիւր, ես,
որ... հիմա լիկուել ու զարմացած
ծեղկունն եմ նայում: Ես նրա
եղանակ էլ ասեմ նայելի:

Անհամարությունը լցուց
մէջս: Ուզում եմ օր ու ժամ առաջ
բողբոջել անձանք երկրի անձանք
փայլա՜, գալ, կանգնել մեր լեռ-
ների տակ, ակննք դնել՝ երգում
են իրար:

Եկալ: Զանգեզուր գնացի:
Կանգնել եմ նամակից հեռու խորհո-
ւմ լեռան տակ, ակննքս առի: Ինչ
որ խորհողաւոր ձայններ եմ լսում:
Չեմ, սա փառն կամ ջրի ձայն է,
մտնում եմ ու փայլուն փոխում:
Ակննքս դնում լեռան լանջին,
տունջս կտնւմ, ինքս փայլում:
Հեռու-հեռուից եկող ինչ-որ խոր-

հրդաւոր դողանք է ընկնում ա-
կննքս մէջ: Նորից եմ դնում, նո-
րից է ընկնում:

Գնում եմ ծննդավայրս, հա-
րազա լեռների գրկը: Գնում եմ
անհամար, օտարերկր, գնում եմ
մի փչ ռիթմերի նման, ու ման-
կությունս պահող փայլեր կարծես
զարմացած ինձ են նայում: Բարձ-
րանում եմ վեր, հասկանալով ինչու
լեռան լանջից, ակննքս դնում...
Լեռներից վայել մեղմ, լեռներից
վայել անուշ-անուշ դողանք է
ընկնում ակննքս: Նորից եմ դնում,
նորից է ընկնում: Իրոք որ լեռները
երգում են: Ուրախությունից սիրտ
լցում է: Բայց ի՞նչ են երգում
լեռները: Հարցը մի տեսակ օղ-
նալում է հոգիս: Ինչու եմ գրել,
հարցնում առաջին պատահած գի-
րացուն: Ուսերը վեր է փռում:
Վազում եմ գրիկի ամենամեր մա-
ղու տունը, մի բան է միայն պա-
տասանում, հայ-հայ... գալիս եմ
փառա՜, հարցնում հազար ու մի
բան սովորած մարդկանց: Նրանք
հաւատալով հաւատում են ասա-
ծիս, տեսեր վրաս ծածկում են:
Նստում, նստում եմ գրում անձա-
նք երկրի անձանք փայլա՜ ծու-
ղումս: Դեռ անհամար լեռներում,
Սպասումի օրերը ամիսներ են քը-
լում: Վերջապէս ստանում եմ պա-
տասանը: Անհամարությունից
ծարք պատում, կարդում: Մի
բան անգամ նորից եմ կարդում
նամակի վերջին տողերը: «Ողբիս,
մի՛ փորձիր իմանալ անկախիւն:
Լեռների լեզուն լեռները կը հա-
կանան...»:

Գ. ԱՐՈՒՆԵԱՆ

ՉԵՂԻ ԿԱՄԱՐ ՏԻՖԻԼԻՍԻՆ

ԻՆՉՈՒ ԿԸ ՍՊԻՏԱԿԱՆԱՆ ՄԱՋԵՐԸ

Կինը սովորաբար կը վը-
տանան, նկատելով իրենց առաջին
սպիտակ մազերը: 25°, որ սպի-
տակ մազերու յայտնուիլը ծերու-
թեան մասնաշաղկապն է, մէկը
կը համարուի: Սակայն, սպիտա-
կելու պատճառը միշտ չէ որ տա-
րիները կ'ըլլան: Որոշ մարդիկ կը
սպիտականան միայն խոր ծերու-
թեան մէջ, իսկ միւսները ընդ-
հանրապէս չեն սպիտականար:
Բայց եւ կան այնպիսիներ, որոնց
մազերը կը սկսին սպիտականալ
դեռ երիտասարդ ժամանակ:

Մազերու վաղաժամ սպիտա-
կելու պատճառներէն մէկը՝ արեան
մէջ մազային ներկանիւթի բաղ-

Պրեկ բանուորի կամ ծառա-
յողի համար հետաքրքրական
է իմանալ, քի 5-10 տարի յետոյ
ինչքան է լինելու իր աշխատա-
վարը, եւ ինչպիսիք իր աշխա-
տանքային եւ բնակարանային պայ-
մանները: Կարեւոր է, որ մարդ
եսնի իր ապագան:

Իւրաքանչիւր աշխատանքին
յատուկ այսպիսի կենսական հա-
ցերն իրենց արտադրումն են գը-
նում, սովորական բազում ձեռ-
նարկութիւններում մտկոտող հա-
տարակական զարգացման փլան-
ներում:

Օրինակ, Զարեցաւանի ներ-
սօսիչ հաստցանքի գործարանում,
հատարակական զարգացման փը-
լանը ծրագրում է հինգ տարուայ
համար:

Նախ եւ առաջ եւ կանխա-
եսուում է բանուորների որակաւոր-
ման ամբողջական կատարելագործու-
մը: Ամեն նորիկ այստեղ դառնում
է գործարանի տեխնիկական դպրոցի
ունկնդիր: Հերթական կարգի ըս-
տացումից յետոյ բնակարանային հա-
տարակական ամենամեծ փլանն է:

Ամեն տարի մօտ 200 հոգի
բարձրացնում են իրենց որակաւոր-
ումը, եւ այս հոլովոյթը պիտի
առաջադիմի: Նրանց կէսից աւելի
փորձուած վարպետների ղեկա-
վարութեան տակ իւրացնում է
երկրորդ եւ երրորդ կից մասնա-
գիտութիւններ: Այժմ բանուորներից
10ից 6ը ունի բարձրագոյն կարգ,
որ նրանց ապահովում է առաւել-
ագոյն աշխատավարձ՝ մինչեւ 300
ռուբլի ամսական: Մեկ տարի յե-
տոյ իւրաքանչիւր աշխատանքի հ-
կամութիւնը միջին հասուով կը բարձ-

րանայ 10 տոկոսով: Նշենք, սա
այսպէս է ՍՍՀՄ պիտույքների, ապ-
րանքների եւ սպասարկման կայուն
գների պայմաններում:

Հասարակական ծրագրեր իր
մէջ ունի նաեւ աշխատանքի ու
կենսի պայմանների բարելաւու-
մը: Օրինակ, գրեթէ արդէն լրիւ
լուծուած է երեքարկուած ձեռքի
ծանր աշխատանք օժանդակ ա-
նասանքներում: Սա բնաւ էլ չի
նշանակում, քի ամենամեծ մարդ-
կանցից խում է նրանց աշխա-
տանքը, Ազատուած բանուորները
յատուկ կուրսեր են անցնում եւ
ստանում են նոր որակաւորում:
Ուսման ժամանակ նրանք ապա-
հովում են միջին աշխատավար-
ձով, իսկ կուրսերի աւարտին ըս-
տանում են առաւել որակեալ ա-
շխատանք: Ինքնին հասկանալի է,
որ աւելանում է նաեւ նրանց ա-
շխատավարձը:

Գործարանի կողմէն բարձ-
րանում են ապագայ կենցաղի ծան-
կաւորներ: Ցանկացած հեղինակներ
կատարեն են ունենցել այն ամենը,
ինչի որ պահանջը կարող է զգալ
ամեն աշխատող: Այստեղ կարելի
կը լինի վերանորոգել սառցարան
կամ լուացի մեքենայ, կենցաղա-
յին տարբեր պարագաներ, հագուստ
կարել (փառաւոր միջ չեն արհես-
տանքներ, բայց չե՞ որ աւելի լաւ
է, երբ նրանք աշխատավարձի կամ
սննդի հետ չեն) ... Կը լինեն նաեւ
կանանց համար գեղեցկութեան
սրաններ եւայլն: Թեպէս ՍՍՀՄ
սպասարկումը բանի չէ, բայց ի-
րենց ծանր՝ բանուորներն ու ծա-
նայողները կիսով չափ փչի կը
վնարեն: Տարբերութիւն կը փա-
կուի ձեռնարկութեան եկամուտի
հաշուին:

Հասարակական զարգացման
փլանում նախատեսուած է եւ այն-
պիսի կարեւոր մի հարց, ինչպի-
սին է աշխատանքների հանգստի
կազմակերպումը: Գործարանի ա-
նասուկներն անց կը կացնեն իրենց
վաճառած արժանիւթն առողջա-
րաններում, հանգստի տներում եւ
գրաստանային բազաներում:
Ուղեգրի մօտ կեսը վճարում է
անհատական: Բանուորների եւ
ծառայողների 350 երեխաներ,
փաստօրէն բոլոր ցանկացողները,
գործարանի հատուկ իրենց ամա-
նային արձակուրդն անց են կաց-
նում կազմակերպ ճամպարներում:
Ըստ փլանի, այժմ գործարանը գե-
ղատեսիլ վայրում կառուցում է իր
սեփական հանգստի տներ: Այնտեղ
էլ կառուցուելու է փանթիոնաւ,
որ գործարանի աշխատողները կը
կարողանան ընտանեօք հանգստա-
նալ:

Սա միակ կառույցը չէ ձեռ-
նարկութեան հաշուին: Արդէն տա-
հազորման են օրուել երեք բնա-
կելի տներ: Հերթում են եւս եր-
կուր: Նրանց յանձնարարով աշխա-
տողների 90 տոկոսը լրիւ կ'ապա-
հովուի նոր ու բարեկարգ բնակա-
րաններով:

Հասարակական զարգացման
փլանի կատարման հետեւում են
ու միայն գործարանի տնտեսու-
թիւնը, կուսակցական ու փրձ-
միութեանական կազմակերպութիւն-
ները, այլ նաեւ դրան կցուած են
Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների
ակադեմիայի ֆիլիալ-փայտիւրեան
եւ իրաւաբանութեան ինստիտուտի
մասնագէտները: Ներկայիս նրանք
ուսումնասիրում են յատուկ փա-
րքաւոր գործարանի աշխատողների
պատասխանները: Այս հանգանակներ
կ'օգնի պարզելու, քի ինչ է ան-
հրաժեշտ աւելացնել հասարակա-
կան փլանին:

ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ՍԱՎԱՅԵԱՆ
(Ա. Գ. Ն.)

ԽՕՍՔ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

դառնան ի լոյս Աստուած գիտութեան, վերստին ի առնուիլն իւրնց եղ-
բայրներուն եւ խորհրդին հետ եւ անոնց հետ միասին ըլլան արդարեւ
Գիտութեան վկաներ, համաձայն նոյնիման մեր Փրկչին Յիսուս Գիտութեան
վերջին պատուիրէն:

Աղօթաբար
ՇՆՈՐՀՔ ԱՐՔԵՊՍ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ
Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ

ՅԵՐԱՅԵՐԱԿԱՆ ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՊԱՏ. ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ԵՒ
ԳԵՐԵՋՄԱՆԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Նորին Ամենապատուութիւն Ս. Պատրիարք Հօր Նախագահու-
թեան ներքեւ գումարում կրօն. Ժողովս իր 1974 Յունիս չի հերթ
Թական Նիսիոյ մէջ, անգամ մը եւս վերահասու դարձաւ, Թէ մեր
Եկեղեցիի անդամակցութիւնէն իրենց իսկ կամքով հեռացած Նիսիոյ-
յական կոչուած կեղծաւոր աղանդաւորներ, ցարգ օրն ի բուն գոնէ
գոռ չըլլելով կը վարկաբեկեն Հայաստանեայց Առաք. լական Եկեղեց-
այ ծագելու կառոյցը, անոր սրտառու խորհուրդներն ու աննման
ձեւերը եւ իրենց վարկական կեղծոյններէն ստացած Նորանոր հրա-
հանգներով կը համարձակուին Թուրքիոյ քաղաքի իրենց գիտածն
ու չգիտածը, մոլորեցնելով շատեր ուղղափառ Քրիստոնէութեան
լոյս հաւատքէն: Վերջերս ասով ալ չգիտանալով սկսած են - ստանց
Հոգեւոր Վերին Իշխանութեան գիտութեան եւ արտօնութեան - ան-
ձայն ու անընդ թաղել իրենց մեղքները մեր գերեզմանատուններուն
մէջ, ստանց Եկեղեցական եւ Գերեզմանատան կարգերու օրհնութեան,
վերջով մեր սիրեցեալ հանգուցեալներուն բարի հոգիները, որոնք
խաղաղօրէն իրենց յաւիտեական քունք կը նշեն՝ ընդ հոգանեալ
(Որդւոր մարդոյ նշանին): Ս. Նշանն եւ կը սպասեն յոյսով Փրկչին
գալուտեան:

Այսու չըջարեալանաւ, մենք խառն կ'արգիլենք Եկեղեցի վը-
կաները կոչուած աղանդաւորներուն մեր գերեզմանատուններուն մէջ
թաղումը, եւ կ'զգուշացնենք մեր Պատ. Թաղ. Խորհուրդները եւ յա-
կապէս Գերեզմանատուններու Տնօրէնները, որպէսզի արգիլք ըլլան
նեղս առնելու այդպիսի մեղքները, որոնք ոչ մէկ կ'ընկալի թաղե-
լու իրաւունք ունին մեր համայնքային գերեզմանատուններուն մէջ:
Վասնզի բաժնութեան անոնք իրենց իսկ յօժար կամքով մեր Եկեղե-
ցիէն, ստանց ակննդ դնելու Պատրիարքարանի եւ մեր Հոգեւորական
Դատուն կողմէ բազմիցս իրենց ուղղութեամբ կոչուեն:

ԴԻԻԱՆ ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

«Voyage en Arménie»

Շնորհակալութեամբ ստացած
ենք Փարիզէն:

«VOYAGE EN ARMÉNIE»

Գեղարար Կատարը, Կեղինակու-
թիւն Յիկին Նանա Գարգուր:

Հեղինակութիւնն է իր ամու-
սինը՝ աշխարհամասօք ճկարիչ
Գարգուր այս գեղեցիկ հատոր մա-
կագրած են սիրալիք տողերով:

Յիկին Նանա Գարգուր այս
գիրքը, որ Ֆրանսերէն լեզուով
գրուած է, ունի տասնեակ մը եջեր
բաղկացած ներածական մը, որուն
մէջ հարստօրէն խառնուած է հայ
ժողովուրդի պատմութիւնը՝ սկիզբէն
մինչեւ մեր օրերը եւ որ խիստ օգ-
տակար է հայոց պատմութիւնը
օտար կամ Ֆրանսախօս հայ նոր
սերունդին ծանօթացնելու գործին
համար:

Գալով գիրքին նամբողական
նորերու եւ օգաւորութիւններու

մասին, հեղինակութիւնն քեզ իրա-
պատօրէն արտայայտած է 1966
թուին դեպի Ս. Միութիւն եւ Ս.
Հայաստան իրենց կատարած ճամ-
բորդութեան արքի տեսածներուն
եւ գեղացածներուն մասին, եւ սա-
կայն կը հանդիպիք երեւոյթնե-
րու, որոնք պատահական եղած
կրնան ըլլալ, որ չափէ է անպայ-
ման ընդհանրացնել:

Նոյն տարւոյն եւ նոյն օրե-
րուն, քերթիս արտօնաբերութիւնն
եւ խմբագիրը եւս եղան բոլոր այն
փառանքներն ու վայրերը, որոնք այս
գիրքին մէջ նկարագրուած են
(Մասկուա, Սեւան, Լեւոնական,
Կիւրովական եւ այլ), երբեւեւու-
թեան նոյն միջոցներով եւ իրենք
եւս պետութեան կողմէ որպէս հը-
րաւիրեալ, եւ ընդունելով հան-
դերձ որ նոյնանման երեւոյթներու

(Շար. Ես կ'ը 4)

دار شوشة للطباعة

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԿՆՈԼՈԳԻԱ

چاهاکیر
جريدة اسبوعية

ص. ب. ٢١١١ القاهرة ج. ٢٤ - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عالية سمير بيان (بالايد)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tel. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire
Rédacteur en chef: SARKIS GALAYAN

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ԳԱԼԱՅԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 541 — ՀԻՆԳԵԱԲԹԻ 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1974

ՀԱՏԸ 26-ԻՒՆԻ 3 ԵՂ. ԴՆԿ. ԿՏԻ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد رقم ٥٤١ — الخميس ١٢ سبتمبر ١٩٧٤

ԿԱՐՁ, ԱՄՓՈՓ, ՄԻՋՈՒԿՈՎ...

Մեր թերթերը յաճախ հեղատարակութեան խնդրանքով կը ստանան մեր ազգային, կրօնական, բարեխղճական կամ մշակութային հաստատութիւններու ձեռնարկներուն կամ աշխատանքներուն նուիրուած հաղորդագրութիւններ, որոնք փոխանակ խնդրոյ առարկայ հաշտեցնելու կամ նիւթը շօշափելու, յաճախ կ'ըսողին այս կամ այն անձի փառաբանութեամբ, անտեղի ու անիմաստ խորհրդածութիւններով... և կամ այս կամ այն անձի կողմէ արտասանուած անմիջական ճառերու մանրամասնութեամբ, որոնք ոչ միայն իրենց երկայնքով տուած դարձուածքներով կ'ոտնակոխեն կենցաղագիտական օրէնքները, այլ անսխալ տպաւորութիւն մը կը թողուն ըստմասցընթերցողին վրայ: Հիւսիսագոյն ու վերջինք մըն է ստիկա, որ տարուէ տարի կրկնուելով արդէն միս ու ոսկոր դարձած է մեր հասարակական կեանքին մէջ և երթալով աւելի տարածուն ու միայնակ հանգամանք մը կ'ստանայ իր մը ամեն տեղ, դժբախտաբար:

Մեր այս անկարկութիւնը ընկալած առանձին, անշուշտ, միտք ունենցած ժողովներու կամ ձեռնարկներու ընթացքին առնուած ազդեցութեամբ, իրապէս շինարար որոշումներու կամ կատարուած օգտաշատ ծառայութիւններու մասին անհրաժեշտ տեղեկութիւններ, որոնք, աւելի, կը վերադառնան մեր տեսողութեան: Եթէ անպայման անհրաժեշտ է յիշեալ հաղորդագրութիւնները երկարապատում ընել, մեզի այնպէս կը թուի, որ այդ իրագործումներուն ու որոշումներուն միտք բանին, որպէսզի ընթերցողը կարենայ հոգեկան գոհունակութիւն մը զգալ, օգտակար աշխատանքի մը կամ ծախսահոգիի իրագործումի մը տեղեկութիւններով:

Թանախ դիտած ենք, որ ձեռնարկի մը կամ ժողովի մը մէջ քանի մը բառ արտասանողի մը անունին առջեւ հազար ու մէկ անգամներ ու գովեստներ հիւսուած են, առանց որ խօսողին յայտնած մտածումներէն յստակ ու միջոց ունեցողքանի մը տող ալ մէջբերելու: Երբ խօսող մը լաւ միտք կը յայտնէ, ան արդէն պէտք չունի անկարկութեամբ փառաբանելու: Իր խելացի արտասանութիւնները արդէն իրեն կ'ապահովեն յարգանք ու պատիւ: Աժան ու անշահ անգամներ երբեք զարծածութիւնը ապրկար ենթակային արժէքը մազալուփ չի կրնար աւելցնել...

Անշուշտ, խնդրոյ առարկայ անբովանդակ ու երկարապատում... հաղորդագրութիւնները պատրաստողներն են, որ ամենէն աւելի պէտք ունին զգաստութեան հրաւերի:

Գարգ ճշմարտութիւն մը մատնանշած կ'ըլլանք: Երբ սենք, թէ՛ կարճ, ամփոփ ու զուսպ բառերով ալ կարելի է ժողովի մը կամ հանդիսութեան մը ճշմարիտ նկարագիրը պարզել, առանց անարդարութիւն ընելու ո՛չ որ: Որքան ալ որ շատ ու զիրար հրմտող ըլլան անգամները, նիւթի մը բովանդակութիւնը կ'ըլլայ անմիջական, երբ գրիչ շարժողը կը շեղի բուն նիւթէն, ու կը թափառի նիւթին հետ աղերս չունեցող նկարագրութիւններով: Կամ շողորթութիւններու լարմունքներին վրայ:

Ամէն հաստատութիւն, ըլլալ ատիկա եկեղեցական, ազգային, մշակութային կամ բարեսիրական, ունի իր գործունէութիւնն ու նպատակը սահմանող ծրագիր-կանոնագրերը, որոնց մէջ անտարակոյս տեղ չունին ու տեղ չեն կրնար ունենալ անծերու կամ անուններու փառաբանութիւնը... Եթէ մարդիկ միայն այս կէտը իրենց մտքին մէջ ունենան, արդէն հայ ընթերցողին կը խնայուի ֆէմաններու բովանդակութիւնն ու երկարութիւնն ունեցող, յաճախ անմիջական հաղորդագրութիւններու ընթերցումին տաղտուկն ու սրտմաշուկը:

Արդեօք կարելի չէ՞ մատնանշուած այս անտարակոյս երեւոյթին մասին ալ տեսն առնել մտածել...: Համեստութիւնն ալ, ի վերջոյ, առարկանութիւններու շարքին դասուած է:

Ս. Յ. Թ.

Վերադառնալ Ն. Ե.

ՅԱԶՈՐԴ ԹԻՒՈՎ

ՏԱՆԱԴԱՒՈՐ ԳՐԱԳԵՏ ՈՒ

ԻՍՍՍՏԱՍԵՐ

ԼԵՒՈՆ ՄԱՐՏԻՈՍԵԱՆ

Գրեց՝ ԱՐՇԱԿ ՎԱԽԻԵԱՆ

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

Յրանաւայ մամուլէն ցաւով իմացանք արեւմտահայ ժամանակակից գրականութեան դէմքերէն՝ Շահան Շահնուրի մահը, որ տեղի ունեցած է 20 Օգոստոս 1974, Երեւանի Հիւսիսային թաղի մէջ:

Ծնւարկանութիւնը կատարուած է Ուրբաթ, 23 Օգոստոսին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ Եկեղեցւոյ մէջ:

Ծնւարկանութիւնը երկուշաբթի հաւաքականութիւն մը լեցուցած է եկեղեցին: Դադարէն շուրջ՝ Միւրթարեան հայեր, Սամուէլ-Մուրադ և Դաւիթյաններ վարժարանի տեսչութիւնները, Փրանսացի ծանօթ գրագէտներ՝ Անրի Թոմա, Ժակ Գրէնէ, Անտրէ Տոթէ և Ռեմոն Բենո:

Արարողութեան աւարտին գաղափարական խօսած է Սերոբէ Սրբազան, որ ոգեկոչած է անհետացող գրագէտին կեանքն ու գործը և շեշտած է. «Երբ այս պահուն հաւաքուած ենք դադարէն շուրջ հայ գրողի մը, մեր սրտին մէջ կը զգանք մեծ վիշտ մը, որովհետեւ կը կորսնցնենք արեւմտահայ գրականութեան ամենէն մեծ ու ամենէն տաղանդաւոր գրագէտներէն մէկը՝ Շահան Շահնուրը»:

Այնուհետեւ Շահնուրի դադար փոխադրուած է Փէռ Լաշէզի գերեզմանատունը, որ բանաստեղծ Ռուբեն Մելիքի ոգեկոչած է Շահնուրը ոչ միայն հայ այլեւ Փրանսագիր բանաստեղծ (Արմէն Լիւպին), որ իր միայն տեղը

ունի ֆրանսական բանաստեղծութեան մէջ:

Իր մահով Արեւմտահայ գրականութիւնը կը կորսնցնէ տաղանդաւոր ու վաւերական գրագէտ մը:

Ողբ. Շահան Շահնուր, բուն անունով Շահան Քերէթեան, ծնած էր 1903ին Սկիւտարի (Կ. Պոլիս) մէջ և յաճախած տեղւոյն հայկական նախակրթարանը և ապա 1922ին չըջանաւորուած էր Պէրպէրեան վարժարանէ: Նոյն

ԸՆԿ. ԳՐԻԳՈՐ ՀԱՃԸՆԼԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Խոր վիճակով կը գոցուի մահը՝ վերջին Հնչակեան, Լիւսանի վարիչ Մարմնի նախկին երկարամեայ անդամ, ԱՐՄՐԱՏ, Օրաբերի արտօնատէր ու վաստակաւոր հասարակական գործիչ:

ԸՆԿԵՐ ԳՐԻԳՈՐ ՀԱՃԸՆԼԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ Երեւանի, 20 Օգոստոս 1974, Կ. Ե. Ժամը 6ին, իր բնակարանին մէջ, սրտի թագաւորի հետեւեւումով:

Ծնւարկանութիւնը տեղի ունեցաւ Հիւսիսային թաղի մէջ, Կեսթրեքի Երեւանի 4ին, Թաւա Քաղի Ս. Աստուածաբն Եկեղեցւոյ մէջ, ուրիշ բաժնի ուղղութեամբ Ուրմ Համուրի Ազգային Գերեզմանատունը եւ քաղման կարգէն ետ ամփոփուեցաւ իր բնակեցան դամբարանին մէջ:

Իր մահով կը օաղալի Հնչակեան կաղնի մը, հուժկու, հաւաւուր եւ բազմավաստի, որուն կեանքը եղաւ հեռուդական ու անսպասելի, բայց մանաւանդ բոլորապէս նուիրուած մը իր կուսակցութեան, անոր Օրկանին եւ անոնց ընդմէջէն՝ ազգային, հայրենասիրական ու ընկերային սկզբունքներուն, որոնց դրօշակիրը հանդիսացաւ ու կը մնայ Հնչակեանութիւնը:

Իր կեանքի բովանդակ սեւեռութեան ծառայեց ժողովուրդին, որուն ծոցին ծնաւ, ապրեցաւ եւ գործեց հաւաքս եղանակով միջավայրի մէջ, յարգուած բոլորէն իր համուրս ու խոնարհ բնաստեղծան, ուղղամիտ եւ անկաւար վարագործ, զինք բնորոշող յատկութեան ու բարոյական անխախտ նկատագրին համար:

Գարգութիւնն ու հաղորդակցութիւնը յակասեցէն զլիւս եւ իր բնօրինակ՝ աւանդապատ, հիւրընկալ ու գաղափարական, վերնախաւի Հաճընլեան կացնահաղ գերդաստանի բուն, Լուսակ սուր ըմպելի ետ որբութեան ու օտարութեան բոլոր դառնութիւնները:

Անցեալի յիշատակները մնացին անցեցւորի իր մէջ եւ մեր ազգային ու հայրենական վերածնութիւնը զնահաւելու, գայն գորգուրալու խորհուրդը բնադրեցին իրեն:

Ներող եւ ու անյիշատակ, սակայն անգլիզող իր դաւանած սկզբունքներէն, խոստովանեց կազմ-կանոնի եւ օրենսկանութեան պահպանումին հանդէպ:

Դիւրեւ ամէն նկատմամբ բարձր պահել ընդհանուրի ծախ, դասապարտելով անձնական օտարութիւնը եւ հաճուածական ու կենցաղային սայրաբնութիւնը:

Միջին եւ մնաց զեւր ու անսակարկ հայրենասէր՝ ազգային ներօրնշանով առլցուն, ախաւաւոր մարդու ազնիւ ու խոնարհ սրտով՝ որ բարասեց միայն իր ժողովուրդին Մայր Հայրենիք հունիցս ի Հայաստանի ու իր հաւաքս Կուսակցութեան վերելքի եւ յառաջդիմութեան խոր ցանկութեամբ:

Իր անփոխարինելի դերն ու կատարած ունեցաւ ԱՐՄՐԱՏԻ գոյատեւութեան մէջ, իր Արտօնատէր եւ կուսակցական հաւաքս Օրկանի անխախտ հրատարակութեան Բախանձարի լի կուսակցական ջիւղաւորութեամբ ոչ մէկ զանդուրելով: Ինչպիսիք արդարաւոր իր ստեղծած (Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՈՂԲ. ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

Իր երեստաւորական օտարութեան

Թուականէն հաստատուած էր Յրանաւ, որ ապրեցաւ իր կեանքին միջին վերջին օրերը:

Յրանաւայ հանրածանօթ գրող՝ ողբ. Շահան Շահնուր մեծ անուն վաստակած էր թէ՛ հայ և թէ՛ միջազգային գրական շրջանակներէ ներքէ: 1929ին լոյս տեսած իր «Նախնայն» առանց հրգիւս վէպը, մեծ կեանքըրութիւն և վերահասութիւն ստեղծեց այդ օրերուն, գրական նոր ոճին և արտայայտչականութեանը համար:

Անձնական կեանքին մէջ Շահնուր լուսանկարիչ էր: Իր գրական գործերով, որոնց մէջ մատնաւորաբար կը շեշտէր եղանակն ազատած և օաղալի սփռող մէջ օտարացման եւ ձուլման ենթակայ հայութեան գոյամարտը, Շահնուր ժողովրդական գրող դարձաւ եւ սիրուեցաւ բոլորէն:

Ողբացեալ գրագէտը արտագրեց նաեւ Յրանաւընդ բազմաթիւ պատմութեանքներ և վէպեր, ստորագրելով Արսէն Լիւպին: Այդ պատմութեանքներն շատերը հրատարակուած են Յրանաւայ հանդէսներու մէջ:

Վերջին տարիներուն, հան Շահնուր՝ որուն առողջական վիճակը օր ըստ օր կը վատթարանար, կը տառապէր ոսկորային (սկորի քաղցկեղ) և կ'ապրէր Յրանաւային ապրիւնարանի մը մէջ:

Թ. Մ.

Ընկեր Անթուան Պերենիլեանի Մահը

Խոր ցաւով կը յարգենք Հայկաի հնչակեան դէկալար Երզնա-կեան Ընկեր Անթուան Պերենիլեանի մահը, որ տեղի ունեցած է Եր-կուսաբքի, 19 Օգոստոս 1974 թ. Ե. Ժամը 4 30ին, Հայկաի Ա. քուճեան Հիւանդանոցին մէջ, սրտի կարուածի հետեւանով:

Մ Ա Ն Ա Ջ Դ

Հայկաի Կրիկեան Երզնաի Խնամակալութիւնը և Նոր Սերունդ Մօսկուայի Միութիւնը խոր ցաւով կը յայտեն իրենց դէկալար Եր-զնաիկին:

ԸՆԿԵՐ ԱՆԹՈՒԱՆ ՊԵՐԵՆԻԼԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցած է Ալեքսանդր Հիւանդանոցի մէջ Երկուսա-բքի, 19 Օգոստոս 1974 թ. Ե. Ժամը 4 30ին:

Յուզաբարութիւնը կատարուած է Երեւանքի, 20 Օգոստոս 1974 թ. Ե. Ժամը 5 30ին:

* * *

Կուսակցական եւ Միութեանական երկարամեայ գործունէութեամբ եւ գործունէութեամբ լաւօր Ընկեր Ա Պերենիլեանի մահը՝ ծանր կո-րուս մըն է մեր Կազմակերպութեան եւ յայտնա Հայկաի Երզնա-կին համար:

Իր մով անգամ կը մեկնի Լաւաւան, գործունէայ, բնկերաւոր ու օրինակաւ շարժալի մը, որուն կեանքին ու վաւերական անդրադա-նաւու արժէքը կ'անցնան:

Մեր խորագրած ցաւակցութիւնը կը յայտեն հանգուցեալ Ընկե-րի ընկերակիցները, Հայկաի մեր Կազմակերպութեան եւ Ընկերակիցները:

ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕԶԱՆՆԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻՆ ԱՌԹԻ ՀՈԳԵԱՆԳԻՍ

Կիրակի, 25 Օգոստոս 1974, Մեծիկոյի առթիւ Մարտիրոսի գերեզմանատան Ս. Միլան մաս-րան մէջ, ի ներկայութեան հա-կիր պարագաներու, ընկերներու և բարեկամներու, յաւարտ Ս. Պա-տարագի կատարուեցաւ Հոգե-հանգստեան Պաշտօն, ի հանգիստ հոգւոյն նորոգ հանգուցեալ ողբ-ընկեր Հայկ Օհաննէսեանի մահ-ւան ցաւաւորութիւնը առթիւ: Ապա ի ներկայութեան սգակիրներու, տեղի ունեցաւ ողբ. ընկերով շի-

րմին օրհնութիւնը, որմէ ետք ցաւակցութիւններ յայտնուեցան ողբացեալին հարազատներուն:

Նոյն օրը տեղի ունեցաւ նաեւ Հոգեհանգստեան Պաշտօն՝ մեր բարեկամներէն և համայնքի ծա-նօթ անձնաւորութիւններէն Տէր և Տիկին Պերենիլեաններէն: Տէր և Տիկին Պերենիլեանները ինչ-պէս նաեւ Տէր և Տիկին Գրիգոր և Սարգիսի մօր՝ ողբ. Տիկին Ա-ղանի Օտարաշեանի մահուան ա-տարելիցին առթիւ: Ապա ցաւակ-ցութիւններ յայտնուեցան ողբ-ացեալին հարազատներուն:

Յ Ա Ի Ա Կ Ց Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի երկարամեայ գործունէութեան շնորհիւ, նախկին վարչական անդամ, Նյու-Երկ Ս. Գ. Հնչ. «Արծիւ» թատերախումբի վաստակաւոր անդամ և զինուորական Ողբ. Ընկեր ԱՍԱՏՈՒՐ ՕԶԱՆՆԵԱՆԻ (Լոնտոն) կսկծալի և անակնկալ մահուան տխուր առթիւ, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի Հիմնադրներու Խորհուրդը և զարգացման անդամները իրենց զգածուած և խոր ցաւակցութիւնները կը յայտեն ընկե-րուհի Արաքսի Օհաննէսեան, Տէր և Տիկին Արա Օհաննէսեան (Լոն-տոն), Պր. Հայկ Օհաննէսեան (Երևան) և համայն սգակիր պա-րագաներուն:

Յ Ա Ի Ա Կ Ց Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ս. Գ. Հնչ. Կուսակցութեան Եգիպտոսի Վարիչ Մարմինը իր խորագրած ցաւակցութիւնները կը յայտեն՝ ընկերուհի Ա-րաքսի Օհաննէսեան, Տէր և Տիկին Արա Օհաննէսեան (Լոնտոն), Պր. Հայկ Օհաննէսեան (Երևան), իր հաւատարմ, նուիրեալ եւ գործուն նախկին անդամներէն:

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ԱՍԱՏՈՒՐ ՕԶԱՆՆԵԱՆԻ

անակնկալ մահուան խոր կսկծալի առթիւ:

Ս. Գ. Հնչ. Կուս. Եգիպտոսի Վարիչ Մարմին

ԸՆԿ Ի ԳՐԻԳՈՐ ՀԱՃԸՆԵԱՆ ՈՉ ԵՆՍ Է

(Երբեմնակութիւն Ա. էջ 5)

պարտականութեանց մէջ Մեծ խիզախ ու անհաճոց գաղափար-կան պայքարին նախաին վրայ՝ երբ դաժան անաբեկութիւնը եւ գաղափար-աւորին օղբաները վաւերացուցանելը կը կսկսէին երդուեալ հայրենա-սերին:

Հասուն, բնականօրէն, օգտագոյն նախաձեռնութիւններով ու հայ-րենակցական լեցուն կեանքի մը գոմարն է իր օրը, եւ իր օրինակ եւ իր անկողնի վաստակ կ'անցնէ մեր Կուսակցութեան եւ գաղափարա-պատկան: Միջ իր անբասիւր նկատուող, օտար զգացումներով, բարեկամներ եւ անհաճոց ծառայատիրութիւնը կը գտնան օրինակ մնացողներուն:

Յարգաւել իր անբաւար ծիսակցին, իր մեծ վաստակին:

Այս ծանր կորուստը առիթ մեր խորագրած ցաւակցութիւնը կը յայտեն հանգուցեալ վերեւն Ընկերու ընկերակիցները եւ պարագանե-րուն:

Գեղարք

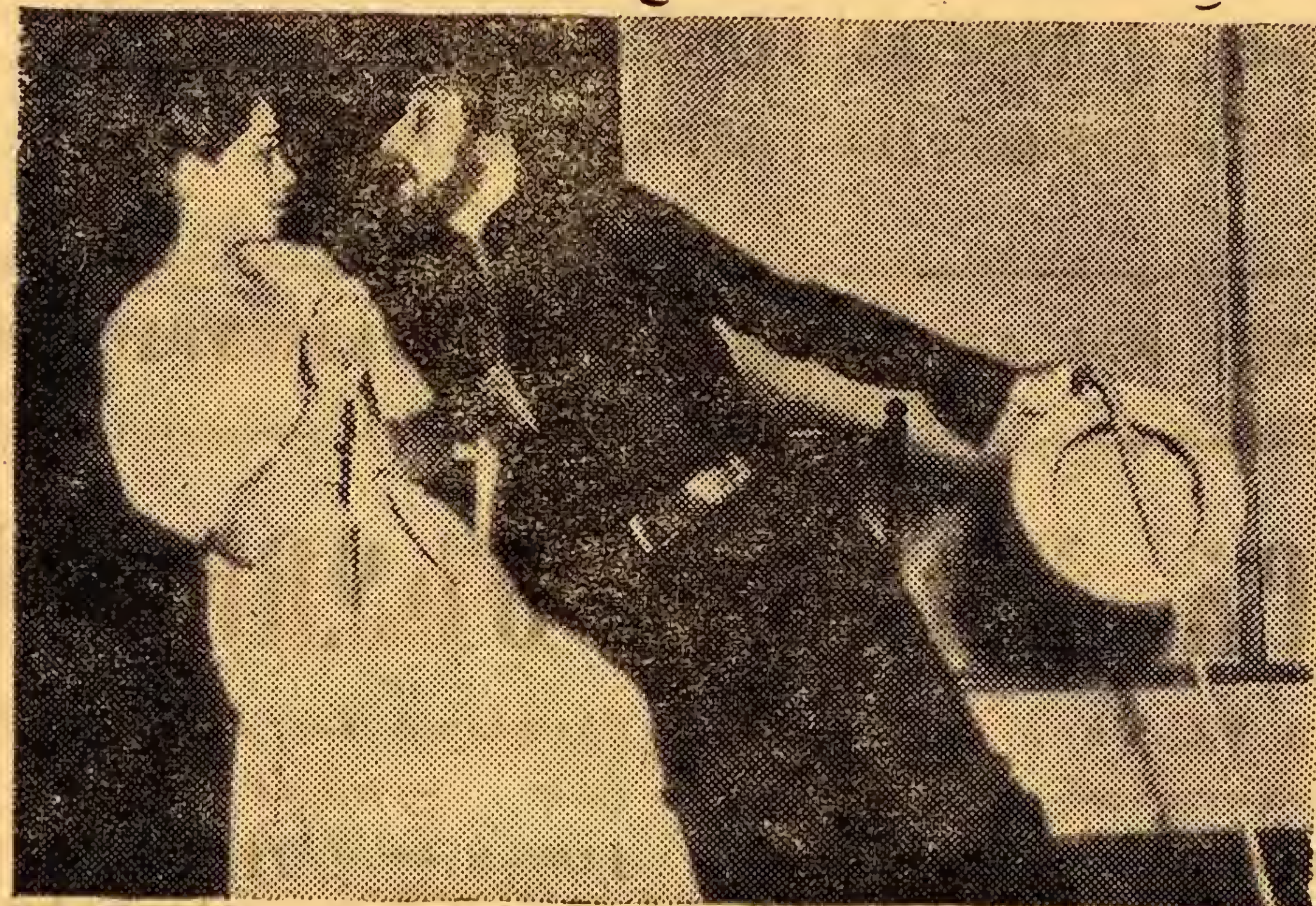
ԱՐԱՐԱՏ,

ԱՍՄՈՒՆՔԻ ԱՆՆԱԻԸՆԹԱՑ ԵՐԵԿՈՅԹ ՄԸ ԺԻՐԱՅՐ ԲԱԲԱԶԵԱՆ ԵՆ ՆՈՐԱ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ արուեստի բարձր մեկնարանութեամբ հանդէս եկան հայութեան առջեւ

Գահիրէի Սովետական Մը-շակութային Կեդրոնի «Չոյ-րովսկի» անուան հանդիսաւոր-րահին մէջ, ստուար հասարա-կութեան մը առջեւ, արուեստի բարձր մեկնարանութեամբ և կատարողականութեամբ հանդէս եկան երկու եգիպտահայ խոս-տունաւոր երիտասարդներ, մին՝ ժիրայր Բաբազեան, բա-զում ծիրերով օժտուած երի-տասարդ մը, որ քանի մը տա-րիներէ ի վեր կ'ուսանէ Երևանի Թատերական Արուեստի ճիւ-նարկին մէջ և իր ամառնային արձակուրդներուն կու գայ Ե-գիպտոս ու հանգիստ մ'առնե-լով օգտակար, կը կազմակեր-պէ թատերական կամ ամառնայի լազող երեկոյթներ: Միւսը, հա-մայնքիս պատուաբեր երիտա-

սարդուհի՝ Նորա Էքսէրճեան, որ նոյնպէս բազմաթիւ ծիրերով օժտուած, ոչ միայն դպրոցական փայլուն յարգութիւններով կ'ուրախացնէ իր ծնողքն ու բո-լոր զինք ճանչցողները այլ և յայտագիրը, երեկոյթ մը՝ որ

ներով: Ահա այս գոյգ մը պատ-ւաբեր հայ երիտասարդներն էին, որ ամբողջութեամբ կա-տարեցին Ասմունքի երեկոյթին յայտագիրը, երեկոյթ մը՝ որ

ԱՐԺԱՆԹԻՆ

ՎԻՔՐՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԱՅՑԸ՝ ԱՐԺԱՆԹԻՆ

ՄԻԻՐԷԻԱՆ ՀԻՄՆԱՐԳՈՒ-ԹԵԱՆ և Հա Փլաթայի, Գորտո-պայի, Սան Նուանի և Ռոսա-րիոյ Գետական համալսարան-ներու հրաւերով, ընթացիկ ամ-սուայ վերջերս, քաղաքս պի-տի ժամանէ՝ հռչակաւոր Աստ-ղագէտ Ֆիլիպոս և Միջազգային Աստղագէտներու Ընկերութեան Նախագահ և Խորհրդային Միու-թեան Գիտական Ակադեմիայի անդամ Վիքրոր Համբարձու-եանը, իր ազնիւ Տիկինը հետ:

Յարգելի հիւրին կ'ընկերա-նան նաեւ անձնական քարտու-ղարուհին՝ գիտնական Տիկին Էլմա Վարդանեանը և պատմա-բան Փրոֆ. Գէորգ Խրլփեան:

Այս առթիւ կազմուած է նաեւ Գաղտնայ Յանձնախումբ մը, որուն մաս կը կազմեն տեղ-ւոյս պետական և գիտական անձնաւորութիւններ:

Փրոֆ. Վիքրոր Համբար-ձուեան, իր մասնագիտութեան վերաբերեալ շարք մը դասա-խօսութիւններ պիտի տայ յիշ-եալ Համալսարաններուն մէջ, ուր պիտի ստանայ նաեւ Գա-ղտնայ Տորթորայի կոչում:

հայկական ձեռնարկներու յայ-տագիրներուն սիրայօժար իր արժեքաւոր մասնակցութիւնը կը բերէ արտասանութիւններով, թատերական դերեր ստանձնե-լով և կամ հայկական ու միջազ-գային պարերու յարգ լիցիւթ-

փառատօնի ալմէջ ներկայա-ցուց:

Ու յարգաբար անոնք հան-դէս եկան իրենց տաղանդով՝ Վ. Թէքէեանի, Յ. Թումանեանի, Ժորժ Պերնարտ Ծօ-ի, Սաշա Եսա Էթ 3)

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՓԱՅՆՈՒՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Համալսարանական ուսմանց այս տարեշրջանը խիստ պատ-ւաբեր եղաւ Հ.Մ.Ս.Ե. երիտա-սարդութեան շարքէն ներս: ԸՄ-տացուած նախաձեռն արդիւնք-ներէն մին եղաւ վիթերան ողբ.

ուսմանց ընթացքին, ամէն տարեվերջին ան ձեռք բերած է զգրագրութիւն արդիւնք, յիշտ շարունակելով ստանալ Գետական թոշակ: Ու այս տարի ծառայեալ - Քիմիա գիտ վկայուելով պատիւ կը բերէ ոչ միայն իր ծնողքին և շրջանակին, այլ և մեր համայնքին:

Իր այս բացառիկ յաջողու-թեան առթիւ Մարտիրոս Պալա-եան մաս կազմեց արար համալը-սար. նականներու և դասախոս-ներու այն խումբին, որ հրաւիր-ւած էր երեք շաբաթներու ըննա-կան այցելութեան մը Արեւմտեան Գերմանիոյ, Զաւերիոյ և Ռոտ-թիլ քիմիական ճարտարաւեստի գործարանները: Ու այս հանգիստ և օգտակար ճամբորդութիւնէն մեր երիտասարդ ընկերը Գահիրէ վերադարձաւ Ուրբաթ, 6 Մեկտ. 1974, լաւագոյն տպաւորութիւն-ներով:

Սրանց կ'ողջունենք զյոյժը և իր ծնողքը ու կը մաղթենք՝ որ իր կեանքի ընթացքին ևս ան ու-նենայ մեծ յաջողութիւններ ու միաժամանակ ծառայէ իր ազգին և հայրենիքին:

ՄԱՐՏԻԿ ՊԱԼԱԵԱՆ

Ընկեր Նուպար Պալաեանի որդ-ւոյն՝ ՄԱՐՏԻՐՈՍ Ն. ՊԱԼԱԵԱՆԻՆ ձեռք բերած բացառիկ յաջողու-թիւնը Գահիրէի Գետական Հա-մալսարանի քիմիա գիտութեան ֆաքուլթէն ներս:

Արդարեւ Մարտիրոս Ն. Պա-լաեան զգրագրութիւն (Իմիթալ) յիշատակութեամբ վկայուեցաւ որպէս Ծառարագէտ - Քիմիա-գէտ B. S. Chemical Engineering գիտալոսով, 85 արար ուսանող-ներուն մէջ:

Շատ հաւանական է որ մեր պատուաբեր երիտասարդ ընկերը նոյն համալսարանին մէջ նախակ-ւի որպէս օգնական դասախոս:

Մարտիրոս Պալաեան իր նա-խակրթական ուսումը ստանալէ ետք Հելսինկիոյ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանին մէջ, իր միջ-նակարգ և բարձրագոյն ուսումը ստացած է Ալ-Սալամ Գոլէճին մէջ, ամէն տարի խելով դասա-խօսութիւններ անձնաւորութիւններ՝ մեծ թիւով օտար աշակերտներուն մէ-ջէն և արժանացած Գետական քաջաւերական թոշակի:

Գահիրէի Գետական Համալը-սարանին մէջ իր հինգ տարիներ-

ԳԱՆՈՒՍ ԱՍԼԱԵԱՆ

Հայկական Ընթերցասրահի տիպար երիտասարդներէն է նաեւ ընկ. Գալուստ Ասլաեանը, որ այս տարի փայլուն յաջողութեամբ աւարտած է Գահիրէի պետական համալսարանի ճարտարագիտութեան ֆաքուլթէն, Եսա լաւ յիշտ-տակութեամբ:

(Եսա. Եսա էջ 4)

ԱՍԱՏՈՒՐ ՕՇԱՆԵԱՆ

(Դ Ե Ր Ա Ս Ա Ն Ը)

ՊԱՐՈՅՐ Զ. ՄԱՍԻԿԵԱՆ

Ամբողջ կեանք մը, բեմին վրայ, բեմին հետ:

13 Օգոստոսին՝ գիշերը, մութին մէջ, մահը բաշեց զայն կեանքի բեմին...

Մնաց մեզ իր յիշատակը: Կը սիրէր ան բեմը, թերեւս աւելի քան կեանքը:

Երջանիկ էր, բեմի տախտակներուն վրայ... ծնած էր, ապրելու համար այդ տախտակներուն վրայ:

Բեմի լուսարձակները՝ իր հոգիին երազներուն և իտալական երազներուն լուսարձակներն էին:

Երջանիկ էր երբ կը կարգար թատերախաղեր, կը վերլուծէր զանոնք, կ'ուսումնասիրէր դերերը:

Իր տունը - իր սրտին նըման բաց բոլորի - փորձերու սրահ դարձած էր:

Ամէն ամիս, չըսելու համար ամէն շաբաթ, ներկայացում կար:

Կեանքը՝ համ լուսնի, իմաստ լուսնի ստանց ներկայացումի:

Ու ամէն գիշեր, փորձեր, փորձեր, իր տանը մէջ:

Ո՞վ չ'անցաւ, այդ փորձերուն, իր տան սրահէն... Ֆետտրան, Գամբիազարդ Տիկինը, Եւգենիէն, Աննա Բրիտանը, Պէյոն, Օշին Պայլը, Ռէպէզզան, Գարամազով Եղբայրները, Կայսրը, Թոքան, Օթէլլոն, Տորիան Կրէյը, Գաթերին Լոփուարտը, Մարիա Տէլ Գարմէնը, Մատամ Պթըրֆլայը, Համլէթը, Դաւիթ Բէկը, Արմենոյը, Ժան Վալմա-նը, Նարոյնը և ուրիշներ, ուրիշներ, ուրիշներ, ապրեցան անոր հետ, գիշերներ, իր տան սրահին մէջ, փորձերուն, սուրճի գաւաթներու առաջ, երբեմն ալ գարեջուրի շիշերու առաջ:

Իր տունին սրահը տեսաւ քանի՜, քանի՜ երաժիշտներ - ջութակ, դաշնակ, սրինգ, կիթառ, թաւ-ջութակ, պաթըրի-սփերէթներու համար, Ուշ Լինի, Արշին Մալալան, Էլիպ-լեպիճի Զոր Զոր Աղա, Սալաթ Նոփա, Մաշտիկապատ... քանի՜, քանի՜ Մաշտիկապատներ - Փոլիաթին, Երուանգ Սիլեսու-նան, Երուանգ - անցան իրենց նուագախումբերով իր տանը սրահէն և իրենց նուագով՝ հայե-րու սիրտներէն:

Ամբողջ աշխարհ մը կար հոն, զգայուն, արուեստագետ-ներու:

Իր աշխարհն էր:

Ահա իր կեանքը:

Արուեստագետ դերասան մըն էր:

Որքան որ արժեքաւոր և բախնդիր էր խաղարկութիւնը ողբերգութիւններու մէջ (Մէ-թէրինիկ Մարիամ Մագնիսի-նացիին մէջ, Սարտուի Թոք-րային մէջ, Տոքոյնիկի Թա-րամազով Եղբայրներուն մէջ), նոյնքան ալ արժեքաւոր և բը-ծախնդիր էր իր խաղարկու-թիւնը՝ զուարթ, թեթեւ կատա-կերգութիւններու մէջ:

Բիշ անգամ հայ բեմը ու-նեցած է Ա Օհանեանի նման դերասան մը՝ սրամիտ, ինքա-տիպ, զգոմիշ, արագ, թեթեւ կատակերգութիւններու մէջ, օ-րինակներ:

Աննան էր ան Հէնէրէնի Պէպէրսին մէջ...

Աննան էր ան Թոնիկիսին մէջ...

Աննան՝ Հէնէրէնի Չառլի Կերամայրին մէջ...

Ռոպէր Տը Փլէր, Հէնէրէն, Ֆէյտո, կարծէք մասնաւորապէս ստեղծած էին իրենց Նիւթերը, հերոսները, խոսքերը, շարժում-ները, արտայայտութիւնները և խաղերը՝ Ասատուր Օհանեանի նման դերասաններու համար:

Իր հասակը, ձեռքերը, մատները (օղին մէջ խաղալով), ոտքերը, աչքերը (խոշոր-խոշոր բացած), բալուստը, ծայրը, նայուածքը, այս բոլորը խոսք-մէջ, կ'ընէին իրարու հետ:

ՕՇԱՆԵԱՆ

ՈՂԲԱՑԵԱՆ

ԸՆԿԵՐ

ԱՍԱՏՈՒՐ

ՕՇԱՆԵԱՆ

ՕՇԱՆԵԱՆ

զուարթութիւն և ուրախութիւն ստեղծելու համար՝ նամակա-ւանդ Վոսովիչի նմանող կա-տակերգութիւններու մէջ:

Եւ այս զուարթ թատերա-խաղերուն քով, տխուրներն ալ կային...

Բանի քանի հանդիսատես-ներ, կուտակուած արցունքներ սրբած են՝ Շառլ Մէրէի Փոր-ձութիւնի ժամանակ, երբ ան հեծկտազին շեշտեցով՝ հոգե-կան փոթորիկին ապրումները կը խաղար:

... Եւ ո՞վ չէ լացած երբ տեսած է Ասատուր Օհանեանի խաղարկութիւնը՝ Մուրիլայի Գարաշէներուն մէջ, մանուշա-դատապարտուած երիտասարդի մը դերին մէջ:

Թատերակներու գոց վարա-գոյրներուն վերէն դիմակ մը կը տեսնուի յաճախ՝ դիմակին դի-

անցնին հայ բեմի պատմագիրի գրիչին - անոր խաղացանկին թատերախաղերը:

Դամբիազարդ Տիկինը...

Ֆետտրա... Մարիթան...

Արմենոյը (միթէ կարելի է մո-նացութեան անդունդին մէջ նետել)...

հապա Գրեմոնի վնա-գործը (ուր անմոռանալի են իր ստեղծագործումները)՝ նա-

մանաւանդ Ընթերցասրահին վարդ բեմին վրայ, ուր ցոյց

կու տար թէ ինչպէս կարելի է

պզտիկ բեմի մը վրայ ըլլալ մեծ

դերասան)...

Թշուառները՝ Հիւ-

կայի... Աննա Բրիտանին Օնէյ-

լի... Գոռուատո՝ ձագամէթի...

Միթէ կարելի է յիշել բո-

լորը...

Անմոռանալի են անոր «Տո-

րիան Կրէյի նկարը» և «Տորթ-

ձէյրը և Գր. Հայտը»:

(Շար. Ես Է 4)

ԶՂԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳ ՄԸ

ԶԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԻՆ ԶԱՍԱՐ

Փրոֆ. Տոք. Լ. Փոփովիչի, զասախօս Տոք. Պեր Աննան և Տոք. Վ. Փանոսեան, Բրեկու Սու-րեօի ջղաբանութեան դարմանու-նէն, «Զղաբանութիւն», Հ. գեղու-ժութիւն, «Զղաբանութիւն» (թիւ հինգ 1973) բժշկական հանդէ-սին մէջ հրատարակուած օգնակա-բերութեամբ մը կը հաղորդեն՝ ի-րենց անձնական և համաթխա-րհային փորձաշինքը՝ կարգ մը ջը-ղաբանական հիւանդութիւններու արդիական դարմանումին վերա-բերեալ: Այսպէս, այսօր, միաժա-մուռ ընդունուած է՝ քի. Փարիլ-սոն հիւանդութեան և փաթիլիտ-նական ախտաբանութեան բուժման մէջ Լ-Տօփա-ի կիրառումը ասօ-նաւարտ պէտք է փոխարինէ հե-տագային օգտագործուած բոլոր դի-

դերը: Այս արագաշարժ կարելի է կիրառել բերան միջոցով, առա-ջագրական դեղատափարակ, որ կը-սայ անսխիլ օրգանա միջոցով օս-կարմր և սոյսիկալ աւելի: Կը յի-շուի նաեւ հակափափուրստակա-նոր պատրաստութիւն մը, յաջողու-թեամբ փորձարկուած, այսինքն՝ Գլորիաթաթ օժ Ամանթաթիլը՝ 200-400 միլիկրամ օրական:

Հուսմանութեան վերաբերեալ ներկայիս գոյութիւն ունեցող դե-ղագործական ընդարձակ գիտա-րէն մէջ, հեղինակները կը պնդեն իրենց ձեռք բերած արդիւնքներն ու վրայ Թիկերթը (Կայիլ) պատրա-ստութեամբ, որուն հակազդածակա-կան գործադրութիւնը բացարձակա-պէս գերազանց է ուրիշ ար-ագործակներ: Գերհետաքննելու (Շար. Ես Է 4)

ԻՆՉՈՒ ՎՏԱՐՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆ ՉՏՐՈՒՅՑ

Միթէ այնքան էլ անոյս մարդ է Ռոզա Միքայէլը: Այս հարցն է, որ հենց ինքն Սեւանի ժամացոյցի գործարանի միասնի-կական արագործութիւնը բանու-նէր: Առիթը ձեռնարկութեան «Տորթի» վարպետի տուած զեկու-ցագիրն էր, ուր ասուած էր, քի Ռոզա Միքայէլը չի կատարում արագործական փլանը, ուսումն է աշխատանքի, հաշուի չի առնում վարպետի նկատողութիւններն ու չի վերացնում խառնը: Եւ առա-ջադէպ՝ հետաքննել նրան աշխատա-նքի:

Սակայն «Տորթի» չկա-րողացաւ պատճիւլ որոշում ըն-դունել՝ առանց տեղի փորձախո-րեան կոմիտէի համաձայնութեան: Եւ քանի որ խնդրոյ առարկան ե-րթասարդ էր, ապա նրա հարցի հենարկովը յանձնուեց փորձախո-րեան երթասարդական գոմիտի-ին:

Այդպիսի գոմիտիներ կան սովետական բոլոր ձեռնարկութիւ-ններում: Նրանք հոգում են աշխա-տանքի և ուսման պայմանների, կենցաղի, երթասարդութեան հան-գրութիւն երբեմն ստանձնել եր-թասարդների ու վարպետի միջեւ տեղի ունեցող բնորոշութիւնի ա-ռաջին անգամ մտախն:

Գոմիտիայի անդամներ եղան միասնական արագործական, հետեւեցին աղջկայ աշխատանքին ու վարձին և գոյց ունեցան նրա հետ:

— Ես ինձ պատահական մարդ եմ համարում գործարանում, - խոստովանեց նա. - Այսօր եկայ, որովհետեւ ինձ հետեւեցին ընդունե-լութեան հնարքները յաջող չեղի: Իսկ ի՞նչու ժամացոյցի գործարան եկայ: Ի՞նչու եկան ինձ լուսաւոր, մաքուր արագործա-տեղ, ձեռնարկական խաղաքներ: Միասնական արագործական աշխատանքում աշխատելու ուղեգիր ստացայ, քեւ ինձ համար միջնորդ էր, քի ուր կ'ուղարկէին: Մասնագիտութիւնն էլ պատահաբար ընտրեցի: Եւ ահա միակերպ աշխատում եմ օր-օրի: Լաւ է, քի վաճ՝ ինձ չի հետաքը-րում... - այսպէս ասաց նա իր մտքին: Միջին բանուորները, որոնց հետ գոյց ունեցան գոմիտիայի անդամները, նեցեղն, որ Ռոզան ուրիշ աղջիկ է, կարող է լաւ աշ-խատել, բայց, երեւի, չի ուզում, քանի որ անտարբեր է իր գործի հանդէպ:

— Պէտք է օգնել աղջկան քո-րապիւլու այդ անտարբերութիւնը եւ ոչ քի հետաքննել, - ասաց յետոյ ինձնեք է մա Ալուիսանեան գո-միտիայի նիստում: Համաձայնեցին: Այս որոշումը հաղորդուեց փորձ-միութեան կոմիտէին, որ պատե-պանեց այն: Գոմիտիայի անդամ-ները օ ֆուրիւն վերցրին աղջկայ վրայ, Նրան օգնեցին Ռոզային նոր մասնագիտութիւն ընտրելու եւ իւրացնելու:

Բիշ անց՝ Ռ. Միքայէլը ար-ագործական փլանի գերակատա-ման համար մրցանակի ներկա-յացուեց: Նրա բնկանութիւնը ա-ռաջինն առաջարկեց այն վարպե-տը, որ զեկուցագրել էր «Տորթ» աշ-խատանքում: Հետաքննման մա-տիւն, ինչ վերաբերում է վաւերա-նմանին... Նա այդպէս էլ չտուեց:

— Իսկ ինձ հետեւեցին, - հարց-րեց Ռ. Միքայէլը Ռ. Պիլի քրթա-կիցը:

Սովորելու եմ հետախոյ, - պատասխանեց նա - գործարան չեմ լինի: Մարդիկ ինձ օգնեցին, եւ ես օսեմ անախտացայ: Օր-նակ, նախաձեռնեմ եմ Էմմա Ալու-իսանեանին, Նրան էլ օգնեց եր-թասարդական գոմիտիան: Նա ինձ պատմեց, քի ինչպէս է ինքը որպիս

աշխատանքի ընդունուել փորձա-րան, մի ի՞նչ աշխատել, իւրացել է գործը եւ ցանկացել տեղափոխ-ւել կալվածական արագործաւ: Դիմել է երթասարդական գո-միտիային: Այսօր ուսողի լինել են նրան եւ օգնել: Ցեօյ ընդուն-ւել է Սեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի հետախոյ բաժնիք եւ աւարել իմիտական Ֆակուլտետը: Ուզում եմ նա նախաձեռնել:

... Ամէն օտար գործարան աշխատելու եմ գալիս բազմաթիւ երթասարդներ: Երթասարդական գոմիտիան գոյցներ է ունենում նրանց հետ, ցոյց տալիս արագոր-ծական, հանդիպումներ է կազ-մակերպում ժամացուցային ար-ագործութեան առաջատար վարպե-տների հետ: Ամէն ինչ արում է առաջին իսկ օրից օգնելու, օա-հագրելու համար նորիցներին: Ահա քի ինչու երթասարդական գոմիտիայի աշխատանքային փլա-նում նախատեսուած է նաեւ այս-պիսի կէտ: «Հսկել բանուոր-հա-նակներին ընտրութեանը»:

Նրանցից ամէն մէկի քեկ-նաժողովներ ենում եւ գոմիտիայի նիստում: Եւ նրա համաձայնութիւնն առնելուց յետոյ միայն արագոր-ծաւ վարիչը կարող է աշխատե-լ ստանի վարպետին: Ամէն աշխատե-լ նախապատրաստման համար գոր-ծարանի քանուր-հրահանգիչին յանձնաւ ղեկավարում է աշխատա-վարի 10 օրը: Բայց այսօր փողը համար չէ, որ իրենց վրայ են վերցնում նման գործ: Հրահան-գիչ են դառնում նրանք, ովքեր մարդկանց հետ աշխատելու մէջ բաւարարութիւն են գտնում եւ մանկավարժութիւն իրենց երկ-րորդ կոչումն են համարում:

Գործարան են գալիս զար-գացած, գործիմաց երթասարդներ: Գոմիտիան հետեւում է, որ նրանք զբաղուեն որակեալ, իրենց զար-գացման մակարդակն համապա-տասխան աշխատանքով, կարողա-նան աշխատել իրենց գիտելի-քները եւ օտարութեան իրենց ու-սումը՝ միջնակարգ կամ բարձրա-գոյն մասնագիտական հաստատու-թիւններում:

ԿՈՆՍՏԱՆԹԻՆՈՒՆ ԾԱԿՈՐԱՆԱՆ

ԱՍՏՈՒՆԻ ԱՆՆԱԵՆԵԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԸ

(Շար. Բ. Էջ 5)

Կիթրի, Էստոն Ռոստանի, Ուի-լիմ Սարոյանի, Նրիտան Օտ-նանի, Շերտիլի, Էսթէն Լա-պիլի ստեղծագործութիւններով, իրենց կատարումներուն ընթաց-քին ապրելով և ապրեցնելով բոլոր ներկաները, որոնք իրենց խանդավառ ծափահարութիւն-ներով յայտնեցին իրենց գոհու-նակութիւնը:

Երջանք, որ վերոյիշեալ օ-տարազգի մեծ գրողներու գոր-ծերէն գործարանում կատարելը՝ մեծ մասամբ հայերէնի թարգ-մանուած էին մեր խոստումնա-լից երիտասարդ ժողովրդի Բա-բազանի կողմէ:

Շերտիլի Էստոն Ռոստանի, Ուի-լիմ Սարոյանի, Նրիտան Օտ-նանի, Շերտիլի, Էսթէն Լա-պիլի ստեղծագործութիւններով, իրենց կատարումներուն ընթաց-քին ապրելով և ապրեցնելով բոլոր ներկաները, որոնք իրենց խանդավառ ծափահարութիւն-ներով յայտնեցին իրենց գոհու-նակութիւնը:

Ապրիլ, զատ ապրիլ, եր-բանիկ և երկար ապրիլ:

Ս. Գ.

ԱՍԱՏՈՒՐ ՕՇԱՆԵԱՆ
(ԴԵՐԱՍԱՆԸ)

(Շարունակութիւն Գ. էջ 16)

Հինգ երկար տարիներ ուսումնասիրելէ վերջ Օսկար Ուայլ-տի վէպը, յաջող թատերաստի մը վերածած է, հինգ արարներով: Աթանալիս եւ ինքնատիպ ստեղծագործում մըն էր վերջին արարին Տորիան: Կրէյլի կերպարանափոխութիւնը, դիմագիծին այլակերպումը, ու Ասատուր Օհանեան արուեստով եւ հնարողութեան ներուժով հարազատորէն էր-ցաւ տալ այդ այլակերպումը Տ. Կրէյլի պատկերին առաջ:

Նմանապէս իր գործն է, իր աշխատանքին բերքը՝ «Տոբ» ձեռքը եւ Գր. Հայտը, թատերաստի վերածուած խղճամիտ ուսումնասիրութեամբ:

Անհատատի է անոր խաղացած թատերաստներուն թիւը... Բանի մը հարկեր... Զափազանցութիւն չէ... Թիշինք դեմ՝

«Գէպօ» (քանի աշխատեց) ... «Յարութիւն» թուրքերի ... «Ռեպեզ» թուրքերի (Հարձակումը կարէն աւելի յուզիչ) ... «Արշալոյսի կիներ» Գաղտնայի ... «Ժամերորդ» Սաշա-Կիթրի ... «Գաւիթ» Բէկի Ռաֆֆի ... «Գաւիթի» Հովնաթան Հիւկոյի ...

Ձի վերջնաւոր ցանկը... Ըսինք քանի մը հարկեր... Այո, երկու հոգի էին աւտոյնը բռնողը ալ հանցած էր զանոնք՝

Վաստակաւոր դերասաններ Արաքսիս եւ իր ամուսինը՝ Ասատուր Օհանեան:

Տարիներ, տարիներ տուին իրենց կեանքին, իրենց հոգիին, իրենց առողջութիւնին...

Անոնք քաղցին թշուառութեան մէջէն, աղքատութեան մէջէն, միշտ բեմի ճամբով...

Ունեցան օրեր, որ ամսերը հինգ զրուշի՝ դժուար կը ծախուէին...

Հինգ զրուշով հաց մը ուստիւն համար, չոր հաց մը...

Տառապանք, չարքարանք, ցանք, եկամտ չըլլան մը նոյնիսկ, ուր արեւն կար հագին մէջ Արաքսիին... սակայն չի քաշուեցան բեմէն...

Ձէին կարող քաշուիլ...

Բեմը իրենց կեանքն էր...

Բեմը իրենց սէրն էր...

Բեմը իրենց արեւն էր, հոգ չէ թէ արեւն դրաւ միոյն թոքերուն մէջ...

Գիշերը, ներկայացումէն ետք, բեմատար կողք մը կը բերէին ու վրան կը դիզէին տուէն բերած կահ-կարասիները (Թուրքիոյ մէջ սպաննուած մօր պատկերն ալ, որը այդ գիշեր մաս կը կազմէր «տէգոտիւն»)...

Թագած, տխուր, կը քալէին, կէս-գիշերին, կառքին ետեւէն... մաշին մէջ յստակ չէր տեսնուեր... Անցորդները կը կարծէին թէ դա-գաղ մըն է որ կը տանին. ետեւէն՝ լացողներ...

Գաղտնիքայ թատրոնը այդ օրերուն...

... Դա՛գաղ մըն էր...

... Ետեւէն լացողներով... Տարիներ, տարիներ, Ասատուր եւ Արաքսի Օհանեաններ, տուին իրենց կեանքը բեմին ու կեանքը առին բեմէն:

Ու քալէցին անոնք. երկու-քը, տարիներ, տարիներ, դա-դուքներու մոթին եւ աղքատութեան մէջէն՝ բեմի ջահը լուսաւորիչ իրէ ց կեանքին:

Եւ յոգնեցան երկուքն ալ, Շատ յոգնեցան...

Ճամբան հայ բեմին, գաղտնիքով մէջ, գողգթայ մըն է, ուր խաշին տեղ՝ բեմին տախտակները կան...

Մին քաշուեցաւ - Ասատուր Օհանեան - տարիներ առաջ, գործով լոնտոն մեկնելով:

Միւսը - Արաքսի Օհանեան - քաշուեցաւ հայ բեմէն՝ յարկինա-կան հանդիսութիւնէն վերջ եւ այսօր, Ասատուր Օհանեան, քաշուեցաւ կեանքի բեմէն ալ...

... Ինքը որ տեսած էր կեանքին մէջ՝ այնքան վարա-գոյրներու իշխելը բեմին վրայ, չի տեսաւ իր կեանքի վարագոյ-րին իշխելը՝ իր կեանքի բեմին վրայ...

... Եւ այս վերջինը - վա-րագոյրը - ի՛նչա, արագ, շատ ա-րագ - յանկարծամահ - բեմերու իշխող վարագոյրներէն ալ աւելի արագ:

Բանի, քանի՝ անգամներ ինքը քաշած է վարագոյրներու ջուռները...

— Գոցէ՛, գոցէ՛, գոցէ՛...

... Սյա անգամ, ձայն չի լսուեցաւ, ոչ ալ ջուռն սեպւելե-ցաւ... գոցուեցաւ ինքի իրենը...

... Մոթին մէջ, մէկը - Ան-տեսանելին - գիշերը քաշած էր ջուռները եւ...

... Եւ սեւ վարագոյրը ի-շած...

Գ. Զ. Մ.

ՇՆՈՐՀԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հայկ կարգադրեանի սու-րական Պապարտեայի մէջ յա-ջողութիւն եւ Շաւարշ Կարգադ-րեանի սուրական պարզէի մէջ յաջողութիւն ուրախ առիթով խմ-բագրութիւնս կը շնորհաւորէ գի-շերէնք եւ իրենց ծնողները եւ նորա-նոր յաջողութիւններ կը մաղթէ:

Մ Ն Ո Ւ Ն Պ

Ուրախութեամբ կը տեղե-կանաք, որ Տէր եւ Տիկին ընկեր-վարդան Եղաշեկան (Գէրոյթ) բախտաւորուած են առիթեկ աղ-ջիկ զաւակով մը:

Այս ուրախ առիթով մեր խնդակցութիւնները կը յայտնե-ք բախտաւոր ծնողաց եւ կողմերու ընտանեկան պարագաներուն:

ՄԱՐԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆՅԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիկին Արաքսի Օհան-եան, Տէր եւ Տիկին Արա Օհանեան (Լոնտոն) իրենց յոյժ սիրեցեալ ամուսնոյն եւ հօր՝ ողբ. Ասատուր Օհանեանի դառնալէս մահուան կսկծալի առթիւ կ'ընեն հետեւալ նուիրատուութիւնները:

- Գահիրէի Աղքատախնամին 1000
- Ալեքսանդրի հանգստ. տուն 1000
- Հայկական Ընթերցասրահին 1000
- Յուսարբերին 1000
- Արեւին 1000
- Ջահակիրին 1000
- Վաստակաւոր դերասան ողբ. Ասատուր Օհանեանի անակնկալ մահուան կսկծալի առիթով, Մօ. եւ Տիկին Եղաշեկան Յակոբեան փո-խան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.
- Հայկական Ընթերցասրահին 100
- Ջահակիրին 100

(Ստանալ Ջահակիրին)

Տիկին Վարսենիկ Մատաղա-եան, Տոբ. եւ Տիկին Աղաթի Մատաղաեան եւ զաւակուք իրենց ամուսնոյն, հօր եւ մեծ հօր՝ ողբ. Զօրապ Մատաղաեանի մահուան քառասուններն առթիւ կը նուիրեն.

- Բալթիստիկին 1000
- Ալեքսանդրի 1000
- Հայ Կ. Ոսպին 500
- Գահիրէի Աղքատախնամին 500
- Յուսարբերին 500
- Ջահակիրին 500

Իրենց սիրելի մօր՝ Ողբ. Ա. զաւակի Ստապաշեանի մահուան Ա. տարեկիցին եւ անոր քաղցր յի-շատակին, Տէր եւ Տիկին Գերգ Ստապաշեան կը նուիրեն.

- Ալեքսանդրի Հանգստեան Տան 1000
- Գահիրէի Աղքատախնամին 1000
- Գալուստեանի ճաշի սեղանին 1000
- Եկեղեցւոյ եւ Գերեզմանատան Գայժառութեան 1000
- Հայ Կ. Ոսպին 1000
- Յուսարբերին 200
- Արեւին 200
- Ջահակիրին 200

Այրի Տիկին Նաւարդ Մէլէ-մէթեան եւ զաւակուք՝ Լեւոն եւ Արտա, իրենց յոյժ սիրեցեալ ա-մուսնոյն եւ հօր՝ ողբ. Վահան Մէ-լէմէթեանի մահուան Ա. տարե-կիցին առթիւ կը նուիրեն.

- Հայ Կ. Ոսպին 200
- Ալեքսանդրի Տիկնանց Միութեան 200
- Հայ Երիտասարդաց Միութեան 200
- Յուսարբերին 200
- Ջահակիրին 200

Իր դստեր՝ Օր. Եւալան Ու-չիկեանի ընդ. Գր. Ճէյմս Հարթի (Մ. Ն.) բարեբաւորիկ ամուսնու-թեան ուրախ առթիւ, Սրբուհի Շաքէ Ուչիկեան կը նուիրէ.

- Եկեղեցւոյ Գայժառութեան (Գահիրէ) 200
- Եկեղեցւոյ Գայժառութեան (Աղեքս.) 200
- Յուսարբերին 200
- Արեւին 200
- Ջահակիրին 200

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Այրի Տիկին Շաքէ Օհանեան, Տոբ. Արեգ Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Վահան Չիլինեան եւ զաւակուք. Նելկայիս Կու-գան իրենց խորին շնորհակալութիւնները յայտնելու Գերգ. Տ. Սերովբէ Սրբ. Արք. Մանուկեանի, Գերգ. Տ. Արսէն Սրբ. Եպս. Պէրպլեանի, Գերգ. Տ. Կիւտ Սրբ. Եպս. Նագաշեանի, Գերգ. Տ. Ներսէս Ս. Վրդ. Բապուճեանի, Տ. Սահակ Ա. Բնի. Շաքարեանի, Տ. Նարեկ Բնի. Յարութեանի, Գ. Թակոբ Համբիկեանի, Սարգիս Պալանեանի, Արամ Մովսէսեանի, Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողո-վի յարգարժան ատենապետին եւ յարգելի անդամներուն, Աղեքս. Աղգային Իշխանութեան, Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդր. վարչութեան եւ Եգիպտոսի վարիչ Մարմինն ու իր շրջանակին, Վերս., Վարաւառ., Ջահակիր. եւ Շարժումս Թերթերուն, տեղ-ւոյս բարեսիրական, մշակութային եւ մարզական միութիւններուն, ինչպէս նաեւ Եգիպտոսի թէ արտասահմանի իրենց բոլոր ազգա-կաններուն եւ բարեկամներուն որոնք անձամբ, նամակով, քառթով, հեռագրով, հեռախօսով, ծաղկեպսակ գրկելով, կամ ազգային հաստատութեանց, մշակութային, մարզական եւ բարեսիրական միութեանց նուիրատուութիւններ ընելով ցաւակցութիւն յայտ-նեցին իրենց յոյժ սիրելի եւ թանկագին ամուսնոյն, հօր եւ մեծ հօր՝

ՈՂԲ. ՀԱՅԿ ՕՇԱՆԵԱՆԻ

մահուան եւ անոր քառասուններն առթիւ:

200 ՅԱՆՎԱՐ 200 ՄԱՐՄԻՆ
ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՎ
FERRO CHINA
RED HEART
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԵՌԱՌՈՍ 910810 R. C. C. 16561

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՓԱՅԼՈՒՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Շարունակութիւն Բ. էջ 16)

Գ. Ասլանեան իր ուսումը Համալսարանին մէջ, եւ չորս տա-ստացած է Գալուստեան Աղգ. վարժարանի մէջ, արժանանալով բարձրագոյն ուսմանց զգալա-կան, ապա յաճախած է Ռուզէպ Մուրկանեանի վարժարանը, ուրկէ տատացած է երկրորդական ուսմանց վկայական:

Իր միակ փալաքը եղած ըլ-լալով ճարտարապետութիւնը, ան երեք տարի յաճախած է Վէնար-տօ Տա Վիլնիին իտալական հիմ-նարկը, ուր առաջին հանդիսաւ-րով տատացած է ճարտարապետու-թեան տիպով:

Այս պատուաբեր արդիւնքը առիթ մը հանդիսացած է ընկեր Ասլանեանին, որ կատարելագործէ իր ուսումը Գահիրէի Գետական

Համալսարանին մէջ, եւ չորս տա-ստացած է Գալուստեան Աղգ. վարժարանի մէջ, արժանանալով բարձրագոյն ուսմանց զգալա-կան, ապա յաճախած է Ռուզէպ Մուրկանեանի վարժարանը, ուրկէ տատացած է երկրորդական ուսմանց վկայական:

- Տէր եւ Տիկին Աստիկ Մէլէ-մէթեան իրենց սիրելի եղբոր՝ Տիկնան Չ. Բարեքեանի Մոթ-րեալի (Գանատա) Սըր Ճորճ Ուի-լիւմ համալսարանէն պատկաւոր գիտութեանց B. Sc. տիպով յաջողութեամբ շրջանաւարտ ըլ-լալուն ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Տեկեմաք Բարեքեան կը նուիրեն.
- Ալեքսանդրի 100
- Եկեղեցւոյ Գայժառութեան 100
- Գահիրէի Աղքատախնամին 100
- Արեւին 100
- Ջահակիրին 100

- (Ստանալ Արեւին)
- Ողբ. Նուպար Ալլապեր-եանի մահուան քառասուններն առ-թիւ՝ Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Տօնիկեան կը նուիրեն.
- Գալուստեանի Աղգային վարժարանին 100
- Ներք իսթ Հայկ. Ազգ. միութ. 100
- Յուսարբերին 100
- Արեւին 100
- Ջահակիրին 100
- (Ստանալ Արեւին) Ճապարանէն

ՀԱՐԱՆԱԿԱՆ ԶԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

(Շարունակութիւն Գ. էջ 16)

(Բնօրինակ) Գարմանով մէջ բա-ց սոփի Եանգեղոսիւն կ'առնեն Պեղեգեթիի Եանգեղոսիւն Ամենաբարե-ները, որոնք առաջ կը բերեն կեն-սունակութիւն, երաջով նոյնիսկ միջնէ անգնութիւն, Ամենաբարե-ներու պարագային, կը պարտա-դրուի ասոց պատճառ իրող հի-ւանդութիւններուն համապատաս-խան բուժում մը: Ան այս՝ կը դարմանուի ընկերակալին գե-րբնուումը, ընկերակալին ախտա-կարծութիւնը կամ բեմիկ ուղե-ղային յարմարութեան երեւոյթ-ները, լեւաղային կամ երկաղա-յին հիւանդութիւնները, Ե՛ւ անա-կան խողովակի կամ մարտդա-կան խողովակի հիւանդութիւն-

ները եւայլն: Փարձ ցոյց կու տայ րէ լաւագոյն արդիւնքներ կ'առա-ջին օգտագործելով զեղային զու-գախառնութիւն, ուր կ'ընկերակցին ամօթի մը եւ քնածուծը. օրինակի համար անկողին մտնելու առեւ-Ամիքալ Սոսթի եւ Մեթիւալի բաղ-կացութիւն մը, որուն կարելի է աւելցնել Հիփոսեթի կամ Թիո-թի: Սրէ արագեղութիւնը գոհա-ցուցիչ չէ, կ'աւելցնուի ոչ-պար-պիւրութիւն քնածուծը օրինակ 1-2 խիւսակ նոսրութեան կամ նիւրա-գեփամ: Լաւագոյն արդիւնքներ ձեռք բերուցաւ Եանի գործածե-լով նախնական պատրաստութիւն մը եղող Կամպիթալի 1-2 խիւ-սակը: Ա. Վ.

ՀԱՅԿ ՕՇԱՆԵԱՆ

ՀՆՁԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ ՀՈՂԱՅԻՆ ԴԱՏԸ

Հողային Դատի իրաւ պաշտպաններն ու զայն անկեղծօրէն հետապնդողները ամէն օր «Հող կ'ուզենք», «Մասիս» ու «Վան» պոռագողները չեն: Բէ ալ անոնք՝ որ աժան ամբաստանութիւններ կը շարտեն հոս ու հոն, ինքզինքնուն դատաւարի դեր տուած, երբ այդ մասին արքան կարելի է քիչ խօսելու պատճառներ ունին:

Դիւրին է «Հող կ'ուզենք» ըսելը: Դժուարը՝ ուղղաձը ձեռք ձգելն է: Ոնէ՛ անհատ կամ որեւէ կազմակերպութիւն երբ ինքզինք հողային դատի տէր, անոր լուծմամբ մտահոգ կը ներկայանայ, պէտք չէ բաւարարուի «կ'ուզենք»ով: Պէտք է պարզէ գործունէութեան ծրագիր մը: Պէտք է ներկայացնէ թէ ի՞նչ պայմաններով և որ միջոցով կ'առաջադրէ այդ դատին յաղողութիւնը, կամ՝ կը յուսայ որ Թրքահայ բռնագրաւեալ հողերը իրենց բո՛ւն տիրոջ կըրնան վերադարձուիլ օր մը: Այլապէս, հողային դատ հետապնդելը եթէ Թերթի մը սրևանկներուն անպատ փխլան հոսեցնել կամ սը-րաճի օրը բամբէ կոկորդ պատռել է, ապա պէտք է դիտել տալ, որ այդ ձեւով շիւղ մ'իսկ տեղէն չի շարժիր:

Մեր հողերը մեզի տուաւ պիտի չ'ըլլայ: Սենք պիտի նըւա-
ճենք զանոնք մեր ամէնօրեայ պայքարով, մեր օտար բարեկամնե-
րու աջակցութեամբ, և օգտուելով քաղաքական պայմաններու
նպաստաւոր դասաւորումէ: Ասիկա կ'ենթադրէ ունենալ սկզբուն-
քային կողմնորոշում, յստակ քաղաքականութիւն և իմաստուն գոր-
ծելակերպ: Աճա՝ անհրաժեշտ նախապայմանները հողային դատի
հետապնդման: Ուեւէ անհատ կամ կազմակերպութիւն, որ ինքզինք
կը յարգէ և անկեղծօրէ՛ն տրամադրուած չ'իր ժողովուրդի ազ-
գային իրաւունքի պաշտպանութեան հանդէպ, իր ժամանակը չ'ող
կ'ուզենք իր յանդերգով չի վատնել, այլ իր պահանջը կը փոխարէ-
սործնական գետնի վրայ, կր զօժ գայն կենսագործելու ուղին:

Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցության թիվ 1 ընտրատարածքի ընտրյալ պատգամավորը՝ Ս. Դ. Հնչակեանը, որպես գոյություն ունեցող քաղաքական կուսակցության պատգամավոր, ընտրվել է Երևանի մարզպետության ընտրության արդյունքում, որի մասին հայտարարվել է Երևանի մարզպետության կողմից հրապարակված հրամանով։

Արդարեւ, Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան 11րդ Համագումարը, Հողային Դատի հետապնդման սկզբունքային ու թաքսի-րական գիծ ընդունած էր:

Հողային Դատի հետազոտման պայքարին մեջ յեւոյ աշխարհի Սոցիալիստ երկիրներուն, նորագոյս տնտեսականներուն եւ ազատասէր ու արդարասէր ժողովուրդներուն, զանոնք մեր յնական դաճակէյցները նկատելով:

Իր այս սկզբունքային դիրքորոշումն մեջ, Հյւսիսային Կովկասի իրողութիւնը, որ միջս զգային դրամատիքութիւնը, իր էութեամբ իսկ դէմ է ժողովուրդներու ազգային ինքնորոշման իրաւունքին, այդ ժողովուրդներու քաղաքական և առնետնական անխախտութեան:

Դրամատիքու թիւնը, իր տնտեսական կառուցով, իր գոյութիւնը պայմանաւորած է ազգային հաւաքականութիւններու ճշնշուով, անոնց ազգային հարստութիւններուն շահագործումով։ Իսկ ժողովուրդի մը ազգային և ընկերային ազատագրութիւնը ժխտումն է գաղութային տիրապետութեան, վերացումն է ժողովուրդներու ազգային և ընկերային շահագործման։ Ահա թէ ինչու սիւլազգային դրամատիքութիւնը չի՝ կրնար համաձայն ըլլալ բանի մը, որ իր գոյութեան ժխտումն է։

Իր սկզբունքային դիրքորոշումին մէջ, Հնչակեան Կուսակցութիւնը իր առջեւ ունի պատմական այն տնտեսփառք՝ որ եւրոպական դիւանագիտութեան վերջին նշխարն է եւ իսկ իսաբերայ վերաբերումն է հայութեան ճակատագրին հանդէպ։ Եւրոպայի զաղութակալ տէրութիւնները հազար խոստումներ չտալէն մեզի, անոնցմէ ոչ իսկ մէկ հատը գործադրելու պայմանւելոյն իսկ այն օրերուն, երբ ի նպաստ Կարտայայտութիւն հայութեան ազգային պետականութեան վերականգնումին, այդ մէկը մեզ աւելի լաւ շահագործելու համար էր՝ միջազգային քաղաքականութեան իրական մէջ, Թուրքիէն աւելի կարեւոր զիջումներ կորզելու նպատակով։

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

ԾՐԱԳՐՈՒՄԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ
ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Եզդիպտոսի Տնտեսական և
Քաղաքական Մարզերումի Գերա-
գոյն Ուորհուրդը, Երկուշարթիի
լի հաւաքոյթին ընթացքին, որ
տեղի ունեեաւ աս. փոխ-վարչա-
պետ Տոքթ. Ապտէլ Ազիզ Հեկա-
զիի նախագահութեան ներքեւ,
հաստատող այն թարգման, ըստ
որում, Հողային Բարելաման եւ
Ցանքի Գետական Կազմակերպու-
թեան պատկանող 33000 ֆետաւ
մշակելի հող՝ պիտի բաշխուի
նարտաքաղտական եւ հողագոր-
ծական միջին եւ բարձր հիմնարկ-
ներէ եւ փաշարթիներէ վկայեալ-
ներու միջեւ:

Գերագոյն Ուորհուրդը հաս-
տատեց նաեւ Դաշնակցային Գեր-
մանիայէն ստացուած 250 միլիոն
Տ. Մարքի փոխուող թեան յատ-
կացումները՝ զանգաւն ծրագրու-
ներու, ինչպիսիք՝ Ապուլիի պա-
րարտացոյցիչներու (102 միլիոն),
խողովակներու (32 միլիոն), Աղեք-
ստի դրոյն ծփուն նաւախարխիւրի
(24 միլիոն) ծրագրները, ինչպեւ
նաեւ Գերմանիայէն ներածուելի
նպրանքներու:

Ուորհուրդը վաւարացուց նաեւ
Իրաքի հետ ստորագրուած համա-

Այս որոշումին նպաստակն է նախագահ Անտուար էլ Ստաաթի յանձնարարութեանց կիրարկումը, արտագործութեան քանակը աւելցընելու համար օգտուելով՝ այս վկայ-նալեւնեան գիտական փորձառու-թիւնն:

Այս հոդերու բաշխումը պի- նակութեանը գումարները բարձ-

րացնելու նպատակով երկու երկիրներում միեւ իգամ համաձայնութեան, Երկու երկիրները սկզբնական քով համաձայն են նաև Ազգապաշտպան քաղաքի զառարաններուն օգտագործման և այդ զառարաններուն յաւելեալ կարողութիւններով՝ որ տարեկան 1,5 միլիոն թան կը հաշուուի, իրաքեան քաղաքի զառարան կառարանու:

Գերագոյն Խորհուրդը նմա-
նապէս վաւերացուց Ռուստինի
հետ կառարարած համաձայնու-
թիւնը, հազարաթուքեան մարզէն
ներս համագործակցութեան հա-
մար է որ կը բողկանայ Նոպա-
րիէի շրջանին մէջ բազմահազար
ֆետտան տարածութեամբ հողա-
մասի մը վրայ ազգայնակեդրոն
է հողագործական ճարտարու-
նետի միասնորեւ ստեղծելը:

Գերագույն խորհուրդը յետոյ
աւելեւ անցուց՝ մինչև ընթացիկ
16 Սեպտեմբեր ջրանցքի շրջանին
մէջ զերաշինութեան իրականա-
ցումներուն մասին տեղեկոյ զիր մը:
Ապա, խորհուրդը հաստատեց, որ
500 հազար եւ. ասիւի գումար մը
յատկացուի Գահրէէի և Աղեք-
տանդրիոյ մէջ ազատ գոտիներու
ստեղծման համար: 1974 տարե-
շրջանի յատկացումներու իբր աս-
տանի գումար:

ԱՌՐՀՈՒՐՔԻՆ պիտի ենթարկւի ծրագիրներու իրագործման յայտագիր մը, 1975 տարւումն ընթացքին լրացուելիք ծրագիրներու գործադրութեան համար:

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

Կիւրորսէն լրատուութեանց
գործակալութեանց հաղորդում
ները կը շնչտեն՝ մասնագիշ կա-
ցութիւնը որ կը տրէ կղզիին
վրայ, և մօծ դժուարութիւնները
որոնք կը ստեղծուին, առկա քան
200 հազար ստանանեալներու
կողմէ: Յունական համայնքին
հաստատումներուն համաձայն, չե-
րկրը ապաստանեալներու ընդար-
ձակ վրանաքաղաքի մը վերած-
ած է, և կիպրացի յոյներուն 40 տ-
հարիւրը ապաստանեալներու չափս:

Գալով Կիպրոսի խնդրին քաղաքական կացութեան, արեմբանի լրատուութեանց գործակալութեանց հաղորդումները կը բովանդակեն աւելի տեսակ շահագործական կարծիքներ, այսպէս կողմանք ՎԱՅԻԻԿԻԿԻԱՆԻ ծրարորդ մը մասին։ Առնչ չպատահն է

(Gur. stu k2 4)

Մեծ գիտնական Վիկտոր Համբարձումեան իր
ընտանիքի անդամներուն հետ

և Ս. Հայաստանի Գիթական Ակա-
դեմիայի նախագահ ակադեմիկոս
Վիկտոր Համբարձումեանը, իր ազ-
նուխօսքի Տիկմուր հեծ եւ ընկե-
րակութիւնը սատրոփիկոս Տի-
կան կազմերով, Բարեգործական,
հայրենակցական եւ մշակութային
միութեանց ու մամուլի ներկա
յայտուցիչներ՝ գիտաճոռութեամբ
(Շաբ. առ. էջ 2)

(Comp. with. to 2)

136

ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ...

ԱՐՄԵՆ ՏԱՏՈՒՐ

Վտանգաւոր է միշտ և բոլորին հետ անկեղծ ըլլալը, սրտքաց խօսիլը, կը յորդորեն մեզի դիւանազէտ մարդիկ: Վարկ է հեղուկ ըլլալ բիւ մը, չտեսնել ամէն բան: Ուղղամիտը շատ չի սիրուիլ:...

Հաստատած եմ անկեղծ ըլլալու անախտ ճշմարտութիւնը, վայելած եմ սակայն սիրտի գոհունակութիւն մը որ կեղծ ինքն չի կրնար պարգեւել մարդուն:

Ու սորվեցուցած ենք մեր զաւակներուն ոչ թէ սարսափիլ անկեղծ ըլլալէ, վախնալ ուղիղ խօսելէ, այլ անկեղծ եւ ճշմարտախօս ըլլալ ամէն գնով:

Տառապանք երբեմն նըւազագոյնն է զոր կը վճարենք մեր անկեղծ ըլլալուն, որ հիմն է մեր երջանկութեան: Ծննդաբանին պարգեւն է մեր կեանքը որուն մէջ տեղ չունի կեղծիքը:

Ահագին ճիգ մը ընելով կը զսպենք մենք մեզ, երբ դպրոցէն տուն վերադարձին, մեր տղաքը յայտնեն սա՛ զանգատը՝ արդար ընդվզումով: «Հսկի՛ր Օրորորը տրուած ժամանակէն առաջ խնայելով մեր թուղթն» ու օգնեց իր մէջ բարեկամին զաւակին կամ ազգականին որ պատասխաններն ընդօրինակեց մեզմէ: Եւ կամ՝ «Գողթն և կամալը թղթիկներէ ընդօրինակեցին»:

«Ողբ ուրիշն ալ լաւ նիշ առնէ», կ'ըսենք: Բայց մենք

աշխատեցանք ու յոգնեցանք սորվելու համար, կը բողբոնեն: «Զեր սորվածը ձեզի կը մնայ: Սորվիլն է կարեւորը, ոչ թէ խաբել սորվիլը», կ'ըսենք:

Կարելի՞ է կեղծել տեսարար, կեղծիքով ապրիլ միշտ և բոլորին հետ-տունէն մինչեւ դպրոց ու այնտեղէն մինչեւ ծննդութիւն ու յաջորդիլ կեանքի մէջ - առանց որ յայտնուի ձըշմարտութեան, մերկացուի Սուտը: Թերեւս... Անհունութեն անկեղծութիւնն է ու դժուար՝ միշտ անկեղծ ըլլալը: Ոչ մէկ կապած այս մասին:

Ի՞նչ է անկեղծութիւնը: Բառարանը կու տայ սահմանումը պերճիմաստ այս բառին: Ուղղամիտէն մինչեւ կեղծիքի արքաները շատ լաւ կը ճանչնան այս բառը, ատոր տառն ու ոգին: Բայց երբ մեղքներ ոգին, բարոյական իր իմաստէն պարպենք բառը, ան կը դառնայ նեխած դիակ կամ սեւ դիմակ:

Պայման է պայքարիլ կեղծիքին ու սուտին դէմ, ազնւեացնել, դարձադարձութեամբ մարդը մանուկ հասակէն, կերտել անոր նկարագրը որպէսզի ըլլայ բարի ու սորվի վայելիլ իր աշխատանքին պատուը, չփորձուի խելու օրինաւոր կերպով ուրիշին ընծայուելիք պատուը, յարգը, գիւրքը, աթոռը, իրաւասութիւնը, հալալ վաստակը, հողը, երկիրը, նաեւ կեանքը, Եսամալ հաշիւներու, ազ-

գային նեղ շահերու, անձնական փառքի արդիւնք եւ մարդոց ու ժողովուրդներու ողբերգութիւնը: Կեղծիքի ու սուտի քաղաքականութիւնը՝ դիւանագիտական անոյշ լեզուին շնորհիւ, դարձուցեր է բարոյական սրնանկներ անոնք որ կը գործեն այդ ասպարէզին մէջ: Վարկն ու յարգը կը բարձրանայ այն անձին կամ ազգին որ կ'անսայ իր խիղճին ու կը մնայ անկեղծ ու հասարակութիւն, արդարին ու ազատութեան սկզբունքներուն վրայ:

Այն ինչ որ հիմնուած է Կեղծիքի վրայ, խարդախուած է հիմէն, դատապարտուած է փրկելու: Ըլլալ դադարիք թէ չէնք, քաղաքականութիւն թէ հասարակութիւն:

Երբանիկ կ'ըլլանք եթէ Գողթնի ու Կամալի ծնողներն անկեղծ ըլլան նախ իրենք իրենց հանդէպ ու սորվեցնեն իրենց օրինակով նաեւ իրենց զաւակներուն: Ուսուցիչը օգնելու է որ Գողթն ու Կամալը իրենց խելքը գործածեն ուսանելու, առանց որ դիմեն ուրիշին... ողորմութեան:

Ամէն տեսակ ժամանակաւոր շահ կրնանք ապահովել մենք մեզի՝ կեղծիքի դիմելով, խաբելով, ստելով, ժպտելով, համաձայնելով, լեզու գտնելով անգամ ողորմութեան հետ ու մեր հոգին ծախելով սատանային:

Գիտնանք ի՞նչ կ'ուզենք աշխարհէն, մարդերէն, տունէն, մեր զաւակներէն, ինչո՞ւ է ի՞նչ միջոցներով: Կենսական է միջոցը՝ ունենալու, տիրանալու կերպը: Նպատակը՝ արքան ալ բարի, չի կրնար արդարացնել միջոցը՝ երբեք: Սուտ համայնութիւն, խիղճ ու հաւատք չունենալ, չժառանգել ազնիւ իտելի, չժառանգել կեղծիքի դէմ, խտրել չղնիլ միջոցին մէջ, ոտնակոխ ընել ամէն սրբութիւն, ազգ նուաճել, հրկիզել, անքսփուել՝ յաղթանակներ չեն մնայուն արժէքով: Անհատ թէ կառավարութիւն՝ նոյնն է:

Միփիւռքի պայմաններ պատրուակելով, չենք կրնար թոյլ տալ մենք մեզի՝ չընել չափանիշները, գնահատումները, կանոնները, օրէնքները, բառերուն իմաստը՝ ինչ ալ ըլլան կարծեցեալ պատճառներն ու շարժառիթները: Ծաննա՛նք ուրեմն մեր ուժերուն սահմանն ու այնպէս գործենք, հարկադրուած չըլլալու համար օր մը դիմելու «իրկարար» Կեղծիքին: Զափաւորենք մեր անկախութիւններն ու պահանջները: Զոռայիներ աւերականանալի խոստումներ, երբ գիտենք իրաւունքներն ապրիլ ընելով, այլ չափաւորենք մեր գնահատանքը, ծափերը, գովեստները:

Զրանքը «սրանչիլ» է՝ լաւին, որպէսզի տեղ ձգենք աւելի՛ լաւին ու լաւագոյնին: Կեղծիք տուն կը քանդէ:

Թէ կեղծիքը ինչքան կործանարար է մարդուն, որքան ալ այդ անձը դիւրի, անուշիկ և ուժի տէր մէկն ըլլայ, տեսնենք Միացեալ Նահանգներու նախկին նախագահ Նիքսոնի գլուխուն եկածին: Աշխարհի հզօրագոյններէն մէկը եղողն անգամ չէր քան առկալ Կեղծիքին որ գահաւիժել տուաւ անկախութեան պայքարին, կործանեց անոր անունն ու վարկը և որուն փաստաբաններն ու բարեկամները

(Շար. սեւ հո 4)

ԴԵՐԱՍԱՆՆ՝ ՈՂԲԱՅԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ԱՍԱՏՈՒՐ ՕՀԱՆԵԱՆԻՆ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐԸ

Ողբ. ընկեր Ասատուր Օհանեան ծնած է Գահիրէի մէջ 20 Նոյեմբեր 1910ին: Աւարեյի ետ Գալուստեան Ազգ. վարժարանը, ան քանի մը տարիներ յաճախած է Թրանսպոն միջնակարգ եւ սակայն պայմանները ստիպած են զինք որ կեանքի ասպարէզ մեկ եւ յաջողի՝ գեղագիտական եւ գեղագրութեան իր մասնաւոր ձիրքերուն շնորհիւ, ձիրքեր, որոնք առաւել մեղակեցան շնորհիւ իր ուսուցիչին՝ եղիպտոսիայ Ժաւոր հասարակական գործիչ եւ գեղագրութեան ուսուցիչ Ողբ. Վեքրեան ընկեր Մարտիրոս Պալեսեանի, որուն դասաւանդած գեղագրութեան դասերը՝ արուեստ եւ նաեւ արքայազնութեան եւ ոչ միայն Ասատուր Օհանեանի, այլ եւ մեծ քիւով առակեցներու մօտ, որոնք այսօր լսել իրենց մասնագիտութիւնը քրտն են այս ճիւղը՝ իբր կեանքի ասպարէզ:

Երեսօտար Ասատուր, իբր անդամ այն ասեմ գոյութիւն ունեցող Գալուստեան Երանաւարից միութեան, իր գործն մասնակցութիւնը կը բերէ այդ միութեան տարեկան բաժնեկական ձեռնարկներուն, որոնց դիմապատկեր էր Ողբ. ընկեր Վահան Հապեւեանը: Այս վերջինը, Ասատուր Օհանեանի մէջ նշանակով բաժնեկական որոշ ընդունակութիւններ եւ ապագայ դերասանի մը յատկութիւններ, զինք կը ներկայացնէ դերասանութիւն Օր. Արաֆի Վարդեանին (այժմ՝ Տիկին Օհանեան), որպէսզի իր կազմակերպած բաժնեկական խումբին մէջ ընդունի: Ընկերութիւն Արաֆի Վարդեան, որ Հայկական Ընթերցասրահի Ս. Դ. Հնչ. «Արմի» բաժնեկականութիւն սինկերէն եղած է, սիրով կը հաւանքի եւ Ասատուր Օհանեանին առջեւ կը բացուի բաժնեկական ասպարէզ:

Ողբ. Ասատուր Օհանեան 1936 թուի Յունուար 27ին կ'ամուսնանայ Օր. Արաֆի Վարդեանի հետ, որմէ ետք դերասանական այս ամուրը երկար տարիներ անճնուրաց եւ Լուիսիալ կը ծառայէ եղիպտոսիայ համայնքին մեղակութիւնը եւ բաժնեկական կեանքին, կազմակերպելով ամէն ժանրի բաժնեկական ներկայացումներ:

Արաֆի եւ Ասատուր, երկուքն ալ եղած են Հայկական Ընթերցասրահի բեմի սինկերէն եւ միջեւ բեմական գործունեութեան իրենց փառքի՝ մնացին այդ մեղակութիւնը ստիպէ հաւատարմ եւ հաւատարմ անդամներ եւ երկուքն ալ երեսօտար տարիներ միացան հնչակեան Երեսօտար:

Համալսարանային Բ. Պաշտպանի Երանից, Ողբ. Ասատուր Օհանեան պատգամաւորաց Անգլիական բանակի փառքեղագիտական բաժանմունքին մէջ եւ ապա, պաշտպանի ատարին, նոյն այդ գործով փոխադրուած Կիպրոսի Անգլիական զօրախաւիսիւր, ուրիշ՝ Լոնտոն, նոյն պատգամով:

Օհանեան ամուր ունեցաւ մէկ հասկի մանչ զաւակ մը՝ Արաֆ, որ այժմ ամուսնացած է եւ կ'ապրի Լոնտոն, եւ կը գործէ երկրագիտական ճիւղին մէջ:

Ողբ. ընկեր Ասատուր Օհանեանի անժամանակ եւ անակնկալ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ Լոնտոնի իր բնակարանին մէջ, 13 Օգոստոս 1974ի գիշերը, յանկարծական կեղծով, մեծ ցաւ պատճառեց բոլոր անոնց, որոնք երկար տարիներ ճանչցած էին զինք, միասին գործած ու անկեղծ բարեկամութիւն հաստատած իրեն հետ:

Այս երեսօտար մահուան առթիւ կը ցաւակցիմք եւ կը սգանք ընկ. հի Արաֆի Օհանեանին հետ, ու մեր կրգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք նաեւ իր զաւակին՝ Տէր եւ Տիկին Արա Օհանեանին (Լոնտոն) ու եղբոր՝ Պր. Հայկ Օհանեանին (Երեսօտար),

Ս. Պ.

Առողջապահական ԱԼՔՈԼԱՅԻՆ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ ԵՒ «ՎԱՐԴԱԳՈՅՆ ԿԵԱՆՔԸ»

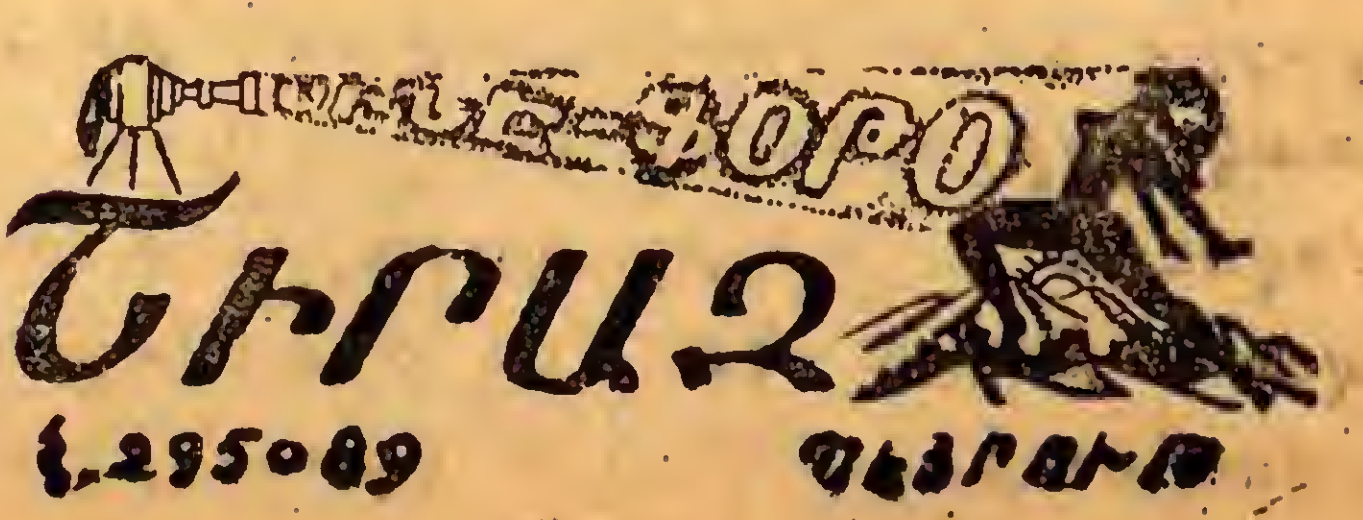
Ալքոլի չափազանց գործածութիւնը մարդու աչքերուն առջեւ կը տեղադրէ մոխրագոյն պատուաւ մը, որ կ'այլափոխէ արտաքին աշխարհի պատկերը՝ կը հաստատեն թունաբանութեան մասնագէտները: Այլապէս, ամէն ոք տեղեկ է ալքոլի ունեցած ազդեցութիւններուն՝ տեսողութեան վրայ: Ալքոլամալ մը կը տեսնէ այնպէս՝ եթէ իրկուրը իր աչքերուն դրած ըլլաւ արեւու ակնոց մը: Կատարուած փորձերը հաստատեցին, որ ալքոլամալը դժարաւ կը զանազանէ գոյները եւ թէ տեսնելու համար իրենք բնական վիճակին մէջ, անբաժնաւ է լոյսի շատ աւելի մեծ քանակութիւն մը: Այս երեսօտար տարիներ ալ զինքն են ալքոլի ունեցած բացասական ազդեցութիւններուն:

Չղային կեդրոնական դրութեան վրայ, այն իրողութեամբ, որ մարդու օրկանիզմին մէջ կատարուած բոլոր փոփոխութիւնները տեղի կ'ունենան դաւադրութեամբ քան առողջ մարդու օրկանիզմին մէջ եղած փոփոխութիւնները, որով-

հետեւ լեարդի պաշտօնները խանգարուած են, յապաղած են անդադարձ. Զննելը:

Եղբայրներ ընկ. Պր. ալքոլամալները շարաշար կը սխալին պատճառաբանելով՝ Թէ կը խմեն լեղանքը վարդագոյն տեսնելու համար: Նշելի է, նոյնպէս, այն իրողութիւնը, թէ անոնք գիտով վիճակի մէջ, շատ անգամ «մտային հիւանդանք» են: Ամենայն դէպս այս է եղբայրներ Օր. Վեքրեանի (ԱՄՆ) հոգեբոյներուն: Ապացուցուած է, որ գիտով վիճակի մէջ ինքնաշարժ վարողներուն 67 առ հարիւր՝ կը տատանուին անճանաչողութեան խանգարումներէ և կը կարծուին հոգեբանական երկարատեւ դարմանումի:

Ա. Վ.

«ԶԱՌԻ» ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Նորօրինակ ձեւը, արուեստագիտական աւելի արժէք ունի եւ թէ հայ հասարակութեան մտածելակերպը եւ հասկացողական կարողութիւնները արդէն իսկ բաւականին զարգացած են, առանց դժուարութեան թափանցելու ներկայացումին իմաստին և խորութեան, միաժամանակ ալ արեւստով ապրած ըլլալու վայելքն ու հանգիստը ունենալու:

Այս երեսօտարն է որ մեզի համար մեծագոյն ուրախութիւնը պատճառեց, երբ ներկայ գտ-

Մատչէն Մարթինէ), Պր. Աւետիս Մովսէսեան (Պր. Անթուան Մարթինէ), Պր. Վարդաշան Յըրենեան (Պր. Վենուան Մարթինէ), Նաեւ Պր. Խաչիկ Գաւապեան և պարմանուէր Լեւոն Յըրենեան խորհրդանշական դերերով հանդէս եկան, առաջինը՝ մենամարտի տեսարանի մէջ, իսկ երկրորդը՝ իր մենապարտը:

Երեսօտարներու հոյլ մըն ալ բեմին ընդլիւններուն մէջէն իր օժանդակութիւնը բերաւ լոյսի, ձայնի, զգեստներու, աէքորներու:

Օր. Նուա Սեզկապեան եւ Պր. Վարդաշան Յըրենեան (Լուսանկար ԳԵՐՈՐԲ)

նուեցանք սոյն թատերակն երեկոյթին:

Դերակատարները, հակառակ անոր որ բոլորն ալ սիրողներ էին, խոր ապրումով և իրենց դերերուն լաւ հասկացողութեամբ հանդէս եկան, այլապէս կրնային պատճառ հանդիսանալ ներկայացման ձախգութեանը:

Կարծէ այստեղ յիշատակել բոլորին անունները:

Օր. Նորա Սեզկապեան (Օր. Սոֆի Կուֆիսէ), Պր. Ժիրայր Բաբաջան (Պր. Ժիրայր Կուֆիսէ), Օր. Սեզա Գալթեան (Տիկին

և բեմագործութեան անհրաժեշտ աշխատանքներով, ինչպէս նաեւ յուշարարութեամբ:

Կարելիութեանց պայմաններուն մէջ, պէտք է ընդունիլ, որ բեմագործը՝ Պր. Վարդաշան Յըրենեան, լաւագոյն արդիւնք ձեռք բերաւ, ու ներկայացման յաջողութիւնը բոլոր ծափերով ողջունեցաւ բոլոր ներկաներուն կողմէ:

Զերմօրէն կը շնորհաւորենք բեմագործին ու բոլոր դերակատարները և յաջողութիւն կը մաղթենք բոլորին: Ս. Պ.

ՎԿԱՄԻԻ ԾՈՎԱՓԻՆ

Նախագահ եղած կարգադրու-
թեանց համաձայն, Հայկական
Ընթերցարանի կազմակերպած
օգնությունը օգնություններն մաս-
նակցողներուն խումբը բաղկացած
35 հոգիներէ (անդամներէ և հա-
մակիրներէ), Հինգշաբթի, 29 Օ-
գոստոս 1974, առաւօտեան, Միւսր
Թրաքիայի հանգստաւէտ ինքնա-
շարժով, անապատի ճամբով մեկ-
նեցաւ դէպի Աղբըստի գիւղ: Ծաւ-
բու ընթացքին բոլորն ալ զուար-
ճացան ունեկորելով հայերէն եր-
գեր:

Վարժապետեան և իր ընտանիքը,
Յուրաքանչեւ Երզնկացեան և իր ընտա-
նիքը, Տիգրան Շաքէ Երզնկացեան
և զաւակները, սրահի երիտա-
սարգէներէն՝ Մովսէսեան եղբայր-
ները, Գեորգ Սարգիսեան, Պար-
տիկ Մանուկեան, Լեւոն Գառնա-
եան և ուրիշներ, որոնք ևս ա-
մառուան առթիւ զբոսապատյոյ
եկած էին սոյն ծովափը:

Զբոսապատյոյն մասնակցողներէն խումբ մը
(Լուսանկար ՀՐԱՆԳԻ)

Շնորհիւ սրահի վարչութեան
կողմէ եղած կարգադրութիւննե-
րուն և ընկեր Պետրոս Մովսէս-
եանի ջանքերուն, ամէն դիրու-
թիւն ստեղծուեցաւ, որ մասնակ-
ցողները գտնեն լաւագոյն հան-
գեստութիւն:

Արդէն անցած էին ութ հա-
ճելի օրեր և Հինգշաբթի, 5 Սեպտ-
տեմբերին, խումբը ճամբայ ելաւ ու
վերադարձաւ Գահիրէ:

Խումբին մաս կազմեցին նաև
նախկին եգիպտահայ և այժմ Գա-
հիրէի մէջ ապրող հաստատա-
ւած հիւրեր՝ Տիգրան Երզնկացեան
և Շաքէ Փանոսեան:

Վատան եմ, որ ամէն մաս-
նակցող իր հետ տարաւ գեղեցիկ
յիշատակներ՝ այս հաճելի զբոսա-
պատյոյնէ:

Խումբին անդամները մէկ
ընտանիքի նման ամբողջ ութ
օրեր միասին ապրեցան զուարթ
և հաճելի օրեր: Անոնք քանիցս
նկարուեցան Հրանդի կողմէ:

Գնահատելի է Հայկական
Ընթերցարանի վարչութեան այս
զապափարը. կազմակերպչու պը-
տոյտ մը՝ որ առաւելապէս ծա-
ռայէ հայ ընտանիքներ իրար ծա-
նօթացնելու եւ մտերմութիւն ըս-
տեղծելու անոնց մըջ:

Շաբաթ, 31 Օգոստոսին, Վա-
կաժի Փալատի տնօրէնութեան
կողմէ կազմակերպուած էր մեծ
Պարահանդէս մը, որուն մասնակ-
ցեցան և զուարճալի պահեր
վայելեցին նաև մեր խումբին ե-
րիտասարդ անդամները:

ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ՄԸ

«Հաճախի»-ի Աղմե-
սանդրոյ պատուակալ
ներկայացուցիչն ու բող-
քակցիցն է՝
Պր. ՍԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ
33, Սասն Զաղլու պող.
Հեռ. թիւ 802199

ՀԱՅԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀՈՂԱՅԻՆ ԴԱՏԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Մարդասիրութիւնը և ազատասիրութիւնը չեն որ դրամա-
տիրական տէրութեանց քաղաքականութիւնը կը ճշդորոշեն, այլ
իրենց նւթազոյնական ծրագրերը, տնտեսական շահերը, որոնք,
կրկնենք, ժողովուրդներու ազգային և ընկերային իրաւունքներու
միջման վրայ հաստատուած են: Ահա այս անկողնէ շահադիտու-
թիւնն էր, որ անտարբեր ձգեց գաղութական արեւմտեան հայկա-
կան ջարդերուն դիմաց, մոռցնել տուաւ «մարտիրոս հայ»-ն ու
«փոքր դաշնակց»-ը, և Գեորգիական Թուրքիոյ Արեւելի մէջ ունե-
նալիք «գործողութեան» համար «հերմակ քարթ» տուաւ՝ հայու-
թեան միացողացին մահով զոհող ստորագրելով:

Ահա այս պատմական փառքը իր առջև ունենալով և միջազ-
գային գաղութական լուրիւն քաղաքա-տնտեսական կառոյցին յըս-
տակ վերլուծումը կատարելով, Հայկական Կուսակցութիւնը հա-
մոզուած է, որ իր ազգային և ընկերային իրաւունքները պաշտ-
պանութեան մէջ, Հայ Ժողովուրդը չի կրնար կոխել միջազգային
դրամատիրութեան և վստահիլ անոր քայքայական ու գործնական
արակցութեան:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Տէր և Տիգրան Կարի Պալատի
(Անգլիա) ազգիկ զաւակով մը
բաղդաւորուեցին ուսումնական
թիւ, Տէր և Տիգրան Երզնկացեան
նազաշեան և զաւակը՝ Հայկ Կը
խնդակցին և առ այդ կը նուիրեն
200 Ե. Դ.:

ՆՈՒՐԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ)

Իրենց շատ սիրելի ամուս-
նայն և հօր՝ Պր. Ժորժ Երզն-
կացեանի 11րդ տարեկիցին առ-
թիւ և անոր քաղցր և անմոռա-
նալի յիշատակին Տիգրան Շաքէ
Երզնկացեան և զաւակները՝ Գեորգ
և Մարի Կը նուիրեն:

- Գահիրէի Աղբըստի խումբին 200
- Երզնկացեան Տիգրանի 200
- Խումբակալութեան 200
- Գաղութեան ճաշի սեղանին 200
- Հ. Գ. Ս. Ի. 200
- Արեւելին 100
- Ջահակի խումբին 100

(Ստանալ Արեւելին)

ՀԱՅԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻՆ

Մօ. և Տիգրան Երզնկացեան Թա-
կաքան, Ջորժ Երզնկացեան և ընտան-
քին հայ պատուաւոր երիտասարդ
Պր. Սարգիս Պալատի Սեպտեմ-
բերական համալսարանի գլխավոր
փաթեթէի քննադատութեան
ճիշդի աւարտական կարգի քննու-
թեանց մէջ ձեռք բերած իր փայ-
լուն յաջողութեանը համար, և
ճարտարագէտ-քննադատի պատ-
շապական ստանալուն ուրախ առթիւ
կը նուիրեն 100 Ե. Դ.:

Օր. Աստղիկ Պալատի ընդ
Պր. Յարիկ Գալանեանի բարեբա-
տիկ ամուսնութիւնը կը շնորհա-
ւորեն և առ այդ կը ունենան:

Տէր և Տիգրան Կարի Կերիկեան 100

Օր. Լ. Կարի Կերիկեան 100

Պր. Յարիկ Գալանեանի ընդ
Օր. Աստղիկ Պալատի (Աղբըստ.)
բարեբաւարիկ ամուսնութիւնը կը
շնորհաւորեն և առ այդ կը նը-
ւիրեն:

Տէր և Տիգրան Կարի Կերիկեան 200

Տոբի. և Տիգրան

Նուար Սուրբանեան 200
Թաք. Գեորգ Աւետիս Պա-
պիկեանի (Աղբըստ.) մահուան
տիւրը առթիւ Տիգրան Վերմի
Սուրբանեան կը ցաւակցի և առ
այդ կը նուիրեն 100 Ե. Դ.:

Օր. Թաքիկ Գալանեանի
(Աւետիս) ամուսնութեան բա-
րեբաւարիկ առթիւ, փոխան շնոր-
հաւորական հեռագրով, Տէր և
Տիգրան Աստուր Պալատի կը նը-
ւիրեն 200 Ե. Դ.:

ԱՂԵՔՍ. Հ.Ս.Ը.Ս.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Պր. Յարիկ Գալանեանի ընդ
Օր. Աստղիկ Պալատի ամու-
սնութեան բարեբաւարիկ առթիւ,
Տէր և Տիգրան Կարի Կերիկեան
կը խնդակցին և առ այդ կը նը-
ւիրեն 300 Ե. Դ.:

(ստանալ նուիրութեան)

20ՐԱՑՈՒՑԷՔ ԶԵՐ ՍԱՐՍԻՆԸ
ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՎ
FERRO CHINA
RED HEART
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՍ.ՀԱԿ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԵՌԱՌՍՍ 910810 R. C. C. 16561

ՀԱՅԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ
ԳՐԱԿՐԵ
Հինգշաբթի, 10 Հոկտեմբեր 1974, կ. Ե. Ժամը 9.30իմ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - ԽՐԱԽԱՆԷ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6-Ի ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
(Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ)

Կիրակի, 13 Հոկտեմբեր 1974, առաւօտեան Ժամը 8.30էն
ԶԲՕՍԱՊՏՈՅՑ ԴԷՊՈՒ ՊԱՌԱԺՆԵՐԸ
(ՆԵՂՈՍԻ ԿԱԿ-ՊԸՍՈՎ)
ԵՐԹՈՒԴԱՐՁ Ե. Դ. 50
(Անդամներուն գեղջեալ սակ)
Մեկնում Նաւ-պըսի Նեղոսի Կայարանին (Գորնիի վրայ
Մեթրոյին վերջաւորութեան) առաւօտեան Ժամը 8.30իմ:
Աւանգարդութեան համար դիմել սրահ՝ ամէն երեկոյ Ժամը 8-11
կամ հեռաձայնի թիւ 934908:

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1974
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
Կը խնդրուի ճկատի ունենալ

ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ...

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Էկրան փրկել զինք խայտա-
նակուելէ իր ժողովուրդին,
մարդկութեան և Գաղութեան
առջև ու ամօթաւոր հեռացե-
լու իր բարձրագոյն դիրքէն հա-
կառակ ըր մատուցած սեծ ծա-
ռայութիւններուն Սեծընու մը-
ջ և բարձրակարգ ունեւնային գե-
տիւն մը գտնելու: Չյաջողեցաւ
Ներքին մոտեցնել տալու ըր
գործած յանցապարտ Կեղծիք
Աւետիքի յիշիկը՝ Խայտառակու-
թիւնն ու մինչև վերջ խայտա-
րարեց թէ ինք «անմեղ» է...
Ներքինը որ շնորհուեցաւ իրեն՝
իր զգործած մեղքին համար չէր
անտարակոյս:

Դիւրոյ մարդիկ, ծեր ու պա-
տանի, որ մեր արարքներուն
համար հաղուեալու ենք մեր
խիղճին, մեր ընտանիքին, հա-
մայրին, բնակած երկրին ու
աշխարհին առջև: Մեր մէջէն
ոչ ոք պէտք է խաբէպատիր
պատրանքն ունենայ թէ ինք
այնքան մը պզտիկ է, այնքան
մեծ է կամ «գործաւոր», որ հա-
մարտուն չէ մարդու, կամ ո-
րեւէ մարմնի ու Հաստատու-
թեան կամ Ընկերութեան ու
Ազգին:

Կայման է գիտնալ մեծ
ու պզտիկ, Կարեւոր ու անկա-

Ամէն ատենէ աւելի պա-
հանջն ունինք այսօր՝ նըւիր-
եալ, անծնագոհ և հեռատես ա-
ռաջնորդներու, մեր հոգեւոր,
մտաւոր, կրթական, հասարա-
կական կեանքին մէջ: Մեր ան-
ծին օրինակով ՆԱԽ՝ դաստիար-
ակները մեր գաւազները, տու-
նէն մինչև դպրոց, և ատկէ ալ
անդին՝ կեանքի դպրոցին ու բն-
մին վրայ:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ժիք ծառայեցին, քանի որ չեն
բազմար կիպրոսի Հարցը ենթա-
կել պետութիւններու ներկայա-
ցուցչական համագումարի մը:

Տունէն կը սկսի ամէն ինչ:
Ընտանիքը աղիւսն է Ազգին և
կարելի չի կոթող բարձրացնել
կեղծուած շաղխով որ չի կըր-
նար հիւսել բոլորս իրարու, ան-
պայման օր մը փուլուցում յառաջ
կը բերէ մեր գլխուն: Կեղծիքին
հեռեւեմներն անհունօրէն ա-
ւելի լուրջ են ու հեռահաւ, ող-
բերական, քան թէ անկեղծու-
թեան անմիջական, ժամանա-
կաւոր ու կարծեցեալ... վը-
տանգները:

Աշխարհի յառաջդիմական
հանրութիւնը պնդումով կը պա-
հանջէ, որ կիպրոսի անկախու-
թիւնը ու ամբողջականութիւնը
պահպանուի: Այս ուղղութեամբ
սովետական առաջարկը, ինչ կը
վերաբերի ՄԱԿի շրջանին ներս
միջազգային խորհրդածրոյթի մը
հրաւիրման՝ կիպրոսի Հարցը
քննարկելու, կը շարունակէ ուժեղ
թիւղեք ունենալ:

Ն. Մ. Գ.

ԱՐՄԷՆ ՏԱՏՈՐ
Հելիոպոլիս, 1974

ԱՂԵՔԱՄԱՆԴՐԱՅԱՅ

ԿԻՄԻՐ

Հինգշաբթի, 19 Սեպտեմբեր 1974, Կրեկոյան, Երբ Ազգայնականությունը մեծ թիվ մը հաւաքուած «Տիգրան Երկաթ»-ի հաւաքովայնի զովաստուն պարտէզը, հայկական չէնշոյ միւս-լորտ մը կ'ըմբռնէր, անակընկալ այցը ունեցաւ հայաստանցի 25 արուեստագէտներէ բաղկացած խումբի մը՝ որոնց պարտէզ մասերը ողջունուեցաւ ծափով և ուրախութեան արտայայտութիւններով:

Գատաճ ընդունելութիւնէ և հիւրերի շնորհակալութիւնէ, անոյ զեղարուեստական կարճ ելոյթ մը ունեցան, ուրախութիւն պատճառելով բոլոր ներկաներուն:

Ելոյթի վերջաւորութեան հիւրերն ու հիւրընկալները իրարմէ բաժնուեցան՝ զիրար կըրկին տեսնելու մաղթանքով:

Կիրակի, 22 Սեպտ. 1974, առաւօտեան, տեղւոյս Ս. Պողոս Գետրոս եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւորապէս պատարագեց եւ քարոզեց Քեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերազ. Տ. Ներսէս Ժ. Վրդ. Բապուճեան, առ ի մխիթարութիւն Ազգայնադրանայ գաղութին: Բարի գալուստ եւ առողջութիւն կը մաղթէ Տեղապահ Հայր Սուրբին:

ՄԻՆՈՍ ԳԱՆՏՈՅԵԱՆ
Աղեօ. 23-9-1974

ՄԻՆՈՍ ԳԱՆՏՈՅԵԱՆ

ՖԻԼՄԱՆԱԶԱՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԵՐԳՉՈՒՀԻ

ՌՈԶԻ
ԱՐՄԵՆ
ԵԼՈՅԹ ԿՈՒՆԵՆԱՅ
ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Հանդիպելով կը տեղեկանանք, որ «Արմինի» Ռիփորթը» շաբաթաթերթի համերգային կազմակերպութեան բաժնին նախաձեռնութեամբ, Երաթ. 22 Սեպտ. 1974, Կ. Ե. Ժամը 8ին, Նիւ Եորքի «Գարնեկի Հոլ» մէջ ելոյթ ունեցած է՝ միջազգային ճանաչում ստացած Ֆրանսուայ մեծ երգչուհի Ռոզի Արմինի, հայկական Ֆրանսական և անգլիական երգերու ճոխ յայտագիրով մը:

Երգչուհին կ'ընկերանայ 20 հոգիէ բաղկացեալ նուագախումբ մը:

Թերթ մամուլի տակ եղած պահուն տակաւին ստացուած չէր սոյն երգչուհիին նկարագրականը:

ԱՐՄԵՆ ՓԵՆԻԿԱՆԵԱՆ

ՎԱՂԵ Կ'ԵՐԳԷ

ԳԱՐՆԵԿԻ ՀՈՒՆԻ ՄԷՋ

Նիւ Եորքի «Գարնեկի Հոլ» մէջ, վաղը, Ուրբաթ, 4 Հոկտ. 1974, Կ. Ե. Ժամը 8.30ին, Լիբանանահայ ծանօթ և սիրուած երգչուհի՝ Արմինի Փենիկանեան (Սոփիան), Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ իր առաջին համերգը պիտի տայ՝ միջազգային երգերու ճոխ յայտագիր մը գործադրելով, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Տիկին Շաքէ Մխիթարեան - Նահապետեանի:

Այս համերգը կազմակերպուած է Նիւ Եորքի Հայ Մշակութային Ընկերակցութեան կողմէ:

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Խոր կսկիծով ձեղկեցանք, որ Հալեպի մեր հաւատարմ եւ գործունեայ ընկերներէ, Կիլիկիոյ Եղեմի և Եսայի Երկաթի Եւ Նալեպի Եւ Ներսիս Եւ Մանուկ Եւ Միւսերէն գործն աղանձեցին:

ԸՆԿԵՐ ՍԱՐԳԻՍ Ե. ԹԻԻՄՊԱԼԵԱՆ

մահացած է անակկալօրէն, սրտի կարուածի հետեւեղով, Երեւան, 10 Սեպտ. 1974, Կ. Ե. Ժամը 1ին:

Ողբ. ընկեր Սարգիս Թիմպալեանի բազմաւ կարգ եւ յուզարկաւորութիւնը կատարուած են Զորեգարի, 11 Սեպտ. 1974, Կ. Ե. Ժամը 4.30ին, Հալեպի Ս. Քառասուն Մանկանց Մայր Տաճարէն մէջ:

Այս անժամանակ և կսկիծով մահուան առթիւ, «Ջահակի» կը վշտացի ողբացեալին ազակիր պարագաներուն հետ և իր զգածուած ու խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերներ Սեպտեմբերի և զաւակներուն, և հոր վեթերան ընկեր Երուսաղէմի թիմպալեանին, ինչպէս նաեւ ընկեր Կ. Եղեմեանի և ընտանիքին, ու ազակիր բոլոր պարագաներուն:

ԱՐԺՆՆԻՆ

ՎԻԿՏՈՐ ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄԵԱՆԻ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍԸ
(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակի»-ի)

Շաբաթ, 31 Օգոստոս 1974, Երեւան, «Սիբիր» պանդոկի հիւրանոցին մէջ ձեռքի ունեցաւ Միջազգային Մամուլի ասուլիս մը, հայ մեծ գիտնական Վիկտոր Համբարձումեանի եւ հայ, արժանիք ու ալ բերքերու ինչպէս նաեւ ծայրասիական եւ պատկերասփիւռի հայ քի օսար կայաններու խմբագիրներու եւ պատասխանատուներու միջեւ:

Մամուլի ասուլիսին բացումը ձեռքի ունեցաւ Արմենիսի պատկերասփիւռի պատկերասփիւռի քի 7 կայանին կողմէ եղած հարցազրոյցով մը, ուր մեծայարգ գիտնական անգլիերէնով արտայայտուեցաւ, նախ իր օգնականութիւնները յայտնեց հիւրասէր արժանիք ծոցով ուրդին եւ միաժամանակ քաւ՝ քի արդի իրեն ծանօթ են Լա Փարայի, Գորոպայի եւ ալ աստղագիտական եւ կասարած աշխատանքներ ու զանգի ղեկավարող գիտնականները:

Վիկտոր Համբարձումեանի եղած զանազան հարցումներուն տրուած պատասխանները բարգամունեցան «Սիբիր»-ին հիմնարկի պատասխանատուներէն Տոք. Սիբիւս Պայրամեանի կողմէ:

Արժանիք եւ հայ ծայրասիական պատկերասփիւռները լայնօրէն օգտուեցան եղած զեղարուեստներէն, որոնց կարգին՝ Մոնթիփիլի (Մոնթիփիլի) «Ռաֆի Արմենի» ստանձնող զայց ունեցաւ մեծ գիտնականին հետ եւ համադրեց ներկայ եղած ծանօթ լրագրողներուն եւ արուեստագէտներուն կարծիքները:

Կիրակի, 1 Սեպտ. 1974, մեծ

ձեւերով մը տրուեցաւ ի պատիւ հայերէնի հիւրերուն, Հ. Բ. Մ. ի «Ս. Պենկեան» տաճին մէջ, հոգիով մասնակիցներու, եւ անցաւ խիստ խանդավառ:

Խոսք առին Պ. Ս. Թիմպալեան, Նախագահ Գալուսեան, Տոք. Սիբիւս Պայրամեան եւ ի վերջոյ Փոք. Վ. Համբարձումեան:

Նոյն օրը Երեւանի Վիկտոր Համբարձումեան մեկնեցաւ Լա Փարայ, ուր պիտի տայ դասախոսութեանց օւրբ մը: Վերադառնալով Պենկեան Այդի, ան պիտի դասախոսէ հայ համայնքին եւ ալ պիտի անցնի Գորոպայ եւ Արմենիքի ալ քաղաքներ, կատարելու համար գիտական զանազան դասախոսութիւններ:

Հայրենի Արուեստագէտներու Խումբ մը Եգիպտոս Այցելեց

Բաւն և Կիւն Երկաթ արուեստագէտներէ բաղկացած խումբ մը (Երեւան, Երգիչ, պարող և ալ), զխումբը կազմաւորեց Երեւանի Երաժշտական Գործարարական Բաժնի տնօրէն՝ Արտաշէս Գալուսեանի, իր զբօսաշրջիկ այցելելուն Եգիպտոսի զանազան քաղաքները, հնագիտական տեսարժան վայրերը, ինչպէս նաեւ հայկական հաստատութիւններ և ակումբներ:

Խումբը Ազգայնադրանայ ժամանեց չորեքշաբթի, և քանի մը օրեր վայելելու հետք միջերկրականի այս զեղարուեստի քաղաքին տեսարժան վայրերն ու ծովփեր, մեկնեցաւ Վերին Եգիպտոսի հը-

նամանի քաղաքները՝ Լուքսոր և Ասուան, ուր արուեստագէտներու այս խումբը այցելեց փարաւոնեան հնութիւնները և Ասուանի ջրամբարն ու արդի մեծ կառոյցները:

Ժամանելով Գահիլէ, Երեւան, 24 Սեպտ. 1974, իրենց հետք միջերկրական պատկերը և նոյն երեւոյթան ներկայ եղան իրենց ի պատիւ տրուած ընդունելութեան մը՝ Հ. Գ. Մ. ի բացողայ տանիքին վրայ:

Այս հաւաքովը վարեց և իր խանդավառ ելոյթներով ներկայները հիւրերը Գ. Վահագն Տեփոյան: (Շաբ. օրը էջ 3)

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

(Շարժապետ Ա. Էջ)

Որպէսզի բացատրելի դառնանք, նոր դարձ մը անհրաժեշտ է գէպի իր կենսագրութիւնը:

Շահնուր Գոյաճաճ է ծնունդով և ամենահայ իր կեանքով: Գոյիս, Սկիւտար (սոխակ-ներու թաղ) ծնաւ 1903ին: Ան՝ նշանաւոր տարեգրիքներու հեղինակ և գրականագէտ Թէոդիկի զարմիկն էր: Շահնուրին քեռին: Եւ որովհետեւ Շահնուր, (բուն անունով Շահնուր Քէրէսթեան) մանկուծեան իսկ շրջանին իր քեռին ճոխ գրողարարին մէջ սկսաւ շնչել, անիլ ու լուսաւորել: Դեպքեաւ գրականութեան: Թաղային վարժարանը աւարտելէ չհետոյ, քսանական թուականներէն ետք, սկսաւ յաճախել Նշանաւոր Գէրգիսեան դպրոցը՝ ուր ունեցաւ որպէս տնօրէն Շահնուր Գէրգիսեանը, արժանաւոր յաջորդ իր ճօր՝ Ռ. Գէրգիսեանին: Շահնուր պաշտելու չափ կը սիրէր մեր մշակոյթի անբերմ և անմօրուս այդ կարճահասակ բայց հմուտ փիլիսոփայ՝ Արքիպոս Շահնուր: Ու այդ բացատրիկ էլ իր յոր Շահնուրին ստիպեց իր գրական անունը կերտելու Շահնուր: Մէկ-դի գրաւ Քէրէսթեանը: Եղաւ Շահնուր Շահնուր: Փարիզ անցաւ. Եւրոպայ: Արժանատի լուսանկարիչ, ասպարէզով գրող: Միեւնոյն ժամանակ կը թղթակցէր թերթերուն: Այդ օտարաշէարի մութ սենեակին մէջ՝ մարմինը հիւսնումի յանձնուած Շահնուրին հոգիին մէջ կը ճառագայթէր արուեստի լոյսը, որ դէմ կեցաւ նոյն մարմինին մէջ արմատացող հիւսնումին: Մէրն ու նուիրումը ժամանակ մը յաղթանակ տարին և առիթ տուին որ Շահնուր Շահնուր իր անդրանիկ զաւակը ծնէր մտքի երկունքին վերջ: Այդ ծնունդը տեղի ունեցաւ 1929ին, իսկ ծնողին անունը՝ Նահանջը Առանց Երգի: Արտաշէսարհի ամբողջ տարածքին համար լա-հանջը՝ եղաւ գրական ամենէն զօրաւոր ուսմը՝ որ պայթեցաւ ի հրճուանս հայ նորագոյն և իրապաշտ վէպի: Ազգուն մարմին կրանիթէ ստեղծագործութիւն: Մէկ օրէն միւսը վէպը դարձաւ զապաթնակէտ և անոր լուսանկարիչ հեղինակը գաղաթ: Ան իր վէպին մէջ տուաւ արտասահմանի մէջ նահանգի դասապարտուած նոր հայը՝ որ կորսնցնելու հետ իր հորնակա-նը՝ նետուած էր արտերկիր, ապրելու համար: Այդ կեանքը իր մէջ ունէր անահանջելի նահանջը ստեղծելու: Որոնք իրենց ստեղծ Հայր Սերը պիտի մոռնային հետգնեղ (Գոյաճաճ) եւ իմ Հայր Սերս մոռցեր եմ... Օ ցոյն օր քեր, օ ցոյն օր քեր): Ու այսօր յիսնեակ մը հետ անա Շահնուրին տխուր կանխատեսութեան իրականութիւնը: Երբեմնի, (երեւանեան թուականներուն) հայոց Փարիզի պլակատը լոյսնեղ մարեր են ընդմիջում: Խոշոր գաղութ մը իր մահկանացուն կնքած է գրեթէ ու այսօր ծրարանահայ գաղութ չկայ, թէ կան եպիսկոպոս ու վարդապետներ, խաչ ու աւետարան, եկեղեցի: Բայց չկան հայոց մշակոյթի վառ օճախներ, ճակատագիրը կը սպառնայ միւսներուն ալ, անհայրենիք արտասահմանի հայուն անխուսափելի սէ ճակատագիրը: Շահնուրը զգաց. կանխատեսեց և չեփոր ճնշեցուց՝ իր Նահանջով, այն-քան իրապաշտ պատկերումներով, իրաւ բայց լացող կեանքի

արուագներով, սրանցի յոր ունով և վնիւ լեզուով մը՝ մինչև հիմա դեռ իրը՝ իրեն վաւերական գրագէտի նուաճումի ապացոյցը, քանի որ լեզուն ու ոճն են իրական արուեստագէտին բարձր յատկանիշները:

Ապա Շահնուր հրապարակեց իր երկրորդ գիրքով 1933 թուականին, «Նահանջ»-ն չորս տարի ետք: Այդ՝ «Յարալէզներ»-ու Դաւանանութիւնն էր: Կըր-նանք ըսել և առանց չափազանցութեան թէ «Յարալէզներ»-ու Դաւանանութեան իւրաքանչիւր պատմութիւն, կարելի է կոչել Շահնուրեան միտքի ամենէն բեղուն արգասիքը՝ հաւասարող ու շարունակող Նահանջին ուղին: Բայց հոս իր գնահատանքին սեփական պաշտուցած այդ պատմութիւնը հատորը՝ ուր նորէն Նահանջն է պատմութիւն վրայ: «Գեղ մը անուր սիրտ», «Երբար», «Զաթնոստ», «Աւագ Ուրբաթ» «Գերակ մը (Գ. Տիրան)» երկու հիւրեր և յարակից խնդիրներ և ալ պատմութիւններ, որոնք ունին բացատրիկ ու ժգնութիւն, խորութիւն, պատմութիւն և ներկայացնելու իւրօրինակ արուեստ. գրուած ընդգծումով, դառնութեամբ, ներքին խորովումով: Յետոյ՝ արձակ էջեր՝ «Արքիպոս զեղարուեստի» մը Երեւանի մէջ, «Լիբանան»-ի պարտէզը՝ և ուրիշ գործեր, մինչև իր ծանր հիւանդութիւնը՝ որ չուշացաւ վերստին յայտնելու, պարտութեան մասին: Ետք այն սէրն ու նուիրումը Շահնուրին՝ որուն կեանքին իմաստն եղած էին ու կեանքին մասնակիցները: Լուսանկարչական մութ սենեակ ու գրականութիւն, վարժարանութիւն՝ զրկանք և հիւսնում: Եւ անա Շահնուրին իսկ ճանապարհը իսկ խաչը հետք ունին՝ կապարէ: Բայ-քայուեր էին ոսկորները և ալ լաւ բնակիւր յաւիտեանակալ, դառնար պիտի սանաթորիաներու: «Զաթնոստ» պատմութիւնը ալ կեանքն է: Ու ուր շրջանին էր այս: Երկրորդ աշխարհամարտի ամենաթշտ տարիներուն: Անկեալ վիճակ, անօգնական, Սահայի տխուր մէկ անկիւնը: Անո՛ր, Եգիպտոս, Վ. Թէքեանին գրած սլոտանովիկ նամակները անշուշտ չեն կորուսած: Այդ նամակներու առթած յուզումին և ներքին խորովել հիման վրայ, Վ. Թէքեանի այդ օրերուն խմբագրեց իր խմբագրած «Արեւիկ» մէջ, որոնք ձեւով մը հրաւեր էին օգնելու աննեցու Շահնուրին: Կը կարծենք զանուեցան մէկ քանի գրասէրներ, որոնք իրենց լուսանկարով օգտակար ըլլալու ուզեցին մեր նոր գրականութեան մեծ ջանակիրին, զայն իր ցաւերուն մէջ մխիթարելու նպատակով: Եւ այսօր, Բնաւ չենք սխալի: Եւ իրաւ արուեստագէտը մնաց մութին մէջ անու-փոփ, հիւանդ և աննեցու, Սահայի կերակուրի հետ հաշտ... Իսկ եթէ նշանաւոր ֆուլ-պոլիտ ըլլալ կոտորուած ոսկորով, վստահ ըլլալ անհաւանական էր, թէ այդ խիստ տագնապալի տարիներուն իսկ, Շահնուրը թուրքի կաթով կերակուրող մարդասէրներ անպակաս պիտի ըլլային: Բայց աւագ, գրող մտաւորական մըն էր ենթական, անձամբ հասարակութեան, հասարակութիւն, ըսել (Շաբ. օրը էջ 3)

ՀԱՀԱՆ ՀԱՀՆՈՒՐ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

տեղին է ժողովուրդը՝ որ առաւելագոյնս աղերս չունի գրականութեան հետ և բնաւ տրամադիր չէ անով զբաղելու, մանաւանդ պարագայ... բաներով ժամովաճառ ըլլալու։ Տրամադրութիւնը նոյնն է հիմա իսկ՝ հազառակ որ դարուս այս շրջանը պարալորէան սկզբունք է և իտէալ։ Ոչ հայ գրողը քաջալերող կայ և ոչ անոր երկուքին պտուղը՝ գեղեցիկ դպրութիւնը։ Ուրեմն նոյն այդ ախուր ժամանակաշրջանին որ հայոց սիրոյ կամուրջները խորտակւած էին և Շահնուր միւս ամիս մնացեր էր ձեռնունայն և անբարենպաստ պայմաններով, բնական էր որ քէն պիտի ընէր, պիտի դառնանար դառնութեան արցունքները պիտի կուլ տար։ Վիրաւոր սիրտն ու մարմինը մխիթարելու միջոցներու ախի դիմէր, սակայն ինքն ալ նահանջի նամբան բռնելով, ինչպէս իր լոխումը, Գեորգիսը՝ որ Հայր Մերը մոռցեր էր։ Ինչու պիտի այսպանել ու այս օրերուն խորթ ձեռնհասացողը, որ խորքին մէջ մնաց հայ, հայ մտաւորական, ինչպէս արդարացուց նորէն, ինքզինք, իր հրատարակած վերջին գիրքերով, «Թերթիս կիրակնօրեայ թիւերը» և միւս գործերը՝ որոնք նորէն Շահնուր կը բուրդէին եւ Շահնուր կը շնչէին մինչեւ վերջին ստորակէտ։

Ննճե Շահնուր իր ամբողջ կեանքին ընթացքին մէջ անգամ միայն ունեցաւ այդ հանդիպումն ալ օտարէն եկած։ 22- 1956 թուին արժանացաւ Ֆրանսական Ռիվարոյի մրցանակին իր «Թրանսֆեր Նորթիւոն» գիրքին առթիւ, ուր գետեղուած են անոր ֆրանսերէն գրած արձակ քերթումները։

Շահնուր Շահնուր. անընդ, առանց աղմուկի, անկասկած ներքին փոթորուկներու սպառնալով, ներքին յոյզերու և սերերու շփուլէն ետք, իր ցան-

մահուան։ Շահնուր Շահնուր գրագէտը, իրաւ և անգերազանցելի արուեստագէտը որ ոչ միայն մեր գրականութեան ձգեց կոթողական ժառանգ, այլ՝ մեր արեւմտահայ նոր բարբառի տուաւ քաղցրահամ լեզու, հագցուց անոր քնքշանք անշաւար, տուաւ անոր մեծաքանակի արժանի ձեւաւորում։

Ուսին է մեռնողը... Այդ անիմաստ է, անհաւատալի։ Բազմահազար յուղարկաւորներու հետ վերջին հանգստարան տարուող մահկանացուներու

Հայր Մերը մոռցեր էր։ Ինչու պիտի այսպանել ու այս օրերուն խորթ ձեռնհասացողը, որ խորքին մէջ մնաց հայ, հայ մտաւորական, ինչպէս արդարացուց նորէն, ինքզինք, իր հրատարակած վերջին գիրքերով, «Թերթիս կիրակնօրեայ թիւերը» և միւս գործերը՝ որոնք նորէն Շահնուր կը բուրդէին եւ Շահնուր կը շնչէին մինչեւ վերջին ստորակէտ։

Արդար էր անոր կապուիլը «Լը Նուվել Ռեվիւ Ֆրանսէզ»-ին, «Լը Փասսաժ Գլանտեթի»-ին և «Սենթ Ֆրանսուայի» նման պարբերականներուն՝ որոնք քիչ թէ շատ կը վճարէին ֆրանսագիր Շահնուրին, Սմէլէ Լուպիէին։ Այդ իր իրաւունքն էր ու գառն պտուղը՝ իր արդար զարթոթիւն։ Այդ մասին Ս. Ալանանեանին ակնարկութիւնը քիչ մը անտեղի ըլլալ կը թուի Շահնուրը ներկայացնելու իր փորձին մէջ։ Նոյն այդ վիճակին մէջ հաւանաբար տարբեր պիտի չըլլար Գր. Ս. Ալանանեան՝ որ պետական նեցուկ կը վայելէ ու կը վարձատրուի իր գրիչին արտադրութիւնը քիչ մը առաւել քան ուրիշ արտադրութիւն, իր բնական երկրին մէջ, ուր գրելը լրիւ գործ է և օրէնքին տրամադրութեամբ կը վճարուի տող առ տող։

Կացած մահը գին՝ գտաւ հոն, ուր՝ կը սպասէր անոր բռնուն կարօտով։ Միթէ՞ մահն ալ ունի իր սիրոյ երեսը... Հաւանաբար՝ երբ հսկան իր բռնէն ստացած էր կապարի հարուածը՝ հին օրերէն ասգին։ Հաւանաբար ինքն ալ գիտէր մինչև վերջին շունչը թէ մահը կրնար հաշուեյարդարի նստիլ հետը, գինք պարտութեան մատնել միայն մարմնապէս, ինչպէս բոլոր մահկանացուները այս՝ լոյսի և խաւարի աշխարհին, բայց հոգին՝ բնաւ։ Անկասկած մահն ալ գիտէ թէ իր գործը միայն մահկանացուներուն հետ է, իսկ անմահներուն հետ՝ բնաւ։ Ո՞վ ակնատես չէ դարերու երկայնքին թէ անմահները պարտութեան մատնած են մահը և իրենց յաւիտենական կ'անքէն շունչ մը իսկ չեն գիշած

յուղարկաւորութիւնը չէ՛ այս վերջինին։ ան եթէ չորս հոգիի ներկայութեամբ իշաւ սէ հող, նոյն օրը ուրիշ քացակայ հազարաւորներ գայն հանեցին այդ փոսէն։ Որովհետեւ ո՞վ ստացած է որ անմահը մեռնի... Հիմա Շահնուր բոլորիս հետ է ու բոլորիս հետ կը շնչէ։ Ինչպէս ան կը շնչէր իր լաւ օրերուն Փարիզ՝ երբ իր «Նահանջող»-ի էր։ Հոս անիմաստ է ըսել։ Հողը թեթեւ գայ վրադ, Շահնուր... Ինքն իստ... Բող տկարներու ամբոխը շփոթեն իրենց մահերը, որքան որ կ'ուզեն։ Յարգը կ'երթայ, բայց հատիկը կը մնայ... Բ. ԱՇՏԻՇԱՏ

ՄԱՐԱՄ ԽԱՀԱՏՐԵԱՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆՂԵԱՆԵՐԸ ԵՐԱՆԱԽՐԵՐԱԳ յԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՑԱՆ

Մոնթէ Գառլոյի իշխանական պալատի պարտէզներուն մէջ ամռանային նուազահանդէսներու շաբթին, անդաւ 7 Օգոստոսին, աշխարհահռչակ մեծ կոմպոզիտոր հայազգի Արամ Սաչատրեան զեկավարեց Նուազախումբը, որ նուազեց Սաչատրեանի հեղինակութիւններէն մի քանին։ Նոյնպէս այս համերգներու շաբթին պիտի կատարուէր աշխարհի առաջին ունկնդրութիւնը՝ Սաչատրեանի «Չելլոյի քոնչերթ»-ին, որ մեծ կոմպոզիտորը գրած է Մաթիլաւ Ռոսթրոփովի (սովետ համալսարան արտեստագէտ) համար և որ տակաւին ամբողջութեամբ աւարտած չէ։ Ռոսթրոփովիչ Նուազախումբին մենակատարը եղաւ Սաչատրեանը։

տրեանի «Գոնչերթ» - Ռաբստիւնի մէջ։ Նուազախումբին գործադրած յայտագրերին կտորներուն մեծամասնութիւնը կը բաղկանար կոմպոզիտորին հայկական ծագումէն բխած ու ժողովրդական թեմաներ պարունակող հեղինակութիւններ, որոնցմէ ամենք արեւելան երանգով և աշխոյժ ուրիշով։ Նշաւախումբը կատարեց նաև հատուածներ Սաչատրեանի «Գայանէն» և «Երմակահանդէս»-էն։ Արամ Սաչատրեանի նուազահանդէսին առմամբ ամիս մը առաջ ամբողջութեամբ սպառած էին և հարիւրաւորներ սպասման ցանկի վրայ արձանագրուած էին, յուսարով որ տոմս վերադարձնողներ կրնային գտնուիլ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ՖԻԼՄ ՄԸ «ՍՍՍՈՒՆԻ ՈՐԳԻՆԵՐԸ» ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՀՈՒՎՈՒՏԻ ՄԷՋ

ՀՈՒՎՈՒՏ (Գալիֆորնիա)։ Նոր հիմնուած ընկերակցութիւն մը՝ «ՀՍԹ» (Հայ-Սթար Ինթեր-Նէշնըլ Ինքորպ.) որուն կեդրոնաւորը կը գտնուի Կոլորադոյի Սթրաութներուն մէջ, մօտ առնենէ հրապարակ պիտի հանէ «Սասունի Որգիներ» հայերէն խօսուր

շաբթանկարի ժապաւնէր, որ կը պատրաստուի Սամուէլ Կոտուրնի Սթրաութներուն մէջ։ Ժապաւնէին բեմադրելն է Սարգիս Մարատեան, որ միաժամանակ նիւթին հեղինակն ու (Շար. Տես. էջ 4)

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՈՒԵՍԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ ՄԸ ԵԳԻՊՏՈՍ ԱՅՅԵԼԵՑ (Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Ոստ անին և կոյրներ ունեցան խումբին ղեկավարը՝ Արտաշէս Գապայեան, Գ. Միթթար Դաւթեան, Գուրգէն Յովնան և Գահրէի Սովետ. Դեսպանատան ա. խորհրդական Ռազմիկ Օհանջանեան։ Գեղարուեստական յայտագիր մը նաև գործադրուեցաւ, որուն մասնակցեցան դերասանուհի ձեմա Դարապէտեան (արաբականութիւն), օփերայի երգիչ Գեորգ Կերակոսեան (մենեք), նուազահար Սարգիս Գեորգեան (գլարինէթ)։ Ս. Միթթարեան ժողովրդական արթիսթ Բարդէ Ներքիսեան աւմուքեց Թաւանեանէն, կապու-

տիկանէն, Սեւակէն եւ Իսահակեանէն քերթումներ։ Տիգրէն Ալիս Տեփոյեան եւս իր շնորհալի մասնակցութիւնը բերաւ, արդասանելով Վահագն Դաւթեանի «Մայրերի Հողը», ու արժանացաւ խանդավառ ծափերու։ Յաջորդ օրը խումբը այցելեց Կիզիլ Բոսթանը, Գահրէի Գառմական Թաւարանը, Շուկան եւ այլ վայրեր ու Հինգշաբթի Կ. Ե. ժամը 2ին մեկնեցաւ Աղեքսանդրիա։ Հրօշաւջիկ հայրենի արւեստագէտներու այս խումբը Շաբթ, 28 Սեպտ., շոգնաւով համբայ ելաւ դէպի մայր հայրենիք։

ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ՝ ԵԱՀԱՆ ԵԱՀՆՈՒՐԻ «ՆԱՀԱՆՁԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ» ԵՐԿԵՆ

Մախառան մէկ դրան առջեւ կեցող պահակը իր գնդով բարեւեց, պղնձէ գործիէ մը ճօքը պայքեցան ու բռնակիւններ դադրեցան իրենց կողովներով վազկոսելէ։ Զօրէքը լուսինն այլ կապոյտ օդայ չուզեցին այլեւս աղմկել, վերէն վար իրենց սնացող ընկերներուն անուններ պոռալով, կարծես ի յարգանս անոնց որոնք կը մեկնէին վիթոյով, կը բաժնուէին մեծ, անսպասելի վթոյով։ Բարաքին վրայ մնացողները սկսան հեգհեգ աւելի ու աւելի պզօյկնալ, խօսքեր կարճացան, օհններու քիւր աւելցաւ ու նար սուլեց։ Թաւ, խորունկ, դողալընող սոյլ մը շօյն անձերի պէս ինկաւ բազմութեան վրայ, օուն մը փախաւ ու աւեր չօւրի այդ կայլակներուն մէջ ծիրանի մը գծեց։ Մինչեւ վերջին վայրկեանը օտարու պէս մնացին հոն, այդ երկու օտարները, հայր մը, մայր մը, իրենց կիրակնօրեայ մահուր

հագուստներուն մէջ, աչքերին խոռո բացած։ Անոնք բնաւ քաղիքական չկրցան օտարել։ Մեծ հաց մը կուրծքին սեղմած՝ քաղցր երեսուն եղբեր ու իր բացուած աչքեր կը քննէին կարծես ճոճէն, կարծես պաղէն։ հակառակ ասոր կրցաւ դեռ երկար ասեմ օտարի իր կարմիր, իր ճապար ֆէր, հօր մասերէն կախուած։ Դեռ քիչ մը առաջ է որ նա բարձրանալու միջոցին վերջնականապէս զլխէն փառեւր կը զայն ու օտար իրենցէն։ Բուն, յանձնարարելով որ մոնակ օրինակ անով։ Ուզեր էր խնդալ, ուզեր էր կատակել, այո՛, իրաւ, բռնաւ չէին լացած, բնաւ, ինչպէս որ խոստացն էին, արդէն միայն այդ պայմանով էր որ ձգեր էր անոնց միջեւ նա գալի, բայց ինչու չէին խօսած, ինչու բաւ մը իսկ չէին ըսած, Ամեն բան սկսու պղտորի, ամեն բան՝ կը հեռանալին, նա մը անցաւ իրենց ֆոլկէ՛ սուլելով. ո՞վ չէր ճանցնար

«Սեր Ահմադ»-ի այդ նաւը Գերլանկինը իր յաւանքեկան սոյնով գործընթաց անգամ մըն ալ կը լսէ։ Հեծալ օդաւ սկսան պոռալ։ «Երէք պար Սթարալ, Երէք պար»։ պզօյկ օունք կան որոնք հեռանալի վերջ միայն կը հաչեն։ Սարայ Գուրգիի քաղաքին վրայ կեցած է որ գլուխը դարձուց եւ իրեն նայեցաւ երկարօրէն։ քրական բաղնիք կը որ իր շերտաւ բարովը կ'ըսէր։ Անա «Հայ կղզին»։ բնաւ չէր նմարած որ անոր ետք ասանկ լեւել և ու կարմիր, կապիկի մը յառակին պէս։ Յիշեց այն պզօյկ աղջիկը գոր սիրած էր հոն եւ որ իրեն այնքան կապկոթիւններ էր բրած։ Նա ունեւելի կողմէն էր. իր եւ Պոլսոյ միջեւ Ֆրանսական քրօսակը կար հիմա. աւելի վերջ, երբոր այդ երեք գոյները իջեցուցին, Պոլսոյ կողմէն էր, ինչպէս կը կարուի անպարտի մը քաղկեդոնի մէջ առաւելական կան դրամ մը։

Հոս կեանք մը կ'աւարտէ։ Հոս կ'աւարտի պետութիւն մը ու վերջնականապէս կը բուլճայ քաղցուն պաղանձած ազգին։ Մեկնող երթօնաւորը իր երակնե-

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱՐԴԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԵՐԱԹԵՐԹ

جَاهَاكِر

جريدة أسبوعية

ص. ب. ٢١١١ بالقاهرة - ط ٢٤٥ - ت ٩١٥-١٣

صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سركيس بالان

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Cairo (R.A.U.) - Tél. 915012

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Մրտնադէպ — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ԳԱԼԱՅԱՆ

Հիմնադր. 1948թ.

Տպագրանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 545 — ՀԻՆԳԵԱՐԹԻ 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1974

ՀԱՏԸ ԶԵՆՈՒԹԷ 3 ԵՂ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

١٩٧٤ أكتوبر ١٠ الخميس — ٥٤٥ رقم

6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ Զինուորական Մեծ Տողանցքին Նախագահեց ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

Մարաշախս Անմէտ Իսմայիլ Ալի խօսեցաւ Հոկտեմբերի ձախասամարին

Յաղթանակին հետեւանքնուն մասին

Կիրակի, 6 Հոկտ. 1974, առաջին տարեդարձն էր պատմական այն օրուն, երբ Եգիպտական բանակը կը ճեղքէր Սուէզի Զրանցքը ու 6 տարիներու գրաւման շրջանէ մը ետք, Եգիպտացի զօրքը ոտք կը դնէր ջրանցքին արեւելեան ափին, խորտակելով «Գար-Լէ» կողում ալ մեծ ամրոցաշէջք, որ իսրայէլական փրոփականտայի կողմէ տարիներով յանկերգուած էր իբր թէ անխորտակելի է անանցանելի:

Ու Եգիպտական բանակը 6 ժամուան ընթացքին հաստատուելով բազմաթիւ շարժական կամուրջներ, իր հրասայլերով, թնդանթներով, զօրքով է զենքով կ'անցնէր ջրանցքին վրայէն ու կը խորտակէր առեղծոածային «Գար-Լէ» գիծը, գերի բռնելով բազմաթիւ իսրայէլացի զօրք ու սպայ: Այս յաղթանակով աշխարհի բազմաթիւ մեծ պետութիւններ կը համոզուէին, որ արաբական բանակները ևս կըրնան մեծ յաղթանակներ տանիլ, շնորհիւ իրենց հերոս զաւակներուն և թէ իրենց կողմէ անպարտելի նկատուած իսրայէլեան բանակը շատ դիւրաւ ջարդ ու փշուր կրնար ըլլալ, միանգամ ընդ միշտ փաստելով, որ «անպարտելի» որակումը իսրայէլեան համաշխարհային փրոփականտային կողմէ պարզապէս առեղծոած մըն է:

Նոյն օրը և նոյն ժամուն Սուրիական բանակը ևս կը ջարջախէր Կողանի ճակատին ամրութիւնները, շնորհիւ հերոս մարտիկներու անձնազոհութեան, ու իսրայէլեան բանակը կը նահանջէր նաև հիւսիս-արեւելեան ճակատին վրայ:

Այս պատմական թուականին առաջին տարեդարձի առթիւ, բազմաթիւ հանդիսութիւններ տեղի ունեցան Եգիպտոսի և Սուրիոյ մէջ, որոնցմէ գլխաւորապէս հանդիսացաւ Կիրակի, 6 Հոկտ. 1974ի զինուորական Մեծ Տողանցքը, որ տեղի ունեցաւ Կ. ա. ժամը 2ին, Ալ Նասր նորակառոյց աւանին մէջ, Գահրէի մարզաւանին առջև:

Նախագահ Անուար էլ Սատաթ տողանցքին վայր ժամանեց բաց ինքնաշարժով, ու տեղ գրաւեց պատուոյ բեմին վրայ, իր կողքին ունենալով Գ.Ա.Կ ի ղեկավարը՝ Նասր Արաֆաթը, փոխ-նախագահ Հիւսէյն էլ Շաֆէին, Մարաշախս Անմէտ Իս-

մայիլ Ալին և երկրին գրեթէ բոլոր ղեկավարները:

Զինուորական այս Տողանցքը, որ Եգիպտոսի պատմութեան մէջ ամենաշքեղն ու ամենաարդիականն է, տեղի առնելով մէկ ժամ, որուն ընթացքին տողանցեցին և խանդավառ քաջապետութիւններու արժանացան մանաւանդ հրասայլերը, հակաօդային թնդանթներն ու հրթիռները, ծովային հրթիռ-

վազն, առ ի երախտագիտութիւն 6 Հոկտեմբերի յաղթանակին՝ նախագահին ստանձնած պատասխանատու որոշումներուն, որոնց շնորհիւ բանակը յաղթանակօրէն ճեղքեց Սուէզի Զրանցքն ու ոտք դրաւ իր բռնազրաւեալ հողին վրայ, Սինայի մէջ:

Հոկտեմբերեան այս տօնակատարութեան շարքին նշանակալի է նաև Երկուշաբթի, 7

ները, պատերազմական օդանավներն ու հերթափոխները:

Նախքան տողանցքին սկիզբը, փոխ-վարչապետ և Գաղտնալուծեան նախարար Մարաշախս Անմէտ Իսմայիլ Ալի ճառ մը խօսեցաւ Հոկտեմբեր 6ի ճակատամարտին մասին, և որուն մէջ յիշատակեց նաև կարգ մը եղելութիւններ որոնք ցայտագաղտնի պահուած էին, ինչ կը վերաբերէր այս ճակատամարտի պատրաստութեան շուրջ աշխատանքներուն:

Մարաշախս իր ելոյթի աւարտին, յանուն Եգիպտոսի Զինեալ Ուժերուն, Սինայի Աստղ շրանջանը անցուց նախագահ Անուար էլ Սատաթի

Հոկտ. ի. Կ. Ե. ժամը 9ին, Գահրէի մարզաւանին մէջ տեղի ունեցած երիտասարդական և ժողովրդային փառատօնը, որուն մասնակցեցան աւելի քան 50 հազար բանուոր, ուսանող և երիտասարդ: Այս փառատօնը, որուն նախագահեց Անուար էլ Սատաթ, տեղի ունեցաւ Եգիպտոսի յաղթ ու գեղեցիկ եղաւ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԷՋ

«Արարատ» յաղթեց
«Վայֆինկ»-ի 4-2

(կարգով էջ 4)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՍՈՒԼ

ԱՐԿԱԾԱՆԴՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Միջին Արեւելիկն եկած Եգիպտոսի զինուորական զօրքը կու տան, որ Իսրայիլ արաբ գրաւեալ հողերուն վրայ կը կասեցնէ ամէն յառաջդիմութիւն:

Վերջերս Իսրայիլեան Գաղտնալուծները սկսան մաքրագործել Կլաթի բարձունքներուն հարաւ-արեւելեան կողմին մէկ վայրը, որ նպատաւորուած է ծառայելու կէս զինուորական կեդրոնի եւ որ պիտի անուանուի Գաղթին, Իսրայիլացիները ծրագրած են նաեւ կառուցանել զինուորական օբնոյթանց ուրիշ օղբայ մը եւս, Յաղանան գիծի արեւմտեան ափին վրայ, Յայ-ճարաւուած է նաեւ, որ գրաւեալ մասերու իսլամաւորները շուտով պիտի սկսին արաբներէն զրահաւորուել արաբական մասին: Քաղաքին մօտեր արաբներու սեփականութիւն եղող շատ մը հողեր պիտի գրաւուին եւ անոնց վրայ պիտի տեղադրուին բնակարաններ՝ Իսրայիլացի գաղթականներու համար:

Կատարուած եղելութիւնն Բաղադաւանութիւնը, շատ լուրջ թել Ալիի ռազմավարներուն մօտ:

Թել Ալի կը ջանայ այն տպա-

ւորութիւնը աւել բոլորին, քի այն հողերը՝ սրտի ապագայ տարածան չպատկարար Սիբին Արեւելի պատերազմէ ետք վերադարձեցան Եգիպտոսը եւ Սուրիոյ, վերջիններս եւս եւ քի Իսրայիլ աւելը եւ շախի նահանգն:

«Ապահով Սահմաններ» հաստատուելու պատերազմին ապա, Իսրայիլ կը օտարանալ իսրայիլեան զօրքը օտարներու հողերուն վրայ: Շրմու Փոքիկ, Իսրայիլի պատերազմութեան նախարար, իր քրտ յայտարարութիւններէն սլոյն մէջ քսաւ, քի Յաղանան գիծը՝ Իսրայիլ կողմէ գրաւեալ արեւմտեան մասով «Իսրայիլի ապահովութեան սահման» է: Ըստ նախարարին, այս եղելութեան ընդունումը կապ պիտի ունենայ Միջին Արեւելիկ հատուկապէս հիմնական պայմաններուն հետ:

Արաբ գրաւեալ հողամասերը կցելու ամէն փորձ կը հակադէմք չազգային օրէնքի եւ կը նախաճեկ ԱԿԻ Լայի. ժողովրդի եւ Ապահովութեան նախարարին որոշումները: Իսրայիլի ղեկավարները այսպիսով կը խորհակեն այդ օրջանին մէջ խաղաղութիւն հաստատելու կարելիութիւնները:

(Փրաւա - Ա.Փ.Ն.)

Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐԳԻՈՅ... ԵՒ ԻՐ ՈՃԻՐՆԵՐՈՒՆ

Դիշալէսի Կայսերապաշտութեան և իր արժանի ժառանգորդը եղող Նոր Գաղութատիրութեան համար, Կենսական Նշանակութիւն ունին ռազմագիտական դիրքերը: Ասոնց կոթնքով է որ յաջողած են և դեռ կը ջանան պաշտպանել իրենց տնտեսական մեծ աշխարհները՝ աշխարհի տարբեր մասերուն մէջ:

Այդ շահերը և անոնց տնտեսական օգնող ռազմագիտական դիրքերը ծնողէ չհանելու համար, միջազգային դրամատիրութիւնը եղած է ու կը մնայ տրամադիր կրակի մէջ նետուել երկիրներ և ժողովուրդներ, եթէ այս մէկը ընելու առթիւն ու պատեհութիւնը տրուի իրեն, բնականաբար:

Սկզբունք ու պատիւ, մարդասիրութիւն կամ բարոյական արժէք դոյզն նշանակութիւն չունին, չեն ունեցած իրենց համար: Ասոնք եղած են դիմակ՝ վարապետներու իրենց գիշատիչի բնազդներն ու մագիլները: Այդ գեղեցիկ լոգունները շուտով տարի տակ առնուած, կոխտուած են, երբ պէտք եղած է տիրաւել Նաֆթա-հորի մը կամ գրաւել հարուստ երկրամասեր, իրարու ծնողէ և նահանգն ու իրաւունք խլել:

Նոյն սառնասրտութեամբ է դարձեալ, որ բազմազան առեւտուրի սակարանին մէջ, այս տնտեսիկները վաճառքի հանած և իրարու զիջած են ճակատագրի՝ փոքր ժողովուրդներու, որոնք իրենց վստահելու միամտութիւնը ունեցած են: Անհրաւկայի լի ապագայութեամբ ու շահաբաժնի մը տիրացումի փոխան ըստորագրած են ժողովուրդներու մահալմէի, կամ 30 արծաթի փոխան ծախսած են անոնց ազգային իրաւունքները:

Հարկելը մէկն է այդ ժողովուրդներէն: Սկիզբը իր զէնքէն կարեկեց եղան մեր ցաւին, բարեկամներ կայացան և իրենց խաղանքը պատճառ եղաւ, որ կուրաւոր նետներ իրենց նիւթած դաւերուն մէջ: Շուտով մոռցան մեզ և սկսան գարպաւել թուրքը: Որովհետեւ մեր արցունքը տեսնել էր և (Շարունակութիւնը տեսնել էջ 2)

ԱՌԱՎԱԳԻՐ ՄԿՐՏԻՉ ԿՈՐԻԻՆ

ՆՈՒՊԱՐ ՏԵՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

ՄԱՆԵՐԳ՝
ԶՕՆՈՒԱԾ
ԼԷՆ ԲԱՐԱԶԵԱՆԻ
ՀՈԳԻՈՅՆ

ՆԵՐԷ ԻՆԾԻ

ՊԱՐՈՅՐ ՄԱՍԻԿԵԱՆ

Ներքե ինձի, որ թաղումիդ
չեկայ...
Չէի կրնար:
Ի՞նչպէս կ'ուզես որ քալէի
ետեւէդ երբ տարիններ ու տա-
րիններ, բալած ես հետս. բալած
ես քովէս...
Պիտի տանէին քեզ, նետե-
լու փոսի մը գիշերուան մէջ...
Փոսերու գիշերները - յա-
ւիտենական, առանց արշալոյսի
- տարբեր են մեր գիշերներէն...

ԼԷՆ ԲԱՐԱԶԵԱՆ

... Մեր գիշերներուն մէջ
կային լոյս, ժպիտ, ծայր, եր-
ջանկութիւն, երբեմն տխրու-
թիւն և միշտ արշալոյս մը մու-
թին ծոցէն ծնած:
Զգեցիր զիս մինակ... ինչ
ընեմ ես հիմա՝ իմ մութիս մէջ...
Որո՞ւ հետ խմեմ ես այլևս
գիշերները...
Երբեք քեզ հետ...
Գաւաթս գարնան յիշատա-
կի՞ւր...
Միթէ յիշատակը գաւաթ
ուէի՞... ան անծայն է, չի խօ-
սիր, չի նայիր, չի խնայար...
... Երբեք քեզ հետ լաց պիտի
գնէ բաժակիս մէջ...
Մենք կը խմէինք միասին
և աշխարհի, կեանքի գոյները
կը գեղեցականային՝
— Կենացդ...
Ինչ մնաց Կենացդէն...
Ինչպէս խմեմ ես հիմա,
երբ գոյները պիտի մթագնին,
պիտի սեւան - սեւի-սեւ - և
միտքի պիտի խօսի հետս - սեւ
- սեւ - յիշատակիդ պատկեր-
ները պատռեցի՞դ՝ բզիկ - բզիկ:
... Եւ մահը պիտի բրբռայ՝
— Ո՞վ մնացած է այս աշ-
խարհին մէջ որ ան մնար...
Ո՞վ մնացած է... ես մնա-
ցի, մինակ, երբ ան գնաց...
Ի՞նչպէս խմեմ, հիմա, մի-
մինակ, գիշերը, հոս, հողին
վրայ, լոյսերու տակ և դուն հո-
ղին տակը ուր... - չեմ գիտեր
ինչ կայ - ... և ուր սակայն
լոյսեր չկան...
Երբեմն կ'երգէինք միասին,
խմած ժամանակին... ես (վը-
ռընտուած երգչախումբի) երբ
խաղող-գինով «Թէնոր», դուն
քու թաւ, թաւերով ծայրով՝
երկուքս ալ քիչիկ մը գինով-
ցած՝
«Դուրը պաց Տիգրան» և
մեր գինովութեան մէջ թաղ-
ման ելով՝
«Open the door, Tigran»
... Եւ ըսել թէ դռներնիս
գոցեցաւ և փաւ երգը և տու-
ներնիս... մեր հոգիներուն տու-
նը... և դուն թաղուեցար և ես

մնացի յիշատակներու փա-
ռակներուն տակ...
Ա՛խ, ա՛խ, ա՛խ, գալիս մէյ
մը, քովս, հոգ չէ թէ երգիս
մէջ ու խմէինք մենք միասին,
խմէինք, խմէինք, խմէինք ու
մեկնած ժամանակդ, համբուրէի
քեզ, աչքերէդ ու ըսէի՝
— Ցտեսութիւն...
... Այո, ցտեսութիւն, մի
մոռնար, ցտեսութիւն, պիտի
գտնենք զիրար, պիտի գամ օր
մը մօտդ - թերեւս շատ հեռու
չէ այդ օրը, չեմ գիտեր ինչու
կ'ըսեմ այսպէս - գտնեմ քեզ ու
կրկին խմենք... ու՞ր... տեղ
մը... տեղ մը պիտի գտնենք...
գերեզմաններու եզրերէն...
Տաղաւորէի չարաորուցար...
Ի՞նչ կ'ուզէր մահը քեզմէ...
Մահ՞դ...
Եւ ի՞նչ կ'ուզէր ինձմէ...
Չարաւորուցանք երկուքս
ալ, դուն՝ անդի կողմը, ես՝ այս
կողմը...
Ամէն բան փոխուեցաւ
մարմնոյդ մէջ - տարի ու կէս,
Աստուած իմ, ինչու, ինչու -
սակայն մէկ բան չփոխուեցաւ՝
Ժպիտդ՝ աչքերովդ քաղցրու-
թեան մէջ...
... Եւ երբ մահը առաւ քեզ
ու տարաւ իր սնտուկին մէջ -
յիմար, մահուան նման անզգամ
փայտ մը՝ որ կ'ալարի միայն
մահուան հետ, անբաժան անկէ -
չէի կրնար քալել դազադիդ ե-
տեւէն...
Ես որ տեսած եմ քեզ ա-
րեւին տակ, արեւին հետ, արե-
ւին պէս լուսաւոր և պայծառ,
չէի կրնար տեսնել մութին մէջ
իջնելդ...
Ներքե ինձի որ թաղումիդ
չեկայ...
... Զուեցայ քաղութիւնը,
բալելու ետեւէդ, մինչև հոն,
ուր այլևս պիտի բաժնուէինք,
ես՝ այս կողմը, արեւուն տակ,
դու՝ այն կողմը՝ մութին մէջ...
... Ցտեսութիւն...
... Գերեզմաններու եզրե-
րին...

Առակագրութիւնը հին դա-
րերի և միջնադարեան շրջանի
գրականութեան սիրուած ճիւ-
ղերից մէկն է եղել։ Այսպէս, ա-
ռակագրութեան հայր Եզդուրը
(7-6րդ դար մ. թ. ա.) յայտնի
անուն է ոչ միայն յունական,
այլ նաև միջազգային գրակա-
նութեան պատմութեան մէջ։
Յայտնի է լատին առակագիր
Ֆետրի (30 թ. մ. թ. ա. - 44 թ.
մ. թ. ե.) անունը, որ թէպէտ
գրել է Եզդուրի ոճով, սակայն
ունի նաև իր ուրոյն և սեփա-
կան առակները։

Միջին դարերում և աւելի
ուշ շրջանում ևս առակագրու-
թեան արուեստը հասաւ աւելի
բարձր աստիճանի։ Ֆրանսացի
Ժան Լա Ֆոնթէնը (1621-95)
առակների 12 գիրք հրատարա-
կեց 26 տարում (1668-94) և մեծ
հաջակ ձեռք բերեց աշխարհում։
Իրեն յայտնի գրող Իպան Անտ-
րէէի Կոլլեզը (1769-1844) ևս
գեղեցիկ առակներով բարի ա-
նուն է վաստակել միջազգային
գրականութեան մէջ։

Մեզ մօտ ևս վաղուց անտի
գրականութեան շատ սիրուած
ճիւղերից մէկն է եղել առակազե-
րութիւնը։ Մեր հնագոյն մա-
տենագիրներից ոմանք, յիշա-
տակել են երանցից շուրջ մի
հազարամեակ առաջ գրուած
Եզդուրի առակներից։ Բացի այդ,
Նիկիայի Մաթր վկայութեամբ,
արդէն եօթնորդ դարում, հայնե-
րը յունարէնից թարգմանել են
Սիւրմպիանու առակները, խուով
23 հատ։

Միջին դարերում հայ ա-
ռակագրութիւնը նոր օրակ հա-
սաւ։ Եաննիս Մարիար Գոշի
(1133-1213) և Վարդան Այգեկցու-
(12-13րդ դդ.) ստեղծած գեղե-
ցիկ և դրպով առակները, Այ-
գեկցի գրել է բազմաթիւ ա-
ռակներ, իսկ Գոշը գրածներն
արդէն օրվու հարիւրից աւելի
են։ Այս բոլորն ընդգրկում են
մարդկային կեանքի վարք ու
բարքի զանազան ծալքերն ու
երեսները։ Նրանց առակները
տիրապետող դեր են ունեցել
միջնադարեան մեր գրականու-
թեան պատմութեան մէջ և հա-
սել մինչև մեր օրերը։ Պահպան-

ւել են բազմաթիւ ձեռագրերում,
ապա և տպագիր գրքերում ևս
հայ ժողովուրդի առաւել ևս
ծանօթացել է միջազգային և
հայկական առակագրութեան գո-
հարներին։ Բացի այդ, ժողո-
վուրդն անգիր է սովորել և բեր-
նէ-բերան դարեր շարունակ փո-
խանցել այն առակները, որոնք
խօսել են իր սրտին։

Խորհրդային ժամանակաշր-
ջանում, հայ առակագրութիւնը
զարգացման նոր աստիճանի վը-
րայ դրուեց՝ հանճարեղ առակա-
գիր Մկրտիչ Կորիւնի ջանքերով։
Նա աւելի քան քառասուն տարի
ստեղծագործում է, հարստացը-

նելով մեր գրականութեան այդ
բարդ և խիստ անհրաժեշտ ժան-
րը։ Վերջերս «Հայաստան» հրա-
տարակալութեամբ լոյս տեսաւ
նրա գիրքը՝ «ԱՌԱՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ»,
անու-
նով, որտեղ ներկայացուած են
հեղինակի 271 անտիպ առակնե-
րը, գրուած առաւելագետ վեր-
ջին տասը տարում։

Հեղինակն այս առակներում
շօշափում է բազմաթիւ հարցեր,
մեղադրելով յանցաւորն և ան-
տընտեսավարը, քարկոծելով մե-
ղաւորն և բանաստեղծը, պախա-
րակելով որկրամոլն և շատա-
խօսը, և այսպէս սուր բնադա-
տութեան ենթակելով եպերելի
արարքներն և կեանքում պատա-
հող տգեղ դէպքերը, միշտ գո-
վելով մարդու ունեցած ազնիւ,
բարի, աշխատասէր և գովելի
յատկութիւնները։

Նպատակին հասնելու հա-
մար հեղինակն իր առակներում
խօսեցնում է մարդկանց Կ՛կեն-
դանիւնների հաւասարակշիւ Գը-
րեթէ միշտ առակի վերջում,
բարոյական դաս հանելով, հե-
ղինակը տալիս է իր միտք բա-
նին։

Այսպէս «Անհնաւտես Ա-
ռիւծը» վերնագրով առակում
կենդանու անհնաւտեսութիւնը
նշելով, նա գրում է.
«Իդուր չի անուած. առիւծ քե

մութիս,
Ամեն մէկը լոկ իր սեղն է գօրեղ»
(էջ 136)

Գառան և օծի մտերմու-
թեան անդադառնալով, հեղի-
նակն առակը վերջացնում է հե-
տեւեւ պատկերալից երկտողով.
«Լաւ է մարդ անընկեր մնայ,
Քան օծի հետ մօեմանայ...»
(էջ 122)

«Թերթիլում» ստեղծագոր-
ծութեան մէջ մեծատաղանդի ա-
ռակագիրը գտնում է. որ մարդ
պէտք է հեռաւտես լինի.

«Մթնում չի մնայ քե ժամանակի
Մարդ իդ ածի մարդ ճագիս»
(էջ 267)

«Թութակի ու Փնթակը»
գողտրիկ առակում Կորիւնը
հասկացնում է, որ մարդկու-

թեան աշխատող անհատ է պէտք,
և ոչ թէ ճառ ասող պոռոտախօս.
«Ենձ բանուոր է պէտք եւ ոչ
ճառասէր» (էջ 182)

Իսկ «Պատգամը» առակում
գրողը պատգամում է.

«Առեւտրում գալը ձեզ վրայ գալիս,
Ողբալու տեղակ ձեռք առե՛ք կացից,
Որ տէր մնա՛ր ձեր ունեցածից»
(էջ 154)

«Հարցասէրը» վերնագրուած
առակում, հեղինակը մեղադրում
է շատախօսին.

«Քիչ չեմ այն մարդիկ, որ բեզ
չեն լսում,
Շարունակ իրենց ասածն են ասում»
(էջ 259)

Կորիւնը մարդկային ազ-
նըութեան մասին է խօսում
«Յորենն ու Գարին» առակում.
«Այս ինչ անօրէն մարդիկ են եղած,
Օրենից անս բնաւ չեն վախում,
Յորեն ցոյց տալիս, գալիս են

ժախում» (էջ 247)
«Մուռ Քանոնը» առակում,
հեղինակը յայտնում է, որ.
«Որեւէ կ'մարդ իր ուղիղ մաթի,
Մուռ Բանոնով ոնց ուղիղ գիծ
բաթի...» (էջ 216)

«Հրդեհը» առակում, խօ-
սելով ալգոհիւր չարաչանիւ
վնասի մասին, առակագիրը գը-
րում է.

«Լուցկուց մեծ հրդեհ կը ծագի
մորեմ,
Թե օղից լի ի խելի անօրէն»
(էջ 255)

Աղուէսը հանոցին վերա-
հեղուկ նշանակողին մեղադրե-
լով, Կորիւնը գրում է.

«Վերադառն ազնիւ է, ոչ կեղծ է,
ոչ գող է,
Նա միայն աղուէսն հսկի՛ր

ճեմակող Կ» (էջ 114)
Եւ այսպէս շարունակելով,
իմաստուն առակագիր Մկրտիչ
Կորիւնը մի բառակով և կամ
մի քանի տներով ամբողջ մի
պատկեր է ներկայացնում և
վերջում օգտակար եզրակացու-
թիւն հանում։ Իր առակներով
նա մեղադրում է չարն և գովում
բարին, յանդիմանում է անազ-
նիւն և քաջաւորում երախտա-
գէտը, պախաւորում է երախ-
տամոռն և արդարացնում աշ-
խատասէրը։ Սա էլ առակի իս-
կական նպատակն է արդէն։

Կորիւնն ունի սատուն գրիչ
և առատ բառապաշար։ Օգտա-
գործած քառերը պարզ են և
պարզեցիկ յստակ։ Ընդամենը մի
քանի տողով նա տալիս է ամ-
բողջական մի պատկեր, որից
անմիջապէս հետևութիւն է ա-
նում և յայտնում իր հիմնական
նպատակը։ Իր առակներն ունեն
գեղեցիկ կառուցում։ Ոճն ան-
սթիւնեթ է և լեզուն հասկանա-
լի, որքան մեծերի՝ նոյնքան և
փոքրահասակների համար։ Հե-
ղինակի վարպետութեան ցու-
ցանիւններից է ասելիքի պար-
զութիւնը, մաքուր հայերէնը
օրինակելիութեան հասած, պատ-
կերաւոր և խտացուած ոճը -
մանաւանդ վերջաբանները, ո-
րոնցից ահա մի քանիսը.

Ինչ իմաստ ու վաղն ինչ կը բերի բեզ,
Լաւ է, որ քե բախսն այսօր վայելես.
(էջ 95)

- Հեղեղի ունով ծով մօտ քեպեհ,
Բայց գոց մնացիր եւ չդաճար
կե... (էջ 94)

Դեռ Բանի դնով իդուր կը կուրի,
Թե մարդիկ դարբնիկ կարեցին
դնովի (էջ 96)

Շիտակ միտք Բաղեֆ դուի իմ
առակից,
(Շար. տես. էջ 4)

Առողջապահական
ԵՐԱԿԱՅԻՆ ՃՆՇՈՒՄԸ

Հասկանալի է թէ արեան
մնշումը երբ շատ բարձր ըլլայ,
շուտով կը յոգնի սիրտը։ Հետեւ-
հետեւ երեան կ'իջնէ անհանգը-
նութիւնները։
Նախ ըսենք թէ ժողովուրդը
կը սխալի, երբ կարմիր երեսնե-
րով մարդոց բարձր արեան ճըն-
շում կը վերագրէ անպայման,
կարելի է տօգոյն ըլլալ և սա-
կայն բարձր արեան ճնշում ու-
նենալ։
Երեք կէտեր պէտք է ու-
շագրութիւն գրաւեն.
Աչքի խորքը, գօր մասնագէտ
մը պէտք է քննէ և ճշդէ հիւան-
դին կաթութիւնը.
Երկրորդը, որոնց գործու-
նէն թիւնը կը ճշգրտ գանազան ձե-
ւերով գիտաշխատանքի մէջ, կը
չափեն ալկոհոլի, արեան մէջի
իւրեք եւայլն։
Միւրոն պէտք է քննել և
փնտռել յոգնութեան նշանները։

Յիւսուածք տարեկան մէկը
բարձր արեան ճնշում ունի։ Նշան-
ները անպակաս են. գլխու պոռոյտ,
գլխու քաշ և օր մըն ալ նոսրացում
է։ Յետոյ ուշքի կու գալ և ամէն
ինչ քնականու կը դառնայ բժշկը
կը բացատրէ թէ հաւանաբար ու-
ղեղի երակներու փաղմբ է։ Այս
կերպով կրնան առաջ գալ կարգ
մը անգամաւորութիւններ, որոնք
շուտով կ'անհետանան. առանց
նշան ձգելու։ Աւելի վտանգաւոր
է օրինակի համար աչքի շերտի
արեան հոսուածքները՝ որ տեսողու-
թեան կը վնասէ։

Ուղեղային արեան հոսու-
թիւնը, - երբ տարիքէն մօշած ե-
րակ մը կը պալթի, - կրնայ մահ
իսկ պատճառել։ Այս է գլխաւոր
պատճառը երակային ճնշումի,
որուն դէմ անգէն ենք։ Արեան
ճնշումին ժանրութեան աստիճանը
կը փոխուի անձին համաձայն.
(Շար. տես էջ 4)

ՖՈՒԹԲՈՒԼ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱՒՈՅԵԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ «ԱՐԱՐԱՏ» ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄՈՒՆ ԱԼ ՅԱՂԹԵՑ ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ԱՒՈՅԵԱՆ «ՎԱՅՔԻՆԿ»-ԻՆ 4-2

Եւրոպայի ախոյեան խումբի մրցաշարքի զոնա, Արարատ, որ անցնում է Սեպտ. 18-ին Նորվեգիայի մեջ ունեցած երթի մրցումին՝ երկրին ախոյեան Վայ-քինի ղեկ ղեկ յաղթած էր 2-0 արդյունքով, դարձի մրցումին ալ, որ տեղի ունեցաւ Երեւանի մէջ «Հրազդան» մարզադաշտին վրայ, կրկին յաղթական դուրս եկաւ 4-2 արդիւնքով:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՖՈՒԹԲՈՒԼԻ ԱՒՈՅԵԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԲԱԺԱԿԻ ԳՐՈՎ «Արարատ» պիտի մրցի Իրլանտայի «Քոբի Սելթի» խումբին դէմ

«Արարատ» զոյգ յաղթանակներէ ետք մրցաշարքէն դուրս հանելէ վերջ Նորվեգիոյ «Վայքին» խումբը, Եւրոպայի ֆութ-պոլի ախոյեան խումբերու բաժակի գծով իբր յաջորդ մրցակից կ'ունենայ Իրլանտայի ախոյեան «Քոբի Սելթի» խումբը, որուն ղեկ առաջին մրցումը պիտի խաղայ Երեւանի մէջ («Հրազդան» մարզադաշտ) յաւաքիկայ 23 Հոկտ. 1974, Ձորեքշաբթի երեկոյեան: Գատախտան մրցումը նոյն խումբին դէմ «Սյարաւա» պիտի խաղայ Իրլանտայի մէջ, Նոյեմբեր 6-ին:

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ ՊԵՐՈՒՅԻ Հ.Մ.Մ.ը Գահիրէի մէջ (Շարունակութիւն Բ. էջին)

Ներկայ եղող արար և օտար քաղաքացիներէն: Ձնացած որ կիսախաղին Ուտիկանովեան Ակումբին խումբը 11 կէտի առաւելութիւն մը ունէր (31-20) և սակայն հայ աղաքը առանց յուսահատանու և գեղեցիկ պայքարներ նշանակելով, առաջին վայրկեաններուն արդէն իսկ հաւասարեցան, և խաղին վերջաւորութեան 2 րոպէ մնացած՝ 10 կէտի առաւելութիւն մը ձեռք բերած էին, որ սակայն 4 կէտի նուազեցում, ու մրցումը վերջացաւ ի նպաստ Հ.Մ.Մ.ի 50-52 արդիւնքով:

Թաղորդ օրը, կէսօրին, խումբը Գահիրէ վերադարձաւ: Հիւրաւորող ակումբին զեկապարները (ստիկանական բաժնրատիւն սպաներ) բաժանորդուն հետաքրքրութեան իրենց հիւր եկած խումբին և անոր իւրաքանչիւր անդամին մասին, մէկ կ'ըզդի հաշ-գրութեան, լաւորակ ձաշ, երթեկութեան համար մշտական օթապիւս մը և հիւանդի հիւրասիրութիւն: Լիբանանահայ մարզիկները այցելեցին Կիզէի Բուրգը, Գահիրէի Գատմական Թանգարանը, Կենդանաբանական Գարաճը, անուանի մզկիթներ և այլ տեսարժան վայրեր, Նեղոսի վրայ առաջատանաւոր պտոյտ, երկկոյններ և այլն:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ԳԱՀԻՐԷԻ ԶԱՅՆԱՓԻՒՈՒՆ

Վաղը, Ուրբաթ, 11 Հոկտ. 1974, Կ. Ե. Ժամը 9-30ին, Գահիրէի Զայնափիւրի գլխաւոր (արաբական) կայանէն պիտի հեռափոխուի հարցազրոյցը որ տեղի ունեցաւ Զայնափիւրի աշխատակիցներուն և Գէյրուքի Հ.Մ.Մ.ի կազմին ղեկավարներուն և մարզիկներուն միջև: Գիտի ունեցողութիւն ընկերներ կարօ Լարիպեանին, Ժիրայր Գալաքեանին և խաղացողներ Մայքրի, Յովսէփի և այլոց պատասխանները՝ իրենց եղած հարցումներուն:

Հ.Մ.Մ.Ի ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԳԱՀԻՐԷՆ ՄԵԿՆԵՑԱԻ

Երեքշաբթի, 8 Հոկտ. 1974, առաւօտեան Ժամը 8ին, Գահիրէի միջազգային օդանավակայանէն Կիզէի Կոնստանտինով մեկնե-

ՕՐ. ՔՆԱՐԻԿ ՏԵՐ ԵՂԱՅԵԱՆ ԸՆԿ. ԺԻՐԱՅՐ ԹԻԹԻՆՆԵԱՆ Խօսեցեալը 10 Սեպտ. 1974 Գէյրուք

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորագ խօսեցեալ զոյգին, իրենց ձեռողաց և ընտանեկան պարագաներուն:

«ԶԱՀԱԿԻՐ»-ԻՆ

Ամերիկայէն՝ Ազգային բարբար ընկեր Լեոն Մկրտիչեան, (Տիթորոյթ) առ ի քաջալերութիւն թերթին կանոնաւոր հրատարակման և հայրենասիրական ուղղութեան կը նուիրէ 100 տուար:

Իրենց շատ սիրելի զարմիկներուն՝ Հայկ և Շաւարշ Կարգացողեաններուն (Դամասկոս) ուսանողական փայլուն յաջողութիւններուն ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկազ Տուրուսեան սրտանց կը շնորհակարծի և առայդ կը նուիրեն 500 և Գ.:

ՄԱՐԿԱՆՈՒՄԵՆԻՆԵՐ (ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ուր. Յովհաննէս Էմբրեկը-եանի կոնկալի մահաւան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Արթուր Գըլքոսեանեան կը նուիրեն:

Աղաքատնամբին 100
Արեւելին 100
Ջահակերտին 100

Տէր և Տիկին Մուրադ Բեշ-կերեան և զաւակը Շահան, իրենց սիրեցեալ ձեռողաց՝ Կոնստանտին Միսրոպ Ա. Բնյ. և Երեցունի Հայկանուշ Բեշկերեաններու, ողբ. Դաւարոս և Ազնիւ Թարազ-հաններու, ինչպէս նաև ողբ. Հայկ Բերեկեանի քաղցր յիշատակին կը նուիրեն:

Ս. Գօզա Պետրոս եկեղեցիին 500
Սիդրան Երկաթին 100
Շառաշգրիմաւորին 100
Շուսաբերին 100
Արեւելին 100
Ջահակերտին 100

(Ստանալ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Առաջնորդարանէն)

ԱԶԵԲՍ. Հ.Մ.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Գր. Յրիկ Գալլեանի ընդ Օր. Աստղիկ Գալաքեանի առաւելութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն:

Տէր և Տիկ. Լեոն Եղուշեան 200
Նշան Պետեան 200

Այրի Տիկին Անահիտ Մուշեղեան և եղբայրը Գր. Արթին Նազարեթեան 200 և Գ. կը նուիրեն ողբ. Ժիրայր Էմբրեկի մահաւան կոնկալի առթիւ:

Գէյրուքի Հ.Մ.Մ.ի Գալաքէթ Գոլի պատուիրակութիւնը, մէկ շաբաթ Երկաթուղի մէջ հիւրը ըլլալէ ետք Ուտիկանական Մարզական ակումբին:

ԳԱՀԻՐԷԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼԻ ԿԱԶՄԸ ՊԵՐՈՒՅԻ ՀՐԱԻՐՈՒԱԾ

Գէյրուքի Հ.Մ.Մ.ի հրաւերով, յառաջիկայ Նոյեմբերի 14ին Լիբանան պիտի երթան Գահիրէի Ուտիկանական Մարզական ակումբին Գալաքէթ Գոլի խումբը, որը իր զեկապարներով միասին բաղկացած պիտի ըլլայ 16 հոգիներէ:

Անոնց ութ օրերու ընթացքին երկու մրցումներ պիտի խաղան Գէյրուքի մէջ, մին Հ.Մ.Մ.ի կազմին գէթ, իսկ միւսը՝ տեղական լաւագոյն խումբերէն մէկուն դէմ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՏ ԳՁԱՏԻՐԷ

Հինգշաբթի, 10 Հոկտեմբեր 1974, Կ. Ե. Ժամը 9-30ին
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6-Ի ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - ԽՐԱԽՃԱՆՔ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ, ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՄՐԱՆԻ
ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆՑ
ՀՈԿԱՆԱԻՐՈՒԹԵԱՄԲ
Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ

ԳԵՐՊ. Տ. ՆԵՐՍԷՅ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆԻ
ԵՒ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ
Գաղ. Թեմական Ժողովի անդամակա

ՏԵՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՐԹՈ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆԻ
ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵԱՆ՝ ԲԱԺԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԹԵԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կիրակի, 13 Հոկտեմբեր 1974, առաւօտեան Ժամը 8.30էն
ԶԲՕՍՍ.ՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ՊԱՌԱԺՆԵՐԸ
(ՆԵՂՈՍԻ ՆԱԽ-ՊԸՍՈՎ)
ԵՐԹՈՒԴԱՐՁ Ե. Դ. 50
(Անդամներուն զեղծեալ սակ)

Մեկնում ընաւ-պըստի Նեղոսի կայաքանէն (Գորնիշի վրայ Մեթրոյին վերջաւորութեան) առաւօտեան Ժամը 8.30ին:
Արձանագրութեան համար դիմել սրահ՝ ամ. 6 երկկոյ Ժամը 8-11 կամ հեռաձայնել թիւ 934908:

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1974
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ ՀԱՅՐԵՆԻ ՍԵՐ ԹԱՏԵՐԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ՏԵՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՅԸ
«ԺՈՐԺ ԻՄ ՍԻՐԵԼԻ»
ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 3 ԱՐԱՐ
(Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ)

ԵՐԱԿԱՅԻՆ ՃՆՇՈՒՄԸ
(Շարունակութիւն Գ. էջին)

Ոմանք կը դիմագրաւեն զ յն ու-րիշներու մօտ բարդութիւններ առաջ կու գան:
Առաջին պայման է հանգիստը. քանի մը օր անկողին մնալէ ետք, երկային ճնշումը կ'իջնէ որոշ չափով, Լաւ չունէ տոնել, լաւ քնանալ, անկող ըլլալ, չոր-նիլ կը յանձնարարէ բժիշկը, բայց քանի՞ հոգի կ'ունեն գործադրել:
Սննդապահ. նը առաջուան պէս կարեւոր չի նկատուիր այ-լիս: Սակայն հակելու է որ թե-րեւս ու յարաւերուն զարմանել:

ԱՌԱԿԱԳԻՐ ՄԿՐՏԻԶ ԿՈՐԻՒՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջին)

- Սեռն էլ պիտի ե որ լիքն գիտակից. (էջ 103)
- Մարդիկ, մի օտմեք մեզ իզուր սեղը, Երբ փած են մեր օտմեակն ու միտը... (էջ 106)
Քիչ չի պատահել եկ խոստովանեմք, Որ մեր ստուերից վախեցել ենք մեզ (էջ 110)
Թե ամեն մարդու իր խօսքով չափեմք, Ասել է քե մեզ իմենքս խաբեմք. (էջ 230)

Հիմա օգտագործելով հայ և օտար առաւելագրութեան աւանդութիւնները, Մկրտիչ Կո-րիւն դարձաւ խորհող, փիլի-սփայտող, իրերի ու երեւոյթ-ների խօսքը թափանցող մեծա-տաղանդ մի առաւելագիր: Սը զարմանալի չէ ընաւ, որ վաղուց ի վեր նրա առաւելները զուրս են եկել մեր հանրապետութեան շրջանակներէ, Թարգմանուել Երեւան